

တုဝဋ်ကသုတ်တရားတော်

တၢ်ဝုၣ်ကသုတ်တရားတော်

မာတိကာ

ပထမပိုင်း

တရားပညာစံ

မဟာသမယ ၆-သုတ် ဟောတော်မူခွဲပုံ

နိမ္မိတတရား၏ မေးခွန်းတော် (၁-ဂါထာ)

ဝိဝေကသုံးပါး

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာတရားရှင်၏ အဖြေတော် (၂-ဂါထာ)

ပပဉ္စတရားသုံးပါး

မိမိအယူကိုသာ အကောင်းဆုံးထင်တတ်ကြသည်

သမ္မာဒိဋ္ဌိကိုတော့ နယ်ချဲ့တရားလို့ မဆိုရ

အသို့မာနအကြောင်း

ဖြစ်တဲ့တဏှာကို ပယ်ရန် ကျင့်ရတယ်

သတော-အမှတ်ရလျက် ကျင့်ပုံ

ရှုမှတ်အားထုတ်ရမည့် အချိန်ကာလ

ပောင်းပိန်ရှုရတာ အစ အခြေခံအတွက်သာ

မိမိဂုဏ် ဆရာဂုဏ်ဖြင့် မာန်မတက်ပါလင့် (၃-ဂါထာ)

မာနသုံးမျိုးကို ပယ်ရန် (၄-ဂါထာ)

အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ သီဟနာဒ

အဇ္ဈတ္တ၌သာ ငြိမ်းစေရမယ် (၅-ဂါထာ)

သမုဒ္ဓရာအလယ် ရေပြင်လို့ တည်ငြိမ်စေရမယ် (၆-ဂါထာ)

သမုဒ္ဓရာအလယ်က ရေလို့ တည်ငြိမ်အောင်ကျင့်ပုံ

ဒုတိယပိုင်း

တရားအနုသန္ဓေ
နိမ္မိတဘူရားရှင်၏ တောင်းပန်ချက် (၇-ဂါထာ)
၈-ဂါထာ

စက္ခုန္ဓြေစောင့်စည်းရေး
စိတ္တဂုတ္တမထေရ်ကြီးဝတ္ထု
မှက်စိ မြင်သော်လည်း မမြင်သူလို ကျင့်ရမယ်
ရပ်ရွာစကား နားမထောင်သင့်
အရသာလည်း မမက်မောသင့်
ဆွမ်းကို ဆင်ခြင်၍ သုံးဆောင်ပုံ
အာဟာရ၌ စက်ဆုပ်ဖွယ်ထင်အောင် ဆင်ခြင်ပုံ
သတိပဋ္ဌာန်နည်းဖြင့် ရှုမှတ်၍ စားသုံးပုံ
သားငယ်၏ အသားကို စားရသည့် ဥပမာ
ကမ္မဋ္ဌာန်းမဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များလည်း သတိပြုရန်
ဘာကိုမျှ မမြတ်နိုးသင့်

၉-ဂါထာ
ဒုက္ခတွေ့ရင် မညည်းနဲ့ ရှုမှတ် ပယ်ပါ
သည်းခံ၍ ရှုရန် ညွှန်ကြားတော်မူပုံ
သဒ္ဓါတရားမရှိသူ သဒ္ဓါတရား စကားနဲ့မတည့်
သဒ္ဓါတရားရှိသူမှာ သဒ္ဓါတရားစကားနဲ့တည့်သည်
ဘဝကောင်းလည်း မတောင့်တနဲ့
လာမည့်ဘေးလည်း မကြောက်နဲ့
သံကိစ္စသာမဏောဝတ္ထု
ကျားစားခံရတဲ့ ရဟန်းဝတ္ထု
ဒုက္ခဝေဒနာကို ခွါပုံ
ဘေး ၂၅-ပါးကို တယ်လိုကြောက်ပြီး လှုပ်ရှားနိုင်သလဲ

တတိယပိုင်း

တရားအနုသန္ဓေ

ပစ္စည်းပို့သိမ်းထားမှုသန္နိဓိကင်းရမည် (၁၁-ဂါထာ)

ဆားတောင် သိမ်းမထားအပ်ကြောင်း

အခြေခံများနှင့်တကွ သမာဓိအကျင့် (၁၁-ဂါထာ)

ဝိပဿနာသမာဓိအကြောင်း

ဝိသုဒ္ဓိအစဉ်နှင့် နှိုးနှောကြည့်ရန်

လက်ခြေလှုပ်ရှားခြင်း (ကုက္ကုစ္စ) ကင်းစေရမည်

မမေ့ရဘူးတဲ့

အအိပ်နည်းပါး အနိုးများလျက် ကြိုးစားနေသင့်ကြောင်း

ပျင်းတာကိုလည်း ပယ်ရမည်

အရှင်မိတ္တမထေရ်ဝတ္ထု

ပိဏ္ဏပါတိကတိဿမထေရ်ဝတ္ထု

လှည့်စားမှုလည်း ကင်းစေရမည်

ရယ်ခြင်း ကစားခြင်းလည်း ကင်းရမည်

အလှပြင်တာနဲ့ မေထုန်မှုလည်း ကင်းစေရမည်

မေထုန်ငယ် (၅)ပါးလည်း ကင်းသင့်တယ်

ဗေဒင်ဟော ဆေးကု မပြုရှောင်ကြဉ် သူတော်စင်

၁၃-ဂါထာ

အစစ်အမှန် သဒ္ဓါတရားနှင့် ပြည့်စုံဖို့က အရေးကြီးတယ်

စတုတ္ထပိုင်း

တရားအနုသန္ဓေ

၁၄-ဂါထာ

ကဲ့ရဲ့သံ ချီးမွမ်းသံ သည်းခံနိုင်ပါစေ

၁၅-ဂါထာ

ရဟန်းကောင်း အရောင်းအဝယ် မပြုရ

ကဲ့ရဲ့ပွယ်အမှု မပြုရ

ပဉ္စင်းတစ်ပါး၏ ကုလပလိဗောကောင်းပုံ

ရထဝိနိတပဋိပဒါ

သံသဂ္ဂလွတ်ကင်းပြီး မှတ္တုဖြစ်ဖို့ အရေးကြီးတယ်

စူဠပိဏ္ဍပါတိယ တိဿမထေရ်ဝတ္ထု

ကိုးကွယ်လှူဒါန်းမှု စင်ကြယ်လျှင် အကျိုးကြီးကြောင်း

ရထဝိနိတအကျင့်နှင့် စပ်ပြီးကြည်ညိုတာဟာ နာလကပဋိပဒါ

မဟာအရိယဝံသပဋိပဒါ

လာဘ်ရအောင် သွေးဆောင် မပြောရ

ပဉ္စမပိုင်း

တရားအနုသန္ဓေ

၁၆-ဂါထာ

အကြွားအဝါ ကင်းပါစေ

မခင်ကြယ်သော တရားဟောမှု

ခင်ကြယ်သော တရားဟောမှု

ကိုယ်နှုတ်စိတ်ကြမ်း မဆိုးသွမ်းရာ

၁၇-ဂါထာ

မူသာဝါဒမှ ကြဉ်ရှောင်ရမည်

ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲ ကင်းရမည်

၁၈-ဂါထာ

စွပ်စွဲကဲ့ရဲ့ခံရသော်လဲ အကြမ်းပတမ်း မချေပလင့်

မိမိကိုယ်တိုင် သည်းခံကျင့်သုံးခဲ့ပုံ

၁၉-ဂါထာ

အမြဲမပြတ် ရှုမှတ်ကျင့်ပါ

နိဗ္ဗာန် နိဗ္ဗာန် သန္တိ သန္တိလက္ခဏာ အရတရားကိုယ်အတူတူပင်

မီးတောက်ငြိမ်းတာ မြင်ရသလို ရာဂစသည်ငြိမ်းတာကို မြင်ပါသလား

နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်တွေ့ပုံ

ပါဠိပညာရှင်များ စဉ်းစားရန်

၂၀-ဂါထာ

အဋ္ဌကထာ အဆုံးပိုင်း ဝေပန်ချက်

တူဝဋ်ကသုတ်တရားတော် မာတိကာ ပြီး၏။

နိဒါန်း

မြန်-ကောင်း-သက်သာ

မြန်-ကောင်း-သက်သာဟူသော အလုပ်အကျင့်သည် တကယ်အမှန်အစစ်ဖြစ်ပါမူ လူတိုင်း လူတိုင်းက ကြိုဆိုလက်ခံ ကြရမည်သာ ဖြစ်ပေသည်။

ဤ တုဝဋ္ဌကသုတ် အကျင့်တရားတော်သည် သံသရာ၌ ကြာမြင့်စေတတ်သော ပပဉ္စ တရားတို့ကိုပယ်ကြောင်းဖြစ်၍ ယင်းသုတ်ကို တုဝဋ္ဌ=ကလျင်မြန်တရားဟု ခေါ်ဆိုထားပေသည်။ ထို့ပြင် သံသရာ၌ ဆင်းရဲပင်ပန်းစေတတ်သည့် ပပဉ္စတရား ဆိုးတို့ ကင်းငြိမ်းကြောင်းလည်း ဖြစ်သောကြောင့် ယင်းသုတ်ကို ကောင်းသည် သက်သာသည် ဟူ၍လည်း ချီးကျူး ဂုဏ်တင် သင့်ပါပေသည်။

ထိုသို့ မြန်-ကောင်း-သက်သာ ဟု ချီးကျူးဂုဏ်တင်ကာ ခေါ်ဆိုထိုက်သော ဤတုဝဋ္ဌကသုတ်တရားတော်ကို စကြဝဠာတိုက်တစ်သောင်းမှ လာရောက်စုဝေးလျက်ရှိကြသော မဟာသမယ ခေါ် နတ်ဗြဟ္မာတို့၏ အစည်းအဝေးကြီး၌ မြတ်စွာဘုရားရှင် ဟောကြားတော်မူစဉ်က နာကြားကြကာ သဘောပေါက် နားလည်ကြသဖြင့် သဒ္ဓါစရိုက် ရှိကြသော နတ် ဗြဟ္မာတို့ ကုဋေတစ်သိန်းခန့် ရဟန္တာ ဖြစ်ကြသည့်ပြင် သောတာပန် သကဒါဂါမ်အနာဂါမ် ဖြစ်ကြသော နတ်ဗြဟ္မာတို့မှာ မရေမတွက်နိုင်လောက်အောင်ပင် များပြားသည်ဟု ဆိုပါသည်။

ထိုစဉ်အခါက ထိုကဲ့သို့ နာကြားကြကာ အလွယ်တကူသိနားလည်ကြ၍ တရားထူးများကို လျင်မြန်စွာ ရသွားကြ သော်လည်း ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ခေတ်နောက်ပိုင်းဟုဆိုရမည့် ယခုအခါ၌ ဤသုတ်တရားတော်ကို ကြားနာရုံမျှဖြင့် တရားထူးကို ရဖို့ မဆိုထားဘိ သဘောပေါက် နားလည်ရန်ပင် မလွယ်ကူဘဲ ရှိခဲ့ချေသည်။

ထို့ကြောင့် ရှေးရှေးခေတ်များမှာ ယခုခေတ်အထိ ကျမ်းဂန်တတ်သိ ပညာရှိဆရာတော် အရှင်မြတ်တို့သည် ဤတုဝဋ္ဌကသုတ်နှင့်တကွ မဟာသမယ ၆-သုတ်တို့ကို နိဿယပြန်ခြင်း အနက်အဓိပ္ပာယ် ဖော်ပြခြင်းတို့ဖြင့် ဖွင့်ပြတော် မူခဲ့ကြပေသည်။ သို့သော်လည်း ထိုဖွင့်ပြချက်များမှာ ကျမ်းဂန်အနေအထားဖြင့် ရေးသားစီရင်ချက်များ ဖြစ်သောကြောင့် သုတ နည်းသူတို့မှာ သိနားလည်ရန် မလွယ်ကူဘဲ ခက်ခဲလျက်ပင် ရှိခဲ့လေသည်။

ပုရာဘောဒသုတ်တရားတော် ထွက်ပေါ်လာခြင်း

ထိုသို့ ဖြစ်နေရာတွင် ယင်း မဟာသမယ ၆-သုတ်ထဲမှပုရာဘောဒသုတ် တရားတော်သည် ကျေးဇူးရှင် မဟာစည် ဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ ဟောကြားချက် အစီအစဉ်ဖြင့် တရားစာအုပ်ဖြစ်လျက် ထွက်ပေါ်လာခဲ့လေသည်။ ယင်းစာအုပ်ကို ကြည့်ရှုကြရသော ပုဂ္ဂိုလ်များစွာတို့မှာ ကျယ်ပြန့်သော အနက် အဓိပ္ပာယ်တို့ကို သဘောပေါက်နားလည်ကာ အားရဝမ်းသာ ဖြစ်ကြရပေသည်။ ယင်းသုတ် တရားတော်သည် ဗုဒ္ဓိစရိုက်ရှိသူတို့အတွက် ဟောသည့် တရားတော်ဖြစ်သောကြောင့် စူးစမ်း ဆင်ခြင်ဉာဏ် ထက်မြက်သူတို့က ပို၍ သဘောပေါက် နားလည်ကြပေသည်။

ယင်းသို့ အထူးအားဖြင့် ပို၍ သဘောပေါက် နားလည်ကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော် ပြည်ထဲရေးနှင့် သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာန သာသနာရေးဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ဟောင်း ဦးလှမောင်လည်း တစ်ဦးအပါ အဝင် ဖြစ်ပေသည်။

ယင်း ဦးလှမောင်မှာမူ ကိုယ်တိုင် သဘောပေါက် နားလည်ရုံမျှတွင် မဟုတ်ဘဲ ထို မဟာသမယ ၆-သုတ်ထဲမှ အခြား ၅-သုတ်ကိုလည်း ပုရာဘောဒသုတ် တရားစာအုပ်ကဲ့သို့ပင် တရားစာအုပ်များ ဖြစ်ပေါ်လာလျှင် အများသောပုဂ္ဂိုလ် တို့အတွက် အထူးကျေးဇူးများလိမ့်မည် ဟူ၍လည်း မြော်မြင်မိသောကြောင့် ယင်း မဟာသမယ ၅-သုတ်တို့ကိုလည်း တရားစာအုပ်အဖြစ် ပြုစုစီရင်တော်မူပါရန် ကျေးဇူးရှင်မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးအား လျှောက်ထား တောင်းပန်ခဲ့လေ သည်။

တုဝဋ္ဌက သုတ်တရားတော်ကို ဟောကြားစီရင်ခြင်း

ယင်းသို့ လျှောက်ထားတောင်းပန်ခြင်းကို အကြောင်းပြု၍ ကျေးဇူးရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ၁၃၃၇-ခုနှစ်၊ ပြာသိုလပြည့်နေ့မှ စ၍ ဤတုဝဋ္ဌကသုတ်တရားတော်ကို ရန်ကုန်မြို့ သာသနာ့ရိပ်သာ၌ ဖွင့်ပြ ဟောကြားတော်မူခဲ့ပေသည်။ ဟောကြားပြီးသော အပိုင်းများကိုလည်း စာမူအဖြစ်သို့ ရောက်အောင် တိုက်ပရိုက်ဖြင့် ရိုက်နှိပ်ထားခဲ့ပေသည်။ နောက်ဆုံး ပဉ္စမပိုင်းကိုမူ ဟောသောအခါ မကျယ်လွန်းဘဲ အတိအကျ ဖြစ်စေရန် မဟောမီကပင် စာမူအဖြစ် ရိုက်နှိပ်ပြီးလျှင် ထိုစာမူအရ ဟောကြားတော်မူကြောင်း ကြားသိရပေသည်။ သို့သော် ထိုစာမူ၌ ကျဉ်းလွန်း၍ အသိခက်သော အရာများကိုမူ တရားနာပရိသတ်များ နားလည်လောက်အောင် အကျယ်ဖွင့်ပြ၍ ဟောတော်မူခဲ့ကြောင်းလည်း ကြားသိရပေသည်။

နိဒါန်းရေးရန် တာဝန်ပေးခြင်း

ထိုသို့ ပြုစုစီရင်တော်မူပြီးသော တုဝဋ္ဌကသုတ်တရားတော်စာမူကို ကျေးဇူးရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဤစာရေးသူအား ပေးအပ်တော်မူပြီးလျှင် နိဒါန်းရေးထည့်ရန် တာဝန်ပေးတော်မူသည်။ ထိုအခါ တစ်ဘက်မှ ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာဖြစ်သည်နှင့်အမျှ တစ်ဘက်မှ နှင့်ခနဲ လေးတက်လာသည့် တာဝန်ကြီးကို ထမ်းမိလျက်သား ဖြစ်ခဲ့ရပါသည်။ အကြောင်းမှာ-ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ကျမ်းစာမူနှင့် လိုက်လျောထိုက်တန်သော စကားလုံးများဖြင့် စီစဉ် ရေးသားရမည် ဖြစ်သောကြောင့်ပင်။ သို့သော်လည်း-

အာဂတော ဘာရော အဝဿံ ဝဟိတဗ္ဗော-ရောက်လာသော
တာဝန်ကို မရှောင်မသွေ မချွတ်ပင်ထမ်းဆောင်အပ်သည်-ဟု

မိန့်ဆိုတော်မူသည့် ကျမ်းဂန် ပရိဘာသာစကားနှင့်အညီ တာဝန်ကို ကျေပွန်စွာ ဆောင်ရွက်ရပါတော့မည်။

နိဒါန်း ဟူသည်မှာ “နိဒဒါတိ ဒေသကာလာဒိဝသေန ဒေသနံ အဝိဒိတံ ဝိဒိတံ ကတွာ နိဒဿေတီတိ နိဒါနံ” ဟု သဒ္ဒါနက်ဝိဂြိုဟ် ဖွင့်ဆိုတော်မူကြသည်နှင့်အညီ သက်ဆိုင်ရာ တရားတော်ကျမ်းစာကို ဒေသ ကာလစသည်တို့ဖြင့် ပေါ်လွင် ထင်ရှားအောင် ပြဆိုသော စကားရပ်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုတွင် ဤတုဝဋ္ဌကသုတ်တရားတော်ကို ဖွင့်ပြဟောကြားရာ အရပ် ဒေသနှင့် ကာလတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ လျှောက်ထားတောင်းပန်ခြင်း၏ အကြောင်းနှင့် လျှောက်ထားတောင်းပန်ပုံ ဖွင့်ပြ ဟောကြားလျက် ပြုစုစီရင်ပုံတို့ဖြင့်လည်းကောင်း ဖော်ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်ပေပြီ။ ထို့ကြောင့် အခြေခံအနေအားဖြင့်တော့ ပြည့်စုံပြီဟူ၍ ဆိုနိုင်ပါပြီ။ သို့သော်လည်း ကျမ်းစာသားအတွင်း၌ ပါဝင်သော အကြောင်းအရာများဖြင့်လည်း ထင်ရှား ပေါ်လွင်သည်ထက် ထင်ရှားပေါ်လွင်စေရန် ဆက်လက်၍ ရေးသားဖော်ပြရပါဦးမည်။

ဤစာရေးသူ၏ မှတ်ချက်ချပုံ

ဤစာရေးသူသည် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ တရားစာမူကို အစမှ အဆုံးတိုင်အောင် ဂရုတစိုက် ရိုရိုသေသေ လေ့လာ ဖတ်ရှုကြည့်ပါသည်။ ထိုသို့ ဖတ်ရှုကြည့်ပြီးနောက် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ တရားစာကို အောက်ပါအတိုင်း မှတ်ချက်ချလိုက် မိပါသည်။

“ဤတုဝဋ္ဌကသုတ်တရားတော်ကို ဟောကြား၍ ကျမ်းစာအုပ် အဖြစ်ပြုစီရင်ရန် လျှောက်ထား တောင်းပန်သော ဒါယကာကြီး ဦးလှမောင်နှင့် ဟောကြားပြုစုတော်မူသော ကျေးဇူးရှင် မဟာစည် ဆရာတော်ဘုရားကြီးတို့သည် ယခုခေတ်၌ အတော်ပင် လမ်းချော်လာ ခဲ့ပြီ ဖြစ်သော ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် လူ ရှင် ရဟန်းတော်များကို ဗုဒ္ဓဓမ္မ သာသနာ့ လမ်းကြောင်းပေါ်သို့ ဤတရားတော်ဖြင့် တည့်တည့် မတ်မတ် ရောက်ရှိစေလိုသော အတွင်း အဇ္ဈတ္တ အဇ္ဈာသယဓာတ်ခံဖြင့် တောင်းပန်ခြင်း ဟောကြားပြုစုတော်မူကြခြင်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။”

အထက်ပါအတိုင်း မှတ်ချက်ချမိခြင်း၏ အကြောင်းမှာ- ကျေးဇူးရှင် မဟာစည် ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် မိမိ၏ ဝိပဿနာအလုပ်ကိုသာလျှင် ဇောက်ချ၍ ဟောတော်မူလေ့ရှိခဲ့ပေသည်။ အပြင်အပ အကြောင်းအရာများကို ဖော်ပြထည့်သွင်း၍ အလွန်ပင် ဟောပြောခဲ့လေသည်။ သို့ဖြစ်ပါလျက် ဤတၢ်ဝဋ်ကသုတ် တရားတော်၌မူ အပြင်ပလောက၏ အကြောင်းအရာ များကို စပ်ဆိုင် ကြိုကြိုက်ရာတိုင်းတွင် ဆုံးမညွှန်ကြားသည့်အနေဖြင့် ရှင်းလင်းပြဆိုချက်များကို အတော်များများ တွေ့ရသော ကြောင့်ပင်။

သာသနာ့အန္တရာယ် ကာကွယ်သင့်သည်

ယခုနေအချိန်အခါသည် အတိမ်းအစောင်းများကို တည့်မတ်ပေးရန် ဆရာကောင်းလိုနေသောအချိန်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ဗုဒ္ဓသာသနာ လမ်းကြောင်းကို မှီခိုသလိုလိုနှင့် လမ်းချော်ထွက်နေကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့ အတော်များပြားနေသော အချိန်အခါ ဖြစ်ပါသည်။ ဤလို အချိန်အခါမျိုးတွင် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ရှင်းလင်း ဖော်ပြထားသော ဩဝါဒများမှာ တတိယ သင်္ဂါယ နာပြီးစ အချိန်က အရှင်မဟာမောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿမထေရ်မြတ် ဟောကြား ပြဆိုခဲ့သော ကထာဝတ္ထု အဆုံးအဖြတ်များကဲ့သို့ပင် သာသနာ့အန္တရာယ် ကာကွယ်ရေး ပြုပြင်ရေးအတွက် တကယ်ပင် လိုနေလျက် ရှိပါသည်။ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်အတွက် တကယ် လည်း ထိထိရောက်ရောက် အကျိုးများစေလိမ့်မည်ဟု ထင်မြင်မိပါသည်။

ရှင်းလင်းဖော်ပြချက် ဩဝါဒများ

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားက အထင်အရှား ဟောကြားညွှန်ပြထားသော အကောင်းဆုံး လက်ရွေးစင် သမထကမ္မဋ္ဌာန်းများနှင့် သတိပဋ္ဌာန်စသော ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းများရှိနေပါလျက် ကမ္မဋ္ဌာန်းအသစ်ထွင်ကာ စိတ်ထင်ရာ နယ်ချဲ့လာသော **ကောဏ္ဍည ဗုဒ္ဓ ယက္ကန်းစင်တောင်** အမည်ခံသူ၏ ဝါဒကို ဤတၢ်ဝဋ်ကသုတ်တော် စာအုပ်စာမျက်နှာ (၁၅၊ ၁၆)တို့၌ ထုတ်ပြ၍ ဒိဋ္ဌိပပဉ္စ ဖြင့် နယ်ချဲ့ပုံကို သရုပ်ဖော် ပြထားတော်မူပေသည်။ ယင်းသို့ဖော်ပြရာ၌ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏စာတွင် “ကွင်းဝိုင်းကလေးမှန်းကြည့်ရ သော သူ့ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ကသိုဏ်း၊ သမထ၊ နုဿတိ၊ ဝိပဿနာ အမျိုးမျိုးထက် ကောင်းသည်”ဟု ဆိုထားသောကြောင့် ထိုဝါဒသည် ဘုရားဟော ကမ္မဋ္ဌာန်းဟူသမျှမှ အလွတ်ဖြစ်ကြောင်းထင်ရှားသည့်အပြင် မိစ္ဆာဝါဒဖြစ်ကြောင်းလည်း ထင်ရှား လှပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဆရာတော်ဘုရားကြီးက မြတ်စွာဘုရား၏ မျက်နှာတော်ကိုသာ ထောက်ထား၍ ယင်းဝါဒကို ပြတ်ပြတ်သားသား ပယ်ရှားကာ ဩဝါဒပေးတော်မူသည်မှာ မတိမ်းမစောင်းသာသနာ့လမ်းကြောင်းသို့ ကောင်းကောင်းမွန်မွန် သန့်သန့်ရှင်းရှင်း လျှောက်သွားလိုသူများအတွက် **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ** စင်ကြယ်သော လမ်းမြတ်ကို ချမှတ်ပေးတော်မူခြင်းဖြစ်၍ ဗုဒ္ဓ သာသနာတော်ကို အလေးအမြတ် ပြုသူတို့အတွက် အားရဖွယ် ကောင်းလှပါပေသည်။

ထို့ပြင် (နှာ-၁၆၅-၁၇၂ တို့၌) တပည့် ၃ကာ ၃ကာမများကပင် မိမိတို့၏ ဆရာရဟန်းတော်များကို လောကီဂိုဏ်း ဆရာအဖြစ်သို့ရောက်အောင် (စေတနာပါသည်ဖြစ်စေ၊ မပါသည်ဖြစ်စေ) ပို့မိနေတတ်ပုံနှင့် ကိုယ့်ဆရာ ရဟန်းကို ဂိုဏ်းဆရာ အဖြစ်သို့ မရောက်အောင် တပည့် ၃ကာ ၃ကာမတို့က စောင့်ရှောက်သင့်ကြောင်းများကို သတိပေး ပြဆိုထားသည့်ပြင် ဝိဇ္ဇာ ဆရာနှင့် ဝိဇ္ဇာဒကာအကြောင်းများ ပြဆိုချက်များသည်လည်းကောင်း၊ ဆရာတော် ဘုရားကြီးကိုပင် ဝိဇ္ဇာအသွင်ဖြင့် ကိုးကွယ် ချင်သူအား ဆရာတော်ဘုရားကြီးက တည်ငြိမ်သော သမာဓိဖြင့် ပယ်ရှားခဲ့ရပုံသည်လည်းကောင်း ယခုခေတ်အခါတွင် ဗုဒ္ဓ သာသနာဝင်များအတွက် အထူးသတိပြုစရာ အချက်ကြီးများ ဖြစ်ပါပေသည်။

ထို့ပြင် မည်သည့်ခေတ်တွင်မဆို ခေတ်မီ အတွေးအခေါ်ရှင်များ ခေတ်နောက်ပြန် အတွေးအခေါ်ရှင်များ ဟူ၍ နှစ်မျိုး နှစ်စား ရှိတတ်ကြရာတွင် ခေတ်မီအတွေးအခေါ်ရှင်များမှာ ယခုနေအခါ သာသနာ့ဝန်ထမ်း ရဟန်းတော်များကို ပရဟိတ လုပ်ငန်းများဖြင့် လူများအကျိုးကို ဆောင်ရွက်လျက် သာသနာပြုစေလိုသော ဆန္ဒများစွာ ရှိနေကြသည်။ ထိုဆန္ဒအတိုင်း လိုက်လျော၍ အားထုတ်နေသော အချို့ရဟန်းတော်များလည်း ရှိနေကြပေသည်။ ယင်း အတွေးအခေါ်ကို မကြိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ် များလည်း ရှိကြပေသည်။ ထိုအတွေးအခေါ်များနှင့်ပတ်သက်၍ (နှာ ၁၇၂-၅) တၢ်ဝဋ်ကသုတ် ပါဠိတော်အရ ဘုရားရှင်၏ အာဘော်ကို ပြုပြီးလျှင် သင့်လျော်သောနည်းလမ်းကို ပြဆိုထားသည်မှာလည်း ယခင်နှင့် ယခု အတွေးအခေါ်ကို မဆန့်ကျင် အောင် ညှိပေးထားသဖြင့် နှစ်ဘက်စလုံး လက်ခံနိုင်လောက်အောင် ပြေလည်လှပေသည်။

ပရိယတ် ပဋိပတ် နှစ်ရပ်လုံး ကျေနပ်ဖွယ်ရှိပုံ

ကျေးဇူးရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဟောကြားစီရင်သော တရားစာအုပ် ဓမ္မရောင်ခြည်များကို ရဟန်း လူ ရှင် မည်သည့် သူတော်စင်မဆို ဝမ်းသာအားရ ကြိုဆိုလက်ခံလျက် ရှိကြပေသည်။ သံဃလောက၌ ပရိယတ် ပဋိပတ်နယ် နှစ်ရပ်လုံးထင်ရှား၍ နယ်နှစ်ရပ်လုံးက ရိုသေလေးစားခြင်းခံရသောပုဂ္ဂိုလ်မှာ အလွန်ပင် ရှားလှပါသည်။ ကျေးဇူးရှင်မဟာစည် ဆရာတော်ဘုရားကြီးကိုမူ ပရိယတ် ပဋိပတ် နယ်နှစ်ရပ်လုံးက ရိုသေလေးစားလျက်ရှိကြပါသည်။ ထိုသို့ဖြစ်ရသည်မှာ

ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် မည်သည့်တရားကို ဟောသည်ဖြစ်စေ မည်သည့်ကျမ်းကို ပြုစုသည်ဖြစ်စေ ပရိယတ္တိ စည်းမျဉ်းနှင့် စပ်လျှင် လိုလေသေးမရှိ ပြည့်စုံသည့်ပြင်၊ ပဋိပတ္တိနှင့်စပ်ပါမူကား ပို၍ပင် ဆိုဖွယ်မရှိ စေ့စပ်သေချာ ရှင်းလင်း ပြည့်စုံစွာ ရေးသားပြုစုတော်မူမြဲဖြစ်သောကြောင့်ပင် ဖြစ်ပေသည်။

ရဟန်းလောက ပရိယတ် ပဋိပတ်နယ်၌သာ မဟုတ်သေး၊ ခေတ်မီ အတွေးအခေါ် ရှိကြသော ခေတ်လူတို့အားလည်း ရှေးစာပေအဆိုများနှင့် ခေတ်အယူအဆများကို သင့်လျော်စွာ ယူဆတတ်ရန် ညွှန်ပြလေ့ရှိသဖြင့် ခေတ်သစ် အတွေးအခေါ် ရှင်များကလည်း ဆရာတော်ဘုရားကြီး အပေါ်၌ မလေးစားဘဲ မနေနိုင်အောင် ဖြစ်လာရပေသည်။

ထိုအချက်နှင့်စပ်၍ ဖော်ပြရလျှင်-ဤသုတ်တရားတော်စာအုပ် (နာ-၅)၌ ဂေါတမမြတ်စွာဘုရားကို အာဒိစ္စဗန္ဓုနေမျိုး နွယ်-ဟု သုံးစွဲခေါ်ဆိုခြင်း၏ အကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ (နာ ၅၀-၌) သမုဒ္ဒရာ၏ အတိမ်အနက်နှင့် သမုဒ္ဒရာ၏ အလယ်ပိုင်းယူပုံကို လည်းကောင်း၊ (နာ ၈၆-၌) အဋ္ဌကထာများတွင် ဆောင်ပြထားသော ဝတ္ထုဇာတ်လမ်းများ အပေါ်၌ နှလုံး သွင်းယူဆသင့်သော သဘောထားကိုလည်းကောင်း ထည့်သွင်းဟောပြထားရာတွင် ခေတ်မျက်စိရှိသော ပညာရှိများအတွက် အံ့သြလောက်သော အတွေးအခေါ်များ ဖြစ်ပွားလာဖွယ် ရှိပါပေသည်။

အဓိပ္ပာယ်အယူအဆ ထိမိပုံ

အဓိပ္ပာယ် အယူအဆရေးရာနှင့် ပတ်သက် လာပြန်လျှင်လည်း မည်သည့်နေရာ မည်သည့်ဒေသနာ၌ မည်သို့ယူဆ ရမည်ဟု ဖွင့်ပြတော်မူပုံမှာ ထိမိလှပါပေသည်။ ထိမိပုံကို ဖော်ပြရလျှင် မြတ်စွာဘုရား၏ တရား ဒေသနာတော်များသည် (နာနာနယနိပုဏ္ဏဂ္ဂိရံ) ဟူသည်နှင့်အညီ နည်းမျိုးစုံတို့ဖြင့် ဟောကြားထား၍ နက်နဲလှပေရာ အဓိပ္ပာယ် အယူအဆ လွဲချော် နိုင်စရာ များစွာပင်ရှိပေသည်။ အကယ်၍ ဘုရားအလိုတော်မကျဘဲ အယူအဆလွဲချော်သွားလျှင် နိဗ္ဗာန်ရောက်ရေးနှင့် ဝေးသည့်ပြင် ဘုရားရှင်ကိုပင် စွပ်စွဲရာ ရောက်သည်အထိ အပြစ် သင့်မိလျက်သား ဖြစ်တတ်ပါသည်။ ဤအကြောင်းအရာနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဤတရားစာအုပ် (နာ ၁၁)ဝယ် မူလံ ပပဉ္စသင်္ခါယ” အစချီသော ဂါထာကို တိုက်ရိုက်အဓိပ္ပာယ်မျှကိုသာ ယူလျှင် အမေးနှင့်မညီဘဲ လွဲမှားသွားတော့မည်။

ထို့ကြောင့် ယင်းဂါထာသည် နိတတ္ထ-တိုက်ရိုက်ဟောသော စကားမဟုတ်၊ နေယျတ္ထ-အဓိပ္ပာယ်ကို ဆောင်၍ ယူရမည့် ဂါထာဖြစ်ကြောင်း ရှင်းပြထားသည်မှာ (နေယျတ္ထသုတ္တန်ကို နိတတ္ထသုတ္တန်အဖြစ် ပြဆိုလျှင်၊ နိတတ္ထသုတ္တန်ကို နေယျတ္ထသုတ္တန်ဟုပြဆိုလျှင်၊ ဒေသနာရှင်မြတ်စွာဘုရားကိုစွပ်စွဲရာရောက်သည်-ဟုပြဆိုထားသော) ဂုံတ္တရနိကာယ်ဒုကနိပါတ် (နာ ၈၊ အမှတ် ၂၆) သုတ္တန်အရ အယူအဆလွဲမှား၍ အမေးနှင့်အဖြေ မကိုက်ဟု မစွပ်စွဲမိစေရန်အတွက် ဖြစ်ပေသည်။ ယင်းပြဆိုချက်မှာ အနက်အဓိပ္ပာယ် ယူဆပုံအလွန်နက်နဲ၍ ထိထိမိမိ သဘာဝကျနသည့်မှာ ထင်ရှားလှပါပေသည်။

တုဝဋ္ဌကသုတ် အမှတ် ၁၈-ဂါထာ၌ ဖရသေန နေ န ပဋိဝဇ္ဇာ-“ကြမ်းတမ်းသောစကားဖြင့် ပြန်၍မချေ ပလေနှင့်” ဟူသော ဩဝါဒစကားနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဆင်ခြင်ကြည့်လျှင်-လူတို့၏ ခန္ဓာ၌ မာန ဒေါသ စသော ကိလေသာတရားဆိုးတို့က လွှမ်းမိုးဖိစီးနေသောကြောင့် သူတစ်ပါးက တစ်ခွန်းမျှ တင်လိုက်လျှင် မိမိက ဆယ်ခွန်းလောက်ဆပ်လိုက်ရမှ အများအားဖြင့် ကျေနပ်တတ်ကြသည်။ ထိုသို့မဆပ်ရလျှင် တန့်န့်နှင့် နေမထိ ထိုင်မသာ ဖြစ်နေတတ်ကြသည်။ ထိုသို့ အနိုင်ယူလိုသဖြင့် သူထက်သာအောင်ချည်း ပြန်လည်ချေပနေလျှင် ရန်ငြိုး ရန်စ မည်သည့်အခါမှ ပြေလည်သွားသည်ဟူ၍မရှိဘဲ ရန်ပွဲကလေးမှ ကမ္ဘာ့စစ်ပွဲကြီးများအထိ ကြီးထွားပြန့်ကျယ်လာခဲ့ကြသည်မှာ များလှလေပြီ။ ထိုသို့ ရန်မီးမပွားရလေအောင် အထက်ပါ ဩဝါဒစကားကို မြတ်စွာဘုရားက မိန့်ကြားတော်မူခဲ့ပေသည်။ ထိုဩဝါဒအတိုင်း လိုက်နာကျင့်သုံးလျှင် ရန်မီးမပွားဘဲ ငြိမ်းအေးလျက် ပစ္စုပ္ပန်သံသရာနှစ်ဖြာလုံး၌ အကျိုးများသွားမည်မှာ ဧကန်မူချပင် ဖြစ်ပေသည်။ သို့ဖြစ်၍ ထိုဩဝါဒအတိုင်း ဆရာတော်ဘုရားကြီးကိုယ်တိုင် ကျင့်သုံးလာပုံကိုပါ ဖော်ပြလျက် ညွှန်ပြထားသည်ကို ဖတ်ရှုရ သိမှတ်ကြရသူများမှာ ယင်းဩဝါဒကို လိုက်နာကျင့်သုံးချင်စဖွယ် ကောင်းလှပါပေသည်။ (ဤတရားတော် နာ ၂၃၇)။

ဖွင့်ပြချက် ပြည့်စုံလှပေသည်

ဤတုဝဋ္ဌကသုတ် ဒုတိယဂါထာ၌ “သဒါ သတောသိက္ခေ”ဟု အမှတ်ရလျက် သိက္ခာသုံးပါးကိုကျင့်ရန် ညွှန်ပြထား ရာဝယ် သတော-အမှတ်ရလျက် ကျင့်ပုံကို ပြရာ၌ မဟာနိဒ္ဒေသအဖွင့်ကို အမှီပြု၍ သတိပဋ္ဌာန် ၄-ပါး ပွားစေလျက် ရှုမှတ် ကျင့်ပုံကို လက်တွေ့အနေဖြင့် ပြဆိုထားသည်မှာ သဘာဝကျ၍ ပြည့်စုံလှပါပေသည် (နာ ၂၄-စသည်) ကိုယ်တွေ့ဉာဏ်တွေ့ အားမထုတ်ဘူးလျှင် ထိုကဲ့သို့ တိတိကျကျရဲရဲဝံ့ဝံ့ ညွှန်ပြရန် မဲယဉ်းပေလိမ့်မည်။

ထို့ပြင် အမှတ်(၇) ဂါထာဖြင့် နိဗ္ဗိတရုပ်ပွား ဘုရား၏ တောင်းပန်ချက်အရ အမှတ်(၈) ဂါထာမှစ၍ ပါတိမောက် အကျင့်ကို ပြဆိုရာ၌ ဒွေ မာတိကာ ပါတိမောက် သိက္ခာပုဒ်များနှင့် တိုက်ဆိုင်ကြည့်လျှင် မရှင်းလင်းဘဲ ရှိနေမည်ဖြစ်၍ မြတ်စွာဘုရား၏ အလိုတော်အရ သုတ္တန်ဒေသနာတော်မှ စူဠသီလ စသည်နှင့် နီးနှော ဖွင့်ပြသွားသည်မှာလည်း သဘာဝကျ၍ အလွန်အားရကျေနပ်ဖွယ် ကောင်းလှပါပေသည်။

ထို့ပြင် အမှတ်(၁၅) ဂါထာ၌ ဥပဝါဒံ န ကရေယျ-ဟူသောစကားဖြင့် တုဝဋ္ဌကသုတ်မှာ တိုက်ရိုက်ပြထားသော ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်ဆိုင်ရာအကျင့်များကို သိမ်းယူအပ်ကြောင်း ပြဆိုထားသည်မှာလည်း သင့်မြတ် ပြည့်စုံလှပါပေသည်။ (နာ ၁၉၁)။ ထို့ပြင် ယင်းဂါထာ၌ပင် ဂါမေစ နာဘိသဇ္ဇေယျ-ဟူသော စကားရပ်ဝယ် ဒကာ ဒကာမတို့၌ မငြိမတွယ်ဘဲ ကျင့်ပုံကို သာဓက အဖြစ်ဖြင့် ပဉ္စင်းတစ်ပါး၏ ဝတ္ထုကို ထုတ်ပြခြင်း၊ ထိုဝတ္ထုနှင့်စပ်၍ ရထဝိနိတပဋိပဒါ (နာ ၁၉၈)၊ နာလကပဋိပဒါ (နာ ၂၁၀)၊ မဟာအရိယ ဝံသပဋိပဒါ (နာ ၂၁၄)တို့ကို ထုတ်ပြခြင်းများသည်လည်း ကြားနာရ ဖတ်ရှုရသူတို့အတွက် ကြည်ညိုဖွယ် အတုယူ၍ ကျင့်သုံးဖွယ် ကောင်းလှပါပေသည်။

ထို့ပြင် ရဟန်းကျင့်ဝတ်များကို ပြသော ဤတုဝဋ္ဌကသုတ်တရားကို ကြားနာကြရသော နတ်ဗြဟ္မာတို့မှာ မိမိတို့ ကျင့်ရန်မဟုတ်သော်လည်း သဒ္ဓါစရိုက်ရှိသူတို့ ဖြစ်သည်အားလျော်စွာ ကြည်ညိုသဒ္ဓါပွားလျက် ပီတိပါမောဇ္ဇများလည်း ဖြစ်ပွား၍ ယင်းပီတိပါမောဇ္ဇတို့ကို “သတော သိက္ခေ”ဟူသော ညွှန်ကြားချက်အရ ရှုမှတ်လျက် တခဏချင်း ဝိပဿနာဉာဏ် အစဉ်ဖြင့် အရိယမဂ်ဖိုလ်သို့ ရောက်သွားနိုင်ပုံများကို ပြဆိုခြင်းမှာလည်း အလွန်ပင်သဘာဝကျ၍ သင့်မြတ်ပြည့်စုံလှပါပေ သည်။ (နာ ၉၃၊ ၉၄၊ ၁၅၇)။

ထို့ပြင် အမှတ်(၁၁) ဂါထာ၌ ဈာယီ-ပုဒ်၏ အနက်ကို ဖွင့်ပြရာဝယ် လက္ခဏူပနိဇ္ဇာန်အရ ဝိပဿနာခဏိကသမာဓိ ကို ခိုင်လုံသောသာဓကများဖြင့် ဖော်ပြခြင်းသည်လည်း သုဒ္ဓဝိပဿနာ ယာနိကယောဂီတို့အတွက် အလွန်ပင် အားရကျေနပ် ဖွယ် ဖြစ်ပါပေသည်။ (နာ ၁၂၄-၁၃၇)

ထို့ပြင် အမှတ်(၁၈)ဂါထာ၌ ရာဂစသည်၏ ငြိမ်းခြင်း နိဗ္ဗုတိကို သန္တိလက္ခဏာ နိဗ္ဗာန်ဟု သိအပ်ကြောင်း ပြဆို ထားရာဝယ် ယင်း နိဗ္ဗာန်မျက်မှောက်ပြုပုံကို မိလိန္ဒပဉ္စာမုသာကေစကားဖြင့် ဆုံးဖြတ်ဖွင့်ပြထားသည်မှာလည်း အရိယမဂ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို သိမြင်ထားသူတို့အတွက် မှန်ကန်တိကျ သဘာဝကျကြောင်း ဆုံးဖြတ်နိုင်ဖွယ် ရှိပါပေသည်။

ဤ တုဝဋ္ဌကသုတ်၌ ပြထားသော အကျင့်များသည် ပပဇ္ဇတရားများကိုပယ်၍ နိဗ္ဗာန်သို့ အမြန် ရောက်စေနိုင်သော အကျင့်များဖြစ်သည်ဟုဆိုလျှင် တုဝဋ္ဌကဟူသော အမည်နှင့် လျော်ညီ၍ မှန်ကန်ကြောင်း လက်ခံကြရမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် ရဟန်းတော်များအတွက် ဟောထားသော ကျင့်ဝတ်များဖြစ်ကြောင်းလည်း အလွန်ပင် ထင်ရှားလှပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ နိဗ္ဗာန်သို့ အမြန်ရောက်လိုသော မာမက ရဟန်းတော်မှန်လျှင် ဤသုတ်၌ဟောပြထားသော ကျင့်ဝတ်များကို ရိုသေစွာ ကျင့်သင့်သည်မှာ ယုံမှားဖွယ်မရှိ ဖြစ်ပါပေသည်။

သို့ဖြစ်ရာတွင် နိဗ္ဗာန်သို့ အမြန်ရောက်လိုလျှင် တဏှာမာန ဒိဋ္ဌိ ပပဇ္ဇတရားတို့ကို မည်သို့ပယ်ရမည်ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ သိက္ခာသုံးပါးကို မည်သို့ ကျင့်ရမည်ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ အထူးအားဖြင့် မာန်မာနကို မည်သို့ကင်းစေရမည် ဟူ၍လည်းကောင်း၊ မျက်စိ နား စသည်တို့ကို မည်သို့ စောင့်ရှောက်ရမည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ပစ္စည်းလေးပါးနှင့်စပ်၍ မည်မျှ အထိ ခြိုးခြံရမည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သမာဓိရရေးအတွက် မည်သို့ကျင့်ရမည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဒကာ ဒကာမတို့နှင့် စပ်၍ မည်မျှအထိ ကင်းရှင်းရမည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ လာဘိ လာဘာနှင့်စပ်၍ မည်မျှအထိ စောင့်စည်းရမည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ရှေးက ရဟန်းတော်များဟာ မည်မျှအထိ စောင့်စည်းခဲ့ကြသည်ဟူ၍လည်းကောင်း မည်မျှအထိ သဘောထားကြီး၍ ရိုးသား ဖြောင့်မတ်ရမည်ဟူ၍လည်းကောင်း ဤသို့စသည်ဖြင့် ဤသုတ်၌ပြဆိုထားချက်များကို လေးလေးနက်နက် လေ့လာကြည့်သင့် ပေသည်။ ထိုသို့ လေ့လာကြည့်လျှင် ယခင်က အခြေအနေနှင့် ယခု အခြေအနေ မည်မျှကွာဟလျက်ရှိခဲ့ပြီ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗာန်နှင့် မိမိတို့ မည်မျှ ဝေးကွာနေသည်၊ နီးကပ်နေသည်ဟူ၍ လည်းကောင်း ဤအချက်များလည်း ပေါ်လွင်လျက် ရှိပါလိမ့် မည်။

နိဂုံးချုပ်

မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားထားသော တုဝဋ္ဌကသုတ်ရင်းနှင့် ကျေးဇူးရှင် မဟာစည် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ အဖွင့် တရားတော်ကို စေ့စေ့ငင ဖော်ပြနေလျှင် နိဒါန်းမဟုတ်တော့ဘဲ ဒီပနီကျမ်းကြီး ဖြစ်သွားဖွယ် ရှိပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဤမျှဖြင့် နိဂုံးကမ္ပတ် အဆုံးသတ်လိုပါသည်။ ဓမ္မမာမက သူတော်စင် အပေါင်းတို့သည် ဤတုဝဋ္ဌကသုတ် တရားတော်ကို သေချာကျန လေ့လာကြပြီးလျှင် ဤသုတ်၌ ညွှန်ပြထားသော ကျင့်ဝတ်များကို ရိုရိုသေသေပြည့်စုံစွာ ကျင့်နိုင်ကြသဖြင့် တုဝဋ္ဌက ဟူသော အမည်နှင့်လျော်ညီစွာ မိမိတို့ အလိုရှိအပ်သော မာဏဏ် ဖိုလ်ဏ်တို့ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို လျင်မြန်စွာ ဆိုက်ရောက်၍ မျက်မှောက် ပြုနိုင်ကြပါစေ။

ဦးပညောဘာသ
 သာသနဓဇသီရိပဝရဓမ္မာစရိယ
 ဇေယျဒီပကျောင်းဆောင်
 ကမ္ဘာအေး၊ ရန်ကုန်မြို့
 ၁၃၃၇-ခု၊ တပို့တွဲလဆုတ် ၁၀-ရက်။
 (၂၄-၂-၇၆)။

တုဝဋ္ဌကသုတ် တရားတော်

ပဌမပိုင်း

(၁၃၃၇-ခုနှစ်၊ ပြာသိုလပြည့်နေ့ ဟောသည်)

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

တရားပညာဇာနည်

ဒီကနေ့ ၁၃၃၇-ခုနှစ်၊ ပြာသိုလပြည့်နေ့ဖြစ်တယ်။ ဒီကနေ့ဟောဖို့ရာ အစဉ် ကျရောက်နေတဲ့ တရားကတော့ မြတ်စွာဘုရား ခုနစ်ဝါမြောက် တာဝတိံသာမှာဟောတဲ့ အဘိဓမ္မာတရားတော်ထဲက ဝိဘင်းတရားတော်မှ ဓာတ်သစ္စာ စသည်ကို ဟောဖို့ပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ကမ္ဘာအေး ဗုဒ္ဓသာသနာပုံနှိပ်တိုက်မှာ ညွှန်ကြားရေးမှူးဖြစ်တဲ့ ဒါယကာကြီး ဦးလှမောင်၏ လျှောက်ထားတောင်းပန်ချက်အရ မဟာသမယ ၆-သုတ်ထဲက တုဝဋ္ဌကသုတ်ကို ဟောဖို့ စီစဉ်ထားပါတယ်။

ဒီသုတ်ကို ဟောရခြင်း၏ အကြောင်းရင်းကတော့ ၁၃၂၂-ခုနှစ်က မဟာသမယ ၆-သုတ်ကို ဟောခဲ့တယ်။ အဲဒီတုန်းက အထူး မှတ်သားဖွယ်ကောင်းတဲ့ ပုရာဇာဒသုတ်ကို တိပ်ရကော်ဒါဖြင့် အသံဖမ်းယူထားခဲ့တယ်။ အဲဒီ တရား တိပ်ခွေကို ရွှေဘိုမြို့ဆိပ်ခွန်သို့ ပို့လိုက်တော့ အဲဒီမှာ နာကြားရသူအများက အဲဒီ ပုရာဇာဒသုတ်တရားကို အလွန် သဘော ကျကြတယ်။ တရားကို စိတ်မဝင်စားဘူးတဲ့ သူတွေကတောင် သဘောကျနေကြတယ်။ အဲဒီ တရားကို တရားစာအုပ်ဖြစ်အောင် ဆောင်ရွက်ဖို့လည်း တိုက်တွန်းကြတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီတရားကို တိပ်ခွေမှထုတ်ပြီး ၁၃၂၈-ခုနှစ်က စာအုပ်အဖြစ်ဖြင့် ထုတ်ဝေခဲ့တယ်။

အဲဒီ စာအုပ်ကိုလည်း ကြည့်ရှုရသူအများက သဘောကျကြတယ်။ အထူးအားဖြင့် ဗုဒ္ဓိစရိုက်ရှိသူ ဉာဏ်ထက်သူ တို့အတွက် ဟောတဲ့ တရား ဖြစ်သောကြောင့် ဉာဏ်ထက်သူတွေက ပိုပြီးသဘောကျကြပါတယ်။ ပဌမအကြိမ်ရိုက် အုပ်ရေး ၅၀၀၀-ကုန်သွားတဲ့အတွက် ၁၃၃၆-ခုနှစ်က ဒုတိယအကြိမ်ထပ်ပြီး ရိုက်နှိပ် ဖြန့်ဝေရပါတယ်။ အဲဒီလို ချစ်သက်သဘောကျ သူတွေထဲမှာ ဒါယကာကြီး ဦးလှမောင်လည်း တစ်ဦးအပါအဝင်ဖြစ်ပါတယ်။ ဦးလှမောင်ကတော့ အခြား မဟာသမယသုတ် များကိုလည်း စာအုပ်အဖြစ် ဖြန့်ဝေနိုင်လျှင် အလွန် အကျိုးများလိမ့်မယ်လို့လဲ မြော်မြင်မိတဲ့အတွက် အဲဒီ အခြားသုတ် ၅-ခုကိုလည်း စာအုပ်အဖြစ် ရေးသားစီရင်ဖို့ရာ ဘုန်းကြီးထံ လျှောက်ထား တောင်းပန်ပါတယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့ ၃-နှစ်လောက်ကစပြီး တောင်းပန်တာ သုံးလေးကြိမ်မက ရှိပါပြီ။ ဘုန်းကြီးကလည်း အကြောင်း ညီညွတ်တဲ့အခါ တရားဟောပြီးမှ ဟောတဲ့တရား အနေနဲ့ ပြုစုပေးဖို့ ဝန်ခံပြောကြားခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီဝန်ခံချက်အရ ယနေ့ တုဝဋ္ဌကသုတ်ကို စပြီးဟောဖို့ စီစဉ်ထားရတာပါပဲ။

မဟာသမယ ၆-သုတ် ဟောတော်မူခဲ့ပုံ

မြတ်စွာဘုရားဟာ တစ်ချိန်က သာကီဝင်မင်းသားများ ဖြစ်ကြတဲ့ ရဟန္တာရဟန်းတော် ငါးရာနှင့်တကွ ကပိလဝတ် မြို့နယ် မဟာဝုန်တောအရပ်မှာ စုဝေးမိနေခိုက်မှာ တစ်သောင်းသော စကြဝဠာတိုက်တို့မှ နတ်ဗြဟ္မာတွေ လာရောက်ဖူး မြော်ကြပါတယ်။ မဟာသမယခေါ်တဲ့ အဲဒီ နတ်ဗြဟ္မာတွေ လာရောက်ဖူးမြော်ကြတဲ့ အစည်းအဝေးကြီးမှာ မြတ်စွာဘုရားက လာရောက်ကြတဲ့ နတ်ဗြဟ္မာတွေကို ကြေညာတော်မူပြီးတဲ့နောက် အဲဒီ နတ်ဗြဟ္မာတွေ မဂ်ဖိုလ်တရားထူး ရရေးအတွက် သူတို့နှင့် သင့်လျော်တဲ့ တရား ၆-သုတ်ကို ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

- ၁။ ရာဂ အဖြစ်များသူတို့အတွက် သမ္မာပရိဗ္ဗာဇနီယသုတ်ကို ဟောတော်မူပါတယ်။
- ၂။ ဒေါသ အဖြစ်များသူတို့အတွက် ကလဟဝိဝါဒသုတ်ကို ဟောတော်မူပါတယ်။
- ၃။ မောဟ အဖြစ်များသူတို့အတွက် မဟာဗျူဟသုတ်ကို ဟောတော်မူပါတယ်။
- ၄။ ဝိတက် အဖြစ်များသူတို့အတွက် စူဠဗျူဟသုတ်ကို ဟောတော်မူပါတယ်။

- ၅။ သဒ္ဓါ အဖြစ်များသူတို့အတွက် တုဝဋ္ဌကသုတ်ကို
ဟောတော်မူပါတယ်။
- ၆။ ပညာ အဖြစ်များသူတို့အတွက် ပုရာဘောဒသုတ်ကို
ဟောတော်မူပါတယ်။

အဲဒီ သုတ်များကို ကြားနာရတဲ့အတွက် တစ်သုတ် တစ်သုတ်မှာ နတ်ဗြဟ္မာပေါင်း ကုဋေတစ်သိန်းစီ ရဟန္တာ ဖြစ်ကြတယ်။ အနာဂါမ်၊ သကဒါဂါမ်၊ သောတာပန် ဖြစ်ကြတာတွေကတော့ တစ်သုတ်တစ်သုတ်မှာပင် မရေမတွက် နိုင်အောင် များတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

ဟောတဲ့အခါမှာလည်း မေးပြီးတော့ ဖြေကြားတဲ့အနေဖြင့်ဟောမှ အဲဒီလို ကျွတ်တမ်းဝင်နိုင်ကြမည့် အကြောင်းကို သိတော်မူတဲ့အတွက် သင့်လျော်တဲ့ မေးခွန်းကို မေးနိုင်မည့်ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဆင်ခြင်ကြည့်တော်မူတဲ့အခါ အဲဒီလို အချိုးတကျ မေးနိုင်မည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို မမြင်တော်မူတဲ့အတွက် ကိုယ်တော်မြတ်နှင့် အလုံးစုံတူတဲ့ နိမ္မိတဘုရားတစ်ဆူကို ဖန်ဆင်းတော် မူရပါတယ်။ အဲဒီလို ဖန်ဆင်းပြီးတော့ အဲဒီ နိမ္မိတဘုရားက မိမိအား မေးစေရန်လည်း အဓိဋ္ဌာန်ဖြင့် စီစဉ်တော်မူပါတယ်။ ယခုဟောမည့် တုဝဋ္ဌကသုတ်ကိုတော့ နိမ္မိတဘုရားက ဒီလိုစပြီး မေးတော်မူပါတယ်။

နိမ္မိတဘုရား၏ မေးခွန်းတော်

- ၁။ ပုစ္ဆာမိ တံ အာဒိစ္စဗန္ဓု၊
ဝိဝေကံ သန္တိပဒဉ္စ မဟေသိ။
ကထံ ဒိသ္မာ နိဗ္ဗာတိ ဘိက္ခူ၊
အနုပါဒိယာနော လောကသ္မိံ ကိဉ္စိ-တုံ။

အာဒိစ္စဗန္ဓု-နေမင်း၏ အဆွေ ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၊ (နေမင်းကလည်း ဂေါတမအနွယ်ရှိတယ်။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဘုရားကလည်း ဂေါတမအနွယ်ရှိတယ်။ ဒါကြောင့် အနွယ်တူတဲ့အတွက် မြတ်စွာဘုရားဟာ အာဒိစ္စဗန္ဓု-နေမင်း၏ အဆွေမည်ပါတယ်တဲ့။ ဒီနေရာမှာ စဉ်းစားစရာတော့ ရှိပါတယ်။ နေဆိုတာ ဂြိုဟ်ကြီးပဲ၊ ဘာကြောင့် ဂေါတမ အနွယ် ရှိရသလဲလို့ စဉ်းစားစရာရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဟိုရှေးခေတ်တုန်းက လူတွေဟာ နေ၊ လ၊ ဂြိုဟ်တွေ၊ နက္ခတ်တွေကို နတ်တွေ အနေနဲ့ အသိအမှတ်ပြုပြီး ကိုးကွယ်နေကြတာတွေလည်း ရှိပါတယ်။ မင်းတွေဆိုရင် သူတို့ဟာ နေမျိုးနွယ်တွေလို့ ဂုဏ်ယူ လေ့ရှိကြပါတယ်။ သာကီဝင်မင်းတွေကလည်း အဲဒီလို ဂုဏ်ယူကြတဲ့အတွက် သာကီဝင်မင်းတွေကို အဲဒီခေတ်တုန်းက အာဒိစ္စဗန္ဓု-နေမျိုးနွယ်တွေလို့ အသိအမှတ်ပြုကြဟန် တူပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားကိုလည်း အဲဒီလို အများက အသိအမှတ် ပြုထားကြသည့်အတိုင်း အာဒိစ္စဗန္ဓုလို့ပဲ ခေါ်တယ်လို့ မှတ်ယူသင့်ပါတယ်။ ဒါကြောင့်) အာဒိစ္စဗန္ဓု-နေမင်း၏ အဆွေ ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၊ တံ-အရှင်ဘုရားကို၊ ပုစ္ဆာမိ-မေးလိုပါ၏။ မေးပါရစေ၊ မဟေသိ-မြတ်သော သီလအစရှိသော ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့ကို ရှာမှီးတော်မူပြီးသော မြတ်စွာဘုရား၊ ဘိက္ခူ-ရဟန်းသည်၊ ဝိဝေကံ-ဆိတ်ငြိမ်တရား (၃-ပါး)ကိုလည်းကောင်း၊ သန္တိပဒဉ္စ-အငြိမ်းဓာတ် နိဗ္ဗာန်တရားကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ-ငြိမ်းကြောင်းတရားကိုလည်းကောင်း၊ ကထံ ဒိသ္မာ-အဘယ်သို့ သိမြင်၍၊ နိဗ္ဗာတိ-ရဂစသော ကိလေသာ ငြိမ်းသည့် အလိုအားဖြင့် ငြိမ်းပါသနည်း၊ ဝါ- ရဂစသည်ကို ငြိမ်းစေပါသနည်းတဲ့။

ဆိတ်ငြိမ်တရားနဲ့ အငြိမ်းဓာတ်ကို ဘယ်လိုသိမြင်ပြီး ငြိမ်းပါသလဲတဲ့။ အဲဒါကိုဘုန်းကြီးက “ဆိတ်ငြိမ်တရား၊ ငြိမ်းရာ ကို၊ ဘယ်လိုမြင်၍ ငြိမ်းသနည်း” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

- ၁။ ဆိတ်ငြိမ်တရား၊ ငြိမ်းရာကို၊ ဘယ်လိုမြင်၍ ငြိမ်းသနည်း။

ဝိဝေကသုံးပါး

ဆိတ်ငြိမ်တရား ဆိုရာမှာ တရားတရား ကာရန်ရအောင်လို့ထည့်ထားတာပါပဲ။ ဆိတ်ငြိမ်ဆိုတဲ့ တရားတစ်ခုနှင့်လို့ပဲ ဆိုလိုပါတယ်။ **ဝိဝေက-ဆိတ်ငြိမ်** ဆိုတာက သုံးပါးရှိတယ်။ (၁) ကာယဝိဝေက-ကိုယ်ဖြင့်ဆိတ်ခြင်း ဆိုတာကတစ်ပါး၊ အဲဒါကတော့ နှစ်ကိုယ်၊ သုံးကိုယ်စသည် အဖော်မရှိဘဲ တစ်ကိုယ်တည်းနေတာကို ဆိုတာပါပဲ။ ဒါကြောင့် အဖော်မမှီး တစ်ကိုယ်တည်းနေတာကို ကာယဝိဝေကခေါ်တယ်လို့ မှတ်ထားကြရမယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

အဖော်မမှီး တစ်ကိုယ်တည်း နေတာကို ကာယဝိဝေက ခေါ်သည်။

အဲဒီ ကာယဝိဝေကဟာ တရားအားထုတ်ရာမှာ အလွန်ကျေးဇူးများတယ်။ ဒါကြောင့် တရားအားထုတ်ဖို့နေရာကို ညွှန်ပြရာမှာ (၁) အရညဂတော ဝါ-တောအရပ်သို့ ကပ်၍ ဖြစ်စေ၊ (၂) ရုက္ခမူလဂတော ဝါ-သစ်ပင်ရင်း၊ သစ်ပင်အောက် သို့ကပ်၍ဖြစ်စေ၊ (၃) သုညာဂါရဂတော ဝါ-ဆိတ်ငြိမ်ရာကျောင်းသို့ ကပ်၍ဖြစ်စေလို့ ညွှန်ကြား တော်မူတာပါ။ တရား အားမထုတ်ဘဲ အလွတ် နေရာမှာတောင်မှ အလိုနည်းတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်အတွက်ဆိုရင် တစ်ယောက်တည်း နေရတာဟာ အလွန်အေး ချမ်းပါတယ်။

၂။ စိတ္တဝိဝေက-စိတ် အလိုအားဖြင့် ငြိမ်းခြင်းဆိုတာက တစ်ပါး၊ အဲဒါကတော့ ကိလေသာအဖော်နှင့် မရောယှက်ဘဲ စင်ကြယ်တဲ့စိတ် တစ်ကိုယ်တည်း သက်သက် ဖြစ်နေတာကို ဆိုတာပါ။ ဈာန်စိတ်၊ မဂ်စိတ်၊ ဖိုလ်စိတ်၊ ဝိပဿနာစိတ် တစ်ကိုယ်တည်းသက်သက် ဖြစ်နေတာပါ။ အဲဒါကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

ကိလေသာ အဖော်မမှီးဘဲ ဈာန်စိတ်၊ မဂ်စိတ်၊ ဖိုလ်စိတ်၊ ဝိပဿနာစိတ် တစ်ကိုယ်တည်း သက်သက်ဖြစ်နေတာကို စိတ္တဝိဝေကခေါ်သည်။

၃။ ဥပမိဝိဝေက-ဥပမိ ကင်းဆိတ်ရာကတစ်ပါး၊ အဲဒါကတော့ ကိလေသာ ခန္ဓာ အဘိသင်္ခါရဆိုတဲ့ ဥပမိအားလုံး ကင်းဆိတ်တဲ့ နိဗ္ဗာန်ပါ။ လိုက်ဆိုကြရမယ်။

ကိလေသာ ခန္ဓာ အဘိသင်္ခါရ ကင်းတဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို ဥပမိဝိဝေက ခေါ်သည်။

ဝိဝေကခေါ်တဲ့ အဲဒီ ဆိတ်ငြိမ်တရား သုံးပါးကို ဘယ်လိုသိမြင်ပြီး ရာဂစသော ကိလေသာငြိမ်းပါသလဲ၊ အဲဒီ ကိလေသာကို ငြိမ်းစေပါသလဲလို့ မေးပါတယ်။

နောက်တစ်ချက်ကတော့ သန္တိပဒဆိုတဲ့ အငြိမ်းဓာတ်တရားကို ဘယ်လိုသိမြင်ပြီး ငြိမ်းပါသလဲတဲ့။ သန္တိ ဆိုတာ ငြိမ်းခြင်းသဘောပဲ။ ပဒ ဆိုတာကလည်း အရိယာမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် ရောက်အပ်တဲ့ အဲဒီ အငြိမ်းဓာတ် နိဗ္ဗာန်ပါ။ ဒီလိုဆိုတော့ ဥပမိဝိဝေကနှင့် ထပ်တူဖြစ်နေပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီအနက်ကိုလည်း မဟာနိဒ္ဒေသမှာ ရှေးဦးစွာ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ ဒုတိယ အဖွင့် အလိုအားဖြင့်တော့ သန္တိ-ငြိမ်းခြင်း+ပဒ-အကြောင်း=သန္တိပဒ-ငြိမ်းခြင်း၏အကြောင်း-ငြိမ်းကြောင်းတရားလို့လည်း ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ အဲဒီ ငြိမ်းကြောင်းတရားက ဘာလဲဆိုရင် သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး၊ သမ္ပပဓာန် လေးပါး၊ ဣဒ္ဓိပါဒ်လေးပါး၊ ဣန္ဒြေငါးပါး၊ ဖိုလ်ငါးပါး၊ ဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါး၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဆိုတဲ့ ဒီ ဗောဓိပက္ခိယတရား (၃၇)ပါးပါ။ အဲဒီထဲမှာ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး ဖြစ်ပွားနေရင် ကျန်တဲ့ ဗောဓိပက္ခိယ တရားတွေလည်း မကင်းရာ မကင်းကြောင်း ဖြစ်တဲ့အတွက် အကုန်လုံး ပါဝင်သွားတာပါ။ ဒါကြောင့် ယခု ဒီသာသနာ့ရိပ်သာမှာ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးကို ရှုမှတ်ပွားများနေကြရတာဟာ အဲဒီ သန္တိပဒဆိုတဲ့ ငြိမ်းကြောင်းတရား၊ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း တရားတွေကို ပွားများနေကြရတာပဲ။ မတန် ကောင်းတဲ့ အလုပ်ပါ။ ယခု ဒီ နိဗ္ဗိတ ဘုရားရှင်၏ အမေးမှာ အဲဒီ သန္တိပဒဆိုတဲ့ ငြိမ်းကြောင်းတရားကိုလည်း ဘယ်လို သိမြင်ပြီး ကိလေသာငြိမ်းပါသလဲ၊ ကိလေသာတွေကို ငြိမ်းစေပါသလဲလို့ မေးပါတယ်။

အဲဒီအမေးဂါထာမှာ ပါဠိက “နိဗ္ဗာတိ ဘိက္ခူ”လို့ ရှိပါတယ်။ “ရဟန်းသည် ငြိမ်းပါသလဲ”လို့ အနက်ရပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ရဟန်းပျောက်ကွယ်သွားတာကိုတော့ မဆိုလိုပါဘူး။ ကိလေသာငြိမ်းသောအားဖြင့် ငြိမ်းပါသလဲလို့သာ ဆိုလို ပါတယ်။ ဒါကြောင့် မဟာနိဒ္ဒေသမှာ အဲဒီ နိဗ္ဗာတိ-ပုဒ်ကို အတ္တနော ရာဂံ နိဗ္ဗာပေတိ-မိမိ၏ ရာဂကို ငြိမ်းစေပါသလဲ၊ ဒေါသံ မောဟံ ကောမံ ဥပနာဟံ နိဗ္ဗာပေတိ-ဒေါသကို၊ မောဟကို၊ ကောကို၊ ဥပနာဟကို ငြိမ်းစေပါသလဲ-စသည်ဖြင့် ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့်ဆိုရင် နိဗ္ဗာတိပုဒ်ကို ငြိမ်းစေပါသနည်း-လို့လည်း အနက်ပြန်နိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလို ဆိုတော့ (ဏာပေ-ဆိုတဲ့) ကာရိတ်ပစ္စည်း ကျေနပ်တယ်လို့ ဆိုရမှာပေါ့။

အဲဒီလို ငြိမ်းရာ၊ ငြိမ်းစေရာမှာလည်း ခေတ္တခဏဝေးကွာရုံမျှကို ဆိုလိုတာမဟုတ်ပါဘူး။ အမြစ်ပြတ် အပြီးတိုင် ငြိမ်းတာကိုသာ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် “အနုပါဒိယာနော လောကသိဉ္စိ ကိဉ္စိ”လို့ ငြိမ်းပုံကို ဂုဏ်ထူးဖြင့်လည်း သတ်မှတ်ပြီး မေးပါတယ်။

လောကသိဉ္စိ-လောကထဲ၌၊ ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ခုကိုမျှ၊ အနုပါဒိယာနော-မစွဲလမ်းမှု၍၊ ဝါ-အစွဲအလမ်းကင်းလျက်၊ နိဗ္ဗာတိ-ငြိမ်းပါသနည်း၊ ဝါ-ငြိမ်းစေပါသနည်း-တဲ့။

လောကဆိုတာ ပညတ်အနေနဲ့ဆိုရင် အပါယ်လောက၊ လူ့လောက၊ နတ်လောကပါပဲ။ ပရမတ်အနေနဲ့ ဆိုရင်တော့ ခန္ဓာ အာယတန ဓာတ် ရုပ်နာမ်သဘောတရားတွေပါပဲ။ အတိုချုပ် ပြောရရင် ရုပ်နာမ် တရားတွေပါပဲ။ မိမိသန္တာန်ကဖြစ်စေ၊ သူတစ်ပါးသန္တာန်ကဖြစ်စေ အဲဒီရုပ်နာမ်တရားတွေထဲက တစ်စုံတစ်ခုကိုမျှ ငါကောင်၊ သတ္တဝါကောင်အနေ ငါ့ဥစ္စာအနေဖြင့် မစွဲလမ်းဘဲ ငြိမ်းပါသလဲ၊ ငြိမ်းစေပါသလဲ-တဲ့၊ ဒီမစွဲလမ်းပုံကိုတော့ ဆောင်ပုဒ်မှာ တိုစေလိုတဲ့အတွက် ထည့်မထားတော့ဘဲ “ဆိတ်ငြိမ်တခို၊ ငြိမ်းရာကို (ဝါ) ငြိမ်းကြောင်းကို ဘယ်လိုမြင်၍ ငြိမ်းသနည်း”လို့သာ ဆိုထားပါတယ်။ အဲဒါကို ထပ်ပြီး ဆိုကြရမယ်။

၁။ ဆိတ်ငြိမ်တခို၊ ငြိမ်းရာကို၊ ဘယ်လိုမြင်၍ ငြိမ်းသနည်း၊ ဆိတ်
ငြိမ်တခို၊ ငြိမ်းကြောင်းကို၊ ဘယ်လိုမြင်၍ ငြိမ်းသနည်း။

နိမ္မိတရုပ်ပွား ဘုရားရှင်၏ အဲဒီအမေးကို သက်တော်ထင်ရှား ပကတိ မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဂါထာ ၅-ပုဒ်တို့ဖြင့် ဖြေကြားတော်မူပါတယ်။ အဲဒီ ဂါထာ ၅-ပုဒ်ထဲက ပဌမဂါထာကတော့-

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားရှင်၏ အဖြေတော်

၂။ မူလံ ပပဉ္စသင်္ခါယ၊
မန္တာ “အသ္မိတိ သဗ္ဗ” မုပရန္တေ။
ယာ ကာစိ တဏှာ အဇ္ဈတ္တံ၊
တာသံ ဝိနယာ သဒါ သတော သိက္ခေ-တဲ့။

မုနိ-နိမ္မိတရုပ်ပွားမြတ်ဘုရား၊ ပပဉ္စသင်္ခါယ-နယ်ချဲ့လျက် ဖင့်နွံကြာမြင့်စေတတ်သောကြောင့် ပပဉ္စမည်သော တရားအစု၏၊ မူလံ-အမြစ်အရင်းကို လည်းကောင်း၊ အသ္မိတိ-ငါဖြစ်သည်ဟု ထင်မှားလျက် ထောင်လွှားတက်ကြွသည့် မာနကိုလည်းကောင်း၊ မန္တာမန္တာယ-သိသောပညာဖြင့်၊ ဝါ-ပညာဖြင့်သိမြင်၍၊ သဗ္ဗ-အလုံးစုံကို၊ ဥပရန္တေ-ဖြစ်ခွင့် ပယ်ရှား လျက် မြစ်တားချုပ်ငြိမ်းစေရာ၏-တဲ့။

နိမ္မိတရုပ်ပွားဘုရားရှင်၏ မေးခွန်းမှာ ဝိဝေကနှင့် သန္တိပဒကို ဘယ်လိုမြင်ပြီး ငြိမ်းပါသလဲ၊ ငြိမ်းစေပါသလဲ-လို့ မေးထားပါတယ်။ အဲဒီ အမေးနှင့်အညီ “တစ်ပါးတည်းနေလျက် ကာယဝိဝေကကို သိရမယ်၊ ကိလေသာ ကင်းဆိတ်တဲ့ ဈာန်စိတ် ဝိပဿနာစိတ် မဂ်စိတ်များကို ဖြစ်ပွားစေကာစိတ္တဝိဝေကကို သိရမယ်၊ မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် ဥပဓိဝိဝေက ခေါ်တဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို သိရမယ်။ အဲဒီနိဗ္ဗာန်ကို သိမြင်ကြောင်း ဖြစ်တဲ့ သတိပဋ္ဌာန်စသည်ကို မည်သို့မည်ပုံ ပွားစေရမယ်”စသည်ဖြင့် ဝိဝေကနှင့် သန္တိပဒမြင်ပုံကို ပြပြီးတော့ ကိလေသာငြိမ်းပုံကို ဖော်ပြရင်လွယ်လွယ်နဲ့သိနားလည်ဖို့ရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီလိုမဟုတ်ဘဲ ယခုရွတ်ပြတဲ့အတိုင်း ဖြေတာဟာ အဲဒီတုန်းကကျွတ်တမ်းဝင်ကြမည့် နတ်ဗြဟ္မာတွေ၏ အလိုအဇ္ဈာသယနှင့် ကိုက်ညီအောင် ဖြေကြားတော်မူတယ်လို့ပဲ သဒ္ဓါတရားဖြင့် မှတ်သားယုံကြည်ကြရမယ်။ ဒီသုတ်တရားကိုက သဒ္ဓါစရိုက်ရှိတဲ့သူတွေအတွက် ဟောထားတဲ့ တရားဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ယခု ဒီတရားကို နာနေကြတဲ့သူတွေ (ဒီတရား စာအုပ်ကို ဖတ်ရှုနေကြ တဲ့သူတွေ)ဟာလဲ “နိတတ္ထအလိုအားဖြင့် တိုက်ရိုက်မဖြေဘဲနေယျတ္တ အလိုအားဖြင့် သွယ်ဝိုက်ပြီး ဖြေကြား တော်မူတယ်”လို့ ယုံကြည်မှု-သဒ္ဓါကို ပွားစေပြီး နာကြရ (ဖတ်ကြရ)မယ်။

သွယ်ဝိုက်ပြီး ဖြေပြပုံကတော့ မန္တာ-ပညာဖြင့်သိမြင်၍ ဆိုတဲ့စကားဖြင့် “ဝိပဿနာပညာ မဂ်ပညာတို့ဖြင့် သိမြင်ပြီးငြိမ်းစေရမယ်”ဆိုတာကို သိစေပါတယ်။ အဲဒီတော့ အခြေခံသမာဓိစိတ်နှင့် ဝိပဿနာစိတ် မဂ်စိတ်ဆိုတဲ့ စိတ္တဝိဝေ ကလည်း ပြည့်စုံတယ်။ အဲဒီ သမာဓိ ဝိပဿနာတို့၏ အခြေခံဖြစ်တဲ့ ကာယဝိဝေကလည်း ပြည့်စုံခဲ့တယ် လို့လည်း သိရပါ တယ်။ မန္တာအရ အရိယမဂ်ပညာဖြင့် ဥပဓိဝိဝေကကို မျက်မှောက်သိမြင်ပြီး ကိလေသာတွေ ငြိမ်းစေတယ်ဆိုတာလည်း သိနိုင် ပါတယ်။ ဒီဂါထာမှာ ဥပရန္တေ-တားမြစ် ချုပ်ငြိမ်းစေရမယ် ဆိုတဲ့စကား၊ အမှတ် (၅) ဂါထာမှာ “ကိုယ်တွင်း၌သာ ငြိမ်းစေရမယ်”ဆိုတဲ့ စကားများဖြင့် ဥပဓိဝိဝေကမည်တဲ့ သန္တိ-အငြိမ်းဓာတ် နိဗ္ဗာန်ကို သိစေပါတယ်။ ဒီဂါထာမှာပင် စတုတ္ထအပိုဒ်၌ “သတော-အမှတ်ရလျက်၊ သိက္ခေ-ကျင့်ရမယ်”ဆိုတဲ့စကားဖြင့် သန္တိပဒ-ငြိမ်းကြောင်းဖြစ်တဲ့ သတိ ပဋ္ဌာန် စသည်ကိုကိုယ်တိုင်တွေ့အားဖြင့် သိမြင်ပုံကိုပြပါတယ်။ အဲဒါဟာသွယ်ဝိုက်ပြီး ဖြေရှင်း ဟောပြောပုံပါပဲ။ အလွန်လည်း နက်နဲပါတယ်။ ဒီလိုနက်နဲတဲ့တရားကို နာရပေတယ်လို့ သဒ္ဓါပွားပြီး ရိုရိုသေသေ နာကြဖို့ (ဖတ်ကြဖို့) ပါပဲ။

ယခု အနက်ပြန်ခဲ့တဲ့ ပဌမ ၂-ပုဒ်မှာ ဆိုလိုတာအတိုချုပ်ကတော့ သံသရာကို ရှည်လျားကြာမြင့်စေတတ်တဲ့ ပပဉ္စခေါ် နယ်ချဲ့တရားအစု၏ အမြစ်အရင်းရယ်၊ ငါလို့ထင်ပြီး ထောင်လွှားတတ်တဲ့ မာနရယ်၊ ဒီတရားတွေကို ဆင်ခြင် ဉာဏ်ပညာ ဝိပဿနာပညာ အရိယမဂ်ပညာတို့ဖြင့် ထိုက်သည်အားလျော်စွာ သိမြင်ပြီး အဲဒီ ကိလေသာတွေ ဖြစ်ခွင့်မရအောင် အကုန်လုံး ပိတ်ဆို့တားမြစ်ရမယ်၊ ချုပ်ငြိမ်းစေရမယ်-လို့ ဆိုလိုတာပါပဲ။ အဲဒါကို “အကျယ်ချဲ့လစ်၊ သူ့အမြစ်နှင့်၊ ငါဖြစ်သည့်သွင်၊ စိတ်ကြီးဝင်၊ သိမြင်လျက် ငြိမ်းစေသည်”လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

၂။ အကျယ်ချဲ့လစ်၊ သူ့အမြစ်နှင့်၊ ငါဖြစ်သည့်သွင်၊ စိတ်ကြီးဝင်၊ သိမြင်လျက် ငြိမ်းစေသည်။

အကျယ်ချဲ့လစ် သူ့အမြစ်နှင့် ဆိုတာက အကျယ်ချဲ့တတ်တဲ့ ပပဉ္စတရား၏ အမြစ်ကို သိမြင်ပြီး ချုပ်ငြိမ်း စေတယ် လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ **ပပဉ္စတရား**ဆိုတာ လောကဘက်မှာလည်း အကျယ်ချဲ့တတ်တယ်။ သံသရာမှာလည်း အကျယ်ချဲ့ ပြီး ရှည်ကြာစေတတ်တယ်။ သံသရာကို ရှည်ကြာစေတတ်တဲ့ အဲဒီပပဉ္စတရားကို အမြစ်ပါချုပ်ငြိမ်းစေရန် ညွှန်ကြားတဲ့ တရား ဖြစ်တဲ့အတွက် ဒီသုတ်ကို **တုဝဋ္ဌကသုတ်**လို့ ခေါ်တယ်။ **တုဝဋ္ဌ** သဒ္ဒါက မြန်တယ်ဆိုတဲ့ အနက်ကို ဟောတယ်။ ဒါကြောင့် တုဝဋ္ဌကသုတ်ဆိုတာ လျင်မြန်ရေးတရားလို့အနက်ရပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ သံသရာမှာ ရှည်ကြာအောင် နယ်ချဲ့ တတ်တဲ့ ပပဉ္စတရားကို ပယ်ကြောင်း ဖြစ်လို့ပါပဲ။

ပပဉ္စတရားသုံးပါး

အဲဒီ ပပဉ္စတရားဆိုတာ တဏှာရယ် မာနရယ် ဒိဋ္ဌိရယ်-ဒီသုံးပါးပါပဲ။ အဲဒီသုံးပါးထဲမှာ တဏှာက မရသေးတာကို ရချင်တယ်။ ရပြန်တော့လည်း တစ်ခုရရင် ၂-ခု ရချင်ပြန်တယ်။ ၂-ခု စသည် ရပြန်ရင်လည်း ၃-ခု ၄-ခု စသည်ကို ရချင်ပြန်တယ်။ ရပြီးထက် သာပြီးကောင်းတာကိုလည်း ရချင်တယ်။ အားရပြည့်စုံတယ်လို့မရှိဘူး။ ပတ်ဝန်းကျင်မှာ မြင်တွေ့ နိုင်တဲ့ လူတွေကိုကြည့်ပါ။ မရသေးတဲ့သူတွေက ရချင်ကြတယ်။ ရပြန်တော့လည်း တိုးတိုးပြီး ရချင်ကြတယ်။ ကောင်းသည် ထက် ကောင်းတာတွေကို ရချင်ကြတယ်။ ယခုနေအခါ အချို့နိုင်ငံတွေမှာ ကုဋေရာထောင်များစွာ ပေါများ ကြွယ်ဝနေတဲ့ သေဋ္ဌေးကြီးတွေ ရှိကြပါတယ်။ အဲဒီ သေဋ္ဌေးကြီးတွေလည်း အားရတယ်လို့မရှိဘူး။ ပစ္စည်းဥစ္စာတွေ များသည်ထက်များအောင် အားထုတ်နေကြတာပဲ။ တိုင်းပြည်ကို အုပ်ချုပ်နေတဲ့ မင်းတွေလည်း အင်အားရှိရင် တစ်နည်းနည်း ဖြင့် နယ်ချဲ့တတ်ကြတာပဲ။ အဲဒါတွေဟာ တဏှာပပဉ္စတရား၏ တိုက်တွန်းချက်အရ ပြုလုပ်ကြရတာတွေပဲ များပါတယ်။ သူများထက်သာချင်တဲ့ မာနကြောင့် ပြုလုပ်ရတာလည်း တချို့ရှိတယ်။ မိမိသဘောကျတဲ့ အယူဝါဒအရ ချဲ့ထွင်ရတာလည်း တချို့ရှိတယ်။

မိမိအယူကိုသာ အကောင်းဆုံး ထင်တတ်ကြသည်

အယူဝါဒဆိုတာဟာ စွဲမိပြီဆိုမှဖြင့် ဘာမျှအသင့်ယုတ္တိမရှိပေမယ့် မိမိအယူဝါဒကို အကောင်းဆုံးလို့ချည်းထင်မှတ် တတ်ကြတယ်။ အဲဒီလိုထင်မှတ်ပြီး သူတစ်ပါးတွေလည်း လက်ခံအောင် ဝါဒဖြန့်တတ်ကြတယ်။ နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် တိုက်တွန်းတတ်ကြတယ်။ ဒီကနေ့မနက်ကပဲ နေရပ်လိပ်စာမပါတဲ့ စာတစ်စောင်ကို ရတယ်။ သူ့လိပ်စာကို “ကောဏ္ဍညဗုဒ္ဓ (ယက္ကန်းစင်တောင်)မှ”လို့ ဒါလောက်ပဲ ဖော်ပြထားတယ်။ အဲဒီစာထဲမှာပြထားတဲ့ တရားအားထုတ်ပုံ အတိုချုပ်ကတော့ မျက်စိကို မှိတ်ပြီးတော့ ကွင်းဝိုင်းငယ်ကလေးကို မှန်းကြည့်ရမယ်”တဲ့။ အဲဒါဟာ ကသိုဏ်း၊ သမထ၊ နုဿတိပွားမှု၊ ဝိပဿနာ အမျိုးမျိုးထက်ကောင်းတဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြစ်ပါသတဲ့။ သူ့စာက အဲဒီလို ဆိုထားတယ်။ အဲဒီအဆိုဟာ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်တွင်းက ကမ္မဋ္ဌာန်းနည်းမှန်တွေကိုအကုန်ပယ်ပြီး ဘာမျှမဟုတ်တဲ့ ကွင်းဝိုင်းငယ်ကလေးကို ကမ္မဋ္ဌာန်းလုပ်ပြီးပြတဲ့ ဗုဒ္ဓသာသ နာအပြင် ဘက်က ဝါဒပဲ။ အဲဒီစာကို ပေးပို့လိုက်တာကတော့ သူ့ဟာသူ ကောင်းတယ်ထင်ပြီး စာဖြင့် ဝါဒဖြန့်တဲ့ သဘောပါပဲ။ ဒိဋ္ဌိဖြင့်နယ်ချဲ့ဆိုတာ ဒါမျိုးပေါ့။

နောက်ပြီးတော့ ယခုနေအခါမှာ “သူတို့ပြောဟောတဲ့အတိုင်း သိရင်ပြီးတယ်။ သမထ ဝိပဿနာတရားကို အားထုတ် ဖို့ မလိုဘူး”လို့ ပြောဟော နေကြတာလည်း ရှိတယ်။ “စိတ် စိတ်အတိုင်း ထားရုံနဲ့ ပြီးတယ်။ ဘာမျှ အားထုတ်ဖို့မလိုဘူး။ အားထုတ်ရင် ဒုက္ခချည်းပဲ”လို့ ဟောပြောဝါဒဖြန့်နေကြတာလည်း ရှိတယ်။ အဲဒါတွေလည်း “မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ပွားစေရမယ်၊ သတိပဋ္ဌာန်ကို ပွားစေရမယ်၊ သစ္စာလေးပါးကို သိအောင် အားထုတ်ရမယ်လို့” ဟောတော်မူတဲ့ဘုရားစကားတော်များနှင့် ဖြောင့်ဖြောင့်ဆန့်ကျင်တဲ့ မိစ္ဆာဝါဒတွေပဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို ဟောပြောနေကြတာ လည်း ဒိဋ္ဌိဖြင့် နယ်ချဲ့နေကြတာပဲ။

အချုပ်အားဖြင့်ဆိုရင် သစ္စာလေးပါးကို သိရအောင် သတိပဋ္ဌာန်စသော ဗောဓိပက္ခိယတရား မဂ္ဂင်တရားများကို ပွားစေဖို့ မဟောကြားတဲ့ ဘာသာရေးဝါဒ တရားဟူသမျှတွေဟာ မိစ္ဆာဝါဒချည်းပဲ။ အဲဒီ ဘာသာရေး ဝါဒတွေကို ဟောပြော ဖြန့်ဖြူးနေကြတာတွေဟာ ဒိဋ္ဌိဖြင့် နယ်ချဲ့နေတာတွေပဲ။

သမ္မာဒိဋ္ဌိကိုတော့ နယ်ချဲ့တရားလို့ မဆိုရ

ဘာသာတရားကို ဟောပြောတာလည်း ဒိဋ္ဌိဖြင့် နယ်ချဲ့တာ မဖြစ်ပေဘူးလားလို့ မေးစရာရှိပါတယ်။ မဖြစ်ပါဘူးလို့ ဘဲ ဖြေရပါမယ်။ ဘာကြောင့်လည်းဆိုရင် အမှန်တရားကို သိပြီး အမှန်အတိုင်း ဟောပြော နေတာဟာ သမ္မာဒိဋ္ဌိဖြင့်သာ ဟောပြောနေခြင်း ဖြစ်တဲ့အတွက်ကြောင့်ပါပဲ။ အလွဲအမှား သိမြင်ယူဆတာက မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပဲ။ အဲဒီဒိဋ္ဌိကိုသာ ပပဉ္စနယ်ချဲ့တရားလို့ ဆိုရပါတယ်။ အမှန်သိတဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌိကိုတော့ ပပဉ္စ-နယ်ချဲ့တရားလို့ မဆိုရပါဘူး။

ဒါကြောင့် ပပဉ္စ-နယ်ချဲ့တရားဆိုတာ တဏှာရယ်၊ မာနရယ်၊ ဒိဋ္ဌိရယ်၊ ဤသုံးပါးပါပဲ။ အဲဒီသုံးပါးထဲက မာနကိုတော့ ဒီသုတ်မှာ အသ္မိတိ-လို့ သီးသန့် ဟောထားတဲ့အတွက် တဏှာနဲ့ ဒိဋ္ဌိကိုသာ ပပဉ္စတရားအဖြစ်ဖြင့် နိဒ္ဒေသမှာ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ အဲဒီ တဏှာ၊ ဒိဋ္ဌိတို့၏ မူလအရင်းအမြစ် ဆိုတာကိုလည်း အဝိဇ္ဇာရယ်၊ အယောနိသော မနသိကာရရယ်၊ အသ္မိမာနရယ်၊ အဟိရိကရယ်၊ အနောတ္တပ္ပရယ်၊ ဥဒ္ဓစ္စရယ်-ဒီတရား ၆-ပါးပဲလို့ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။

ဒါကြောင့် နှစ်သက်သာယာမှု လိုချင် တောင့်တမှုဆိုတဲ့ တဏှာနယ်ချဲ့တရားဟာ အမှန်ကိုမသိဘဲ အမှားသိတဲ့ အဝိဇ္ဇာကြောင့် ဖြစ်တယ်လို့လည်း မှတ်ရမယ်။ ဖြစ်ပုံကတော့ မြင်တိုင်း၊ ကြားတိုင်း၊ နံတိုင်း၊ စားသိတိုင်း၊ ထိသိတိုင်း၊ ကြံသိတိုင်း ထင်ရှားပေါ်နေတာတွေဟာ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေလို့ မမြဲတာတွေချည်းပဲ။ နှစ်သက်ဖွယ်၊ အားကိုးဖွယ်မရှိတဲ့ ဆင်းရဲချည်းပဲ။ အတ္တကောင်မဟုတ်တဲ့ အနတ္တ သဘောတရားချည်းပဲ။ ဒါပေမယ့် ဖြစ်ခိုက်ဖြစ်ခိုက်၌ အမှန်အတိုင်း သိအောင် မရှုနိုင်တဲ့သူတွေမှာ အဲဒီ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ တရားတွေကို မြဲတယ်၊ ချမ်းသာတယ်၊ ကောင်းတယ် ငါကောင်ပဲလို့ အလွဲအမှားကိုသာ ထင်မှားသိမြင်နေကြတယ်။ အဲဒါဟာ အဝိဇ္ဇာပဲ။ အဲဒီလို အလွဲအမှားကို ထင်မှား သိမြင်နေကြတဲ့အတွက် အဲဒီမြင်ဆဲစသည်မှာ ထင်ရှားတွေ့ရတာတွေကို နှစ်သက်သာယာနေကြတယ်၊ လိုချင် တောင့်တနေကြတယ်။ အဲဒါဟာ အဝိဇ္ဇာကြောင့် တဏှာ ပပဉ္စတရား ဖြစ်ပေါ်လာတာပဲ။ ဒါကြောင့် အဝိဇ္ဇာကို တဏှာပပဉ္စ၏ အမြစ်အရင်းအကြောင်းတရားလို့ ပြဆိုထားပါတယ်။

အဲဒီတော့ မူလံ ပပဉ္စသင်္ခါယ-ပပဉ္စတရားအစု၏ အမြစ်အရင်းကို သိမြင်ပြီး တားမြစ်ရမယ် ချုပ်ငြိမ်းစေရမယ်လို့ ဆိုရာမှာ တဏှာပပဉ္စ၏ အမြစ်အရင်းဖြစ်တဲ့ အဝိဇ္ဇာကို ဘယ်လိုချုပ်ငြိမ်းစေရ-ပယ်ရမလဲ ဆိုရင်၊ မြင်ဆဲခဏ စသည်မှာ အမှန်အတိုင်းသိအောင် ရှုမှတ်ပြီးပယ်ရုံပါပဲ။ မြင်ဆဲစသည်မှာ ထင်ရှားတဲ့ သဘောတရားကို ရှုမှတ်ပြီး အနိစ္စစသည်ဖြင့် အမှန်အတိုင်း သိသိသွားရင် နိစ္စစသည်ဖြင့် ထင်မှတ်ပြီး သာယာမည့် တဏှာပပဉ္စတရားဟာ မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး။ အဲဒါဟာ အမြစ်အရင်း အဝိဇ္ဇာနှင့်တကွ တဏှာပပဉ္စကို ပယ်ပုံပါပဲ။ အဲဒါက တဒင်္ဂအားဖြင့် ပယ်ပုံပဲ။ အဲဒီလို အမှန်အတိုင်း ရှုသိပြီး ဝိပဿနာဉာဏ် ရင့်သန်တဲ့အခါ အရိယမဂ်ဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ အဲဒီအခါကျတော့ အမြစ်အရင်း အဝိဇ္ဇာနှင့်တကွ တဏှာပပဉ္စကို အမြစ်ပြတ် ကင်းငြိမ်းစေပါတယ်။ အဲဒါဟာ အမြစ်အရင်း အဝိဇ္ဇာမှစ၍ ပယ်ပုံပါပဲ။

နှစ်သက် သာယာဖွယ်အနေဖြင့် နှလုံးသွင်းမိတဲ့ အယောနိသောမနသိကာရကြောင့်လည်း နှစ်သက်သာယာတဲ့ တဏှာဖြစ်ပွားတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ အယောနိသော မနသိကာရကိုလည်း ပပဉ္စ၏ အမြစ်အရင်း အကြောင်းတရားလို့ ပြဆို ထားပါတယ်။ ထို့အတူပင် မာန အဟိရိက အနောတ္တပ္ပ ဥဒ္ဓစ္စတို့ကြောင့်လည်း နှစ်သက်သာယာတဲ့ တဏှာပပဉ္စ ဖြစ်ပွား တယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ မာနစသည်တို့ကိုလည်း တဏှာပပဉ္စ၏ အမြစ်အရင်းလို့ ပြဆိုထားပါတယ်။ အဲဒီ အယောနိသော မနသိကာရ အစရှိတဲ့ အမြစ်အရင်းများနှင့်တကွ တဏှာပပဉ္စကို ဖြစ်ခွင့်မရဘဲ ချုပ်ငြိမ်းစေလိုရင်လဲ ဖြစ်ဆဲရုပ်နာမ်များကို အမှန်အတိုင်း သိအောင် ရှုမှတ်နေရုံပါပဲ။ မပြတ်ရှုမှတ်နေရင် အဲဒီ အယောနိသော မနသိကာရ စသည်ကို ဝိပဿနာဖြင့်လည်း တဒင်္ဂအားဖြင့် ချုပ်ငြိမ်းစေပါတယ်။ ဝိပဿနာရင့်သန် ပြည့်စုံတဲ့အခါမှာ အရိယမဂ်ဖြင့်လဲ အမြစ်ပြတ်ချုပ်ငြိမ်း စေနိုင် ပါ တယ်။

အဝိဇ္ဇာစသော အကြောင်း ၆-ပါးကြောင့် တဏှာပပဉ္စဖြစ်ပွားသလိုပင် ဒိဋ္ဌိပပဉ္စလည်း ဖြစ်ပွားတယ်။ မြင်ဆဲ စသည်မှာ ထင်ရှားတဲ့ ရုပ်နာမ်တွေကို အတ္တကောင်လို့ အယူမှားတဲ့ဒိဋ္ဌိဟာ အမှန်အတိုင်းမသိဘဲ အလွဲသိမှားတဲ့ အဝိဇ္ဇာ ကြောင့်လည်း ဖြစ်တယ်။ အလွဲနှလုံးသွင်းမိတဲ့ အယောနိသော မနသိကာရကြောင့်လည်း ဖြစ်တယ်။ မာန အဟိရိက အနောတ္တပ္ပ ဥဒ္ဓစ္စတို့ကြောင့်လည်း ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ အဝိဇ္ဇာစသည်ကို ဒိဋ္ဌိပပဉ္စ၏ အမြစ်အရင်းလို့လည်း ပြဆိုထား ပါတယ်။ အဲဒီအမြစ်အရင်းများနှင့်တကွ ဒိဋ္ဌိပပဉ္စကိုချုပ်ငြိမ်းစေလိုရင်လည်း မြင်ဆဲစသည်မှာ ထင်ရှားတဲ့ ရုပ်နာမ်တရား တွေကို အမှန်အတိုင်းသိအောင် ရှုမှတ်နေရုံပါပဲ။ အဲဒီလို ရှုမှတ်နေရင် အဲဒီ အဝိဇ္ဇာစသော အမြစ်အရင်း အကြောင်းများ နှင့်တကွ ဒိဋ္ဌိပပဉ္စကို ဝိပဿနာဉာဏ် အရိယမဂ်ဉာဏ်တို့ဖြင့် ချုပ်ငြိမ်းစေနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် “ပပဉ္စသင်္ခါယ-ပပဉ္စခေါ်တဲ့ နယ်ချဲ့တရားအစု၏ မူလံ-အမြစ်အရင်းကို၊ မန္တာ-မန္တာယ-ပညာဖြင့်သိမြင်၍၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံကို၊ ဥပရုဇ္ဇေ-ဖြစ်ခွင့် ပယ်ရှား လျက် တားမြစ်ချုပ်ငြိမ်းစေရာ၏” လို့ ဖြေကြားတော်မူပါတယ်။

အသ္မိမာနအကြောင်း

နောက်ပြီးတော့ အသ္မိတိ-ငါဖြစ်သည်ဟု ထင်လျက် ထောင်လွှားသော မာနကို သိမြင်ပြီး ချုပ်ငြိမ်းစေရမယ်လို့ ဆိုရာမှာ အသ္မိ ဆိုတဲ့ ပုဒ်အနက်ကို ရှေးဦးစွာ ရှင်းပြရမယ်။ ပါဠိဘာသာမှာ **အသ္မိ-ဖြစ်၏**-လို့ ဆိုရင် “ငါသည် ဖြစ်၏”လို့ ဒီလိုအနက်ရတယ်။ အတ္ထိ-လို့ ပဌမပုရိသ်နှင့်ဆိုရင် “သူသည်ရှိ၏-ဖြစ်၏”လို့ (သူ စသည်ဟော) နာမ သဒ္ဓါနှင့် ယှဉ်ရတယ်။ အသိ-လို့ မဇ္ဈိမ (ဒုတိယ) ပုရိသ်နှင့်ဆိုရင် “သင်သည်ဖြစ်၏”လို့ (သင်ဟော) **တုမှ** သဒ္ဓါနှင့် ယှဉ်ရတယ်။ အသ္မိလို့ ဥတ္တမ (တတိယ) ပုရိသ်နှင့်ဆိုရင် “ငါသည်ဖြစ်၏”လို့ (ငါဟော) **အမှ** သဒ္ဓါနှင့်ယှဉ်ရတယ်။ ဒါကြောင့် အသ္မိပုဒ်ကို ငါဆိုတဲ့ ကတ္တားနှင့်တွဲပြီး ငါဖြစ်သည်လို့ အနက်ဖော်ရတယ်။ ငါဖြစ်သည်လို့ ဆိုရာမှာလည်း “ငါတတ်သည် ငါမြတ်သည်”စသည်ဖြင့် ဂုဏ်ယူစရာတွေကိုဆိုလိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် ငါတတ်သည်၊ ငါမြတ်သည်၊ ငါလိမ္မာသည်၊ ငါဘုန်းကြီးသည်-စသည်ဖြင့် ဂုဏ်ယူပြီး ထောင်လွှားတဲ့မာနကို အသ္မိမာနလို့ခေါ်တယ်။ အဲဒီမာနကို ဒီမှာ အသ္မိတိ-ဆိုတဲ့ပုဒ်ဖြင့် ပြဆိုထားပါတယ်။ ငါတတ်သည် စသည်ဖြင့် ထင်မြင်ပြီး ထောင်လွှားတဲ့ အဲဒီမာနကိုလည်း သိမြင်ပြီး ချုပ်ငြိမ်းစေပါ၊ ပယ်ပါတဲ့။ အဲဒါကို ဆောင်ပုဒ်မှာ “ငါဖြစ်သည့်သွင် စိတ်ကြီးဝင် သိမြင်လျက် ငြိမ်းစေသည်”လို့ ဆိုထားပါတယ်။ မေးခွန်းမှာ၊ “ဘယ်လိုမြင်၍ ငြိမ်းသနည်း”လို့ ဆိုထားတာနဲ့ ညီစေရန် “သိမြင်လျက် ငြိမ်းစေသည်”လို့ ဆိုထားတာပါပဲ။ “ငါတတ်သည့်အနေ ငါမြတ် သည့်အနေစသည်ဖြင့် စိတ်ကြီးဝင်တဲ့ မာနကို သိမြင်ပြီး ငြိမ်းစေတယ်။ ငြိမ်းစေရမယ်”လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ က-အဲဒီ ဆောင်ပုဒ်ကို ထပ်ဆိုကြရမယ်။

၁။ ဆိတ်ငြိမ်တခို၊ ငြိမ်းရာကို၊ ဘယ်လိုမြင်၍ ငြိမ်းသနည်း။

၂။ အကျယ်ချဲ့လစ်၊ သူ့အမြစ်နှင့်၊ ငါဖြစ်သည့်သွင်၊ စိတ်ကြီးဝင်၊ သိမြင်လျက် ငြိမ်းစေသည်။

ပါဠိမှာ သဗ္ဗ-အလုံးစုံကို တားမြစ်ရမယ်။ ချုပ်ငြိမ်းစေရမယ်လို့ ဆိုရာမှာ ဘယ်ဟာ အလုံးစုံကိုလဲလို့ ဆိုရင် ပပဉ္စတရား၏ အမြစ်အရင်းဖြစ်တဲ့ အဝိဇ္ဇာ စသည်ကိုရော၊ အသ္မိမာနကိုရော အဲဒါတွေအားလုံးကို ငြိမ်းစေရမယ် လို့ဆိုလို တာပါပဲ။ အဲဒါတွေချုပ်ငြိမ်းရင် တဏှာနဲ့ဒိဋ္ဌိဆိုတဲ့ ပပဉ္စတရားတွေရော၊ အခြားကိလေသာတွေရော အကုန်လုံး ချုပ်ငြိမ်း သွားကြတော့တာပါပဲ။ အဲဒီကိလေသာတွေထဲမှာ ဘဝသစ်ရပ်နာမ်ဆင်းရဲတွေရဲ့ဖြစ်ကြောင်း သမုဒယသစ္စာဆိုတဲ့ တဏှာကို ငြိမ်းစေဖို့က အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီတဏှာငြိမ်းအောင် ကျင့်ပုံကို (ယာ ကာစိ တဏှာ အဇ္ဈတ္တံ၊ တာသံ ဝိနယာ သဒါ သတော သိက္ခေ)လို့ ထပ်ပြီး ပြဆိုပြန်ပါတယ်။

ဖြစ်နိုင်တဲ့တဏှာကို ပယ်ရန်ကျင့်ရတယ်

အဇ္ဈတ္တံ-မိမိသန္တာန်၌၊ ဝါ-မိမိစိတ်၌၊ ယာ ကာစိ တဏှာအမှတ်မရှိ အလုံးစုံသော တဏှာတို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ- အကြောင်း ညီညွတ်သောအခါ ဖြစ်နိုင်ကုန်၏။ တာသံ-အကြောင်းညီညွတ်လျှင် ဖြစ်နိုင်သော ထိုတဏှာအားလုံးတို့ကို၊ ဝိနယာ-ဝိနယာယ-ပယ်ဖျောက်ရန်အလို့ငှာ၊ သဒါ-နေ့ရောညဉ့်ပါ အခါခပ်သိမ်း၊ သတော-အမှတ်ရလျက်၊ သိက္ခေ-ကျင့်သုံး နေရာ တော့သတည်းတဲ့။

နှစ်သက်သာယာမှု၊ တပ်မက်ဆာလောင်မှု တဏှာဟာ အရိယမဂ်ဖြင့် မပယ်ရသေးရင် အကြောင်း ညီညွတ်တဲ့အခါ ဖြစ်နိုင်တယ်။ ဖြစ်ဖို့ရာ အသင့်ရှိနေတယ်လို့ ဆိုရတယ်။ မြင်ရတဲ့အဆင်းလှလှကလေးတွေကို အကြောင်းပြုပြီးတော့လည်း ဖြစ်နိုင်တယ်။ ကြားရတဲ့ အသံကောင်းကလေးတွေ၊ နံရတဲ့ အနံ့ကောင်းကလေးတွေ၊ စားရတဲ့ အရသာကောင်းကလေးတွေ၊ တွေ့ထိရတဲ့ အတွေ့ကောင်းကလေးတွေ အကြောင်းပြုပြီးတော့လည်း ဖြစ်နိုင်တယ်။ ကြံသိရတဲ့ စိတ်ကူးအာရုံကောင်းတွေ၊ ဖြစ်ဆဲ ဖြစ်လတ္တံ့ ဘဝအာရုံတွေကို အကြောင်းပြုပြီးတော့လည်း ဖြစ်နိုင်တယ်။ ပုထုဇဉ်မှာဆိုရင် မဖြစ်နိုင်တဲ့တဏှာရယ်လို့ မရှိဘူး။ မိဘကို သတ်နိုင်သည် အထိတောင် လိုချင်တောင့်တတဲ့ တဏှာ ဖြစ်နိုင်တာပဲ။ အဇာတသတ်မင်းမှာ မင်းစည်းစိမ်ကို လိုချင်တောင့်တတဲ့ တဏှာဟာ ခမည်းတော်ကို လုပ်ကြံသည်အထိ ဖြစ်သွားတာပဲ။

သောတာပန် မှာတော့ အပါယ်လေးပါး ကျစေနိုင်လောက်အောင် ကြမ်းတမ်းတဲ့တဏှာ မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး။ ဒါပေမယ့် အပါယ်လေးပါး ကျစေနိုင်လောက်အောင် အားမရှိတဲ့ တဏှာကတော့ ဖြစ်နိုင်သေးတာပဲ။ ဒါကြောင့် သောတာပန်တွေမှာ အိမ်ထောင်ပြုမှုအထိ ရှိနေသေးတာပဲ သကဒါဂါမ်မှာလည်း သိမ်မွေ့တဲ့ ကာမတဏှာဖြစ်နိုင်သေးတယ်။ အနာဂါမ်မှာတော့ ကာမတဏှာ လုံးဝကင်းသွားပြီ။ ဒါပေမယ့် မိမိဘဝနှင့် စပ်ပြီးသာယာတဲ့ ရူပတဏှာ၊ အရူပတဏှာကတော့ ရှိနေသေးတာပဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီ ပုထုဇဉ်နှင့် သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ မိမိတို့ သန္တာန်မှာ ဖြစ်နိုင်တဲ့ အဲဒီ တဏှာတွေကို ပယ်နိုင်အောင် ကျင့်ရမယ်တဲ့။

သတော-အမှတ်ရလျက်ကျင့်ပုံ

ဘယ်လို ကျင့်ရမလဲဆိုတော့ “သတော-အမှတ်ရလျက်ကျင့်ရမယ်”တဲ့။ ဘယ်လို အမှတ်ရရမှာလဲ ဆိုတော့-စတုဟိ-ကာရဏဟိ-လေးပါးသော အကြောင်းတို့ဖြင့်၊ သတော-အမှတ်ရရမယ်တဲ့။ အဲဒီအကြောင်းလေးပါးက ဘာတွေလဲဆိုတော့-

ကာယေ-ရုပ်အပေါင်းကိုယ်၌၊ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ - ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်ကို၊ ဘဝေန္တော-ဖြစ်ပွားစေလျက်၊ သတော အမှတ်ရရမယ်။ ဝေဒနာသု-ခံစားမှုဝေဒနာတို့၌၊ ဝေဒနာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာနံ-ဝေဒနာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်ကို၊ ဘာဝေန္တော-ဖြစ်ပွားစေ လျက်၊ သတော-အမှတ်ရရမယ်။ စိတ္တေ-ကြံသိမှုစိတ်၌၊ စိတ္တာနုပဿ နာသတိပဋ္ဌာနံ-စိတ္တာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ကို၊ ဘာဝေန္တော-ဖြစ်ပွား စေလျက်၊ သတော-အမှတ်ရရမယ်။ ဓမ္မေသု သဘောတရားတို့၌၊ ဓမ္မာ နုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ-ဓမ္မာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်ကို၊ ဘာဝေန္တော-ဖြစ် ပွားစေလျက်၊ သတော-အမှတ်ရရမယ်တဲ့။

အဲဒါဟာ မဟာနိဒ္ဒေသပါဠိတော်က ဖွင့်ပြချက်ပဲ။ အတိုချုပ်ကတော့ ကိုယ်အမှုအရာတွေ ဖြစ်တိုင်း၊ ဝေဒနာတွေ ဖြစ်တိုင်း၊ စိတ်ကူးကြံစည်မှုတွေ ဖြစ်တိုင်း၊ သဘောတရားတွေဖြစ်တိုင်း ရှုလျက် အမှတ်ရနေရမယ်လို့ ဆိုလိုတာပါပဲ။ အဲဒီလို အမှတ်ရပြီး သိပုံကို ဘုန်းကြီးက ဆောင်ပုဒ်လေးခုစီထားတယ်။ လိုက်ဆိုကြရမယ်။

ကိုယ်အမှုအရာ၊ ဖြစ်တိုင်းမှာ၊ မှန်စွာသိရမည်။
စိတ်အမှုအရာ၊ ဖြစ်တိုင်းမှာ၊ မှန်စွာသိရမည်။
ကောင်း-ဆိုး-လတ်ပါ၊ ဝေဒနာ၊ ပေါ်ရာ သိရမည်။

ကောင်းတဲ့ခံစားမှုဖြစ်ဖြစ်၊ ဆိုးတဲ့ခံစားမှုဖြစ်ဖြစ်၊ အလယ်အလတ်ခံစားမှု ဖြစ်ဖြစ် ပေါ်လာဆဲ ဝေဒနာကို ရှုမှတ်ပြီး သိရမယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

သဘောတရား၊ ထင်ပေါ်ငြား၊ ပိုင်းခြားသိရမည်။
သဘောတရားဆိုတာကတော့ အလွန်ကျယ်ပြန့်ပါတယ်။

ကိုယ်အမှုအရာ၊ စိတ်အမှုအရာအနေဖြင့်လည်း မထင်ရှားဘူး၊ ခံစားမှုအနေဖြင့်လည်း မထင်ရှားဘူးဆိုရင် သဘော တရားချည်းပါပဲ။ နှစ်သက်မှု၊ စိတ်ဆိုးမှုစသည်တွေလည်း သဘောတရားပဲ။ မြင်မှု၊ ကြားမှု စသည်တွေလည်း သဘော တရားပဲ။ အဲဒီလိုသာမန်သဘောတရားတွေကိုလည်း ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာတိုင်း ရှုမှတ်ပြီး သိရမယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

ရှုမှတ်အားထုတ်ရမည့် အချိန်ကာလ

အဲဒီလိုရှုမှတ်ပြီး သိရမှာကလည်း တစ်ခဏလောက်လား၊ မိနစ် ၂၀၊ ၃၀-လောက်လား၊ တစ်နာရီ ၂-နာရီ လောက်လားဆိုတော့ အဲဒီလိုမဟုတ်ဘူး။ အမြဲမပြတ်ရှုမှတ်ပြီး သိသိနေရမှာ။ ဒါကြောင့်-သဒါ-နေ့ရောညဉ့်ပါ အခါခပ်သိမ်း အမှတ်ရပြီး ကျင့်ပါတဲ့။ အဲဒါကို မဟာနိဒ္ဒေသပါဠိမှာ ဖွင့်ပြထားပုံကတော့-သဗ္ဗဒါ သဗ္ဗကာလံ-အခါခပ်သိမ်း၊ နိစ္စကာလံ ဓုဝကာလံ-အမြဲတမ်း၊ သတတံ သမိတံ-အမြဲမပြတ်။ပ။ ပုရောတ္ထံ-နံနက်ကာလပတ်လုံး၊ ပစ္ဆာဘတ္ထံ-မွန်းလွဲ နေ့ပိုင်း ကာလပတ်လုံး၊ ပုရိမံ ယာမံ-ညဉ့်ဦးယံပတ်လုံး၊ မဇ္ဈိမံ ယာမံ-သန်းကောင်ယံပတ်လုံး၊ ပစ္စိမံ ယာမံ-နံနက် မိုးသောက်ယံ ပတ်လုံး၊ ကာဠေ-လဆုတ်ပက္ခ၌၊ ဇုဏှေ-လဆန်းပက္ခ၌၊ ဝဿေ-မိုးရာသီ၌၊ ဟေမန္တေ-ဆောင်းရာသီ၌၊ ဂိမေ-နွေရာသီ၌၊ ပုရိမေဝယောခန္ဓေ-ငယ်စဉ်ပဌမအရွယ်၌၊ မဇ္ဈိမေ ဝယောခန္ဓေ-ပျိုရွယ်စဉ် ဒုတိယအရွယ်၌၊ ပစ္စိမေ ဝယောခန္ဓေ-နောက်ဆုံး ပိုင်း တတိယ အရွယ်၌-လို့ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ အဲဒီတော့ တရားမပြည့်စုံသေးမချင်း နေ့ရော ညဉ့်ပါ တသက်လုံး အမြဲမပြတ် အမှတ်ရပြီး ကျင့်သုံးရမယ်ဆိုတာ ထင်ရှားပါတယ်။

လိုရင်းကတော့ မြင်တိုင်း၊ မြင်တိုင်း တဏှာဖြစ်ခွင့်မရအောင် ရှုမှတ်ပြီး မပြတ်သိနေရမယ်။ ထို့အတူပင် ကြားတိုင်း၊ နံတိုင်း၊ စားသိတိုင်း၊ ထိသိတိုင်း၊ ကြံသိတိုင်း တဏှာဖြစ်ခွင့်မရအောင် ရှုမှတ်ပြီး မပြတ်သိနေရမယ်လို့ ဆိုလိုတာပါပဲ။

ဒါပေမယ့် စပြီးရှုမှတ်ခါစ ပုဂ္ဂိုလ်ကတော့ မြင်တိုင်း၊ ကြားတိုင်း၊ တွေ့တိုင်း၊ သိတိုင်း အကုန်လုံးကို စေ့ငအောင် လိုက်ပြီး မရှုမှတ်နိုင်သေးဘူး။ ဒါကြောင့် ထင်ရှားတဲ့ ကိုယ်အတွေ့အထိ တစ်ခုခုကစပြီး ရှုမှတ်ရတယ်။ ထိုင်နေဆဲဆိုရင် (နိသိန္နောဝါ နိသိန္နောမှိတိ ပဗာနာတိ)ဆိုတဲ့ မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် ပါဠိတော်နှင့်အညီ ထိုင်တယ်၊ ထိုင်တယ်လို့ ရှုမှတ် နေရင်လည်း သင့်လျော်ပါတယ်။ တစ်မျိုးတည်း ရှုမှတ်နေရလို့ လွယ်လွန်းတယ် ဝီရိယလျော့နေတယ် ထင်ရင် ထိုင်တာနှင့် တစ်နေရာရာက ထင်ရှားထိတာကို ပူးတွဲပြီး “ထိုင်တယ် ထိတယ်၊ ထိုင်တယ် ထိတယ်”လို့ ဒီလိုလဲ မပြတ်ရှုမှတ်နေ နိုင်ပါတယ်။

ဖောင်းပိန်ရှုရတာ အခ အခြေခံအတွက်သာ

ဘုန်းကြီးတို့က ဒီမှာ ညွှန်ပြနေတာကတော့ ဝမ်းဗိုက်၏ ဖောင်းကြွတက်မှု ပိန်ကျမှု ဒီ ၂-မျိုးကို “ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်၊ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်”လို့ စူးစူးစိုက်စိုက် မပြတ်ရှုနေဖို့ အခြေခံအနေဖြင့် ညွှန်ကြားနေပါတယ်။ အဲဒီလိုရှုမှတ်နေရင်း အပြင်ထွက်တဲ့စိတ်ကူး ကြံစည်မှုဖြစ်လာရင် အဲဒီစိတ်ကိုလည်း ရှုမှတ်ဖို့၊ အဆိုးအကောင်းခံစားမှု ဝေဒနာတစ်မျိုးမျိုး ထင်ရှားပေါ်လာရင် အဲဒါကိုလည်း ရှုမှတ်ဖို့ လက်၊ ခြေကိုယ်အင်္ဂါ လှုပ်ရှားပြုပြင်ရင် အဲဒါကိုလည်း ရှုမှတ်ဖို့၊ မြင်မှု၊ ကြားမှုစသည် ထင်ရှားဖြစ်လာရင် အဲဒါတွေကိုလည်း ရှုမှတ်ဖို့၊ ထိုင်နေရာမှ ထရင်၊ လမ်းလျှောက်ရင် အဲဒီလို ကိုယ်အမှု အရာတွေကိုလည်း ရှုမှတ်ဖို့ ညွှန်ကြားနေပါတယ်။ ဘာမျှအထူးရှုမှတ်စရာမရှိတဲ့အခါ ဖောင်းမှု၊ ပိန်မှုကိုပဲ မပြတ်ရှုမှတ်နေဖို့။ အဲဒီလိုရှုမှတ်ရာက နိုင်နင်းလာတဲ့အခါကျတော့ ပေါ်လာသမျှ သဘောတရားတွေကို အစဉ်အတိုင်း မပြတ်ရှုမှတ်သွားဖို့ ညွှန်ကြားနေပါတယ်။ ညွှန်ကြားတဲ့အတိုင်း ရှုမှတ်အားထုတ်ကြတဲ့အတွက် ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် အသိရှင်းနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် တွေလည်း ထောင်ပေါင်းများစွာ ရှိနေပါပြီ။ ရှုမှတ်ပုံသိပုံ အထူးများကိုတော့ **ဝိပဿနာ အခြေခံတရားတော်၊ အရိယာဝါသ တရားတော်** စသည်မှာ အပြည့်အစုံပြထားပြီးရှိနေပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီနေရာမှာတော့ ရှုပုံ သိပုံကို ဒါလောက်နဲ့ပဲ တော်လောက်ပါပြီ။

လိုရင်းကတော့ မရှုမှတ်နိုင်လို့ အမှန်အတိုင်း မသိကြတဲ့သူတွေမှာ မြင်ရာ ကြားရာ စသည်မှ အာရုံကို စွဲလမ်းပြီး နှစ်သက်သာယာမှု၊ လိုချင်တပ်မက်မှု တဏှာ ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီ တဏှာဖြစ်ခွင့်မရအောင် မြင်ဆဲစသည်မှာ အနိစ္စ စသော အခြင်းအရာဖြင့် အမှန်အတိုင်း သိအောင် မပြတ် ရှုမှတ်ပြီး ကျင့်ရမယ်။ ဒါပါပဲ။ အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ “ကိုယ်တွင်းတဏှာ၊ ပယ်ဖို့ရာ၊ မှတ်ကာ အမြဲကျင့်ရမည်”တဲ့။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

ကိုယ်တွင်းတဏှာ၊ ပယ်ဖို့ရာ၊ မှတ်ကာ အမြဲကျင့်ရမည်။

ကိုယ်ထဲမှာ အကြောင်းညီညွတ်ရင်ဖြစ်နိုင်တဲ့ တဏှာတွေကို ဝိပဿနာနှင့်တကွ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် ပယ်လိုက်ရင် အရဟတ္တဖိုလ်ရောက်ပြီး ရဟန္တာလည်းဖြစ်၊ ကိစ္စလည်းပြီးတော့တာပဲ။ ဒါပေမယ့် အဲဒီလို အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် မပယ်နိုင်သေးမီမှာ ဖြစ်တတ်တဲ့ မာနကိုလည်း သိမြင်ပြီး ပယ်ဖို့ရာ အရေးကြီးပါတယ်။ အဲဒီ မာန-က တပ်မက်သာယာတဲ့ တဏှာအနေနဲ့ဖြစ်တာ မဟုတ်တော့ ကုသိုလ်ဆိုင်ရာဂုဏ်ကို မှီပြီး မာန ဖြစ်နေတာကိုပင် ကိလေသာ ငြိမ်းနေသလိုလိုလဲ ထင်မှတ်နိုင်ပါတယ်။ ကိုယ့် သန္တာန်မှာ ဖြစ်နေတဲ့ မာနကို မာနမှန်း မသိဘဲလည်း ဖြစ်နေတတ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် တချို့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ သူကိုယ်တိုင်က မာနကြီးနေပါလျက် သူနဲ့အဆင်မပြေတဲ့လူကိုသာ မာနကြီးတယ်လို့ ထင်တတ် ပြောဆိုတတ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ မာနကို လည်း သိမြင်ပြီး ပယ်ဖို့ရာ ဒီလိုဆက်ပြီး ဖြေရှင်း ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

မိမိဂုဏ်၊ ဆရာဂုဏ်ဖြင့် မာနမတက်ပါလင့်

၃။ ယံ ကိစ္ဆိ ဓမ္မ မဘိဇ္ဇော၊
အဇ္ဈတ္တံ အထ ဝါပိ ဗဟိဒ္ဓါ။
န တေန ထာမံ ကုဗ္ဗေထ။
န ဟိ သာ နိဗ္ဗုတိ သတံ ဝုတ္တာ။

အဇ္ဈတ္တံဝါ-မိမိသန္တာန်၌သော် လည်းကောင်း၊ အထ-ထို့ပြင်၊ ဗဟိဒ္ဓါဝါ-အပြင်ပဖြစ်သော ဆရာသမားသန္တာန်၌ သော်လည်းကောင်း၊ ယံ ကိစ္ဆိ ဓမ္မ-အမှတ်မရှိ တစ်စုံ တစ်ခုသော ဂုဏ်ကျေးဇူးတရားကို၊ အဘိဇ္ဇော-တွေ့သိနေရာ၏၊ အပိ- ထိုသို့ပင် တွေ့သိနေသော်လည်း၊ တေန-ထိုမိမိဂုဏ်၊ ဆရာဂုဏ်ဖြင့်၊ ထာမံ-မာန်ထောင်ခြင်းဆိုတဲ့အားစွမ်းကို၊ န ကုဗ္ဗေထ မပြုရာ-မဖြစ်စေရာ။

မိမိမှာရှိတဲ့ဂုဏ်၊ မိမိဆရာမှာရှိတဲ့ဂုဏ်ဆိုတာ ထင်ရှားတွေ့သိနေရပါပဲ။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ ထင်ရှားတွေ့သိရတဲ့ ဂုဏ်ကို မှီပြီး မာန်ထောင်လွှားခြင်း၊ အထင်ကြီးခြင်း မဖြစ်ပါစေနဲ့တဲ့။ အဲဒီ ဂုဏ်တွေက ဘယ်လိုဟာတွေလဲဆိုရင် အမျိုးကြီး အမျိုးမြတ်မှ ရဟန်းပြုလာတာ၊ ပစ္စည်းပေါများတဲ့ အမျိုးမှ ရဟန်းပြုလာတာ၊ ဘုန်းကြီးပြီး လာဘ်လာ ဘပေါ များတာ၊ ဒါတွေလည်း မာန်တက်စရာ ဂုဏ်တွေပဲ။ နောက်ပြီးတော့ စာပေကျမ်းဂန် တတ်သိ ကျွမ်းကျင်တာ၊ စာမေးပွဲ အောင်တာ၊ ဘွဲ့ထူးရတာ၊ စာချတာ၊ တရားဟောတာ၊ ဝိနည်းရှိသောတာ၊ သီလစင်ကြယ်တာ၊ ဓုတင်ဆောင်တာ ဒါတွေလည်း မာန်တက် စရာဂုဏ်တွေပဲ။ နောက်ပြီးတော့ တရားကျင့်တာ ဈာန်အဘိညာဉ်ရတာ၊ ဝိပဿနာဉာဏ်ထူးရတာ ဒါတွေလည်း မာန်တက် စရာဂုဏ်တွေပဲ။ မိမိမှာဖြစ်စေ၊ မိမိဆရာမှာဖြစ်စေရှိတဲ့ အဲဒီလိုဂုဏ်ကို အကြောင်းပြုပြီးတော့ မာန်ထောင်လွှားခြင်း အထင်ကြီး ခြင်း မဖြစ်ပါစေနဲ့တဲ့။ ဒါက သာသနာတော်တွင်းက ဂုဏ်ဖြင့် မာန်မတက်သင့်ပုံပါပဲ။

လူလောကမှာဆိုတော့ ရုပ်အဆင်းလှတာ၊ ပစ္စည်းပေါတာ၊ ခေတ်ပညာတတ်တာ၊ ရာထူးကြီးတာ စသည်တွေဟာ လည်း မာန်တက်စရာဂုဏ်တွေပါပဲ။ အဲဒီလိုဂုဏ်တွေကို မှီပြီးတော့လည်း မာန်ထောင်လွှားခြင်း၊ မိမိကိုယ်ကို အထင်ကြီးခြင်း၊ သူတစ်ပါးကို အထင်သေးခြင်းများကို မပြုသင့် မဖြစ်စေသင့်ပါဘူး။ အဲဒီ အကြောင်းအရာကို “ကိုယ်တွင်းကိုယ်ပ၊ ဂုဏ်အရ၊ မာနမကြီးရာ”လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

၃။ ကိုယ်တွင်းကိုယ်ပ၊ ဂုဏ်အရ၊ မာနမကြီးရာ။

အဲဒီလို မာန်မတက်အောင် ဘယ်လို လုပ်ရမလဲဆိုတော့ အဲဒီလို တက်ကြွလာတဲ့မာန်မာနစိတ်ကို ဆင်ခြင်တဲ့ ပဋိသင်္ခါန ဉာဏ်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ရှုမှတ်တဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့်ဖြစ်စေ ပယ်ဖို့ပါပဲ။ အဲဒီ ၂-နည်းထဲက ဆင်ခြင်ပြီး ပယ်ပုံ တွေကတော့ များပါတယ်။ “ယခုပြည့်စုံနေတဲ့ ဂုဏ်ဟာ ရှေးကောင်းမှုကံ အထောက်အပံ့နဲ့ ပစ္စုပ္ပန်လုံ့လကြောင့် ပြည့်စုံ နေတာပဲ။ အမြဲတမ်း တည်နေမှာတော့မဟုတ်ဘူး။ နောက်ဆုံးတစ်နေ့ကျရင်ဂုဏ်မဲ့အနေလည်း ဖြစ်သွားနိုင်တယ်။ အိုမင်းမစွမ်း ဖြစ်တဲ့အခါ မကျန်းမမာ ဖြစ်နေတဲ့အခါဆိုရင် ဒီဂုဏ်တွေက ဘာမျှ အားကိုးစရာမဖြစ်ဘူး။ ယခုဘဝမှာ ကောင်းစား နေပေ မယ့်နောက် နောက်ဘဝတွေကျတော့ ဒီလိုချည်း ပြည့်စုံသွားမယ်လို့ မဆိုနိုင်ဘူး။ မာနကြီးတဲ့သူကို အများက ကဲ့ရဲ့ကြတယ်။ မြတ်စွာဘုရားကလည်း ကဲ့ရဲ့တော်မူတယ်။ မာနကြီးပြီး သူတစ်ပါးကို မရိုမသေ ပြုမိ ပြောမိရင် တစ်နေ့ကျတော့ ဒုက္ခရောက်တတ်တယ်။ နောက်ဘဝများမှာ အယုတ်အညံ့ဖြစ်တတ်တယ်။ မိမိက ဂုဏ်ယူနေပေမယ့်လို့ ကိုယ်ထံမှာရှိနေတာ တွေက ဆံပင်၊ မွှေးညင်း အစရှိတဲ့ ၃၂-မျိုးသော စက်ဆုပ်စရာတွေချည်းပဲ။ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ သဘောတရားတွေချည်းပဲ စသည်ဖြင့် သင့်လျော်အောင် ဆင်ခြင်ပြီးတော့လည်း မာနကို ပယ်ရတယ်။

သတိပဋ္ဌာန်ဝိပဿနာအလုပ် လက်ရှိပုဂ္ဂိုလ်မှာတော့ မြင်တိုင်း၊ ကြားတိုင်း၊ ကြံတိုင်း စသည်တွေကို မပြတ် ရှုမှတ်နေခြင်းဖြင့်လည်း မာနကို ဖြစ်ခွင့်မရအောင် တားမြစ်နိုင်၊ ပယ်နိုင်ပါတယ်။ မာနဖြစ်ဖို့ရာ ဂုဏ်ယူလိုတဲ့စိတ်ကလေး ဖြစ်လာရင် အဲဒီစိတ်ကလေးကို ရှုမှတ်ပြီး ပယ်လိုက်ရတယ်။ အဲဒီလို စိတ်ဦးကလေး (အယောနိသော မနသိကာရ)ကို ရှုမှတ်နိုင်ရင်တော့ မာနဟာ ဖြစ်ခွင့်တောင်မရဘဲ ငြိမ်းနေပါတယ်။ အကယ်၍ စိတ်ဦး ကလေးကို မရှုနိုင်လို့ မာန်တက် ကြွတဲ့သဘော ဖြစ်လာရင်လည်း အဲဒီမာနကို ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ရတယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ်၊ ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ပယ်သွားရင် နောက်ဆုံး အရဟတ္တမဂ် ရောက်တဲ့အခါကျတော့ ဒီမာနဟာ လုံးဝကင်းငြိမ်းသွားပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီလို ကင်းငြိမ်း သွားသည် တိုင်အောင် ရှုသိပြီး ပယ်သွားဖို့ပါပဲ။ ဘာကြောင့် ဒီမာနကို ပယ်ရသလဲဆိုတော့-

ဟိ-မာနကို ပယ်ရခြင်း၏ အကြောင်းကား၊ သာ-ထိုသို့မာန်တက်ခြင်းကို၊ သတံ-ဘုရားအစရှိသော သူတော်ကောင်း တို့က၊ နိဗ္ဗုတိ-ငြိမ်းအေးသောတရားဟူ၍၊ န ဝုတ္တာ-မဟောအပ်၊ မဆိုအပ်ပါဘူးတဲ့။

တချို့က တရားနှင့်စပ်ပြီး မာနဖြစ်နေတာကိုပင် ကောင်းနေတယ်လို့ ထင်နေတတ်တယ်။ အထူးအားဖြင့် ဥဒယဗ္ဗယ ဉာဏ်ဖြစ်နေတဲ့အခါမှာ တရားထူးရပြီလို့ အထင်ကြီးတတ်ကြတယ်။ နောက်ပြီးတော့ သီလလောက် စောင့်ရှောက် နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကလည်း သီလလောက်နဲ့ ကိစ္စ ပြီးသလိုလို ဖြစ်ပြီး၊ ဝိပဿနာတရားကို အားမထုတ်ဘဲ ရှိနေတတ်တယ်။ အဘိဓမ္မာ သဘောတရားတွေကို တတ်သိနားလည်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကလည်း ရုပ်၊ နာမ်သဘောတွေမှာ သရုပ်ကွဲပြီး သိရုံနဲ့ ကိစ္စပြီးသလိုလို အထင်ရောက်နေတတ်တယ်။ စာချပုဂ္ဂိုလ်ကလည်း စာချရုံနဲ့ ကိစ္စပြီးသလိုလို၊ ဓုတင်ဆောင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် ကလည်း ဓုတင်ကျင့်ဝတ်မျှဖြင့် ကိစ္စ ပြီးသလိုလို၊ ဈာန်ရတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကလည်း ဈာန်ရရုံမျှဖြင့် ကိစ္စ ပြီးသလိုလို အထင် ရောက်ပြီး၊ တရားထူးရအောင်အားထုတ်ဖို့ စိတ်မဝင်စားဘဲ ရှိနေတတ်တယ်။ “အဲဒါတွေဟာ သိမ်မွေ့နူးညံ့တဲ့ မာနသဘော တွေပဲ။ အဲဒီလို အထင်ရောက်နေတာတွေဟာ အငြိမ်းဓာတ် နိဗ္ဗာန်မဟုတ်သေးဘူး။ အငြိမ်းဓာတ် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက် တွေ့မြင်အောင် အားထုတ်ရမယ်”လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒါကို “သူတော်ကောင်းမှန်၊ ထိုသည့်မာန်၊ နိဗ္ဗာန် အငြိမ်းမဆိုပါ”လို့ ဆောင်ပုဒ် စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

သူတော်ကောင်းမှန်၊ ထိုသည့်မာန်၊ နိဗ္ဗာန်အငြိမ်းမဆိုပါ။

အမြင့်ဆုံးမာနကိုပြောရမယ်ဆိုရင်တော့- “အနာဂါမ်ဖြစ်နေတောင်စိတ်မချဘဲအရဟတ္တဖိုလ်ရောက်အောင် အားထုတ်ဖို့” မြတ်စွာဘုရားက ဓမ္မပဒ (၂၇၁-၂) ဂါထာများမှာ ဟောထားပါတယ်။

အဲဒီ ပယ်ရမည့်မာန-က ဘယ်နှစ်မျိုးရှိသလဲလို့ ဆိုတော့ သုံးမျိုးရှိတယ်။ အဲဒီ သုံးမျိုးလုံးကို ပယ်ဖို့ရာ ဒီလိုဆက်ပြီး ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

မာန သုံးမျိုးလုံးကို ပယ်ရန်

၄။ သေယျော န တေန မညေယျ။
နီစေယျော အထ ဝါပိ သရိက္ခော၊
ဖုဋ္ဌော အနေကရူပေဟိ၊
နာတုမာနံ ဝိကပ္ပယံ တိဋ္ဌေ။

တေန-ထို မိမိဂုဏ်၊ ဆရာဂုဏ်ဖြင့်၊ သေယျော-ငါက သူ့ထက်မြတ်သည် ဟူ၍သော်လည်းကောင်း၊ နီစေယျော-ငါက သူ့အောက်နိမ့်သည်၊ ယုတ်ညံ့သည် ဟူ၍သော်လည်းကောင်း၊ အထ-ထိုပြင်၊ သရိက္ခော ဝါ ပိ-တန်းတူပင် ဟူ၍သော်လည်းကောင်း၊ န မညေယျ-မအောက်မေ့ မထင်မှတ်ရာ-တဲ့။

ငါက သူတစ်ပါးထက် မြင့်မြတ်တယ်၊ သူတစ်ပါးနှင့်တန်းတူပဲလို့ မာန်တက်ကြွပုံကတော့ သိသာထင်ရှားပါတယ်။ အဲဒါဟာ ကိုယ်ကတယ်မြင့်မြတ်လို့ မြင့်မြတ်တယ်လို့ တက်ကြွရင်ယာထာဝမာနပဲ။ အမှန်အတိုင်း ဂုဏ်ယူပြီး တက်ကြွထောင်လွှားမှု၊ နှိုင်းပြိုင်မှုလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီ ယာထာဝမာနကိုလည်း ပယ်ရမယ်တဲ့။ နောက်ပြီးတော့ အဆင့်အတန်းချင်းတူလို့ တန်းတူအနေဖြင့် တက်ကြွတာလည်း ယာထာဝမာနပဲ။ အဲဒါကိုလည်း ပယ်ရမယ်တဲ့။ ကိုယ်က မမြတ်ပါဘဲနဲ့၊ တန်းတူ မဟုတ်ပါဘဲနဲ့ “ငါက မြတ်တယ်၊ သူနဲ့တန်းတူပဲ”လို့ တက်ကြွတဲ့ အယာထာဝမာနကို ပယ်ရမယ်ဆိုတာကတော့ အထူးပြောစရာ မလိုပါဘူး။ အဲဒါကတော့ ရှင်းနေပါပြီ။ ကိုယ့်ကိုယ်ကို အောက်ကျတယ်လို့ ထင်တာကတော့ (နိဝါတောစ-ဆိုတဲ့ မင်္ဂလသုတ် ဒေသနာအရ) နိမ့်ချတဲ့ မင်္ဂလာ မဖြစ်ပေဘူးလား။ ဘာကြောင့် မာနလို့ ဆိုရပါသလဲလို့ မေးစရာရှိပါတယ်။ အဲဒါကို ရှင်းပြမယ်။

သူတစ်ပါးကို ရိုသေလေးစားတဲ့အနေနဲ့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို နိမ့်ချတာကတော့ နိဝါတ မင်္ဂလာပါပဲ။ နီစမာန မဟုတ်ပါဘူး။ ယခု ဒီမှာ ပြောပြတဲ့ နီစမာနကတော့ သူတစ်ပါးကို ရိုသေပြီး ကိုယ့်ကိုယ်ကို နိမ့်ချတဲ့သဘော မဟုတ်ပါဘူး။ ယုတ်ညံ့တဲ့ဂုဏ်နဲ့ နှိုင်းပြိုင်ထောင်လွှားမှုသာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ကား ရဟန်းငယ်ဖြစ်သူက “ငါတို့ကတော့ ငယ်သေးတာပဲ။ ဟို ဆရာတော်ကြီး မဟာထေရ်ကြီးလို ဟန်ဆောင်နေဖို့ မလိုပါဘူး”စသည်ဖြင့် နှလုံးသွင်းတာ ပြောဆိုတာမျိုးဟာ နိဝါတမင်္ဂလာ မဟုတ်ဘူး။ နီစမာနပဲ။ “ငါတို့က ယောဂီမဟုတ်ဘူး။ သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်ပဲ။ ယောဂီလို မနေနိုင်ပါဘူး” စသည်ဖြင့် ပြောဆိုတာ၊ နှလုံးသွင်းတာလည်း နီစမာနပဲ။ ငါတို့က စာသင်သားပဲ။ စာချပုဂ္ဂိုလ်လို မနေနိုင်ပါဘူး”စသည်ဖြင့် နှလုံးသွင်းတာလည်း နီစမာနပဲ။ ငါတို့က အလုပ်သမား အောက်တန်းစားလူပဲ။ သူတို့နေရင်တွေလို၊ အရာရှိတွေလို မပြည့်စုံပေမယ့် တော်ရုံ လျော်ရုံနဲ့နေလို့ ဖြစ်ပါတယ်” စသည်ဖြင့် နှလုံးသွင်းတာလည်း နီစမာနပဲ။ ဒီပုံ ဒီနည်းဖြင့် အောက်ကျတဲ့ ကိုယ့်ဘက်က ဂုဏ်ကိုပင် အသာယူပြီး တက်ကြွထောင်လွှားတာဟာ နီစမာနပဲ။ အဲဒီလို နီစမာန်ကိုလည်း ဆင်ခြင်ပြီးဖြစ်စေ၊ ရှုမှတ်ပြီး ဖြစ်စေ ပယ်ဖို့ပါပဲ။ အဲဒီ မာန်သုံးမျိုးပယ်ရန် ညွှန်ပြတဲ့ စာပိုဒ်အရ “မြတ်-ယုတ်-တန်းတူ၊ ဖြစ်သည်ဟူ၊ မာန်မူ မပြုကင်းစေရာ”လို့ ဆောင်ပုဒ် စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

၄။ မြတ်-ယုတ်-တန်းတူ၊ ဖြစ်သည်ဟူ၊ မာန်မူ မပြုကင်းစေရာ။

အဲဒီလို မာန်သုံးမျိုးဖြစ်တာကလည်း ငါအနေနဲ့ စွဲလမ်းပြီး ဖြစ်တာပဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီ အတ္တစွဲ ငါကောင်စွဲကစပြီး ပယ်ဖို့ရာ ဒီလိုလဲ ညွှန်ကြားတော်မူပါတယ်။

အနေကရူပေဟိ-အမျိုးမျိုးသော အာရုံသဘောတို့နှင့်၊ ဖုဋ္ဌော-တွေ့လတ်သော်၊ အာတုမာနံ ဝိကပ္ပယံ-(ငါမြင်သည်၊ ငါကြားသည် စသည်ဖြင့်) အတ္တကောင်၊ ငါကောင်ဟု ကြံဆစွဲလမ်းလျက်၊ န တိဋ္ဌေ-မတည်ရာတဲ့။

အဲဒါကိုလည်း “ကောင်း-ဆိုးများစွာ၊ တွေ့ကြိုတာ၊ ငါ ငါဟူ၍ မစွဲရာ”လို့ စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

ကောင်း-ဆိုးများစွာ၊ တွေ့ကြိုတာ၊ ငါ ငါဟူ၍ မစွဲရာ။

ဝိပဿနာကင်းမဲ့တဲ့ ပကတိ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကမြင်ရင် “ငါက မြင်တယ်၊ မြင်တာဟာ ငါပဲ”လို့ ထင်မှတ် နေကြတယ်။ ကြားရင်၊ နံရင်၊ စားသိရင်၊ တွေ့ထိရင်၊ ကြံသိရင် “ငါက ကြားတယ်၊ ကြားတာဟာ ငါပဲ” စသည်ဖြင့် ထင်မှတ်နေကြတယ်။ အဲဒီလို မထင်မှတ်ရဘူးတဲ့၊ ဒါပေမယ့် ပကတိလူတွေမှာ အဲဒီလို မထင်မှတ်ရအောင် တားမြစ်ထားဖို့ ခက်ပါတယ်။ အဘိဓမ္မာ သရုပ်သဘောတွေ ကြေပွန်နေတဲ့သူတောင်မှ အဲဒီလို မထင်မှတ်ဘဲနေဖို့ ခက်ပါတယ်။ ရုပ်နာမ်သဘောမျှပဲလို့ ဆင်ခြင်နေရင် အဲဒီ အခိုက်အတန့်လောက်ပဲ အတ္တကောင် အထင်အစွဲ ကင်းဖို့ရှိပါတယ်။ ဒါတောင်မှ အဲဒီလို ဆင်ခြင်နေတာကို “ငါက ဆင်ခြင်တယ်၊ ငါကသိတယ်”လို့ စွဲလမ်းနိုင်သေးတာပဲ။ ရုပ်၊နာမ် အကြောင်းတွေ၊ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ အကြောင်းတွေကို ခွဲခြားပြီး ဟောပြောနေတဲ့သူမှာလည်း အဲဒီလို ဟောပြောနေတာကို ငါလို့ ထင်နိုင်၊ စွဲလမ်းနိုင်သေးတာပဲ။ ဒါကြောင့် မြင်တာ၊ ကြားတာ၊ ကြံတာ စသည်ကို ငါလို့ မစွဲလမ်းပဲနေဖို့ အလွန်ခက်ပါတယ်။

ဒီလိုဆိုရင် အဲဒီလို အစွဲအလမ်း ကင်းအောင် ဘယ်နှယ်လုပ်ရမလဲလို့ဆိုတော့ မြင်ဆဲ၊ ကြားဆဲ စသည်မှာ ထင်ရှားတဲ့ သဘောတရားတွေကို မပြတ်ရှုမှတ်ပြီး သိသိနေရမယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ်ပြီး မပြတ်သိနေရင်တော့ မျက်စိ၊ အဆင်းစသော ရုပ်တရားနှင့် မြင်သိမှု+မှတ်သိမှု စသော နာမ်တရားမျှသာရှိတယ်။ အတ္တကောင်၊ ငါကောင်ရယ်လို့ အသီးအခြား မရှိဘူးဆိုတာ ကိုယ်ပိုင် ဉာဏ်ဖြင့်ပင် ရှင်းပြီး သိနိုင်ပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ မြင်ခိုက်၊ ကြားခိုက်၊ ရှုသိခိုက် စသည်မှာပင် ချက်ခြင်းကုန်ဆုံး ပျောက်ပျက်သွားတာကို တွေ့ရတဲ့အတွက် မမြဲတာတွေချည်းပဲ။ နှစ်သက်ဖွယ်၊ အားကိုးဖွယ်မရှိတဲ့ ဆင်းရဲတွေချည်းပဲ။ အစိုးမရတဲ့ အနတ္တသဘောတရားတွေချည်းပဲလို့လဲ အမှန်အတိုင်း သိသိသွား နိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလို အမှန်အတိုင်း သိသိသွားတဲ့အတွက် ငါကောင်လို့ ထင်မှတ်စွဲလမ်းခြင်း လုံးဝကင်းသွားနိုင်ပါတယ်။ ဒီဋ္ဌိ အစွဲအလမ်းကင်းရုံမျှမက ငါမြင်တယ်၊ ငါသိတယ် စသည်ဖြင့် စွဲလမ်းတဲ့ မာနလည်း ဖြစ်ခွင့်မရှိဘဲ ကင်းငြိမ်းသွား နိုင်ပါတယ်။ နောက်ဆုံးကျတော့ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် အဲဒီ မာနစွဲ အမြစ်ပြတ်လုံးဝ ကင်းငြိမ်းသွားနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလို လုံးဝပြတ်စဲ ကင်းငြိမ်းသွားသည်အထိ မြင်မှု၊ ကြားမှု စသည်ကို ဖြစ်တိုင်း၊ ဖြစ်တိုင်း ရှုသိသွားဖို့ပါပဲ။ အဲဒီလို သိမြင်ပုံကိုရည်ပြီးတော့-

အနေကရူပေဟိ-မြင်စရာ၊ ကြားစရာ စသော အမျိုးမျိုးသော အာရုံသဘောတို့နှင့်၊ ဖုဋ္ဌော-တွေ့ရ၍ မြင်၊ ကြား၊ တွေ့၊ သိလတ်သော်၊ အာတုမာနံ ဝိကပ္ပယံ-ငါမြင်သည်၊ ငါကြားသည် စသည်ဖြင့် ငါကောင်အနေ ကြံဆ စွဲလမ်းလျက်၊ နတ်ဋ္ဌ-မတည်ရာလို့ ဟောကြားတော်မူတာပါပဲ။

ဒီနေရာမှာ အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်၏ မာန်မာနကင်းပုံကို အတုယူစရာအနေဖြင့် ထုတ်ပြချင်ပါတယ်။

အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ သီဟနာဒ (အံ ၃-၁၈၀)

တစ်ချိန်က အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်ဟာ မြတ်စွာဘုရားထံမှ ခွင့်ပန်ပြီး ဒေသစာရီ ကြွချီတော်မူပါတယ်။ များစွာသော ရဟန်းတော်တွေလည်း အရှင်သာရိပုတ္တရာ နောက်သို့လိုက်ပါသွားကြပါတယ်။ အဲဒီလို ရဟန်းများစွာ လိုက်ပါသွားတာကို မြင်ရတော့ ရဟန်းတစ်ပါးက မနာလိုစိတ်ဖြစ်ပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားထံ သွားပြီး ဒီလို လျှောက်ပါတယ်။ “မြတ်စွာဘုရား အရှင်သာရိပုတ္တရာဟာ တပည့်တော်ကို တိုက်သွားပါတယ်။ တောင်းပန်ခြင်းလည်းမပြုဘဲ ဒေသစာရီ ကြွချီသွားပါတယ် ဘုရား”လို့ တိုင်ကြား လျှောက်ပါတယ်။ အဲဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားက အရှင်သာရိပုတ္တရာကို လိုက်ခေါ်စေပြီးတော့ အဲဒီ အကြောင်းကို မေးမြန်းတော်မူပါတယ်။ အဲဒီအခါ အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်က ဒီလို လျှောက်ထား ဖြေရှင်းပါတယ်။

ယဿ နူန ဘန္တေ ကာယေ ကာယဂတာသတိ အနုပဋိတာ အဿ၊
သော ဣဓ အညတရံ သဗြဟ္မစာရီ အာသဇ္ဇ အပဋိနိဿဇ္ဇ စာရိကံ
ပက္ကမေယျ။

ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ယဿ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်မှာ၊ ကာယေ-ကိုယ်၌၊ ကာယဂတာသတိ-ရုပ်အပေါင်းကိုယ်ကို အမှတ်ရမှု၊ ရှုသိမှုသည်၊ အနုပဋိတာ-မထင်သည်၊ အဿ-ဖြစ်ရာ၏၊ သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အညတရံ သဗြဟ္မစာရိ- တရားကျင့်ဖက် အခြားသူကို၊ အာသဇ္ဇ-ထိပါးတိုက်ခိုက်၍၊ အပဋိနိဿဇ္ဇ-မတောင်းပန်ဘဲ၊ စာရိကံ ပက္ကမေယျ နူန-ဒေသစာရီ ကြွချီသွားတန်ရာပါသည်တဲ့၊ ကာယဂတာ သတိဘာဝနာကို ကောင်းကောင်း မပွားများဘူးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုရင်တော့ တရားကျင့်ဘက် အခြားရဟန်းကို ကိုယ်ချင်းတိုက်ပြီး မတောင်းပန်ဘဲ ခရီးထွက်သွားတယ်ဆိုတာ ဖြစ်နိုင်လောက်ပါတယ်တဲ့။ ဒီစကားဖြင့် “မိမိမှာတော့ ကာယဂတာသတိဘာဝနာကို ကောင်းစွာပွားများထားတဲ့အတွက် အဲဒီလိုမဖြစ်နိုင်ပါဘူး”လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီအကြောင်းကို ဒီလို ဆက်ပြီး လျှောက်ပြန်ပါတယ်။

ဥပမာဖြင့် လျှောက်ရလျှင်-မြေကြီးပေါ်မှာ စင်ကြယ်တာကိုလည်း စွန့်ချကြတယ်၊ မစင်ကြယ်တာကိုလည်း စွန့်ချကြတယ်၊ ကျင်ကြီး၊ ကျင်ငယ်၊ တံတွေး၊ ပြည်၊ သွေးတို့ကိုလည်း စွန့်ချကြပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် မြေကြီးကတော့ မညည်းညူပါ၊ မရွံရှာ မစက်ဆုပ်ပါ၊ မြတ်စွာဘုရား၊ တပည့်တော်ဟာ အဲဒီ မြေကြီးလိုပါပဲ၊ အဲဒီ မြေကြီးနှင့်တူတဲ့ စိတ်ထားဖြင့် နေပါတယ်ဘုရားတဲ့၊ ဒီစကားဖြင့် မြေကြီးလိုပင် သည်းခံနိုင်ပါတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

ထို့အတူပင် ရေထဲမှာ စင်ကြယ်တာ မစင်ကြယ်တာကိုလည်း ဆေးကြောကြတယ်၊ ကျင်ကြီး ကျင်ငယ် စသည်ကိုလည်း ဆေးကြောကြတယ်၊ ဒါပေမယ့် ရေကတော့ ညည်းညူခြင်း၊ ရွံရှာစက်ဆုပ်ခြင်း မရှိဘူး၊ အဲဒီရေလိုပင် စိတ်သဘောထားပြီး နေကြောင်းလည်း လျှောက်ပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ မီးဟာ စင်ကြယ်တာကိုလည်းလောင်တယ်၊ မစင်ကြယ်တာကိုလည်းလောင်တယ်၊ ကျင်ကြီး ကျင်ငယ်စသည်ကိုလည်း လောင်တယ်၊ ဒါပေမယ့် မီးကတော့ စက်ဆုပ်ခြင်း မရှိဘူး၊ အဲဒီမီးလိုလည်း စိတ်သဘောထားပြီး နေကြောင်း လျှောက်ပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ လေဟာ စင်ကြယ်တာ မစင်ကြယ်တာကိုလည်း တိုက်တယ်၊ ကျင်ကြီး စသည်ကိုလည်း တိုက်တယ်၊ ဒါပေမယ့် လေကတော့ စက်ဆုပ်ခြင်း မရှိဘူး၊ အဲဒီလေကိုလည်း စိတ်သဘောထားပြီးနေကြောင်း လျှောက်ပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ (ရဇောဟရဏခေါ်တဲ့) ကြေးသုတ်အဝတ်ဟာ စင်ကြယ်တာ မစင်ကြယ်တာကိုလည်း သုတ်တယ်၊ ကျင်ကြီး စသည်ကိုလည်းသုတ်တယ်၊ ဒါပေမယ့် အဲဒီကြေးသုတ် အဝတ်ကတော့ စက်ဆုပ်ခြင်း မရှိဘူး၊ အဲဒီကြေးသုတ် အဝတ်လိုလည်း စိတ်သဘောထားပြီး နေတဲ့အကြောင်း လျှောက်ပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ သူတောင်းစားသူငယ်ဖြစ်စေ၊ သူငယ်မဖြစ်စေ ခွက်လက်စွဲကာ ဟောင်းနွမ်းစုတ်ပြတ်တဲ့ အဝတ်ကို ဝတ်လျက် ရွာနိဂုံးသို့ဝင်သောအခါ မိမိကိုယ်ကို နှိမ်ချထားတဲ့စိတ်ဖြင့်ဝင်ပါတယ်၊ အဲဒီ သူတောင်းစား သူငယ်ကလေး သူငယ်မကလေးလိုပင် နှိမ်ချသော စိတ်ရှိပြီး နေကြောင်းကိုလည်း လျှောက်ပါတယ်၊ အထက်တန်းစား ဗြာဟ္မဏမျိုးဖြစ်တဲ့ အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်က (စဏ္ဍာလ) ဒွန်းစဏ္ဍားဇာတ်နိမ့်မျိုး၊ သူတောင်းစားမျိုးလိုပင် နှိမ်ချထားတဲ့စိတ်ရှိနေတယ်ဆိုတာ အလွန်ပင် အံ့စရာလည်း ကောင်းပါတယ်၊ အဲဒါကိုအတုယူပြီး မိမိတို့စိတ်ကို နှိမ်ချပြီး နူးနူးညံ့ညံ့ပြောဆို နေထိုင်ဖို့ရာလည်း အထူး သတိပြုသင့်ပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ဦးချိုကျိုးတဲ့ နွားဟာ ဘယ်သူ့ကိုမှ ရန်မမူဘဲ ယဉ်ကျေး သိမ်မွေ့နေသလိုပင် စိတ်သဘောထားကြောင်းကိုလည်း လျှောက်ပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ရေချိုးပြီးနောက် နံ့သာများလိမ်းပြီး စင်ကြယ်နေတဲ့အပျို လူပျိုဟာ လည်ပင်း၌ မြွေသေပုပ် ခွေးသေပုပ် ဆွဲထားမယ်ဆိုလျှင် အဲဒီ အပုပ်ကောင်ကို စက်ဆုပ်သလိုပင် မိမိ၏ ရုပ်ကိုယ်ကို စက်ဆုပ် နေကြောင်းလည်း လျှောက်ပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ အပေါက်အကွဲများမှ ယိုကျနေသော အဆီအိုးကို ရွက်နေရတဲ့သူဟာ အဲဒီ အဆီအိုးကို စက်ဆုပ်သလိုပင် မိမိ၏ ရုပ်ကိုယ်ကို စက်ဆုပ်နေကြောင်းလည်း လျှောက်ပါတယ်။

အဲဒါတွေဟာ ကာယဂတာသတိဘာဝနာဖြင့် စက်ဆုပ်ဖွယ် ထင်နေတဲ့အတွက် အဲဒီကိုယ်ကို အကြောင်းပြုပြီး မာန်မာန မရှိကြောင်း၊ မာန်မာနဖြင့်သူတစ်ပါးကို မရိုမသေ မပြုကြောင်း သိစေတဲ့ လျှောက်ထားချက် များပါပဲ။ အဲဒီ အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ စိတ်သဘောထားပုံကို အတုယူပြီး မာန်မာနကို ကင်းနိုင်သမျှ ကင်းအောင် ပယ်ကြဖို့ပါပဲ။

အဲဒီတုန်းက တိုင်ကြား လျှောက်ထားတဲ့ ရဟန်းဟာ အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ သင်္ကန်းစွန်းဖြင့် ထိပါးသွားတာလောက်ကို အကြောင်းပြုပြီးတော့ ကိုယ်စောင်း တိုက်သွားတဲ့ အနေဖြင့် အပြစ်ဖို့ပြီး လျှောက်တာတဲ့၊ အဲဒီလို လျှောက်တာကလဲ ဘုရားထံမှာ များစွာ မကျန်ရစ်တော့ဘဲ ရဟန်းအများစုက အရှင်သာရိပုတ္တရာနောက် လိုက်သွားကြတာကို မနာလိုတဲ့အတွက် ဒေသစာရိတ္တချိုမှုကိစ္စမှာအနှောင့်အယှက်ဖြစ်အောင်လျှောက်တာတဲ့၊ အဲဒီလိုအပြစ်မရှိဘဲ စွပ်စွဲမိတဲ့အတွက် အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ ဖြေရှင်းချက် (သီဟနာဒ) ကို ကြားရတဲ့အခါ အဲဒီရဟန်းမှာ စိတ်ထဲ၌ အလွန်ပူလောင်ပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားထံမှာ ပြစ်မှားမိတဲ့ သူ့အပြစ်ကို သည်းခံရန် တောင်းပန်လျှောက်ထားပါတယ်၊ မြတ်စွာဘုရားက သည်းခံကြောင်း မိန့်တော်မူပြီး တော့ အရှင်သာရိပုတ္တရာကလဲ အဲဒီ ရဟန်းအား သည်းခံကျေနပ်ရန် မိန့်ကြားတော်မူပါတယ်၊ အရှင် သာရိပုတ္တရာကလည်း သည်းခံကြောင်း ပြန်ကြားပြီးတော့ မိမိအပြစ်ကိုလည်း အဲဒီရဟန်းက သည်းခံပါလို့တောင် တောင်းပန် လိုက်ပါသေးသတဲ့။

အဲဒါကို ထောက်ဆကြည့်ရင် ယခုကာလမှာ အပြစ်ရှိတဲ့ သူက သက်ဆိုင်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်အား သည်းခံရန် တောင်းပန် ကန်တော့ဖို့ ဝန်မလေးသင့်ပါဘူး။ အပြစ်ရှိလို့ တောင်းပန်တယ်ဆိုတာ သူတော်ကောင်းတို့၏ ကျင့်ဝတ်ပဲ။ အပြစ်ရှိပေမယ့် ဘယ်လို ပုဂ္ဂိုလ်တော့ မတောင်းပန်နိုင်ဘူးလို့ မာနဖြင့် တောင့်ခံနေတာကတော့ သူယုတ်မာတို့၏ ကျင့်ဝတ်ပဲ။ အဲဒါကိုလည်း အထူးသတိပြုကြရမယ်။

ယခု ပြောခဲ့တဲ့ ဂါထာ ၃-ပုဒ်အရ ပပဉ္စတရားကို အရင်းအမြစ်နှင့်တကွ ပယ်လိုက်လျှင်၊ အထူးအားဖြင့် တဏှာနှင့်မာနကိုလည်း ပယ်လိုက်လျှင် အဇ္ဈတ္တ-ကိုယ်တွင်းသန္တာန်မှာ ကိလေသာအားလုံး ချုပ်ငြိမ်းပြီးတော့ ဆင်းရဲခပ်သိမ်းလည်း ကင်းငြိမ်းတော့တာပဲ။ အဲဒါဟာ လိုရင်းဖြစ်တဲ့ သန္တိအငြိမ်းဓာတ်ပဲ။ အဲဒီ အငြိမ်းဓာတ်ကို အဇ္ဈတ္တမှာသာ မျက်မှောက်တွေ့မြင်နိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် အဇ္ဈတ္တမှာသာ ကိလေသာ ငြိမ်းအောင် အားထုတ်ရမယ် ဆိုတဲ့ အကြောင်းကို ဒီလို ဆက်ပြီး ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

အဇ္ဈတ္တ၌သာ ငြိမ်းစေရမယ်

၅။ အဇ္ဈတ္တ' မေဂု'ပသမေ၊
န အညတော ဘိက္ခု သန္တိ'မေသေယျ။
အဇ္ဈတ္တံ ဥပသန္တဿ၊
နတ္ထိ အတ္တာ ကုတော နိရတ္တာ ဝါ။

အဇ္ဈတ္တမေဝ-ကိုယ်တွင်း၌သာလျှင်၊ ဥပသမေ-ငြိမ်းစေရာ၏။ ဒီစကားဖြင့် ဆင်းရဲခပ်သိမ်းငြိမ်းလိုလျှင် ကိုယ်တွင်း၌သာ ကိလေသာကို ငြိမ်းစေသောအားဖြင့် ငြိမ်းစေရမယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် န အညတော-စသော နောက်စကားဖြင့် ကိုယ်တွင်းမှ တခြားတစ်ပါးဖြစ်တဲ့ အပြင်ပမှ ငြိမ်းခြင်းကို မရှာရဘူးလို့ အနက်ပြန်လျှင် ရှေ့နောက် ညီညွတ်ဖွယ်ရှိပါတယ်။ လောကမှာ သတ္တဝါတွေက ဆင်းရဲငြိမ်းရေးကို တခြားတစ်ပါး အပြင်ဘက်မှရှာနေကြ တာ လည်းရှိပါတယ်။ ဘုရားသခင်က ကယ်တင်လိမ့်မယ်လို့ မျှော်လင့်နေကြတာမျိုးဟာ အပြင်ဘက်မှ ရှာတာပဲ။ အဲဒီအခါတုန်းက လည်း အချို့နတ်တွေက “ဘုရားသခင်က ကယ်တင်လို့ ငြိမ်းတာမျိုးမဖြစ်နိုင်ပေဖူးလား”လို့ စဉ်းစားနေကြတာ ရှိနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလို အလွဲကြံစည်နေကြတဲ့ နတ်တွေအား သူတို့၏အမှားကို ပယ်နိုင်အောင် “ကိုယ်ထဲ၌သာ ငြိမ်းစေရမယ်၊ အပြင်ပ တခြားမှ ငြိမ်းခြင်းကို မရှာသင့်ဘူး”လို့ ဟောတော်မူတာလည်း ဖြစ်သင့်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် မဟာနိဒ္ဒေသမှာ ဖွင့်ပြထားသည့် အတိုင်း အနက်ကတော့-

ဘိက္ခု-ရဟန်းသည်၊ အဇ္ဈတ္တမေဝ-ကိုယ်တွင်း သန္တာန်၌ သာလျှင်၊ ဥပသမေ-ငြိမ်းစေရာ၏။ အညတော-သတိပဋ္ဌာန် စသည်မှ တပါးသောနည်းဖြင့်၊ သန္တိ-ကိလေသာငြိမ်းခြင်းကို၊ န ဒေသေယျ-မရှာမှီးရာတဲ့။

ဒီအနက်မှာ အည-၏ အပါဒါန်အရ သတိပဋ္ဌာန်စသည်ကို ပြထားတာဟာ ရှေ့နားက ဆိုခဲ့ပြီး မရှိတဲ့အတွက် မချောသလိုရှိနေပါတယ်။ ဒါပေမယ့် မဟာနိဒ္ဒေသမှာ ပြထားတဲ့အနက်ဖြစ်တဲ့အတွက် သင့်လျော်အောင် ယူရမှာပဲ။ ဘယ်လို ယူရမလဲဆိုတော့ကား-အဇ္ဈတ္တ-ကိုယ်တွင်း၌သာ ငြိမ်းစေရမယ်ဆိုရာတွင် သတိပဋ္ဌာန်စသည်ဖြင့်ပင် ငြိမ်းစေရမယ်လို့ ဆိုလိုတယ်။ ဒါကြောင့် ကိုယ်တွင်း၌ ကိလေသာကို ငြိမ်းစေကြောင်းဖြစ်တဲ့ သတိပဋ္ဌာန်စသည်ကို အပါဒါန်အဖြစ် ပြဆိုထားတယ်လို့ ယူဖို့ပါပဲ။ ဒီလို ယူနိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းကတော့ ကိလေသာကို ငြိမ်းစေနိုင်တဲ့ သတိပဋ္ဌာန်စသည်ဟာ အဇ္ဈတ္တ-ကိုယ်တွင်းမှာသာရှိတယ်။ ကယ်တင်ရှင် ဘုရားသခင်စသော ကိုယ်ပ၌ မရှိဘူး။ ဒါကြောင့် ကိုယ်တွင်း၌သာ ငြိမ်းစေရမယ်လို့ ဆိုရာမှာ ကိုယ်တွင်း၌ ဖြစ်ပွားစေအပ်တဲ့ သတိပဋ္ဌာန်စသည်ဖြင့်သာ ငြိမ်းစေရမယ်။ သတိပဋ္ဌာန်စသည်မှ အလွတ်ဖြစ်တဲ့ အပြင်ပမှ အခြားနည်းများဖြင့် ငြိမ်းခြင်းကို မရှာရဘူးဆိုတဲ့ အနက်ကိုရပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကိုယ်တွင်း၌သာ ငြိမ်းစေရမယ်လို့ ဆိုရာမှာ ကယ်တင်ရှင် ဘုရားသခင် စသော အပြင်ပ အခြားတစ်ပါးမှ ငြိမ်းခြင်းကို မရှာရဘူးလို့ ဆိုတဲ့ အနက်က ပိုပြီး ချောမော ရှင်းလင်းပါတယ်။ အဲဒီ စာပိုဒ်ကို ဒီလို ဆောင်ပုဒ် စီထားပါတယ်။ “ကိုယ်တွင်း၌သာ၊ ငြိမ်းစေရာ၊ ပြင်မှာ မရှာသင့်သည်သာ”တဲ့။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

၅။ ကိုယ်တွင်း၌သာ၊ ငြိမ်းစေရာ၊ ပြင်မှာ မရှာသင့်သည်သာ။

ဆင်းရဲငြိမ်းတဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို အလိုရှိရင် ကိုယ်တွင်း၌သာ သတိပဋ္ဌာန်စသော အကျင့်ဖြင့် ကိလေသာတွေ ငြိမ်းအောင် ကျင့်ပြီးရာရမယ်။ သတိပဋ္ဌာန်စသည်ကို မကျင့်ဘဲ အပြင်ပမှ ကယ်တင်ခြင်းစသော အခြားနည်းဖြင့် မရှာသင့်ဘူး။ မရှာရဘူးလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒါကြောင့်ပင် ရှေ့သုံးဂါထာတို့ဖြင့် ပပဉ္စတရား၏ အမြစ်ဖြစ်တဲ့ ကိလေသာနှင့် တဏှာ မာနတို့ကို ကိုယ်တွင်း၌ ကင်းငြိမ်းအောင် ကျင့်ရန် ပြခဲ့တယ် ဆိုတာကိုလည်း သိစေပါတယ်။ အဲဒီလို ကိုယ်တွင်းမှာ ကိလေသာ ငြိမ်းရင်

တော့ ဆင်းရဲချမ်းသာကို အမြဲတမ်း ခံစားနေတယ်လို့ထင်ရတဲ့ အတ္တလည်း မရှိတော့ဘူး။ “သေပြီးရင် အတ္တကင်းပြတ် သွားတယ်”လို့ ဥစ္ဆေဒအယူဖြင့် ယူဆ စွဲလမ်းစရာလည်း မရှိတော့ဘူး။ ဒါကြောင့်-

အဇ္ဈတ္တံ ဥပသန္တဿ-ကိုယ်တွင်း၌ ကိလေသာငြိမ်းသောသူမှာ၊ အတ္တာ-အမြဲတည်ရှိနေသည်ဟု ထင်မှတ် စွဲလမ်းစရာ အတ္တကောင် ငါကောင်သည်။ နတ္ထိ-မရှိတော့ပြီ၊ နိရတ္တာ ဝါ-သေပြီးလျှင် အတ္တကောင် ငါကောင် မရှိတော့ပြီဟု ထင်မှတ် စွဲလမ်းဖွယ်သည်လည်း၊ ကုတော-အဘယ်မှာ ရှိတော့အံ့နည်း”လို့ ဆက်ပြီး ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

သတိပဋ္ဌာန် အစရှိတဲ့ ဗောဓိပက္ခိယတရားများကို ပွားစေသဖြင့် ကိုယ်ထဲမှာ ကိလေသာအားလုံး ကင်းငြိမ်းသွားလျှင် အတ္တကောင် ငါကောင်လို့ ထင်မှတ်စွဲလမ်းတတ်တဲ့ အတ္တဒိဋ္ဌိလည်း မရှိတော့ဘူး။ ငါတတ်တယ် ငါမြတ်တယ် စသည်ဖြင့် ထောင်လွှားတတ်တဲ့ အသို့မာနလည်း မရှိတော့ဘူး။ ဥပမာအားဖြင့် ပုလင်းကြီး တစ်ခုထဲမှာ မူလက လေတွေ အပြည့် ရှိနေတယ်ဆိုပါတော့၊ အဲဒီပုလင်းထဲကို ရေတွေထည့်လိုက်ရင် မူလက ရှိနေတဲ့ လေတွေဟာ ထွက်သွားကြတယ်။ ရေအပြည့် ထည့်လိုက်ရင် ပုလင်းထဲက လေတွေ အကုန်ထွက်သွားတယ်။ အဲဒါလိုပဲ ကိုယ်ထဲမှာ မူလက အကြောင်းညီညွတ်ရင် ဖြစ်နိုင် တဲ့ ကိလေသာတွေရှိနေတယ်။ သတိပဋ္ဌာန် စသော ဗောဓိပက္ခိယတရားတွေကို ကိုယ်ထဲမှာ ဖြစ်ပွားစေလိုက်တော့ ကိုယ်ထဲမှာ ကိလေသာတွေ မဖြစ်နိုင်တော့ဘဲ လျော့လျော့သွားတယ်။ အပြည့်အစုံ ပွားစေလိုက်တဲ့အခါကျတော့ ကိုယ်ထဲမှာ ဖြစ်နေကျ ကိလေသာတွေဟာ အကုန်လုံး မဖြစ်နိုင်တော့ဘဲ ကင်းငြိမ်းသွားတယ်။ အဲဒီလို ကင်းငြိမ်းရာမှာ အတ္တဒိဋ္ဌိနဲ့ မာနလည်း ပါသွားပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ ဒိဋ္ဌိမာနတို့ဖြင့် အတ္တကောင် ငါကောင်လို့လည်း မစွဲလမ်းတော့ဘူး။ ငါတတ်တယ် ငါမြတ်တယ် စသည်ဖြင့်လည်း မထောင်လွှားတော့ဘူး။ အဲဒီလို စွဲလမ်းထောင်လွှားတဲ့ ဒိဋ္ဌိနဲ့ မာန မရှိတဲ့အတွက် အမြဲတည် ရှိနေတယ်လို့ ထင်ရတဲ့ အတ္တလည်း မရှိတော့ဘူး။ အဲဒီ အတ္တမရှိတဲ့အတွက် သေပြီးရင် ပြတ်စဲသွားမယ်လို့ ထင်မှတ်စရာ လည်းမရှိတော့ဘူး။ အဲဒီလို အစွဲအလမ်းတွေ လုံးဝ ကင်းငြိမ်းတဲ့အတွက် ရဟန္တာမှာ မျက်မှောက်၌လည်း ကြောင့်ကြမှု၊ တောင့်တမှု၊ ပူပန်မှုစသော ကိလေသာ ဆင်းရဲတွေမရှိတော့ဘူး။ ပရိနိဗ္ဗာန်စုတိမှ နောက်ကာလ၌လည်း ဘဝသစ် ရုပ်နာမ် ဆင်းရဲတွေ မဖြစ်လာတော့ဘဲ ဆင်းရဲခပ်သိမ်း အကုန်ငြိမ်းသွားတယ်။ ဒါကြောင့် ကိုယ်တွင်း၌ ကိလေသာ ငြိမ်းမှုဟာ လိုရင်းပဲ။ ကိုယ်တွင်း၌သာ သတိပဋ္ဌာန် စသည်ဖြင့် ကိလေသာကို ငြိမ်းစေရမယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒါကို “ကိုယ်ထဲငြိမ်းကာ မြဲအတ္တ၊ ကင်းပပြတ်အတ္တာ”လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ရှေ့ဆောင်ပုဒ် ပါတွဲပြီး ဆိုကြရမယ်။

၅။ ကိုယ်တွင်း၌သာ၊ ငြိမ်းစေရာ၊ ပြင်မှာမရှာသင့်သည်သာ။
ကိုယ်ထဲငြိမ်းကာ၊ မြဲအတ္တ၊ ကင်းပ ပြတ်အတ္တာ။

ကိုယ်ထဲငြိမ်းက-လို့ ဆိုတာက ကိုယ်ထဲမှာ သတိပဋ္ဌာန်စသည်ကို ပွားစေခြင်းဖြင့် ကိလေသာတွေ ငြိမ်းသွားလျှင်- လို့ ဆိုလိုတယ်။ **မြဲအတ္တ ကင်းတယ်** ဆိုတာက အတ္တကောင် ငါကောင်ဟာ အမြဲတမ်းတည်နေတယ်လို့ ထင်စရာလည်း မရှိတော့ဘူး။ အဲဒီလို ထင်မှတ်စွဲလမ်းတဲ့ သဿတဒိဋ္ဌိနှင့်တကွ မာနလည်း မရှိတော့ဘူးလို့ဆိုလိုပါတယ်။ **ကင်းပ ပြတ်အတ္တာ** ဆိုတာကတော့ သေပြီးတဲ့နောက်မှာ အတ္တကောင် ငါကောင်ပြတ်စဲသွားတယ်လို့ ထင်စရာလည်း မရှိတော့ဘူး။ အဲဒီလို ထင်မှတ်စွဲလမ်းတဲ့ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိလည်း မရှိတော့ဘူးလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီလို ကိလေသာအားလုံး ကင်းငြိမ်းနေတဲ့ ရဟန္တာမှာ မလှုပ်မရှား တည်တံ့နေပုံကို သမုဒ္ဒရာလယ်က ရေနင့်နှိုင်းယှဉ်ပြီး ဒီလို ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

သမုဒ္ဒရာအလယ် ရေပြင်လို့ တည်ငြိမ်စေရမယ်

၆။ မဇ္ဈေ ယထာ သမုဒ္ဒဿ၊
ဦမိ နော ဇာယတိ ဌိတော ဟောတိ။
ဧဝံ ဌိတော အနေဇဿ၊
ဥဿဒံ ဘိက္ခု န ကရေယျ၊ ကုဟိဉ္စိ။

သမုဒ္ဒဿ မဇ္ဈေ-သမုဒ္ဒရာ၏အလယ်၌၊ ဦမိ နော ဇာယတိ-လှိုင်းမရှိ၊ ဌိတော ဟောတိ ယထာ-ရေသည် တည်ငြိမ်နေသကဲ့သို့၊ ဧဝံ-ဤအတူပင်၊ အနေဇော-လှုပ်ရှားတတ်သည့်တဏှာကင်းသည်ဖြစ်၍၊ ဌိတော-အကောင်းအဆိုး အာရုံများကြောင့် အလှုပ်အရှားမရှိဘဲ တည်ငြိမ်နေသည်၊ အဿ-ဖြစ်ရာ၏၊ (တထာဘာဝါယ-ထိုသို့တည်ငြိမ်စွာနေနိုင်ရန်) ဘိက္ခု-ရဟန်းသည်၊ ဥဿဒံ-ရာဂ စသည်တို့၏ စည်ပင်ပွားများခြင်းကို၊ ကုဟိဉ္စိ-ကိုယ်တွင်းကိုယ်ပ တစ်စုံတစ်ရာ၌မျှ၊ န ကရေယျ-မပြုရာ၊ မဖြစ်စေရာ တဲ့။

သမုဒ္ဒရာဆိုတာ ယခုတွေ့နေကြတဲ့ ပင်လယ်ကြီးပါပဲ။ အဲဒီပင်လယ်သမုဒ္ဒရာ၏ အလယ်ပိုင်းအရပ်မှာ လှိုင်းမရှိဘဲ ရေတွေဟာ တည်ငြိမ်နေပါတယ်တဲ့။ အဲဒီလို သမုဒ္ဒရာ၏အလယ်ပိုင်းအရပ်က ရေတွေ လှိုင်းတွေမရှိဘဲ တည်ငြိမ်နေပုံကိုတော့ လူအများစုက သိဖို့မလွယ်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ဒီသုတ်တရားတော်က နတ်ဗြဟ္မာတွေကို ဟောတဲ့ တရားဖြစ်တဲ့အတွက်

သမုဒ္ဒရာအကြောင်း ကောင်းကောင်းသိနေကြတဲ့ နတ်တွေ၊ ဗြဟ္မာတွေအတွက် ဟောတယ်လို့ ယူရမယ်။ အဲဒီ ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာကြီး၏ အလယ်ပိုင်း အရပ်ဆိုတာ ဘယ်လို အလယ်အရပ်လဲလို့ ဆိုတော့ ပင်လယ်ရေနေ၏ အောက်ပိုင်း၊ အထက်ပိုင်းတို့ကို ချန်ထားပြီး အလယ်ပိုင်းပါပဲလို့ မဟာနိဒ္ဒေသမှာ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ အဲဒီမှာ ဖွင့်ပြထားပုံကတော့ ရှေးက အိန္ဒိယမှာ အများက ယုံကြည် ယူဆ ထားကြသည့်အတိုင်း “သမုဒ္ဒရာရေ၏ အနက်ဟာ ယူဇနာ ၈၄, ၀၀၀-ရှိတယ်”ဆိုတဲ့ ပမာဏကို ဖော်ပြပြီးတော့ သမုဒ္ဒရာ၏အောက်ပိုင်း ယူဇနာ (၄၀,၀၀၀) လေးသောင်းမှာ (မစ္ဆ ကစ္ဆပေဟိ ကမ္မတိ) ငါးများ လိပ်များကြောင့် လှုပ်ရှားနေတယ်။ အပေါ်ပိုင်း (၄၀, ၀၀၀) လေးသောင်းမှာလည်း (ဝါတေဟိ ကမ္မတိ) လေတို့ကြောင့် လှုပ်ရှားနေတယ်။ အလယ်ပိုင်း ယူဇနာလေးထောင်မှာ ရေကတော့ လှုပ်ရှားခြင်း မရှိဘဲ တည်ငြိမ်နေပါတယ်တဲ့။ အဲဒါဟာ မဟာနိဒ္ဒေသမှာ ရှေးရိုးအယူအဆအတိုင်း ပြထားတဲ့ အပိုင်းအခြားပါပဲ။

ယခုနေအခါမှာ ပင်လယ်သုတေသန ပညာရှိများတိုင်းတာစူးစမ်းထားတာကတော့ ပင်လယ်မှာ အနက်ဆုံး နေရာ ဟာပစိဖိတ်သမုဒ္ဒရာထဲက ဖိလစ်ပိုင်ကျွန်းစု အပါအဝင် မင်ဒါနာအိုကျွန်း အလွန်၌ဖြစ်ကြောင်း၊ ယင်း ဒေသ၌ ပေပေါင်း ၃၅, ၄၁၀-ခန့် နက်ကြောင်း ပြဆိုထားကြပါတယ်။ မိုင်အားဖြင့်ဆိုရင် ၆-မိုင်ကျော် ၇-မိုင်နီးပါးလောက်သာ နက်တယ်လို့ ဆိုရ မှာပေါ့။ မြင်းမိုရ်တောင် ရှိသင့်ရာဖြစ်တဲ့ မြောက်ဝင်ရိုးစွန်း အရပ်ကတော့ ရေခဲပြင် သမုဒ္ဒရာဖြစ်နေကြောင်း အနက်ကတော့ ပေပေါင်း ၁၈, ၄၅၆-ခန့်ရှိတဲ့ နေရာဟာ အနက်ဆုံးဖြစ်ကြောင်း ပြဆိုထားကြပါတယ်။ မိုင်အားဖြင့်တော့ ၃-မိုင်ခွဲလောက်သာ နက်တယ်လို့ဆိုရမှာပဲ။ ဒါပေမယ့် ရှေးက ယူဇနာ အတိုင်းအရှည်က ဘယ်လောက်ရယ်လို့ တိတိကျကျ မပြောနိုင်တဲ့အတွက် အဲဒါတွေကို ဖယ်ထားပြီးတော့ သာမန် အလယ်ပိုင်းလို့ ယူရင် သင့်ပါလိမ့်မယ်။

အဲဒီ လေးငါးခြောက်မိုင်ကျော်နက်တဲ့ ပင်လယ်ရေထဲမှာ အထက်ပိုင်း အောက်ပိုင်းကိုဖယ်ပြီး အလယ်ပိုင်းမှာ ရေဟာ တည်ငြိမ်နေတယ်လို့ ဆိုရမှာပဲ။ တစ်နည်းအားဖြင့်တော့ ကမ်းစမု မိုင်တစ်ရာ နှစ်ရာစသည် ဝေးကွာတဲ့ အလယ်ပိုင်း ကို ယူရင်လည်း သင့်စရာရှိပါတယ်။ အဲဒီလို အလယ်ပိုင်းမှာလည်း ကမ်းစမုလို လှိုင်းလုံးကြီးတွေ ပုတ်ခတ်ခြင်း မရှိတဲ့ အတွက် တည်ငြိမ်နေတယ်လို့ ယူဆ ပြောဆိုနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် (ဦမိ နော ဇာယတိ) လှိုင်းမဖြစ်ဘူး မရှိဘူး လို့လည်း ဆိုထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ပင်လယ်၏ အလယ်အရပ်မှာ လှိုင်းလုံးများ ပုတ်ခတ်ခြင်း မရှိဘဲ ရေဟာ တည်ငြိမ် နေသလို လှုပ်ရှားတတ်တဲ့ တဏှာကင်းအောင် ကျင့်ရမယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အာရုံကောင်းတွေနဲ့ တွေ့ကြုံရတဲ့ အခါလည်း ဝမ်းသာ တက်ကြွပြီး မလှုပ်ရှားဘဲ တည်ငြိမ်နေနိုင်အောင်၊ အာရုံဆိုးတွေနဲ့ တွေ့ကြုံရတဲ့အခါလည်း စိတ်နှလုံးမသာဖြစ်ပြီး မလှုပ်ရှား ဘဲ တည်ငြိမ်နေနိုင်အောင် ကျင့်ဖို့ပါပဲ။ ကျင့်ပုံကတော့ ရှေးနားက ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း “သဒါ-နေရောညဉ့်ပါ အခါခပ်သိမ်း၊ သတော-အမှတ်ရလျက်၊ သိက္ခေ-ကျင့်ရာ၏”လို့ ညွှန်ကြားချက်အရ ကျင့်ရပါပဲ။

သမုဒ္ဒရာအလယ်ကရေလို့ တည်ငြိမ်နိုင်အောင်ကျင့်ပုံ

ဘယ်လိုလဲ ဆိုတော့ကာ မြင်ရင် မြင်တာကိုအမှတ်ရပြီး သိရမယ်။ အဲဒီလို အမှတ်ရပြီးသိတယ် ဆိုပေမယ့် အားထုတ် ခါစမှာတော့ မျက်စိ အဆင်း မြင်သိမှုစသည်တို့၏ သဘာဝလက္ခဏာစသည်မျှကိုသာ သိတယ်။ သမာဓိဉာဏ် အားရှိလာ တဲ့အခါကျတော့မှ အဖြစ်အပျက် အနိစ္စစသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့်လည်း အမှန်အတိုင်းသိတယ်။ အဲဒီလို သိအောင် မပြတ် ရှုမှတ်နေဖို့ပါပဲ။ ဘုန်းကြီးတို့ရဲ့ တပည့် ယောဂီတွေ ရှုမှတ်ပြီး သိနေတာမျိုးပါပဲ။

ထို့အတူ ကြားရင်လဲ ကြားတာကိုအမှတ်ရပြီး သိရမယ်။ နံရင်လဲ နံတာကိုအမှတ်ရပြီးသိရမယ်။ စားတဲ့အခါ အရသာသိတာကို အမှတ်ရပြီး သိရမယ်။ တွေ့ထိရင်လည်း တွေ့ထိတာကို အမှတ်ရပြီး သိရမယ်။ ဒီ အတွေ့အထိကတော့ ကျယ်ဝန်းပါတယ်။ (ဂစ္ဆန္တော ဝါ ဂစ္ဆာမိတိ ပဇာနာတိ-စသည်ဖြင့် ဟောထားတဲ့ ဒေသနာတော်အရ) သွားရင် သွားတယ်လို့ သိရမယ်။ ရုပ်ရင် ရုပ်တယ်လို့သိရမယ်။ ထိုင်ရင်ထိုင်တယ်လို့သိရမယ်။ လျောင်းအိပ်ရင် အိပ်တယ်လို့ သိရမယ်။ ကွေးရင် ကွေးတယ်လို့ သိရမယ်။ ဆန့်ရင် ဆန့်တယ်လို့ သိရမယ်။ ကိုယ်အမူအရာ တစ်စုံတစ်ခုကိုပြုရင် အဲဒီ အမူအရာကို သိရမယ်။ နာကျင်မှုစသော ဝေဒနာဖြစ်ရင် အဲဒီ ဝေဒနာကို သိရမယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ပြီး သိပုံတွေဟာလည်း ဒီ တွေ့ထိမှုထဲမှာ ပါဝင်တယ်။ နောက်ပြီးတော့ စိတ်ကူး စဉ်းစားကြသိရင် အဲဒါကို အမှတ်ရပြီး သိရမယ်။ ဝမ်းသာမှု ဝမ်းနည်းမှု စသော စိတ်ထဲက ဝေဒနာပေါ်လာရင် အဲဒါကိုလည်း အမှတ်ရပြီး သိရမယ်။ အတိုချုပ် ပြောရမယ်ဆိုရင် ကိုယ်အမူအရာ ဟူသမျှကို အမှတ်ရပြီး သိရမယ်။ စိတ်အမူအရာမှန်သမျှကို အမှတ်ရပြီး သိရမယ်။ အကောင်းအဆိုး အလယ်အလတ် ခံစားမှုဟူသမျှကို အမှတ်ရပြီး သိရမယ်။ သဘောတရားဟူသမျှကို အမှတ်ရပြီး သိရမယ်။ ဒါပါပဲ။

အဲဒီလို ထင်ရှားပေါ်လာသမျှကို အမှတ်ရပြီး သိသိနေရင် သမာဓိအားရှိလာတဲ့အခါကျတော့ “မိမိကိုယ်ထဲမှာ သိစရာရပ်နဲ့ သိတဲ့စိတ် နာမ် ဒီ ၂-ပါးမျှသာ ရှိတယ်” ဆိုတာကိုလည်း ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်ပိုင်းခြားပြီး သိတယ်။ အကြောင်း နှင့်အကျိုးမျှ ဆက်စပ်ပြီး ဖြစ်နေတယ် ဆိုတာကိုလည်း ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် ပိုင်းခြားပြီး သိတယ်။ အသစ် အသစ်ဖြစ်ဖြစ်ပြီး တခဏချင်း ပျောက်ကွယ် ပျက်စီးသွားကြတယ် ဆိုတာကိုလည်း ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သိတယ်။ အဲဒီလို သိရတော့ ဖြစ်ပေါ် ဖြစ်ပေါ်ပြီး ပျောက်ပျောက်သွားလို့ မမြဲဘူးဆိုတာကိုလည်း ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သိတယ်။ ဖြစ်လိုက်ပျက်လိုက်နဲ့ ဆင်းရဲချည်းပဲ

ဆိုတာကိုလည်း ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သိတယ်။ သူ့သဘောအတိုင်း သူဖြစ်ပျက်နေလို့ အစိုးမရတဲ့ အနတ္တသဘောတရားမျှပဲ ဆိုတာကိုလည်း ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သိတယ်။ အဲဒီ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ အသိဉာဏ်တွေ ရင့်ကျက်ပြည့်စုံတဲ့ အခါမှာ ဖြစ်ပျက်တဲ့ ရုပ်နာမ်အားလုံးချုပ်ငြိမ်းတဲ့ (သန္တိ၊ သန္တိပဒ-ခေါ်) နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုပြီး အရိယမဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်များ ဖြစ်ပေါ်တယ်။ ဒီပုံဒီနည်းဖြင့် အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်အထိ ဖြစ်သွားတဲ့အခါ အဇ္ဈတ္တ-ကိုယ်တွင်းသန္တာန်မှာ ကိလေသာဟူသမျှ အကုန်လုံး ကင်းငြိမ်းသွားတယ်။ အဲဒီလို ကိလေသာအားလုံး ကင်းငြိမ်းတဲ့ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှာ အကောင်းအဆိုးအာရုံ လောကဓံတရားတွေနဲ့ ဘယ်လိုပင် တွေ့ကြုံရသော်လည်း တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိဘဲ တည်ငြိမ် နေနိုင် ပါတယ်။ အဲဒါဟာ-

အနေဇော-လှုပ်ရှားတတ်သည့်တဏှာ ကင်းသည်ဖြစ်၍၊ ဌိတော-အကောင်းအဆိုး အာရုံများကြောင့် အလှုပ်အရှားမရှိ ဘဲ တည်ငြိမ်နေသည်။ အဿ-ဖြစ်ရာ၏ -လို့ ဟောတော်မူတဲ့ ဒေသနာတော်နှင့်အညီ ပြီးစီးပြည့်စုံသွားပုံပါပဲ။

ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း အမှတ်ရပြီး ကျင့်ရမယ်ဆိုတဲ့ ဒေသနာအရ မကျင့်နိုင်လို့ရှိရင် (၁) ရာဂုဿဒ-ရာဂ၏ ပွားများခြင်း၊ (၂) ဒေါသုဿဒ-ဒေါသ၏ ပွားများခြင်း၊ (၃) မောဟုဿဒ-မောဟ၏ ပွားများခြင်း၊ (၄) မာနုဿဒ-မာန၏ ပွားများခြင်း၊ (၅) ဒိဋ္ဌုဿဒ-ဒိဋ္ဌိ၏ ပွားများခြင်း၊ (၆) ကိလေသုဿဒ-ကိလေသာ၏ ပွားများခြင်း၊ (၇) ကမ္မုဿဒ-ဘဝကို ဖြစ်စေတတ်သည့်ကံ၏ ပွားများခြင်းဆိုတဲ့ ဒီ ဥဿဒတရား (၇) ပါး ဖြစ်ခွင့်ရပြီး ပွားများသွားတယ်။ အဲဒီရာဂစသည်တွေ ပွားများစည်ပင် အားကောင်းနေရင် ကိလေသာငြိမ်းတဲ့ အရိယာမဂ်ဖိုလ်များသို့ မရောက်နိုင်ဘူး။ အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်အထိ မရောက်သေးရင် လှုပ်ရှားတတ်တဲ့ တဏှာမကင်းသေးသည့်အတွက် အကောင်းအဆိုးအာရုံတွေနဲ့ တွေ့ရင် လှုပ်ရှားနေဦးမှာပဲ။ မလှုပ်ဘဲ တည်ငြိမ်နေနိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့် မလှုပ်ရှားဘဲတည်ငြိမ်နေနိုင်အောင် (သဒါ သတောသိက္ခေ)ဆိုတဲ့ ဒေသနာတော် အရ အခါခါသိမ်း အမှတ်ရပြီး သိလျက် ကျင့်နေရမယ်။ အဲဒီလို ကျင့်နေရင် ရာဂ၏ပွားများခြင်းစသော ဥဿဒတရား (၇)ပါးဟာ ဖြစ်ခွင့်မရဘဲ ငြိမ်းသွားမယ်။ အဲဒီလိုငြိမ်းသွားတယ်ဆိုတာဟာ နောက်ဆုံးမှာ အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်ဖြင့် အပြီးအပြတ် ငြိမ်းသည်အထိပါပဲ။ ဒါကြောင့် လှုပ်ရှားတတ်တဲ့တဏှာ ကင်းငြိမ်းသွားတဲ့အတွက် ဘယ်လို အာရုံနဲ့ပဲ တွေ့တွေ့ မလှုပ်မရှားဘဲ တည်ငြိမ်နေနိုင်မယ်။ အဲဒီလို တည်ငြိမ်နေနိုင်သည်တိုင်အောင် အမှတ်ရပြီး သိသောအားဖြင့် ဥဿဒ (၇)ပါးကို ပယ်ရမယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီဂါထာကို အတိုချုပ်စီထားတဲ့ ဆောင်ပုဒ်ကတော့ “သမုဒ်လယ်တွင်၊ လှိုင်းကင်းစင်၊ ရေပြင်တည်သည့်ပုံပမာ၊ တဏှာကင်းစင်တည်သည့်ပြင်၊ စည်ပင်ပွားများကင်းစေရာ”တဲ့။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

၆။ သမုဒ်လယ်တွင်၊ လှိုင်းကင်းစင်၊ ရေပြင်တည်သည့် ပုံပမာ။
တဏှာကင်းစင်၊ တည်သည့်ပြင်၊ စည်ပင်ပွားများကင်းစေရာ။

သမုဒ္ဒရာအလယ်မှာ လှိုင်းမရှိဘဲ ရေပြင်တည်ငြိမ်နေသလိုပင် လှုပ်ရှားတတ်သည့် တဏှာကင်းအောင် ကျင့်ပြီးတော့ အာရုံ အဆိုးအကောင်းများနှင့်စပ်ပြီး မလှုပ်မရှားတည်ငြိမ်စွာနေနိုင်တဲ့ ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်စေရမယ်။ အဲဒီရဟန္တာ အဖြစ်သို့ ရောက်အောင် “စည်ပင်ပွားများတတ်သည့် ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိ၊ ကိလေသာ၊ ကံ”ဆိုတဲ့ ဒီဥဿဒတရား (၇)ပါးကို ပယ်ရမယ်။ ပယ်နိုင်အောင် ကျင့်ရမယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီ (၇) ပါးထဲမှာ ကိလေသာ ဆိုတာ ကတော့ “ဝိစိကိစ္ဆာ၊ ထိန၊ ဥဒ္ဓစ္စ၊ အဟိရိက၊ အနောတ္တပ္ပ”ဆိုတဲ့ ကိလေသာ အကြွင်းငါးပါးကို ယူရုံပါပဲ။ ဒီကနေ့ အချိန်ကုန် သွားပြီ။ ဒီတွင်ပဲ ရပ်ပြီး တရားသိမ်းကြစို့။ အမျှဝေပြီး သိမ်းရမယ်။ လိုက်ဆိုကြ။

ယနေ့အဖို့၌ ကျွန်ုပ်တို့ ပြုစုအပ်သော ကုသိုလ်ကောင်းမှုအပေါင်း၏ အဖို့ဘာကို အမိအဘ ဆရာသမားတို့အား လည်းကောင်း၊ ဤအရပ်၌ ရောက်ရှိနေသော လူပရိသတ်၊ နတ်ပရိသတ် အပေါင်းအား လည်းကောင်း၊ အလုံးစုံသော သတ္တဝါ အပေါင်းတို့အား လည်းကောင်း အမျှပေးဝေပါကုန်၏။ အမိအဘတို့မှစ၍ အလုံးစုံသော သတ္တဝါ တို့သည် အမျှရကြ၍ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာကြပါစေ။

အမျှ....အမျှ....အမျှ....ယူတော်မူကြပါကုန်လော့။

သာဓု....သာဓု....သာဓု။

တုဝဋကသုတ်တရားတော် ပဌမပိုင်းပြီး၏။

တုဝဋ္ဌကသုတ် တရားတော်

ဒုတိယပိုင်း

(၁၃၃၇-ခုနှစ်၊ ပြာသိုလဆုတ် ၈-ရက်နေ့ ဟောသည်။)

တရားအနှစ်သိမ်း

တုဝဋ္ဌကသုတ်တရားကို ပြီးခဲ့တဲ့လပြည့်နေ့က စပြီး ဟောခဲ့တယ်။ အမေးတစ်ဂါထာနှင့် အဖြေ ငါးဂါထာအားလုံး ၆-ဂါထာပဲ ပြီးခဲ့သေးတယ်။ အဲဒီမှာ သံသရာ နယ်ချဲ့တတ်တဲ့၊ သံသရာကို ရှည်ကြာစေတတ်တဲ့ ပပဉ္စတရားကို အမြစ်ပါပယ်ဖို့ ဟောထားတယ်။ သံသရာမှာ ရှည်ကြာစေတတ်တဲ့ ပပဉ္စတရားကို ပယ်ဖို့ ဟောထားတဲ့အတွက် ဒီသုတ်ကို တုဝဋ္ဌကသုတ်လို့ ခေါ်တယ်။ တုဝဋ္ဌသဒ္ဓါက မြန်တယ်လို့ အနက်ရှိတယ်။ ဒါကြောင့် တုဝဋ္ဌကသုတ် ဆိုတာ သံသရာတို့ဖို့ နိဗ္ဗာန်ကို အမြန်ရောက်ဖို့ ဟောတဲ့သုတ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ လျင်မြန်ရေး သုတ်တရားလို့လည်း ဆိုနိုင်ပါတယ်။ ဟောခဲ့ပြီးအဖြေငါးဂါထာထဲမှာ ပပဉ္စတရား၏ အမြစ်အရင်းဖြစ်တဲ့ အဝိဇ္ဇာစသည်တို့နှင့်တကွ တဏှာ မာနတို့ကို ပယ်ခြင်း ငြိမ်းစေခြင်းဖြင့် ကိလေသာခပ်သိမ်း ဆင်းရဲခပ်သိမ်း ငြိမ်းခြင်းဆိုတဲ့ မျက်မြင် ကိုယ်တွေ့ ဉာဏ်တွေ့တရားကို ဖော်ပြ ဟောကြားတော်မူပါတယ်။ အဲဒီအခါမှာ အချို့နတ်ဗြဟ္မာတွေက အဲဒီမျက်မြင် ကိုယ်တွေ့ ဉာဏ်တွေ့တရားကို မြင်ရ တွေ့ရ ရောက်ရအောင် ဘယ်လိုအခြေခံအကျင့်ကို ကျင့်ရပါမည်လဲလို့ သိလိုကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားရှင်က အဲဒီ နတ်ဗြဟ္မာတို့၏ အလိုကို သိတော်မူတဲ့အတွက် အဲဒီအကြောင်းဟောဖို့ နိဗ္ဗိတဘုရားကို တောင်းပန်ရန် အဓိဋ္ဌာန် ပြုတော်မူပါတယ်။ အဲဒီအခါ နိဗ္ဗိတဘုရားရှင်က ဒီလိုချီးကျူးပြီး တောင်းပန်တော်မူပါတယ်။

နိဗ္ဗိတဘုရားရှင်၏ တောင်းပန်ချက်

၇။ အကိတ္တယိ ဝိဝဋ္ဌစက္ခု၊
သက္ခိဓမ္မံ ပရိဿယ ဝိနယံ။
ပဋိပဒံ ဝဒေဟိ ဘဒ္ဒန္တေ၊
ပါတိမောက္ခံ အထ ဝါပိ သမာဓိ။

ဝိဝဋ္ဌစက္ခု-ပွင့်လင်းသော မျက်စိ ရှိတော်မူသော အရှင်ဘုရား-

မြတ်စွာဘုရားမှာ မျက်စိငါးပါးရှိတော်မူတယ်။ (၁) မံသစက္ခု ခေါ်တဲ့ ပကတိမျက်စိက တစ်ပါး၊ အဲဒီ ပကတိ မျက်စိဖြင့် မြတ်စွာဘုရားဟာ ပတ်ဝန်းကျင် တစ်ယူနေရာ အရပ်မှာရှိတဲ့ အရာဝတ္ထုများကို ရှင်းလင်း ပြတ်သားစွာ မြင်တော်မူနိုင်တယ်။ (၂) ဒိဗ္ဗစက္ခု ခေါ်တဲ့အဘိညာဉ်မျက်စိက တစ်ပါး၊ ဒီ ဒိဗ္ဗစက္ခုဖြင့် ကမ္ဘာအရပ်ရပ် စကြဝဠာအရပ်ရပ်က အဆင်းဟူသမျှတွေကို မြင်တော်မူနိုင်တယ်။ သေပြီးတော့ ကံအားလျော်စွာ ဘဝအသစ်မှာ ဖြစ်ကြတဲ့ သတ္တဝါတွေကိုလည်း မြင်တော်မူနိုင်တယ်။ (၃) ပညာစက္ခု ခေါ်တဲ့ ပကတိ စူးစမ်းဆင်ခြင်ဉာဏ်၊ ဝိပဿနာဉာဏ်၊ မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်၊ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်၊ ဆိုတဲ့ ဉာဏ်ပညာမျက်စိကတစ်ပါး၊ (၄) ဗုဒ္ဓစက္ခု ခေါ်တဲ့ ဘုရားမျက်စိက တစ်ပါး၊ အဲဒါဟာ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တဉာဏ်နှင့် အာသယာနသယဉာဏ်ဆိုတဲ့ ဒီဉာဏ် ၂-ပါးပါပဲ။ မြတ်စွာဘုရားဟာ ဒီဗုဒ္ဓစက္ခုဖြင့် ဝေနေယျ သတ္တဝါတို့၏ ဣန္ဒြေအနုအရင့်ကိုလည်း သိတော်မူတယ်။ စိတ်ဓာတ်၏ ကိန်းရာ အလိုအကြိုက် အာသယနှင့် ကိန်းဝပ်နေတဲ့ အနုသယကိလေသာကိုလည်း သိတော်မူတယ်။ အဲဒီလို သိတော်မူတဲ့အတွက် သတ္တဝါတို့နှင့် သင့်လျော်တဲ့ တရားကို ဟောတော်မူနိုင်တယ်။ အဲဒီလို သင့်လျော်တဲ့ တရားကို နာရတဲ့အတွက် သတ္တဝါတွေဟာ မဂ်ဖိုလ် တရားထူးကို လျင်မြန်စွာ ရသွားကြတယ်။ (အနာနုဆေး၊ ကိုက်အောင်ပေး၊ ပျောက်ရေးမခက်ပါ) ဆိုသလို သိပ်နေရာကျတာပဲ။ (၅) သမန္တစက္ခု ခေါ်တဲ့ အလုံးစုံကိုသိနိုင်တဲ့ သဗ္ဗညုတဉာဏ်မျက်စိကတစ်ပါး၊ အဲဒီမျက်စိငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူတယ်လို့ဆိုလိုပါတယ်။ ဒါကြောင့်-

ဝိဝဋ္ဌစက္ခု-ပွင့်လင်းသော မျက်စိငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူပေသော အရှင်ဘုရား၊ တွဲ-အရှင်ဘုရားသည်၊ ပရိဿယ-ဝိနယံ-ဘေးရန် ဟူသမျှကို ပယ်ရှား ဖျက်ဆီးတတ်သော၊ သက္ခိဓမ္မံ-မျက်မြင်ကိုယ်တွေ့ ဉာဏ်တွေ့ တရားကို၊ အကိတ္တယိ-ဟောကြားတော်မူပါပေပြီ။

ဘေးရန်ကို ပယ်ရှားဖျက်ဆီးတတ်တယ်လို့ ဆိုရာမှာ ဘယ်လိုဘေးရန်တွေကို ပယ်ရှားဖျက်ဆီးပါသလဲဆိုတော့ ထင်ရှားတဲ့ ဘေးရန်နှင့် မထင်ရှားတဲ့ဘေးရန်-အဲဒီဘေးရန်တွေအားလုံးကို ပယ်ရှားဖျက်ဆီးတတ်ပါတယ်။ ထင်ရှားတဲ့ဘေးရန်ဆိုတာ ကျား ခြင်္သေ့ မြွေကင်း အစရှိတဲ့တိရစ္ဆာန် ဘေးရန်တွေ၊ မင်းဆိုး ခိုးလူ မလိုမုန်းထားသူ အစရှိတဲ့ လူသား ဘေးရန်တွေ၊ ကိုယ်ထဲမှာဖြစ်ပေါ်တတ်တဲ့ ၉၆-ပါး ရောဂါတွေ-ဒါတွေဟာ ထင်ရှားတဲ့ ဘေးရန်တွေပဲ။ မထင်ရှားတဲ့ဘေးရန် ဆိုတာကတော့ “ရာဂ ဒေါသ မောဟ ကောဓ (အမျက် ထွက်ခြင်း) ဥပနာဟ (ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်း) မက္ခ (သူ့ကျေးဇူးကို ချေဖျက်ခြင်း-ကျေးဇူးကန်းခြင်း) ပဠာသ (ဂုဏ်မြင့်သူနှင့် တန်းတူပြု၍ ဖက်ပြိုင်ခြင်း) ဣဿာ (မနာလိုခြင်း) မစ္ဆရိယ (ဝန်တိုခြင်း) မာယာ (မိမိအပြစ်ကို ဖုံးကွယ်လှည့်စားခြင်း) သာဠေယျ (မရှိတဲ့ဂုဏ်ဖြင့် ဟန်ဆောင်ခြင်း) ထမ္မ (မရှိမသေ မကိုင်းညွတ်နိုင်ခြင်း) သာရမ္မ (သူ့ထက်သာအောင် ပြုလုပ်၍ ချုပ်ချယ်ခြင်း) မာန (မာန်မူခြင်း) အတိမာန (အလွန်မာန်မူခြင်း-ဘဝင်မြင့်ခြင်း) မဒ (မာန်ယစ်ခြင်း) ပမာဒ (မေ့လျော့ခြင်း”အစရှိတဲ့ အကုသိုလ်ကိလေသာတွေ၊ ဒုစရိုက်တွေ၊ အကုသိုလ်ကံတွေ-အဲဒါတွေပါပဲ။ အဲဒီ ထင်ရှား မထင်ရှားတဲ့ ဘေးရန်ဟူသမျှတွေကို ပယ်ရှား ဖျက်ဆီးတတ်တဲ့ မျက်မြင် ကိုယ်တွေ့ ဉာဏ်တွေ ဖြစ်တဲ့ မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်တရားကို ရှင်တော်မြတ်ဘုရားက ဟောကြားတော်မူပါပေပြီတဲ့။ “အဲဒါကို ဟောတာကတော့ ပြည့်စုံနေပါပြီ”လို့ ဆိုလိုတာပါပဲ။ ဒါကြောင့် ဒီလိုဆက်ပြီး တောင်းပန်တော်မူပါတယ်။

ဘန္တေ-အရှင် ဘုရား၊ တွံ-အရှင် ဘုရားသည်၊ ပဋိပဒံ-မျက်မြင် ကိုယ်တွေ့ ဉာဏ်တွေ တရား၏ အခြေခံအကျင့်ကို၊ ဝဒေဟိ-ဟောတော်မူပါဦးလော့၊ (ဘယ်လိုအကျင့်ကို ဟောရမှာလဲဆိုတော့) ပါတိမောက္ခံ-(သူ့ကို စောင့်ရှောက်လျှင် စောင့်သူကို အပါယ်ဘေး သံသရာဘေးတို့မှ လွတ်မြောက်စေတတ်သော) ပါတိမောက် သီလအကျင့် ကိုလည်းကောင်း၊ အထ-ထို့ပြင်၊ သမာဓိံ ဝါဝိ-စိတ်ကို မပျံ့လွင့်အောင် ကောင်းစွာ ထားတတ်သော (စိတ်တည်ငြိမ်မှု) သမာဓိအကျင့်ကို လည်းကောင်း၊ ဝဒေဟိ-ဟောကြားတော်မူပါဦးလော့တဲ့။

အဲဒီ ဂါထာကို ဘုန်းကြီးက ဆောင်ပုဒ် စီထားတယ်။ “မျက်မှောက်တရား၊ ဘေးပယ်ရှား၊ ဟောကြားခဲ့ပေပြီ၊ ပါတိမောက်နှင့်၊ စိတ်တည်လင့်၊ အကျင့် ဟောစေချင်ပါသည်”တဲ့။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

၇။ မျက်မှောက်တရား၊ ဘေးပယ်ရှား၊ ဟောကြားခဲ့ပေပြီ။

ဘေးရန်တွေကို ပယ်ရှားတတ်တဲ့ မျက်မှောက်တွေ တရားကို ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါပေပြီလို့ ချီးကျူးပါတယ်။ အဲဒီဆောင်ပုဒ်မှာ ကာရန်ကိုက်အောင် စီရတဲ့အတွက် “ဘေးပယ်ရှား”ဆိုတဲ့ ဂုဏ်ပုဒ်က နောက်ကျနေတယ်။ ဆိုလိုတာကတော့ “ဘေးကိုပယ်ရှားတတ်တဲ့ မျက်မှောက်တွေ တရား”လို့ ဆိုလိုတာပါပဲ။ သူ့ပါဠိမှာလဲ သက္ကိဓမ္မံ ပရိဿယဝိနယံ-လို့ ရှေ့နောက် ပြန်နေတာပါပဲ။ ကဲ-နောက်အပိုဒ်ကိုလဲ ဆိုကြရမယ်။

ပါတိမောက်နှင့်၊ စိတ်တည်လင့်၊ အကျင့်ဟောစေချင်ပါသည်။

ပါတိမောက် သီလအကျင့်ကိုလည်း ဟောတော်မူပါ၊ စိတ်တည်ငြိမ်မှု သမာဓိအကျင့်ကိုလည်း ဟောတော်မူပါလို့ ဆိုလိုပါတယ်။

အဲဒီတော့ ပကတိ မြတ်စွာဘုရားရှင်က ကျွတ်ထိုက်သော နတ်ဗြဟ္မာတို့၏ အလို အဇ္ဈာသယအားလျော်စွာ စက္ခုမြေ့ စောင့်စည်းမှုမှစပြီး ဒီလို ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

၈။ စက္ခုဟိ နေဝ လောလဿ၊
 ဂါမကထာယ အာဝရယေ သောတံ။
 ယသေ စ နာနဂိဇ္ဈေယျ၊
 န စ မမာယေထ ကိဉ္စိ လောကသ္မိတွံ။

စက္ခုမြေ့စောင့်စည်းရေး

ဘိက္ခု-သံသရာဘေးကို ရှုမြင်သောရဟန်းသည်၊ စက္ခုဟိ-မျက်စိတို့ဖြင့်၊ လောလော-လျှပ်ပေါ် လော်လည်သည်၊ နေဝ အဿ-မဖြစ်ရာသည်သာတည်း-တဲ့။

ဝိနည်းပိဋကတ် အလိုအားဖြင့် ပါတိမောက် သီလကို ဟောမယ်ဆိုရင် ပါရာဇိက လေးပါးက စပြီး ဟောသွားဖို့ပါပဲ။ ဒါပေမယ့် သုတ္တန်ပိဋကတ်မှာ သီလကို ဟောပုံကတော့ အဲဒီအစဉ်အတိုင်းမဟုတ်ဘူး။ ဒီဃနိကာယ် ဗြဟ္မဇာလသုတ် သာမည ဖလသုတ် စသည်မှာ သီလကို သုံးမျိုး ခွဲခြားပြီးပြထားတယ်။ စုဋ္ဌသီလ-အငယ်စားသီလ၊ မဇ္ဈိမသီလ-အလတ်စားသီလ၊

မဟာသီလ-အမြတ်စား အကြီးစား သီလ-လို့ ဒီလို သုံးမျိုးခွဲခြားပြီး ပြထားပါတယ်။ အဲဒီ သုံးမျိုးထဲက စူဠသီလကို “ပါဏာ တိပါတံ ပဟာယ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော”စသည်ဖြင့် ပြထားပါတယ်။ အတိုချုပ်ပြရရင် သတ်မှုခိုးမှုမေထုန်မှုတို့မှ ကြဉ် ရှောင်ရမယ်။ လိမ်မှုကုန်းတိုက်မှု ဆဲဆိုမှု အနှစ်ခွဲစကား ပြောဆိုမှုတို့မှ ကြဉ်ရှောင်ရမယ်။ မျိုးစေ့နှင့် အပင်များ ဖျက်ဆီးမှုမှ ကြဉ်ရှောင်ရမယ် နံနက်ပိုင်း၌သာ ဆွမ်းခဲဖွယ်ကို စားသုံးရမယ်။ အက အဆို အတီး အမှုတ် ပွဲသဘင်များကို ကြည့်ခြင်း နား ထောင်ခြင်းမှ ကြဉ်ရှောင်ရမယ်။ ပန်းနံ့သာ စသည်ကို သုံးခြင်းမှ ကြဉ်ရှောင်ရမယ်။ အမြင့်အမြတ် နေရာတို့၌ နေထိုင်ခြင်းမှ ကြဉ်ရှောင်ရမယ်။ ရွှေ ငွေ ခံယူခြင်းမှ ကြဉ်ရှောင်ရမယ်။ ရောင်းဝယ်ခြင်းမှ ကြဉ်ရှောင်ရမယ် စသည်ဖြင့် ပြထားပါတယ်။

မဇ္ဈိမသီလမှာတော့ စူဠသီလထဲက အချို့ကို ချဲ့ပြတာလည်း ရှိတယ်။ စားဖွယ်ကို သိမ်းမထားရစသည်ဖြင့် အသစ်ပြ တာလည်း ရှိတယ်။ မဟာသီလကျတော့ ဗေဒင်ဟော ဆေးကုအစရှိတဲ့ မိစ္ဆာဇီဝဖြင့် အသက်မွေးမှုများမှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်းများကို ပြထားတယ်။

ယခု ဒီသုတ်မှာလည်း အဲဒီ သီလ သုံးမျိုးထဲမှ သင့်လျော်ရာများကို ထုတ်ပြထားပါတယ်။ အဲဒီအခါတုန်းက တရား နာနေကြတဲ့ သဒ္ဓါစရိုက်ရှိသူ နတ်ဗြဟ္မာတို့၏အလို အဇ္ဈာသယနှင့်လျော်တဲ့ ဣန္ဒြိယသံဝရသီလ၊ သေခံယသီလတို့နှင့်ဆိုင်တဲ့ စကျန္ဒန္တ စောင့်စည်းမှုကစပြီး ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

မျက်စိတို့ဖြင့် လျှပ်ပေါ်လော်လည်တယ်ဆိုတာ မျက်စိကို မစောင့်စည်းဘဲ ကြည့်လိုရာ လျှောက်ကြည့်နေတာပါပဲ။ ပကတိပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ ကြည့်လိုရာတွေ လျှောက်ကြည့်နေကြတာပါပဲ။ မမြင်ဘူးသေးတာဆိုရင် အထူးအဆန်းအနေနဲ့ ကြည့်ကြ တာပဲ။ တစ်နေရာမှ တစ်နေရာသွားပြီးတော့လည်း ကြည့်ကြတာပဲ။ အဲဒီလို အကျိုးမဲ့ လျှောက်ကြည့်နေခြင်းမျိုး မပြုရဘူးတဲ့။

နောက်ပြီးတော့ အချို့ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ မြို့ထဲရွာထဲသွားတဲ့အခါ မျက်စိကို မစောင့်စည်းဘဲ အလိုရှိရာတွေကို ကြည့်ပြီးသွားနေတယ်။ အလိုရှိရာတွေကို ကြည့်ပြီး ထိုင်နေတယ်။ ထိုင်နေရင်း ဟိုဟိုဒီဒီ အရာဝတ္ထုတွေ မိန်းမယောက်ျား တွေကို လျှောက်ကြည့်နေတယ်။ အဲဒီလို လျှောက်ပြီး မကြည့်ရှုရဘူး။ ရှင်ရဟန်းဖြစ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ “ဩက္ခိတ္တစကျ-ချအပ် သော မျက်လွှာရှိသည်ဖြစ်၍ ရွာထဲသွားမယ် ရွာထဲမှာနေမယ်လို့ နှလုံးသွင်းပြီး ကျင့်ရမယ်”လို့ သေခံယကျင့်ဝတ်မှာ ပြဆို ထားတဲ့အတိုင်း ရွာထဲသွားတဲ့အခါ လေးတောင်ခန့်မျှသာ ကြည့်ပြီးသွားရတယ်။ ထိုင်နေတဲ့အခါလဲ လေးတောင်ခန့်မျှသာ ကြည့်ပြီး ဣန္ဒြေရရနဲ့ ထိုင်နေရတယ်။ ဒီလို ဣန္ဒြေရရနဲ့ သွားနေတာ ထိုင်နေတာကို တွေ့မြင်ရရင် သဒ္ဓါတရားရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် တွေမှာ ကြည့်ညိုမှု သဒ္ဓါပွားတယ်။ အဲဒီတုန်းက နတ်ဗြဟ္မာတွေလည်း အဲဒီကျင့်ဝတ်နဲ့ သွားလာနေထိုင်တဲ့ ရဟန်းများကို အာရုံပြုပြီး သဒ္ဓါတရား ဖြစ်ပွားလျက် ကြည့်ညိုဝမ်းမြောက်မှု ဖြစ်ကြရတယ်။ အဲဒီ ကြည့်ညိုဝမ်းမြောက်မှုကို “သတော သိက္ခေ -အမှတ်ရလျက် ကျင့်ရမယ်”လို့ ကြားနာထားသည့်အတိုင်း ရှုမှတ်ပြီး ဝိပဿနာဉာဏ် အဆင့်ဆင့်ဖြင့် အရိယမဂ်ဖိုလ်များသို့ ရောက်သွားကြတာလည်း ရှိနိုင်တယ်။ တရားနာရင်း တရားထူးရကြတယ်ဆိုတာ ဒီပုံ ဒီနည်းဖြင့် ရကြတာပဲ။

နောက်ပြီးတော့ ပကတိ ပုဂ္ဂိုလ်တွေက (စကျန္ဒာ ရူပံ ဒိသွာ နိမိတ္တဂ္ဂါဟီ ဟောတိ အနုဗျဉ္ဇနဂ္ဂါဟီ) စသည်ဖြင့် မိန့်ဆို ထားတဲ့အတိုင်း မျက်စိဖြင့် အဆင်းကို မြင်ရင် ကိလေသာဖြစ်ကြောင်း ပုံသဏ္ဍာန် နိမိတ်ကိုလည်း စွဲမှတ်ထားတယ်။ အသေးစိတ် ကိုယ်အင်္ဂါ အမူအရာများကိုလည်း စွဲမှတ်ထားတယ်။ တပ်မက်မှု ရာဂဖြစ်စရာ အာရုံဆိုရင်တော့ ဝိသဘာဂအာရုံ တွေပါပဲ။ **ဝိသဘာဂ** ဆိုတာ မိမိနှင့်အမျိုးအစားမတူတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ပဲ။ အမျိုးသားမှာဆိုရင် အမျိုးသမီးဟာ အမျိုးမတူတဲ့ ဝိသဘာဂ ပဲ။ အမျိုးသမီးမှာဆိုရင် အမျိုးသားဟာ အမျိုးမတူတဲ့ ဝိသဘာဂပဲ။ အမျိုးတူတဲ့ ယောက်ျား အချင်းအချင်း မိန်းမ အချင်းချင်း ဆိုရင်တော့ တပ်မက်မှုရာဂနဲ့ မဆိုင်လို့ သိပ် စိတ်မဝင်စားကြဘူး။ ဒါကြောင့် ယောက်ျား အချင်းချင်းဆိုရင် ဂရုတစိုက် ကြည့်လေ့မရှိကြဘူး။ မိန်းမ အချင်းချင်းလည်း ဂရုတစိုက်ကြည့်လေ့ မရှိကြဘူး။ ဝိသဘာဂ အာရုံကျတော့ ကြည့်ဖို့ရာ သိပ်စိတ်ဝင်စားလေ့ ရှိကြတယ်။

ဒါကြောင့် ဝိသဘာဂအာရုံကို မြင်ရရင် မိန်းမပဲ ယောက်ျားပဲလို့ စွဲမှတ်ထားကြတယ်။ မျက်နှာ မျက်ခုံး မျက်လုံး နှာတံ စသည်ကိုလည်း စွဲမှတ်ထားကြတယ်။ မုန်းစရာ အာရုံကျတော့ သဘာဂပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ ဝိသဘာဂပဲ ဖြစ်ဖြစ် မုန်းစရာအနေ နဲ့ စွဲမှတ်ထားကြတယ်။ အဲဒါဟာ မျက်စိဣန္ဒြေကို မစောင့်ရှောက်ခြင်းပါပဲ။ အဲဒီလို မစောင့်ရှောက်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်မှာ စွဲမှတ်ထားတဲ့ မိန်းမပုံသဏ္ဍာန် ယောက်ျားပုံသဏ္ဍာန် အစရှိတဲ့ အာရုံနိမိတ်တွေဟာ ပြန်လည်စဉ်းစားမိတိုင်းပေါ်ပေါ်နေတယ်။ ဓာတ်ပုံများကို ကြည့်နေရသလိုပဲ။ အဲဒီလို ပေါ်နေတဲ့ အာရုံကို အကြောင်းပြုပြီးတော့ တပ်မက်မှု-ရာဂတွေဖြစ်ပွားတယ်။ မုန်းစရာအာရုံကို အကြောင်းပြုပြီးတော့ ဒေါသ ဖြစ်ပွားတယ်။

အဲဒီလို ရာဂ ဒေါသဖြစ်နေရင် စိတ်မှာ မအေးချမ်းဘူး၊ ပူလောင်နေတာပဲ။ ဒေါသ ပြင်းပြင်းထန်ထန် ဖြစ်နေရင် စိတ်ဆင်းရဲတာ အလွန်ထင်ရှားပါတယ်။ ရာဂ ပြင်းပြင်းထန်ထန် ဖြစ်နေရင်လည်း ပင်ပန်းတာပါပဲ-တချို့မှာဆိုရင် အိပ်မပျော် နိုင်အောင်တောင် ပင်ပန်း နေတတ်ကြသေးတယ်။ အဲဒီ ရာဂဒေါသအလိုသို့ လိုက်ပြီး မတော်တာကိုလည်း ပြောမိတတ်တယ်။ အရှက်တကွဲလည်း ဖြစ်တတ်တယ်။ ရာဇဝတ် ပြစ်မှုကို ကျူးလွန်မိရင် အကြီးအကျယ် လက်ငင်း ဒုက္ခရောက်တတ်တယ်။ သတ်ခြင်း ခိုးခြင်း လိမ်ခြင်းစသော မကောင်းမှုတွေကို ပြုမိရင် အပါယ်လေးပါး ကျရောက်ပြီးတော့ လည်း ဒုက္ခရောက်ရတယ်။ အဲဒါတွေဟာ မျက်စိကို မစောင့်စည်းလို့ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ အကျိုးမဲ့တွေပဲ။

ဒါကြောင့် ဘုရားတပည့် ရှင်ရဟန်းကတော့ မျက်စိဖြင့် အဆင်းကိုမြင်ရင် ပုံသဏ္ဍာန် နိမိတ်ကိုလည်း မစွဲယူဘူး အသေးစိတ်ကိုယ်အင်္ဂါ အမူအရာတွေကိုလည်း စွဲမှတ်မထားဘူး။ အဲဒီလို မစွဲမှတ်ဘဲ နေနိုင်အောင် မြင်တိုင်း မြင်တိုင်းထင်ရှား တဲ့ တရားကိုသာ မပြတ်ရှုမှတ်နေတယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ်နေတော့ သမာဓိဉာဏ် အားရှိတဲ့အခါမှာ မြင်ရုံမျှတွင်ပဲ တည်နေတယ်။ ချစ်ဖွယ် မုန်းဖွယ်တွေ မထင်တော့ဘူး။ မြင်ပြီးလျှင် ပြီးချင်း ပျောက်သွားတာကိုလည်း သိရတယ်။ ဒါကြောင့် မမြဲတဲ့တရားပဲ လို့လည်း သိရတယ်။ ဆင်းရဲမျှပဲ အနတ္တသဘောမျှပဲလို့လည်းသိရတယ်။ အဲဒီလို အမှန်အတိုင်း သိသိနေတဲ့အတွက် ရာဂ ဒေါသ စသော ကိလေသာတွေမဖြစ်ဘဲ ငြိမ်းနေတယ်။ အဲဒီလို ကိလေသာငြိမ်းအောင် မြင်တိုင်း မြင်တိုင်း ရှုမှတ်ပြီး မျက်စိကို စောင့်စည်းနေရတယ်။ အဲဒီလို စောင့်စည်းရန်အတွက် မြတ်စွာဘုရားက “စက္ခုဟိ-မျက်စိတို့ဖြင့်၊ လောလော-လျှပ်ပေါ်လော် လည်သည်။ နေဝ အဿ-မဖြစ်ရာသည်သာတည်း”လို့ ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

ဒါကတော့ ဝိပဿနာနှင့်တကွ စက္ခုမြေ့ကို စောင့်စည်းပုံပါပဲ။ ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ရှုမှတ်ပြီး မြင်ရုံမျှ၌သာ တည်တယ်ဆိုတာက လွယ်တဲ့အလုပ်တော့ မဟုတ်ဘူး။ ဒါပေမယ့် ဝိပဿနာရှုလို့ ဘင်္ဂဉာဏ် ကောင်းကောင်းဖြစ်နေတဲ့အခါ ကျတော့ ကိုယ်တိုင်တွေ့ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်ကျတော့ သာပြီး ရှင်းပါသေးတယ်။ သတိပဋ္ဌာန် ဒေသနာအရ ရှုမှတ်နေကြတဲ့ ယောဂီတွေထဲက ဒီလို အသိဉာဏ်ရှင်းနေတဲ့ ယောဂီတွေ များစွာပင်ရှိနေပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ (ယထာ ဝါပနေကေ ဘောန္တော သမဏ ဗြာဟ္မဏာ သဒ္ဓါဒေယျာနိ ဘောဇနာနိ ဘုဒ္ဓိတွာ တေ ဧဝရူပံ ဝိသုကဒဿနံ အနယုတ္တာ ဝိဟရန္တိ-စသည်ဖြင့်) အလတ်စားသီလအရာမှာ ဟောထားသည့်အတိုင်း တချို့ သမဏဗြာဟ္မဏ- ရဟန်းသူမြတ် အမည်ခံ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ ရဟန်းသူမြတ်တွေပဲလို့ ယုံကြည်တဲ့ သဒ္ဓါတရားဖြင့် ပေးလှူတဲ့ဆွမ်း စသည်တွေကို စားသုံးပြီးတော့ အက အဆို အတီး အမှုတ်ပွဲအမျိုးမျိုးတွေကို ကြည့်ရှုနားထောင်ပြီး ကာမအရသာကို ခံစားနေကြတယ်။ အဲဒီလို ကြည့်ရှု နားထောင်ခြင်းမှ ကြည့်ရှောင်ရမယ်တဲ့။ အဲဒီလို ကပွဲစသည်ကိုမကြည့်ဘဲ ကြည့်ရှောင်တာလဲ စက္ခုမြေ့ကို စောင့် စည်းမှုပါပဲ။

စိတ္တဂုတ္တမထေရ်ကြီးဝတ္ထု

အဲဒီ စက္ခုမြေ့ကို စောင့်စည်းမှုနှင့်စပ်ပြီး ကြည့်ညိုစရာ အတုယူစရာ ဝတ္ထုတစ်ခုကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာ ထုတ်ပြထားတာ ကတော့-သီဟိုဠ်ကျွန်း (ယခု သီရိလင်္ကာနိုင်ငံ) တောင်ပိုင်းက ကုရဏ္ဍက ဆိုတဲ့ လိုဏ်ဂူကြီးမှာနေတဲ့ စိတ္တဂုတ္တမထေရ်ကြီး ဆိုတာ ရှိခဲ့ဖူးပါသတဲ့။ အဲဒီ မထေရ်ကြီးဟာ မြို့ထဲ ရွာထဲမှာသာမဟုတ်ဘူး။ သူ့လိုဏ်ဂူ တောကျောင်းမှာလည်း စက္ခုမြေ့ကို အမြဲစောင့်ရှောက်နေသတဲ့။ ယခု တရားအားထုတ်နေတဲ့ ယောဂီများဟာ ဘယ်ကိုမျှ တမင်မကြည့်ဘဲ ရှုမှတ်နေတာလိုဖြစ်မှာ ပေါ့။ တရားအားထုတ်နေတဲ့ ယောဂီဆိုတာ မျက်စိကောင်းပေမယ့် မျက်စိမမြင်တဲ့သူလို ကျင့်ရမယ်တဲ့။ နားကောင်းပေမယ့် နားမကြားတဲ့သူလို ကျင့်ရမယ်တဲ့။ စကားပြောကောင်းတဲ့ ပညာရှိ ဖြစ်ပေမယ့် စကားမပြောတတ်တဲ့ သူအလိုကျင့်ရမယ်တဲ့။ အားရှိတဲ့သူပေမယ့် အားမရှိတဲ့ လူမမာလို ကျင့်ရမယ်တဲ့။ အဲဒီအကြောင်းများကို ထေရဂါထာနှင့် မိလိန္ဒပဉ္စာတို့မှာ ဒီလို ပြဆို ထားပါတယ်။

စက္ခုမာဿ ယထာ အန္တော၊ သောတဝါ ဗမိရော ယထာ။
ပညဝါဿ ယထာ မူဂေါ၊ ဗလဝါ ဒုဗ္ဗလောရိဝ။
အထ အတ္ထေ သမုပ္ပန္နေ၊ သယေထ မတသာယိကံ-တဲ့။

မျက်စိမြင်သော်လည်း မမြင်သူလို ကျင့်ရမယ်

စက္ခုမာ-မျက်စိရှိသူ-မျက်စိ မြင်သူပင် ဖြစ်သော်လည်း၊ အန္တော ယထာ-သူကန်းကဲ့သို့၊ အဿ-ဖြစ်ရာ၏။ (မမြင် သော သူကဲ့သို့ပင် မြင်ရတာကို ရရမစိုက်ဘဲ ရှုမြဲတရားကိုသာ ရှုနေရမယ်လို့ဆိုလိုပါတယ်) သောတဝါ-နားရှိသူ၊ နား ကောင်းသူပင် ဖြစ်သော်လည်း၊ ဗမိရော ယထာ-နားပင်းသူ၊ နားမကြားသူကဲ့သို့၊ အဿ-ဖြစ်ရာ၏။ ပညဝါ-ပြောဆိုတတ်သူ ပညာရှိပင် ဖြစ်သော်လည်း၊ မူဂေါ ယထာ-သူအ၊ ကဲ့သို့၊ အဿ-ဖြစ်ရာ၏။ ဗလဝါ-အားရှိသူပင် ဖြစ်သော်လည်း၊ ဒုဗ္ဗလော

ကူဝ-အားနည်းသူကဲ့သို့၊ အဿ-ဖြစ်ရာ၏၊ အထ-ထိုပြင်၊ ဝါ-အလွန်ဆုံး ပြောရမည်ဆိုလျှင်၊ အတ္ထေ-မလှုပ်မယှက်နေခြင်းဖြင့် ပြီးစေသင့်သော အကျိုး ကိစ္စသည်၊ သမုပ္ပန္န-ဖြစ်ပေါ်လာလတ်သော်၊ မတသာယိက်-သူသေအလား မလှုပ်မရှားအိပ်နေခြင်းကို၊ ဝါ-သေသူအလားမလှုပ်မရှား အိပ်နေခြင်းဖြင့်၊ သယေထ-လျောင်းစက်ငြိမ်စွာ အိပ်နေရာ၏-တဲ့။

ဒါကြောင့် ယောဂီဆိုရင် မြင်ရတာကိုလည်း ဂရုစိုက်ဘဲ ရှုမှတ်နေကျကိုသာ မပြတ်ရှုမှတ်နေရတယ်။ ဘယ်ကိုမှ ကြည့်ရှုနေစရာမလိုဘူး၊ ဒါကြောင့် ဒီသာသနာ့ရိပ်သာက အချိုးကျကျ အားထုတ်နေဆဲယောဂီများဟာ ဘယ်ကိုမျှမကြည့်ဘဲ ရှုမှတ်မှုကိုသာ ဂရုစိုက်ပြီး ရှုမှတ်နေကြရတယ်။

ကုရုဏ္ဏကလိုဏ်မှာနေတဲ့ စိတ္တဂုတ္တမထေရ်ကြီးကတော့ အဲဒီလိုဏ်ဂူကြီး၏ အမိုးကိုတောင် မော်မကြည့်ဖူးဘူးတဲ့။ လိုဏ်ဂူအဝမှာရှိတဲ့ ဂန့်ဂေါပင်ကြီးကိုလဲ မော့မကြည့်ဖူးဘူး၊ အပွင့်မှ ဝတ်ဆံများ ကြွေကျနေတာကိုမြင်ရမှ ဂန့်ဂေါပင်ကြီး ပွင့်နေကြောင်းသိရသတဲ့။ တစ်နေ့သောအခါကျတော့ ဘုရားဖူး ကျောင်းကြည့်လာကြတဲ့ ဦးပဉ္စင်းများက အဲဒီမထေရ်ကြီးအား ဒီလိုချီးမွမ်းပြီး လျှောက်ကြတယ်။ “အရှင်ဘုရား၏ လိုဏ်ဂူကြီးမှာ ဘုရားအလောင်းတော်တို့၏ တောထွက်ခန်းဇာတ်လမ်း ပန်းချီဆေးရေးဟာ အလွန်ကောင်းပါတယ်”လို့ လျှောက်ကြသတဲ့။ အဲဒီအခါ မထေရ်ကြီးက “ငါဟာ ဒီလိုဏ်ဂူမှာနေလာတာ နှစ်ပေါင်း ၆၀-ရှိပြီ၊ ပန်းချီဆေးရေးရုံမှန်းတောင်ငါမသိဘူး၊ ဒီကနေ့ မျက်စိကောင်းတဲ့ ဦးပဉ္စင်းတို့ကိုမှီပြီး သိရပေတယ်”လို့ အမိန့်ရှိပါသတဲ့။

မဟာဂါမမှ ဘုရင်က ကြည့်ညိုလို့ အဲဒီ မထေရ်ကြီးကို ပင့်တယ်။ မထေရ်ကြီးက မကြွဘူး၊ သုံးကြိမ်တိုင်အောင် ပင့်လို့မရတော့ အဲဒီမထေရ်ကြီး၏ ဆွမ်းခံရွာက နို့စို့သူငယ်ရှိတဲ့ မိခင်တို့၏ သားမြတ်များ၌ ချိပ်တံဆိပ် ခပ်နှိပ် စေတယ်။ အဲဒီတော့မှ နို့မစို့ရရှာတဲ့ သူငယ်ကလေးတွေကို သနားတာနဲ့ မထေရ်ကြီးက မဟာဂါမသို့ ကြွသွားတယ်။ မင်းက ခုနစ်ရက် တိုင်တိုင် အိမ်တော်သို့ ပင့်ပြီး ဆွမ်းကပ်တယ်။ ကန်တော့တဲ့အခါတိုင်း မင်းကကန်တော့ရင်လည်း “မင်းကြီးချမ်းသာပါစေ” လို့ ဆုပေးတယ်။ မိဖုရားက ကန်တော့တဲ့အခါလည်း “မင်းကြီးချမ်းသာပါစေ”လို့ပင် ဆုပေးတယ်။ ဒီတော့ သူ့တပည့်ရဟန်း များက “ဆရာတော်ကြီးဘုရား၊ ဆရာတော်ဘုရားကြီးဟာ မိဖုရားက ကန်တော့တဲ့အခါလည်း မင်းကြီး ချမ်းသာပါစေလို့ပဲ ဆုပေးတာ မသင့်ပါဘုရား”လို့ လျှောက်ကြတယ်။ အဲဒီအခါ မထေရ်ကြီးက “ငါ့ရှင်တို့၊ ငါက မင်းရယ် မိဖုရားရယ်လို့ ခွဲခြားခြင်းကို မပြုဘူး”လို့ မိန့်ကြားပါသတဲ့။ အဲဒါဟာ မင်းနှင့် မိဖုရားတို့ကို ဂရုတစိုက် မကြည့်တဲ့ လက္ခဏာပါပဲ။

အဲဒီမထေရ်ကြီး၏ စက္ခုန္တေ စောင့်စည်းပုံကတော့ ပဌမတန်းစားလို့ ဆိုရမှာပေါ့။ မြန်မာပြည်မှာလည်း ရှေးက ဆရာတော်အချို့ဟာ အဲဒီ မထေရ်ကြီးလောက်နီးပါး စောင့်စည်းခဲ့ကြတာတွေ ရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ပါဠိကျမ်းဂန်အနေနဲ့ မှတ်တမ်းတင်မထားရတာဟာ မြန်မာပြည်က ကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ်တွေ၏ ဟာကွက်လို့ ဆိုဖွယ်ရာ ဖြစ်နေပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့-

ရပ်ရွာစကား နားမထောင်သင့်

ဂါမကထာယ-ရွာစကား အရပ်စကားမှာ သောတံ-နားကို၊ အာဝရယေ-တားမြစ် စောင့်စည်းရာ၏-တဲ့၊ ရွာစကား အရပ်စကားဆိုတာ ၃၂-ပါးသော တိရစ္ဆာန်ကထာများဖြစ်ကြောင်း နိဒ္ဒေသပါဠိမှာ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ တိရစ္ဆာန်ကထာ ဆိုတာ မင်္ဂုလ်နှင့် ဖီလာကန့်လန့် ဖြစ်တဲ့စကားလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဘယ်လိုစကားတွေလည်းဆိုတော့-ရာဇကထာ-မင်းအစိုးရ အကြောင်းစကား၊ စောရကထာ-ခိုးသူ ဓားပြ သူပုန်အကြောင်း စကား၊ မဟာမတ္တကထာ-အမတ်ကြီး ဝန်ကြီး အရာရှိကြီးများ အကြောင်း စကား၊ ရပ်ရွာလူကြီးတို့ သူကြီးတို့အကြောင်းလည်း အဲဒီထဲ အပါအဝင်ပါပဲ။ နောက်ပြီးတော့ စစ်တပ်အကြောင်း၊ စစ်တိုက်ခြင်းအကြောင်း၊ ဘေးအကြောင်း၊ ထမင်း အဖျော် အဝတ်ယာဉ်ရထား အိပ်ရာ ပန်းနံ့သာတို့အကြောင်း စကား၊ နောက်ပြီးတော့ ဆွေမျိုးရွာ နိဂုံးမြို့နယ်ပယ်အကြောင်း စကား၊ နောက်ပြီးတော့ ရဲရင့်သူ လူစွမ်းကောင်းအကြောင်း လမ်း အကြောင်း၊ ရေဆိပ်အကြောင်း၊ လောကအကြောင်း သမုဒ္ဒရာအကြောင်း စသည်တွေပါပဲ။ အထူးကတော့ ယောကျ်ားများမှာ မိန်းမအကြောင်း၊ မိန်းမများမှာ ယောကျ်ားများအကြောင်း စကားလည်း ပါပါတယ်။

အဲဒီလို ရပ်ရွာစကားတွေကို နားမထောင်ရဘူးတဲ့၊ တရားသက်သက် အားထုတ်နေတဲ့ယောဂီမှာ အဲဒီလိုစကားတွေကို ကြားရရင် စိတ်ကူးတွေဝင်ပြီး သမာဓိပျက်တတ်တယ်။ ဒါကြောင့် အားထုတ်ဆဲယောဂီများအား အိမ်ကအကြောင်းအရာတွေကို မပြောကြဖို့ ဘုန်းကြီးတို့က ပိတ်ထားပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ သတင်းစာများလည်း မကြည့်ဖို့ ပိတ်ထားတယ်။ ကမ္မဋ္ဌာန်းနှင့် မဆိုင်တဲ့ အလွတ်စကားဆိုရင် မကြားရမပြောရတာဟာ အကောင်းဆုံးပါပဲ။ မလွဲမရှောင်သာလို့ ကြားရရင်လည်း ကြားတယ် ကြားတယ်လို့ ရှုမှတ်ပြီး ကြားရုံမျှတည်စေရမယ်။ ဒါကြောင့် ဣန္ဒြိယ-သံဝရ သီလအရာမှာ (သောတေန သဒ္ဓံ သုတွာ န နိမိတ္တဂ္ဂါဟီ ဟောတိ နာနဗျူခန္တဂ္ဂါဟီ-စသည်ဖြင့်) ဟောထားပါတယ်။ “နားဖြင့် အသံကို ကြားရရင် ဘာပြောတယ်စသည်ဖြင့် အာရုံနိမိတ်ကိုလည်း စွဲမှတ်မထားပါနဲ့၊ အသံကလေးက ချိုသာတယ် နူးညံ့တယ် စသည်ဖြင့် အသေးစိတ်အမူအရာကိုလည်း စွဲမှတ်မထားပါနဲ့၊ ကြားရုံမျှတွင်သာ တည်ပါစေ”တဲ့။

စက္ခုဟိ- မျက်စိတို့ဖြင့်၊ လောလော- လျှပ်ပေါ်လော်လည်သည်။ န အဿ-မဖြစ်ရာ၊ ဂါမကထာယ-ရွာစကား အရပ်စကားမှ၊ သောတ-နားကို၊ အာဝရယေ-တားမြစ်စောင့်စည်းရာ၏ဆိုတဲ့ ဒီ ၂-ပိုဒ်ကို “မျက်စိကစား၊ ရွာစကား ရှောင်ရှား ကျင့်ရမည်”လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

၈။ မျက်စိကစား၊ ရွာစကား ရှောင်ရှား ကျင့်ရမည်။

မျက်စိတို့ဖြင့် လျှပ်ပေါ် လော်လည်တယ်ဆိုတာ ကြည့်လိုရာတွေကို လျှောက်ကြည့်ပြီး ကစားနေတဲ့ သဘောပါပဲ။ ဒါကြောင့် ကာရန်လည်းရအောင် အဲဒီ စကားလုံးကိုမျက်စိကစား-လို့ စီထားတယ်။ ရွာစကားဆိုတာကတော့ သူ့ပါဠိအတိုင်း ပါပဲ။ အဲဒီ ၂-ပိုဒ်အနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုတော့ နားလည်လောက်ပါပြီ။ ရှေ့သွားရမယ်။

အရသာလဲ မမက်မောသင့်

ရသေ စ-အရသာ၌လည်း၊ န အနဂိဇ္ဈေယျ-မမက်မော-မတွယ်တာရာတဲ့၊ စားရတဲ့ အရသာကိုလည်း မက်မော တွယ်တာ မနေရဘူးတဲ့။ မမက်မောတွယ်တာမူ မဖြစ်ရအောင် ဘယ်လို လုပ်ရမလဲဆိုတော့ ပစ္စဝေက္ခဏာဖြင့် ဆင်ခြင်ပြီး စားရ မယ်။ အဲဒါကို ပဋိသင်္ခါယောနိသော ပိဏ္ဏပါတံ ပဋိသေဝတိ-စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူပါတယ်။ ကိုယ်တိုင် ဆင်ခြင်တဲ့အခါမှာ ပါဠိနည်းအရ ကိုက်ညီအောင်လို့ ပဋိသေဝတိ-ပုဒ်ကို ပဋိသေဝါမိလို့ ပြင်ပြီးတော့ ဆရာသမားများက သင်ပေးကြပါတယ်။ ရှေးကဆိုရင် သင်္ကန်းမဝတ်မီကတည်းက အဲဒီ ပစ္စဝေက္ခဏာပါဠိအနက်ကို နှုတ်တက်ရအောင် ကျက်ရတယ်။ အဲဒီ ပစ္စဝေက္ခ ဏာ၏ အနက်ကတော့-

ဆွမ်းကိုဆင်ခြင်၍ သုံးဆောင်ပုံ

ယောနိသော-သင့်သောအကြောင်းအားဖြင့်၊ ပဋိသင်္ခါ-ပဋိသင်္ခါယ-ဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်၍၊ ပိဏ္ဏပါတံ-ဆွမ်းကို၊ ပဋိ သေဝါမိ-မီပဲ သုံးဆောင်ပါ၏။ ဘယ်လို ဆင်ခြင်သလဲဆိုတော့ နေဝ ဒဝါယ-မြူးတူးပျော်ပါးနိုင်ဖို့ စားသုံးတာလည်း မဟုတ် ပါဘူးတဲ့။ သာမန်လူတွေမှာ မြူးတူးပျော်ပါးနိုင်အောင် အားရှိဖို့ ကာမဂုဏ်ဖြင့် ပျော်မြူးနိုင်ဖို့ ဒီလိုလည်း ရည်ရွယ်ပြီး စားသုံး ကြတယ်။ အဲဒီလို ပျော်မြူးနိုင်ဖို့ စားသုံးတာ မဟုတ်ပါဘူးတဲ့။ နောက်ပြီးတော့ န မဒါယ-မာန်ယစ်ဖို့ စားသုံးတာလဲ မဟုတ် ပါဘူး။ ငါယောကျ်ားပဲ ငါဟာ ပျိုရွယ်တဲ့သူပဲ စသည်ဖြင့် မာန်ယစ်ဖို့ စားသုံးတာလဲ မဟုတ်ပါဘူးတဲ့။ နောက်ပြီးတော့ န မဏ္ဍနာယ-အသားအရေ ကြည်လင်တောက်ပြောင်ဖို့ စားသုံးတာလည်း မဟုတ်ပါဘူးတဲ့။ အသားအရေ ကြည်လင်တောက်ပ ပြီး လှချင်တဲ့ သူတွေက ကြည်လင်တောက်ပစေတတ်တဲ့ ထောပတ် စသည်ကို သုံးဆောင်ကြတယ်။ အဲဒီလို ကြည်လင် တောက်ပအောင် စားသုံးတာလည်း မဟုတ်ပါဘူးတဲ့ (အဘိဋ္ဌ-၁၊ ၄၃၀)။ နောက်ပြီးတော့ န ဝိဘူသနာယ-အသားအသွေး ပြည့်ဖို့ပြီး တင့်တယ်အောင် စားသုံးတာလည်း မဟုတ်ပါဘူးတဲ့။ ပိန်တဲ့သူတွေက ဝဝဖြိုးဖြိုးဖြစ်ချင်ရင် ဝက်သားဟင်းထဲက အဆီပိုင်းကို များများစားတတ်ကြတယ်။ လူဝဆေးဆိုတာမျိုးလည်း စားတတ်ကြတယ်။ အဲဒီလို အသား အသွေးပြည့်ဖို့ပြီး တင့်တယ်အောင် စားသုံးတာလည်းမဟုတ်ပါဘူးတဲ့။ ဒါဖြင့် ဘာအတွက် စားသုံးတာလဲလို့ ဆိုတော့-

ယာဝဒေဝက္ကမဿကာယဿဋ္ဌိတိယာ-ဒီရုပ်ကိုယ်ကြီးတည်မြဲတည်အောင်လို့ စားသုံးပါတယ်တဲ့။ ဟုတ်တယ် အစာ မစားရရင် ဒီရုပ်ကိုယ်ကြီးက ပျက်စီးပြီး သေသွားနိုင်တယ်။ တစ်ရက်နှစ်ရက် သုံးရက်လောက်ဆိုရင်တော့ ခံနိုင်ရည် ရှိတတ် ပါသေးရဲ့။ ခုနစ်ရက် စသည်တိုင်အောင် ဘာကိုမျှ မစားရဘူးဆိုရင်တော့ ပျက်စီးပြီးသေဖို့ အလွန်နီးစပ်ပါတယ်။ တစ်ကြိမ် လောက် ဝဝစားရရင်တော့ ခုနစ်ရက်လောက်အထိတည်မြဲတည်သွား နိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီရုပ်ကိုယ်ကြီး မပျက်စီးဘဲ တည်မြဲ တည်နေအောင်လည်း စားသုံးရပါတယ်တဲ့။ ယာပနာယ-သွားမြဲသွားပြီး မျှတနေနိုင်အောင်လည်း စားသုံးရပါတယ် တဲ့။ နောက်ပြီးတော့ ဝိဟိ သူပရတိယာ-ဆာလောင်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ပင်ပန်းခြင်း ဆင်းရဲကိုလည်း ပယ်နိုင်ဖို့ စားသုံးရပါ တယ်တဲ့။ အဲဒီ အကျိုးကတော့ အလွန်အရေးကြီးတာပဲ။ အစာမရှိလို့ ဆာလောင်နေတဲ့အခါ မစားရရင် အလွန် ပင်ပန်းဆင်းရဲ တာပဲ။ အများအားဖြင့် လူတွေမှာ တစ်နေ့ ၂-ကြိမ် စားလေ့ရှိကြတယ်။ နံနက်ပိုင်းက စားပြီးရင် ဆာလောင်မှု ငြိမ်းသွားပါ တယ်။ ဒါပေမယ့် ညနေပိုင်းကျတော့ ဆာပြန်တာပဲ။ အဲဒီ ညနေပိုင်း စားလိုက်လို့ ဆာလောင်မှု ငြိမ်းသွားတယ်။ ဒါပေမယ့် နောက်တစ်ရက် နံနက်ကျတော့ ဆာပြန်တာပဲ။ ဒီလိုချည်းအဆာပျောက်အောင် တစ်ရက် ၂-ကြိမ်ကျ အစာကျွေးပြီး ကုစား နေကြရတယ်။ ရောဂါထဲမှာ ဒီဆာလောင်တဲ့ ရောဂါဟာ အကြီးဆုံးပဲတဲ့။ ဟုတ်တယ်။ အခြား ရောဂါတွေကတော့ လုံးဝ မပျောက်အောင် ရက် လ အတန်ကြာအောင်တော့ သက်သာပျောက်ကင်းနေတတ်ကြပါတယ်။ ဒီတစ်ဘဝလုံးမှာ မပျောက် တောင်မှ နောက်ဘဝတွေ ရောက်အောင်တော့ လိုက်ပါလာတဲ့ ရောဂါရယ်လို့ မရှိဘူး။ ဒီဆာလောင် မှု ရောဂါကတော့ ဒီဘဝ တွင်သာ မဟုတ်ဘူး။ ဘဝ အဆက်ဆက်မှာ လိုက်ပါနေတာပဲ။ ကြက် ငှက်တွေလည်း နေ့စဉ်ရှာပြီး အစာစားနေကြရတယ်။ ကျွဲ နွား စသည်တွေလည်း နေ့စဉ် ရှာပြီး အစာစားနေကြရတာပဲ။ ဘယ်ကျမှ ဆာလောင်မှု ကင်းငြိမ်းမလဲ ဆိုတော့

နိဗ္ဗာန်ရောက်မှပဲ ကင်းငြိမ်းမယ်၊ ဒါကြောင့် “ဆာလောင်ခြင်းကို အကြီးဆုံးရောဂါ” လို့ မြတ်စွာဘုရား ဟောတာဟာ သိပ်မှန် တာပဲ။

အဲဒီလို ဆာလောင်မှုကင်းငြိမ်းပြီး နေသာထိုင်သာရှိနေတဲ့အခါ ဘာလုပ်မလဲလို့ ဆိုတော့ ဗြဟ္မစရိယာနုဂ္ဂဟာယ- မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်သုံးပြီး ချီးမြှောက်ဖို့လဲ စားသုံးပါတယ်တဲ့။ **ဗြဟ္မစရိယ-မြတ်သောအကျင့်** ဆိုတာ သာသန ဗြဟ္မစရိယက တစ်မျိုး၊ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယက တစ်မျိုး၊ ဒီလို ၂-မျိုးရှိတယ်။ မြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမအတိုင်း ကျင့်ရတဲ့ လောကီ လောကုတ္တရာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဆိုတဲ့ သီလ သမာဓိပညာအကျင့်တွေကို သာသနဗြဟ္မစရိယခေါ်တယ်။ အရိယမဂ်ထဲမှာ ပါဝင်တဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး၊ သီလ သမာဓိ ပညာကိုတော့ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယလို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒီ အကျင့်မြတ် ၂-မျိုးလုံးကို ကျင့်ပြီး ချီးမြှောက်ဖို့လဲ ရည်ရွယ်ပြီး စားသုံးပါတယ်တဲ့။ ဒီ ဆင်ခြင်ပုံအရ ဆိုရင် ဒကာ ဒကာမတွေ လှူတဲ့ဆွမ်းကို စားသုံးပြီးတော့ ဒီဗြဟ္မစရိယဆိုတဲ့ အကျင့်မြတ် ၂-မျိုးကို မကျင့်ရင် တာဝန်မကျေရာ ရောက်မှာပဲ။

နောက်ပြီးတော့ (ဣတိ ပုရာဏဉ္စ ဝေဒနံ ပဋိသင်္ခါမိ၊ နဝဉ္စ ဝေဒနံ ပဋိသင်္ခါမိ၊ နဝဉ္စ ဝေဒနံ န ဥပ္ပါဒေသာမိ) ဆာလို့ ဖြစ်တဲ့ ဝေဒနာလည်း ပျောက်အောင်၊ မစားရရင် ဖြစ်မည့်ဝေဒနာလည်း မဖြစ်စေရအောင်လည်း စားသုံးပါတယ်တဲ့။ အဲဒီ ဆင်ခြင်ပုံကို မဟာဝိသုဒ္ဓါရာမ ဆရာတော်ဘုရားကြီးက မြန်မာ လင်္ကာစီထားတော်မူခဲ့တယ်-

ဤသည့်စားဖွယ်၊ အမယ်မယ်ကို၊ မြူးရယ်မာန်ကြ၊ လှပရေဆင်း၊
ပြည့်ဖြိုးခြင်းငှာ၊ မသုံးပါဘူး၊ လေးဖြာဓာတ်ဆောင်၊ ဤကိုယ်ကောင်
သည်၊ ရှည်အောင်တည်လျက်၊ အသက်မျှတမ်း၊ မမောပန်းသား၊
ဘုရားသာသနာ၊ ကျင့်နှစ်ဖြာကို၊ ကျင့်ပါနိုင်စေ၊ ဝေဒနာဟောင်း-
သစ်၊ မဖြစ်စေရ၊ ယာပိုထံမျှလစ်၊ ခပ်သိမ်းပြစ်ကို၊ မဖြစ်လေအောင်၊
ချမ်းမြေ့အောင်ဟု၊ သုံးဆောင်မှီဝဲပါသတည်း-တဲ့။

ပါဠိ မတတ်တဲ့ ရှင်ရဟန်းများအတွက် အလွန်သင့်လျော်တဲ့ ဆင်ခြင်ပုံ လင်္ကာပါပဲ။

အဲဒီလို ပစ္စဝေက္ခဏာဖြင့်ဆင်ခြင်ပြီး စားသုံးရင် အရသာမှာ မက်မောတွယ်တာမှု ကင်းသင့်သလောက်တော့ ကင်းပါလိမ့်မယ်။

အာဟာရ၌ စက်ဆုပ်ဖွယ်ထင်အောင် ဆင်ခြင်ပုံ

အဲဒါထက် အာဟာရပဋိကူလသညာကမ္မဋ္ဌာန်း အရ အစာအာဟာရကို ခဲခဲယဉ်းယဉ်း ရှာမှီး သုံးဆောင်ရပုံမှစ၍ ရွံ့မှန်း စက်ဆုပ်ဖွယ်ထင်အောင် ဆင်ခြင်နိုင်လျှင် မက်မောတွယ်တာမှု သာပြီး ကင်းနိုင်ပါတယ်။ ဆင်ခြင်ပုံကတော့ - နေ့စဉ် နံနက်ပိုင်းမှာ နေပူ မိုးရွာ မရှောင် ဆွမ်းခံသွားရတယ်။ ဆွမ်းခံရတယ်ဆိုတာ အဖြောင့်ပြောရမယ်ဆိုရင် တောင်းရမ်းရတာပဲ။ မကြည့်ညိုတဲ့သူတွေရဲ့ အမြင်နဲ့ဆိုရင် စားစရာတောင်းတဲ့ သူတောင်းစား တစ်မျိုးလို့ ဆိုမှာပဲ။ (ပိဏ္ဏောလော ပိစရသိ ပတ္တပါဏိ) ခွက်လက်စွဲလျက် ထမင်းရှာ လည်ရပါစေဆိုတဲ့ စကားဟာ ကျိန်စာ စကားဖြစ်ကြောင်း ဣတိဂုတ် (တိကသုတ် အမှတ် ၉၁)၌ မြတ်စွာဘုရားကလည်း ဟောထားပါတယ်။ အခြား ဘာသာတွေ အနေနဲ့ဆိုရင် ဒီလို အထင် အမြင်သေးကြမှာ ပဲ။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ထဲကလည်း အချို့ ရဟန်းများက အထင်သေးတာ ရှိတယ်လို့ ကြားရဖူးတယ်။ မြန်မာပြည်ကတော့ မဟုတ် ပါဘူး။ သီဟိုဠ်မှာ ရှေးကမင်းတွေ လူထားတဲ့ ဘုရားဝတ္ထုကံ ကျောင်းဝတ္ထုကံခြံကြီးတွေ ဆိုတာ ရှိတယ်။ အဲဒီလို ခြံတွေ အမွေ ရထားကြတဲ့ ခြံပိုင်ရှင် သေဋ္ဌေးကြီးများသဖွယ် ဖြစ်နေတဲ့ အချို့ ကိုယ်တော်ကြီးတွေက ဆွမ်းခံစားတဲ့ ရဟန်းများကို ဒီလို အပြစ်ပြောကြသတဲ့။ “ကိုယ့်ဟာကိုယ် လုပ်ကိုင်ရှာကြံမစားဘဲနဲ့ ဆွမ်းခံ တောင်းရမ်း စားတာဟာ လူတွေလိုက်ပြီး ဒုက္ခပေး နေတာပဲ”လို့ ပြောကြသတဲ့။

သဒ္ဓါတရားမရှိတဲ့အိမ်ကိုသွားပြီး ဆွမ်းခံရပ်မိရင် မရိမသေလည်း အပြောခံရတတ်တယ်။ သဒ္ဓါတရားရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ အမြင်နဲ့ဆိုရင်တော့ ဆွမ်းခံကြွလာတဲ့ရဟန်းက ဒကာ ဒကာမတွေကို ကုသိုလ်လိုက်ပေးနေရာ ရောက်ပါတယ်။ အရှင်မဟာ ကဿပ မထေရ်မြတ် ဆွမ်းခံကြွရာမှာ သိကြားမင်းက ခက်ခက်ခဲခဲကြံဖန်ပြီး ဆွမ်းလှူပုံကို ထောက်ဆကြည့်ရင် ချမ်းသာ ကြောင်း ကုသိုလ်ပေးရာ ရောက်ကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သဒ္ဓါတရားမရှိတဲ့ သူတွေရဲ့ အမြင်အားဖြင့်တော့ စားရေးအတွက် ဆွမ်းခံရတာဟာ အလွန် မျက်နှာငယ်တဲ့ အခြေအနေရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဆွမ်းခံပြီးရလာတဲ့ ဆွမ်းဟာ ရွံ့မှန်းစက်ဆုပ်ဖွယ် ဖြစ်ကြောင်းကို ရှေးဦးစွာ ဆင်ခြင်သင့်ပါတယ်။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာ ဒီလိုဆင်ခြင်ပုံကို အကျယ်ကြီး ပြထား ပါတယ်။ ပါဠိမတတ်တဲ့ သူတွေလည်း ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မြန်မာပြန် စာအုပ်မှာ ကြည့်ရှုနိုင်ပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ စားတဲ့အခါ ပါးစပ်ထဲမှာဝါးပြီး မမျိုခင်ထွေးကြည့်မယ်ဆိုရင် အလွန်ရှုံ့စရာ ကောင်းမှာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် မျက်စိနဲ့မမြင်ရလို့မြိန်မြိန် ရှက်ရှက် မျိုချနိုင်တာပဲ။ အဲဒီမျိုပြီးတဲ့ အစာအာဟာရလည်း အစာအိမ်ထဲမှာ စက်ဆုပ်ဖွယ် အဖြစ်နဲ့ တည်နေတယ်။ တစ်ည၌ တစ်နေ့မျှ လွန်တဲ့အခါကျတော့ အဲဒီ အစာသစ်ဟာ အစာဟောင်း ဖြစ်သွားတယ်။ အစာဟောင်းဆိုတာ မစင်ကျယ်ကြီးပဲ။ တချို့ကလည်း ကျင်ငယ်ဖြစ်သွားတယ်။ စားသောက်တုန်းကတော့ အများနဲ့ဝိုင်းဖွဲ့ပြီး တော့ ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင်နဲ့ စားသောက်ရတယ်။ ကိုယ်ထဲမှ စွန့်ထုတ်တဲ့ အခါကျတော့ လူမမြင်ရာမှာ ကိုယ့်တစ်ယောက်တည်း စွန့်ထုတ်ရတယ်။ ကိုယ်မှာလူးလဲနေတဲ့ အညစ်အကြေးများကိုလည် ဆေးကြော သုတ်သင်ရတယ်။ အင်း-အစာအာဟာရဟာ တကယ့်စက်ဆုပ်ရွံရှာဖွယ်ပဲ-စသည်ဖြင့် ဆင်ခြင်ပြီး စားသောက်ရတယ်။ အဲဒီလို ရွံရှာဖွယ် ထင်အောင် ဆင်ခြင်ပြီးစားသုံးရင် အရသာအပေါ်မှာ တပ်မက်သာယာမှု ကင်းသွားနိုင်ပါတယ်။ လုံးဝ မကင်းသေးတောင်မှ သက်သာခွင့်တော့ အများကြီး ရနိုင်ပါတယ်။ အဲဒါက အာဟာရပဋိကူလသညာ ကမ္မဋ္ဌာန်းနည်းဖြင့် ဆင်ခြင်ပုံအကျဉ်းချုပ်ပါပဲ။ အကျယ် သိချင်ရင်တော့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာ ကြည့်ရုံပါပဲ။

သတိပဋ္ဌာန်နည်းဖြင့် ရှုမှတ်၍ စားသုံးပုံ

နောက်တစ်နည်းကတော့ သတိပဋ္ဌာန် ဒေသနာတော်အရ ဒီက ယောဂီတွေ ရှုမှတ်ပြီး စားသုံးတဲ့နည်းပါပဲ။ ဒီနည်းကတော့ စေ့စေ့စပ်စပ် ရှုမှတ်နိုင်တဲ့ အခါကျတော့ တပ်မက်သာယာမှုကို လုံးဝ ဖြစ်ခွင့်မပေးတဲ့နည်း အကောင်းဆုံး နည်းပါပဲ။ ရှုမှတ်ပုံကတော့ ဒီက ယောဂီတွေ သိနားလည်ပြီးဖြစ်တဲ့အတိုင်းပါပဲ။ ထမင်းပွဲ ဆွမ်းပွဲကို ကြည့်ရင် ကြည့်တယ် မြင်တယ်လို့ မှတ်ရတယ်။ လက်ကြွရင် လှမ်းရင် ကိုင်ရင် ပြုပြင်ရင် ကြွတယ် ကြွတယ် လှမ်းတယ် လှမ်းတယ် ကိုင်တယ် ပြုပြင်တယ် ပြုပြင်တယ်လို့ မှတ်ရတယ်။ ထမင်းလုပ် ဆွမ်းလုပ်ကို ယူလာရင် ယူတယ် ယူတယ်လို့ မှတ်ရတယ်။ ပါးစပ်ဖွင့်တာ ထိတာ ခွန့်တာ ပါးစပ် ပြန်ပိတ်တာ လက်ချတာ ပန်းကန်နှင့် သပိတ်နှင့် လက်ထိတာ ဒါတွေကိုလည်း အစဉ်အတိုင်း စေ့စေ့စပ်စပ် မှတ်ရတယ်။ ဝါးနေဆဲမှာ ဝါးတယ် ဝါးတယ်လို့ မပြတ်မှတ်နေရတယ်။ အဲဒီအတောအတွင်းမှာ အချို့အချဉ်စသည် အရသာကို သိရရင် သိတယ် သိတယ်လို့ မှတ်ရတယ်။ မျိုချလိုက်တော့ လည်ချောင်းထဲ အစာအိမ်ဝပြန်ထဲမှာ ထိထိသွားတာကို စူးစိုက်ပြီး မျိုတယ် ထိတယ် ထိတယ်လို့ မှတ်ရတယ်။ အဲဒါဟာ တစ်လုပ်စာအတွက် မှတ်ပုံပဲ။ ဟင်းအရေ သောက်တဲ့ အခါလည်း ကြည့်တာ မြင်တာ ကိုင်တာ ကော်တာ ယူလာတာ ပါးစပ်ထိတာ သောက်တာ မျိုချတာ စသည်တွေကို အကုန်လိုက်ပြီး မှတ်ရတယ်။

ဒီနည်းဖြင့် ဆွမ်းအလုပ်တိုင်း အလုပ်တိုင်း ဟင်းအရေသောက်တိုင်း သောက်တိုင်း စေ့စေ့စပ်စပ်မှတ်ရတယ်။ အဲဒီလို စေ့စေ့စပ်စပ် ရှုမှတ်နိုင်ရင်တော့ အရသာကောင်းဆိုတာ မပေါ်သလောက် ဖြစ်နေတတ်ပါတယ်။ ရှုမှတ်စားနေလို့ အရသာ မပေါ်တာပဲ။ မရှုမှတ်ဘဲ လွတ်လွတ်လပ်လပ်စားရရင်တော့ မြိန်မြိန်ရှက်ရှက် အရသာပေါ်မှာပဲ”လို့တောင် ဆင်ခြင်မိတတ်ပါသေးတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို မပြတ်ရှုမှတ်ပြီး စားသောက်ရင်တော့ (ရသေ့ စ နာနဂါဇ္ဈေယျ)လို့ ပြဆိုထားတဲ့အတိုင်း အရသာ၌ မက်မောတွယ်တာမူဟာ လုံးဝမဖြစ်တော့ဘဲ ကင်းငြိမ်းနေမှာ သေချာပါတယ်။

သားငယ်၏ အသားကို စားရသည့် ဥပမာ

ဘယ်လောက်အထိ ကင်းငြိမ်းရမှာလည်းဆိုတော့-သားငယ်၏ အသားကို စားရတဲ့သူမှာ မက်မောတွယ်တာမူ မဖြစ်သလိုပင် ကင်းငြိမ်းစေရမယ်တဲ့။ အဲဒီ ဥပမာကို အတိုချုပ်ပြောရဦးမယ်။ သမီး ခင်ပွန်း ၂-ယောက်ဟာ ကိုယ့်နေရပ်မှာ ဘေးရန်ရှိလို့ သားသူငယ်ကလေးနှင့်တကွ တခြား အရပ်ကို တောစခန်းလမ်းက ထွက်ပြေးကြရပါသတဲ့။ တောလမ်းမှာ ရိက္ခာပြတ်လို့ စားစရာမရှိတော့ ခင်ပွန်းဖြစ်သူက “ရှင်မရေ ငါတို့မှာ စားစရာ မရှိတော့ဘူး။ ဒီအတိုင်းသာဆိုရင် ငါတို့ မိသားစု သုံးယောက်လုံး သေရုံရှိတော့တာပဲ။ ငါဟာ အိမ်ရှင်ယောက်ျားဖြစ်ပေမယ့် အစာ စသည် ပြည့်စုံအောင် အိမ်ရှင်တာဝန်ကို မဆောင်ရွက်နိုင်တော့ဘူး။ ဒါကြောင့် ငါ့ကို သတ်ပြီး ငါ၏ အသားကို သင်တို့ သားအမိ စားကြပေတော့၊ စားပြီး ဘေးရန်ကင်းတဲ့ အရပ် ရောက်အောင် သွားကြပေတော့”လို့ ပြောတယ်။

အိမ်ရှင်ဖြစ်သူကလည်း “ရှင်မရှိရင် ကျမတို့လည်း သေရုံရှိတော့တာပဲ။ ကျမလည်း အိမ်ရှင်မတာဝန်ကို မဆောင်ရွက်နိုင်တော့ပါဘူး။ ဒါကြောင့် ကျမကိုသတ်ပြီး ကျမ၏အသားဖြင့် ရိက္ခာ ပြုလုပ်ပြီး ခရီးဆုံးအောင် ရှင်တို့ သားအဖ ၂-ယောက်သွားကြပါ”လို့ ပြောတယ်။

အဲဒီတော့ ခင်ပွန်းဖြစ်သူက သင်ပြောတဲ့အတိုင်းလည်းမသင့်ဘူး၊ သင်နှင့်ငါ အသက်ရှင်နေရင် နောက်ထပ် သားလည်း ရနိုင်တယ်၊ ယခုရှိနေတဲ့ သားဟာလည်း ဘာမျှ မသိတတ်သေးဘူး၊ ဒါကြောင့် ဒီသားသူငယ်ကိုသတ်ပြီး ရိက္ခာ လုပ်ကြံစို့ရဲ့လို့ပြောတယ်၊ အဲဒါကို မိဖ ၂-ဦးလုံး သဘောတူကြတယ်၊ ဒါပေမယ့် မိခင်ဖြစ်သူက ကိုယ်တိုင် မသတ်ရက်တာနဲ့ သားသူငယ်ကို သင့်ဖေဖေဆီသွား-လို့ဆိုပြီး လွှတ်လိုက်တယ်၊ ဖခင်ဖြစ်သူကလည်း မသတ်ရက်တာနဲ့ သူ့မိခင်ထံ ပြန်လွှတ် တယ်၊ ဒီလိုနဲ့ သူငယ်ကလေးဟာ သွားချည် ပြန်ချည်နဲ့ ဘာမျှမသိရှာဘဲ မောပန်းပြီး သေသွားရာ ပါသတဲ့၊ တကယ်ဖြစ်ဖူးတဲ့ ဝတ္ထု မဟုတ်ဘူးနော်၊ ဝမ်းနည်းပြီးမျက်ရည်တော့ မကျစေကြနဲ့၊ ဥပမာမျှပါပဲ။

အဲဒီအခါ အမိအဖ ၂-ဦးလုံး ငိုကြွေးကြပြီးတော့ သားသူငယ်ကလေး၏ အသားကို စားကြရပါသတဲ့၊ အဲဒီလို စားတဲ့ အခါ လက်မောင်းသားကလေးက ကောင်းတယ် စသည်ဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်း ရှိနိုင်ပါ့မလား၊ ကောင်းလိုက်တာလို့ နှလုံးသွင်း ပြီး နှစ်သက်သာယာဝမ်းမြောက်မှု ဖြစ်နိုင်ပါ့မလား၊ နောင်လဲ ဒီလို သား၏ အသားကို စားချင်တယ်လို့ တောင့်တမှုကော ဖြစ်နိုင်ပါ့မလား၊ ငါတို့မို့သာ ဒီလိုစားရတယ်လို့ မာနကော ဖြစ်ပါ့မလား၊ အဲဒီလို နှလုံးသွင်းမှု နှစ်သက်သာယာမှု ဝမ်းမြောက်မှု တောင့်တမှု မာနကြီးမှုတွေဟာ ဘာမျှမဖြစ်နိုင်ကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်၊ အဲဒီလို သားသူငယ်၏ အသားကို စားရတဲ့ မိဖတို့မှာ မက်မောတွယ်တာမှု နှစ်သက်သာယာမှု ကင်းသလိုပဲ ဆွမ်းစသော အာဟာရကို စားရာမှာ မက်မောတွယ် တာမှု ကင်းစေရမယ်တဲ့၊ အဲဒါဟာ သားသူငယ်၏ အသားစားနေပုံကို ကြံတွေးကြည့်ဖို့ ပြောတာ မဟုတ်ပါဘူး၊ ယခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့ ပစ္စဝေက္ခဏာ၊ အာဟာရပဋိကူလသညာတို့ဖြင့် ဆင်ခြင်ပြီးတော့ဖြစ်စေ ဆွမ်းစသည်ကို စားဆဲမှာ သတိပဋ္ဌာန် ဒေသနာအရ မပြတ်ရှုမှတ်ခြင်းဖြင့် ဖြစ်စေ အာဟာရ၌ တပ်မက်သာယာမှု ကင်းစေ ရမယ်လို့ ဆိုလိုတာပါပဲ၊ သားသူငယ်၏ အသားစားရာ၌ နှစ်သက်သာယာမှုကင်းပုံကတော့ ဥပမာမျှပါပဲ၊ ဒါလောက်ဆိုရင် (ရသေ့သု နာနဂါဇ္ဈေယျ)ဆိုတဲ့ စကားရပ်၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ကောင်းကောင်း သဘောပေါက် လောက်ပါပြီ။

ကမ္မဋ္ဌာန်းမဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များလည်း သတိပြုရန်

ယခု ပြောခဲ့တာကတော့ ပစ္စဝေက္ခဏာကို အလေးပြုတဲ့ ရှင်ရဟန်းများနှင့် ပဋိကူလသညာနဲ့ ဝိပဿနာကို ပွားစေတဲ့ ယောဂီများအတွက် ဖြစ်ပါတယ်၊ အဲဒီမှ အခြား အလွတ်ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက်လည်း နည်းနည်းပြောချင်ပါသေးတယ်၊ အခြား အလွတ် ပုဂ္ဂိုလ်များကလည်း ယခုဟောနေတဲ့တရားတော်အရ အရသာ၌ မက်မောတွယ်တာခြင်းကို ကင်းနိုင်သမျှ ကင်းအောင် သတိပြုပြီး ပယ်ရှားနိုင်ရန် ပယ်ရှားနိုင်သလောက် အကျိုးရှိမှာကတော့ သေချာပါတယ်၊ တချို့က ဝက်သားဟင်းမှ ကြက်သား ဟင်းမှ ငါးဟင်းမှ ကြိုက်တယ်စသည်ဖြင့် တပ်မက် စွဲလမ်းမှု အားကြီးနေတတ်ကြတယ်၊ ခင်ပွန်းအကြိုက်ကို အိမ်ရှင်မက ချက်ပြုတ် ပြုပြင် မပေးနိုင်တာနဲ့ စကားများခြင်း ရန်ဖြစ်ခြင်းတွေလည်း ဖြစ်တတ်တယ်၊ ဒါကြောင့် အိမ်ထောင်ရေးမှာ အဆင် မပြေတာလည်း ဖြစ်တတ်တယ်၊ အဲဒီလို အစွဲအလမ်းကို လျှော့နိုင်သမျှ လျှော့လိုက်ရင် အားလုံး အဆင်ပြေသွားတတ်ကြပါ တယ်၊ အဆိုးဆုံးကတော့ သေရည်အရက် အစရှိတဲ့ မူးယစ်အရသာတွေမှာ စွဲလမ်းမှုကို မဖြစ်စေဖို့၊ ဖြစ်နေရင်လည်း လျှော့ လျှော့ပြီး ပယ်ဖြတ်ဖို့ပါပဲ၊ နောက်ပြီးတော့ ဆေးလိပ်အရသာ ကွမ်းအရသာတွေကို အလွန်အကျွံ ခံစားတာလည်း မတော်ဘူး။

ဘုန်းကြီးတဲ့ ရဟန်းတော်များမှာလည်း ဟိုဟင်း ဒီဟင်း စွဲလမ်းတာကို ပယ်သင့်တာပဲ၊ မပယ်ရင် ဆရာအကြိုက် လိုက်ပြီး ပြုစုရတဲ့ တပည့် ၃ကက ၃ကမတွေမှာ တာဝန်လေးနေတတ်ပါတယ်၊ မေတ္တာသုတ်ထဲမှာ ပြထားတဲ့ “**သုဘရော- ၃ကက ၃ကမတို့က မွေးမြူပြုစုလွယ်ရမယ်**”ဆိုတဲ့ ဂုဏ်နှင့်လည်း မပြည့်စုံဘဲ ရှိနေတတ်ပါတယ်၊ ဗြိတိသျှခေတ်ဘုန်းက ရေးမြို့နှင့် မုဒုံမြို့များမှာ သီတင်းသုံးတဲ့ ဘုန်းတော်ကြီးတစ်ပါးရှိခဲ့တယ်၊ အဲဒီ ဘုန်းကြီးဟာ ဘယ်လို အကြောင်းကြောင့်ရယ် လို့တော့ မသိဘူး၊ သူက ကြက်သားဟင်းပါမှ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးသတဲ့၊ သူ့၃ကက ၃ကမများက အမြဲတမ်း ကြက်သားဟင်းကို ချက်ပြီး ကပ်လှူရတယ်၊ ခရီးသွားတဲ့အခါလမ်းမှာ အဆင်မသင့်လို့ ကြက်သားဟင်းမပါရင် အဲဒီနေ့မှာ ဆွမ်းမစားဘဲနေသတဲ့၊ ဒါကြောင့် ၃ကကတွေက ကြက်သားဟင်းနှင့် ဆွမ်းကပ်ဖို့ အင်မတန်ကြောင့်ကြစိုက်ကြရပါသတဲ့ ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာထဲက ငါးကြင်းသားဟင်းမှ စားလိုတဲ့ ပဏ္ဍိတသာမဏေကို အားကျပြီး အဓိဋ္ဌာန်ပြုထားလေသလား မပြောတတ်ပါဘူး၊ အဲဒီလို ရသ တဏှာဟာ မိမိကိုလည်း ဒုက္ခပေးတယ်၊ သက်ဆိုင်ရာ တပည့် ပရိသတ်တွေကိုလည်း တာဝန်လေးစေတာပဲ။

အဲဒီလို တာဝန်မလေးရအောင်လို့ မြတ်စွာဘုရားက သိမ်မှာ ရဟန်းဖြစ်ပြီးစကတည်းက (“ဝိဏ္ဍိယာလောပ-ဘောဇနံ နိဿာယ ပဗ္ဗဇ္ဇာ၊ တတ္ထ တေ ယာဝဇီဝံ ဥဿာဟော-ကရဏီယော) ရဟန်းအဖြစ်ဆိုတာ ဆွမ်းခံပြီး ရရာဆွမ်းကို အမှီပြုပြီး မျှတနေရတယ်၊ အဲဒီ ဆွမ်းခံဆွမ်း၌ သင်ရဟန်းသစ်ဟာ တစ်သက်ပတ်လုံး ကြောင့်ကြစိုက်ထုတ် ပြုလုပ်ရမည်လို့ ဩဝါဒ ပေးစေတော်မူခဲ့တာပါပဲ၊ ဒါကြောင့် အလွတ်သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တွေလည်း အစာအာဟာရ အရသာ၌ တပ်မက်စွဲလမ်းမှုကို ပယ်နိုင် သမျှ ပယ်သင့်တာပါပဲ။

ဘာကိုမျှ မြတ်နိုးသင့်

နောက်တစ်ပိုဒ်ကတော့ လောကသို့-လောက၌၊ ကိစ္ဆိတစ်စုံတစ်ခုကိုမျှ၊ နှစ်စ မမာယေထ-မြတ်နိုးသမှု မပြုရာသည် သာတည်းတဲ့၊ ဒီစကားဖြင့် ရှေးဆုံးအပိုဒ်မှာ မပါဝင်သေးတာတွေ အကုန်သိမ်းကြီးပြီး ပြပါတယ်။ မျက်စိတို့ဖြင့် လျှပ်ပေါ်ခြင်း မရှိစေရလို့ဆိုတဲ့ ပဌမအပိုဒ်မှာ မြင်တာဟူသမျှ အကုန်ပါဝင်သွားတယ်လို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။ ဒုတိယအပိုဒ်ဖြင့် ရွာစကားမှ နားကို တားမြစ်ရမယ်လို့ ဆိုရာမှာတော့ ရွာစကားမှ အလွတ်ဖြစ်တဲ့ သာယာဖွယ်အသံတွေ ကျန်နေသလိုရှိပါတယ်။ တတိယအပိုဒ်ဖြင့် အရသာ၌ မမက်မောရလို့ဆိုရာမှာတော့ စားသိမှုဟူသမျှ အကုန်ပါဝင်သွားပါတယ်။ ကျန်တာကတော့ အနံ့၌ သာယာမှု ကျန်ပါသေးတယ်။ အဲဒါကလည်း ယောဂီရဟန်းများမှာ သာယာဖွယ် အနံ့ကို နံရခဲတာကလည်း တစ်ကြောင်း၊ ဂါထာတစ်ပုဒ်တည်းမှာ မထည့်လောက်တာကလည်း တစ်ကြောင်း ဒီအကြောင်း ၂-ပါးကြောင့် ချန်ထားတယ်လို့ ယူဖွယ်ရှိပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ အတွေ့အထိ၌ သာယာမှု၊ စိတ်ကူးအာရုံများ၌ သာယာမှု ဒါတွေကတော့ ကျန်နေပါသေးတယ်။ အဲဒီကျန်သမျှ အာရုံတွေကို ဒီမှာ “လောက၌ တစ်စုံတစ်ခုကိုမျှ မြတ်နိုးသမှု မပြုရဘူး”ဆိုတဲ့ ဒီအပိုဒ်ဖြင့် သိမ်းကြီးပြီး ပြတော်မူပါတယ်။

ဒါကြောင့် မြင်သမျှ စားသိရသမျှတွေကိုရှုမှတ်ပြီးတော့ နှစ်သက် သာယာမှုကို ပယ်ရသလိုပဲ ကြားရသမျှ နံရသမျှ တွေ့ထိရသမျှ ကြံသိရသမျှတွေကိုလည်း မပြတ်ရှုမှတ်ပြီးတော့ နှစ်သက် သာယာမှုကို ဖြစ်ခွင့်မရအောင် ပယ်သွားဖို့ပါပဲ။ ရှုမှတ်ပုံကတော့ ဒီမှာ ယောဂီတွေ ရှုမှတ်နေကြတဲ့အတိုင်းပါပဲ။ ဆောင်ပုဒ်ကတော့ “ရသာမမက်၊ လောကဘက်၊ နှစ်သက်မြတ်နိုး ပယ်ရမည်”တဲ့။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

ရသာမမက်၊ လောကဘက်၊ နှစ်သက်မြတ်နိုး ပယ်ရမည်။

အရသာတို့၌ မမက်မောပါနဲ့၊ မက်မောမှုကို ပယ်ပါ။ လောကဘက်ဆိုင်ရာ အာရုံဟူသမျှကိုလည်း နှစ်သက်မြတ်နိုးမှု မဖြစ်ပါစေနဲ့၊ နှစ်သက်မြတ်နိုးမှုကို ပယ်ပါတဲ့၊ ဘယ်လိုလုပ်ပြီး ပယ်ရမလဲဆိုတော့ အဖြေ ပဌမ ဂါထာတုန်းက (တာသံ-ထိုဖြစ်နိုင်သော တဏှာတို့ကို၊ ဝိနယာ-ပယ်ဖျောက်ရန် အလို့ငှာ၊ သဒါ-အခါခပ်သိမ်း၊ သတော-အမှတ်ရသည်ဖြစ်၍၊ ဝါ-ရှုမှတ်လျက်၊ သိက္ခေ-ကျင့်ရမယ်လို့) ညွှန်ကြားခဲ့တဲ့အတိုင်း ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ဖို့ပါပဲ။ မြင်မှု ကြားမှုစသည် ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း နှစ်သက်မြတ်နိုးမှု ဖြစ်ခွင့်မရအောင် ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ရမယ်။ မရှုမိလို့ နှစ်သက်မြတ်နိုးမှု ဖြစ်ပေါ်လာရင်လဲ အဲဒါကို မပျောက်မချင်း ရှုမှတ်ပြီးပယ်ဖို့ပါပဲ။ ဒါလောက်ဆိုရင် အမှတ် (၈) ဂါထာနှင့်ဆောင်ပုဒ်၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်များကို ကောင်းကောင်းနားလည် လောက်ပါပြီ။ အလွန်လဲ အရေးပါတဲ့ ဂါထာပါပဲ။ နောက်တစ်ဂါထာကို ဆက်ကြဦးစို့။

၉။ ဖဿေန ယဒါ ဖဋ္ဌံသာ၊
 ပရိဒေဝံ ဘိက္ခူ န ကရေယျ ကုဟိဋ္ဌိ။
 ဘဝဉ္စ နာဘိပတ္တေယျ၊
 ဘောရဝေသု စ န သမ္ပဝေဓေယျ။

ဇုက္ခတွေ့ရင် မညည်းနဲ့ ရှုမှတ်ပယ်ပါ

ဘိက္ခု-သံသရာဘေးကို ရှုမြင်သော ရဟန်းသည်၊ ဝါ-သံသရာဘေးကို မျှော်တွေး ရှုံ့ကြောက်၍ လွတ်မြောက်ရန် ကျင့်နေသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ယဒါ-အကြင်အခါ၌၊ ဖဿေန-အတွေ့ဆိုးဖြင့်၊ ဖုဋ္ဌော-တွေ့ရသည်၊ အဿ-ဖြစ်ရာ၏၊ တဒါ-ထိုသို့ တွေ့ရသောအခါ၌၊ ကုဟိဋ္ဌိ-တစ်စုံတစ်ရာ၌မျှ၊ ဝါ-တစ်စုံတစ်ခုသော အကြောင်းကြောင့်မျှ၊ ပရိဒေဝံ-ငိုကြွေးမြည်တမ်းခြင်း ညည်းညူခြင်းကို၊ န ကရေယျ-မပြုရာတဲ့။

ဒါက တရားကျင့်နေတဲ့ ယောဂီရဟန်းများကို ရည်ပြီးဟောတဲ့ ကျင့်ဝတ်ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီတုန်းက တရားနာနေကြတဲ့ နတ်ဗြဟ္မာတွေ ကျင့်ဖို့ ဟောတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင်၊ အဲဒီ နတ်ဗြဟ္မာတွေမှာ အတွေ့ဆိုးနဲ့ တွေ့ရမှုမရှိတဲ့ အတွက်ကြောင့်ပါပဲ။ အဲဒီလို သူတို့ကိုယ်တိုင် မကျင့်ရပေမယ့် ယောဂီ ရဟန်းများမှာ အတွေ့ဆိုးတွေကို မညည်းညူဘဲ သည်းခံပြီး ရှုမှတ်ပယ်နိုင်တယ် ဆိုတာကို ကြားနာကြရတော့ အဲဒီ နတ်ဗြဟ္မာတွေမှာ တရားကျင့်သုံးတဲ့ရဟန်း သံဃာတော်များအား ကြည့်လိုတဲ့ သဒ္ဓါတရားဖြစ်ပွားပြီးတော့ ဝမ်းမြောက်မှုလည်း ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ အဲဒီ ကြည့်လိုမှုနှင့် ဝမ်းမြောက်မှုကို ရှုပြီး မဂ်ဖိုလ်တရားထူးကို တစ်ခဏချင်းလည်း ရနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလို သဒ္ဓါဖြစ်ပွားပြီး တရားထူးကို ရနိုင်တာကလည်း သဒ္ဓါစရိုက်ရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေနဲ့သာ ဆိုင်ပါတယ်။ ဒီသုတ်ကလည်း အဲဒီ သဒ္ဓါစရိုက်ရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် ဟောတဲ့ တရားဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီသုတ်မှာ သီလအကျင့် သမာဓိ ပညာအကျင့် ပဋိပတ်နှင့်စပ်ပြီး ကြည့်လိုဖွယ်ရာတွေကို ဆင့်ကာ ဆင့်ကာ

ဟောတော်မူတာပါပဲ။ အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက “အတွေ့ဆိုးများ၊ နှိပ်စက်ငြား၊ ညည်းတွား မြည်တမ်း မပြုရာ”လို့ ဆောင်ပုဒ် စီထားတယ်။ အဲဒါကို လိုက်ဆိုကြမယ်။

၉။ အတွေ့ဆိုးများ၊ နှိပ်စက်ခြင်း၊ ညည်းတွားမြည်တမ်းမပြုရာ။

တရားအားထုတ်နေတဲ့ ယောဂီမှာ ဘယ်လိုအတွေ့ဆိုးများတွေ့ရတတ်သလဲ ဆိုတော့ အအေး အပူ ခြင်မှက် ကိုက်ခြင်းစသော အတွေ့ဆိုးများကို တွေ့ရတတ်တယ်။ ကိုယ်ထဲက ညောင်းမှု ပူမှု နာကျင် ကိုက်ခဲမှုစသည်ကိုလည်း တွေ့ရ တတ်တယ်။ “အဲဒီလို အတွေ့ဆိုးများကို တွေ့ရတဲ့အခါ အေးလိုက်တာ ပူလိုက်တာ စသည်ဖြင့် ညည်းညူ မြည်တမ်းပြီးတော့ ရှုမှတ်မှုကို မဖျက်လိုက်ရဘူး။ မရှုမှတ်ဘဲ ဣရိယာပုထ်ကိုမပြင်လိုက်ရဘူး။ သည်းခံပြီး ရှုမှတ်နေရမယ်”လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် မူလ ပဏ္ဏာသပါဠိ သဗ္ဗာသဝသုတ် စသည်မှာ-

သည်းခံ၍ရှုရန် ညွှန်ကြားတော်မူပုံ

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ဣဓဘိက္ခု- ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည်၊ ယောနိသော-အကြောင်းမှန်ဖြင့်၊ ပဋိသင်္ခါ ဆင်ခြင်၍ သီတဿ ဥဏှဿ-အအေးအပူကို၊ ဓမာ ဟောတိ-သည်းခံ၊ ဇိဗုတ္တဿ ပိပါသာယ-အစာဆာခြင်း ရေငတ်ခြင်းကို သည်းခံ၏။ ခုံသမကသဝါတာတပသရိသပသပ္ပဿာနံ-မှတ်ခြင်လေနေပူ မြွေကင်းတို့၏ အတွေ့တို့ကို သည်းခံ၏။ ဒုရတ္တာနံ ဒုရာဂတာနံ ဝစနပထာနံ-ကြိမ်းမောင်း ဆိုဆဲ စွပ်စွဲစကားတို့ကို သည်းခံ၏။ ဥပ္ပန္နာနံ သာရီရိကာနံ ဝေဒနာနံ ဒုက္ခာနံ- ကိုယ်ထဲ၌ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဒုက္ခဝေဒနာတို့ကို သည်းခံ၏။ တိဗ္ဗာနံ ခရာနံ ကဋ္ဌကာနံ- ကြမ်းတမ်းပြင်းထန် အခံခက်သော ဒုက္ခဝေဒနာတို့ကို သည်းခံ၏။ အသာတာနံ အမနာပါနံ ပါဏဟရာနံ-မခံသာ၍ မုန်းဖွယ်ဖြစ်သည့်ပြင် သေစေနိုင်လောက် သော ဒုက္ခဝေဒနာတို့ကို၊ အဓိဝါသက ဇာတိကော-သည်းခံခြင်း သဘောရှိသည်။ ဟောတိ-ဖြစ်၏လို့ ဟောတော်မူပါတယ်။

အဲဒီလိုသေစေနိုင်တဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာ အတွေ့ဆိုးများအထိ သည်းခံပြီး ရှုမှတ်နေတဲ့ အကျင့်ဟာ သဒ္ဓါတရားရှိသူတွေ အတွက် ကြည်ညိုစရာပါပဲ။ ဆေးရုံရောက်နေတဲ့ အချို့ယောဂီများဟာ သေလုနီးပါး ပြင်းထန်တဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာတွေကို ခံစား နေရပေမယ့် မညည်းညူဘဲ ရှုမှတ်နေနိုင်ကြတယ်။ အဲဒီလို ဟောတရားကို တွေ့မြင်ရသူတွေမှာ ရှုမှတ်မှုနှင့်စပ်ပြီး သဒ္ဓါတရား ဖြစ်ကြတယ်။ ဒါလောက်ကြီးကျယ်တဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာတွေကို မညည်းညူဘဲ သည်းခံနေနိုင်တာဟာ တော်တော်ထူးတဲ့ တရားပဲ လို့လဲ ချီးကျူးကြပါသတဲ့။ အခြားဘာသာဝင်ဖြစ်တဲ့သူတွေမှာတောင် အံ့သြပြီး ယုံကြည်သဒ္ဓါဖြစ်တဲ့ အရိပ်လက္ခဏာ ပေါ်လာ ပါသတဲ့။

သဒ္ဓါတရားမရှိသူ သဒ္ဓါတရားစကားနဲ့ မတည့်

ဒါပေမယ့် သဒ္ဓါတရား မရှိတဲ့ သူတွေမှာတော့ ဒီလို သည်းခံပြီး ရှုမှတ်ရမယ်ဆိုတာကို မကြည်ညိုနိုင်ဘဲ ရှိနေတတ်ကြ တယ်။ အဆင်းရဲခံပြီး ရှုမှတ်နေတာကို အတ္တကိလမထ-မိမိကိုယ် ပင်ပန်းစေတဲ့အကျင့်လို့တောင် ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချပြီး ပြောတတ်ကြ ပါသေးတယ်။ အဲဒါဟာ-

အဿဒ္ဓဿ-တရားမရှိသောသူအား၊ သဒ္ဓါကထာ-သဒ္ဓါတရားဖြစ်ဖွယ်စကားသည်၊ ဒုက္ကထာ-မကောင်းသော စကား ဖြစ်သည်-လို့ ဟောထားတဲ့ တရားတော်နဲ့ အညီပါပဲ။

သဒ္ဓါစရိုက်ရှိတဲ့ နတ်ဗြဟ္မာတွေမှာတော့ အဲဒီအခါတုန်းက ဒီလို သည်းခံပြီး ရှုပုံကို ကြားနာရတဲ့အတွက် သဒ္ဓါ ကြည်ညိုဖြစ်ပွားပြီး ပီတိပါမောဇ္ဇတွေ ဖြစ်ကြတယ်။ အဲဒီ ပီတိပါမောဇ္ဇကို ခယတော ဝယတော-ကုန်သွားသည် ပျက်သွား သည်-လို့ ရှုပြီး တရားထူးကို ရနိုင်အောင် သဒ္ဓါကြည်ညိုဖြစ်ဖွယ်ကောင်းတဲ့ ဒီတရားကို ဟောတော်မူတယ်လို့ မှတ်ယူနိုင်ပါ တယ်။

“ဒုက္ခဝေဒနာ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့အခါ မညည်းညူ မမြည်တမ်းဘဲ၊ ရှုမှတ်မှုကို မဖျက်ဘဲ သည်းခံပြီး ရှုမှတ်နေရင် သမာဓိ ပညာတွေ တိုးတက်ပြီး အကျိုးများသွားတယ်”ဆိုတာကို ဘုန်းကြီးတို့၏ တပည့်ယောဂီတွေထဲက ကိုယ်တွေ့ဖြင့် ထောက်ခံနိုင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ အများကြီးရှိနေပါတယ်။ “**သည်းခံရင် နိဗ္ဗာန်ရောက်တယ်**”ဆိုတဲ့ မြန်မာ ပရိဘာသာ စကားဟာ ဝိပဿနာတရား အားထုတ်ရာမှာ မှန်ကန်ကြောင်း အလွန်ထင်ရှားပါတယ်။ တရားအားထုတ်ခါစမှာ ညောင်းမှု ပူမှု နာကျင်မှု စသော အတွေ့ဆိုးကို အများအားဖြင့် တွေ့ရတတ်ပါတယ်။ အဲဒီလိုတွေ့ရတဲ့အခါ ဣရိယာပုထ်ကို မပြုပြင်ဘဲ သည်းခံပြီး အဲဒီဒုက္ခဝေဒနာကို ရှုမှတ်ရတယ်။ ရှုမှတ်ခါစမှာတော့ တိုးတိုးပြီး အခံခက်လာတတ်တယ်။ ဒါပေမယ့် ရှုမှတ်မှုက အားကောင်း လာတဲ့အခါကျတော့ အဲဒီ ဒုက္ခဝေဒနာဟာ လျော့လျော့ပြီး ပျောက်သွားတတ်ပါတယ်။ တချို့ပုဂ္ဂိုလ်မှာဆိုရင် ယူပစ်လိုက်သလို ရုတ်တရက် ပျောက်သွားတာလည်းရှိပါတယ်။ အဲဒီလိုပျောက်သွားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မှာ အဲဒီဒုက္ခဝေဒနာမျိုးဟာ နောက်ထပ်မဖြစ်ပေါ်

လာတော့ဘဲ အပြီးတိုင်လဲ ကင်းငြိမ်းသွားတတ်ပါတယ်။ တချို့ပုဂ္ဂိုလ်မှာဆိုရင် မူလက ဆေးကုလို့ မပျောက်နိုင်တဲ့ ရောဂါ တောင် အဲဒီလို ရှုမှတ်တာနဲ့ အရှင်းပျောက်သွားတာလည်း ရှိတယ်။

တချို့ကတော့ “ဒုက္ခဝေဒနာဖြစ်လာရင် ဣရိယာပုထ်ကို ချက်ခြင်းပြင်လိုက်ရမယ်”လို့ ညွှန်ကြားနေကြတယ်။ အဲဒီလို ညွှန်ကြားတဲ့ ဆရာတွေဟာ ရှုမှတ်နေရင်း ဒုက္ခဝေဒနာပျောက်ပြီး သမာဓိဉာဏ်များ ထူးခြားစွာဖြစ်ပုံကို မတွေ့ဘူးလို့ ကျကျ နနလည်း မရှုမှတ်ဘူးလို့ ဖြစ်ဖွယ်ရှိပါတယ်။ အမှန်ကတော့ ဒုက္ခဝေဒနာပေါ်လာတိုင်း ဣရိယာပုထ်ကို ပြုပြင်ပေးနေရင် သမာဓိဖြစ်ဖို့ဝေးပါတယ်။ သမာဓိမဖြစ်ရင် ဝိပဿနာဉာဏ် အစစ်ဖြစ်ဖို့လည်း ဝေးတာပါပဲ။ နောက်ပြီး တော့ (အတွေ့ဆိုးများ၊ နှိပ်စက်ငြား၊ ညည်းတွားမြည်တမ်း မပြုရာဆိုတဲ့) ဒီ ဒေသနာတော်ကိုလည်း မလိုက်နာ ရာရောက်ပါတယ်။ အတွေ့ဆိုးများနှင့် တွေ့ရတဲ့အခါ ဒီဒေသနာအရ မညည်းညူဘဲ သည်းခံပြီး ရှုမှတ်နေရင် တွေ့ကြုံခံစား နေရတဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာ ပျောက်ရုံမျှမက သမာဓိဉာဏ်တွေ ထူးထူးခြားခြားဖြစ်လာတာကို တွေ့ရမှာသေချာပါတယ်။ ဒါကြောင့် “ဘိက္ခု-သံသရာဘေးကို ရှုမြင်၍ ရှုမှတ် အားထုတ်နေသော ယောဂီရဟန်းသည်၊ ယဒါ-အကြင်အခါ၌၊ ဖဿေန-အတွေ့ဆိုးဖြင့်၊ ဖုဠော-တွေ့ရသည်၊ အဿ-ဖြစ်ရာ၏။ တဒါ-ထိုသို့တွေ့ရသောအခါ၌၊ ကုဟိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ရာ၌မျှ၊ ဝါ-တစ်စုံတစ်ခုသော အကြောင်းကြောင့်မျှ၊ (ရောဂါ ဖြစ်လိမ့်မယ်စသည်ဖြင့် တွေးတောတဲ့အကြောင်း စသည်ကြောင့်လို့ ဆိုလိုပါတယ်) ပရိဒေဝ-ငိုကြွေးမြည်တမ်းခြင်း ညည်းညူခြင်းကို၊ န ကရေယျ-မပြုရာ”လို့ ဟောတော်မူတာပါပဲ။

အဲဒါဟာ ထိုစဉ်အခါတုန်းက တရားနာ ပရိသတ်ထဲမှ သဒ္ဓါစရိုက်ရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေအတွက် ကြည်ညိုသဒ္ဓါဖြစ်ဖွယ် အလွန်သင့်လျော်တဲ့ တရားပါပဲ။ ဒါကြောင့်-

သဒ္ဓဿ-သဒ္ဓါတရားရှိသောသူအား၊ သဒ္ဓါကထာ-သဒ္ဓါတရားဖြစ်ဖွယ် စကားသည်၊ သုကထာ-ကောင်းသောစကား ဖြစ်သည်-လို့ ဟောတော်မူတာပါပဲ။

ဘဝကောင်းလဲ မတောင့်တနဲ့

အဲဒီလို အတွေ့ဆိုးများ တွေ့နေရတဲ့သူဟာ မမြည်တမ်းမညည်းညူရုံတွင် မဟုတ်သေးဖူး၊ ချမ်းသာလိမ့်မယ် ထင်ရတဲ့ ဘဝကောင်း ဘဝမြတ်တွေ တောင့်တခြင်းလည်း မပြုရဘူးတဲ့၊ ဒါကြောင့် ဘဝဇွဲ-ကာမဘဝ ရူပဘဝ အရူပဘဝ ဟူသော ဘဝသုံးပါးကိုလည်း၊ န အဘိပတ္တေယျ-မတောင့်တရာ-လို့ ဆက်ပြီး ဟောတော်မူပါတယ်။ အဲဒါကတော့ ထင်ရှား နေပါပြီ။ ချဲ့ပြောဖို့ မလိုပါဘူး။ အဲဒီ ကောင်းမြတ်တဲ့ ဘဝများကို မတောင့်တဘူး ဆိုတာလည်း ကြည်ညိုစရာပဲ။ တချို့က ယခုဘဝမှာ ကာမဂုဏ်တွေကိုစွန့်ပြီး ရဟန်းတရားကို ကျင့်နေရတဲ့အတွက် နောက်ဘဝကျတော့ နတ်ပြည် ရောက်ပြီးတော့ ကာမချမ်းသာတွေကို အများကြီး ခံစားသွားရလိမ့်မယ်လို့ မျှော်လင့်ပြီး ရဟန်းသီလ စသည်ကို စောင့်ထိန်း ကျင့်သုံးနေကြ တာလည်းရှိတယ်။ ဘုရားလက်ထက်တော်ကဆိုရင် “သေဋ္ဌေးသားစသည် လူချမ်းသာထဲက ရဟန်းပြုကြတာဟာ နောက်ဘဝ ကျတော့ နတ်သမီးရအောင်”လို့ ဆိုတဲ့ မဟုတ်သတင်းစကားတွေက အမျိုးသမီးလောကမှာ ပြန့်နေတယ်။ ဒါကြောင့် အရှင် သုဒိန်၏ ဇနီးဟောင်းများက- “အရှင်သားရယ်၊ နောက်ဘဝကျတော့ ပေါင်းသင်းရမည့် နတ်သမီးတွေက ဘယ်လိုနေပါ သလဲ”လို့တောင် အရှင်သုဒိန်ကို မေးကြသေးတယ်။ အရှင်ရဋ္ဌပါလ၏ ဇနီးဟောင်းများက လည်း အရှင်ရဋ္ဌပါလကို နည်းတူပဲ မေးကြပါတယ်။ အဲဒီလို မေးကြတာဟာ “သူတို့၏ ခင်ပွန်းဟာ နတ်သမီးရချင်လို့ သူတို့ကို စွန့်ပြီး ရဟန်းပြုသွားတယ်” ထင် လို့ (လူအမျိုးသမီးတွေထက် ဘယ်လိုများ ထူးသေးသလဲဆိုတဲ့အနေနဲ့) မေးကြတာပါပဲ။ အဲဒီလို နတ်ဘဝစသည်ကိုလည်း မတောင့်တရာဘူးတဲ့၊ နောက်ပြီးတော့-

လာမည့်ဘေးလည်း မကြောက်နဲ့

ဘေရဝေသု စ-တွေ့ကြုံရမည့် ဘေးတို့ ကြောင့်လည်း၊ န သမ္ပဝေဓေယျ-မတုန်လှုပ်ရာတဲ့၊ ကြောက်ဖွယ်ဘေး အမျိုးမျိုးကြောင့် ကြောက်ရွံ့ တုန်လှုပ်ပြီး တရားနလုံးသွင်းမှုကို မပျက်စေရဘူးလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီမှာ မဟာနိဒ္ဒေသ ပါဠိ တော်က ဘေးသရုပ်ကို ကြောက်ဖွယ်အာရုံဘေးနှင့် ကြောက်ခြင်းဘေးလို့ ၂-မျိုးခွဲပြီး ပြထားပါတယ်။ **ကြောက်ဖွယ် အာရုံဘေး** ဆိုတာက ဘာတွေလည်းဆိုရင် ကျား ခြင်္သေ့စသည် သားရဲဘေး မြွေကင်းဘေးများနှင့် လူဆိုး ဓားပြဘေးတွေပါပဲ။ ကြောက်ခြင်းဘေး ဆိုတာကတော့ ဇာတိ ဇရာ ဗျာဓိ မရဏဘေး မင်းဆိုးဘေး ခိုးသူဘေး မီးဘေး ရေဘေး အစရှိတဲ့ ဘေး ၂၅-ပါးကို ကြောက်ရွံ့ခြင်းပါပဲ။ အဲဒီဘေး ၂၅-ပါးကို သီလဝန္တသုတ္တန် တရားတော် ပဉ္စမပိုင်းမှာ အကျယ်ဝေဖန်ပြထားပြီး ရှိနေပါပြီ။

အဲဒီဘေး ၂-မျိုးထဲက ကြောက်စရာ အာရုံဘေးဆိုတဲ့ ကျားစသည်ကတော့ ယခုနေအခါမှာ မရှိသလောက်ပါပဲ။ ဒါပေမယ့် တချို့ တောကျတဲ့ဌာနများ၊ မြွေကင်းပေါတဲ့ဌာနများ၊ လိုဆိုး သူဆိုးတွေများတဲ့ ဌာနများမှာတော့ အဲဒီဘေးတွေကို ကြောက်တာနဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်းဌာနမှ ထွက်သွားတာ ရှိကောင်းရှိပါလိမ့်မယ်။ ပြန်ပေးဆွဲမှာကြောက်လို့ ကမ္မဋ္ဌာန်းဌာနကို မလာဝံ့တာလည်း ရှိနိုင်ပါတယ်။ ဘုရားလက်ထက်တော်ကာလဆီကတော့ အဲဒီလို ဘေးတွေကို မကြောက်ရွံ့ဘဲ စွန့်စားပြီး တောအရပ်တွေမှာ တရားအားထုတ်နေကြတာပဲ။ အဲဒီလို အကြောင်းအရာဟာ သံကိစ္စသာမဏေ ဝတ္ထုဖြင့် ထင်ရှားပါတယ်။

သံကိစ္စသာမဏေဝတ္ထု

မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်ကာလက အရှင်သာရိပုတ္တရာထံမှာ ရှင်ပြုတဲ့ သံကိစ္စသာမဏေ ဆိုတာ ရှိခဲ့ပါတယ်။ ရှင်ပြုရန် ခေါင်းရိတ်နေစဉ်မှာပင် ဆံပင် မွေးညင်း လက်သည်း ခြေသည်း သွား အရေ-ဆိုတဲ့ ဒီကောဋ္ဌာသ ၅-ခုကို နှလုံး သွင်းရတဲ့ တစ ပဉ္စက ကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှလုံးသွင်းပြီး ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တရဟန္တာ ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ နောက်တစ်ချိန်မှာ အရွယ်ကြီးမှ ရဟန်းပြုကြတဲ့ ရဟန်းသုံးကျိပ်က တစ်ခုသော တောအရပ်ကို သွားပြီး တရားအားထုတ်ဖို့ မြတ်စွာဘုရားထံ ပန်ကြားပြီး ကမ္မဋ္ဌာန်းယူကြတယ်။

အဲဒီအခါမှာ ဖြစ်ပေါ်မည့် ဘေးရန်ကို မြင်တော်မူတဲ့အတွက် အရှင်သာရိပုတ္တရာထံ ပန်ကြားပြီးမှ သွားကြဖို့ မြတ်စွာဘုရားက အမိန့်ရှိလိုက်တယ်။ အရှင်သာရိပုတ္တရာထံ ပန်ကြားတဲ့အခါ အရှင်သာရိပုတ္တရာက ဆင်ခြင်ကြည့်လိုက်တော့ အဲဒီရဟန်းများမှာ ဘေးတွေ့မည့် အရေးကိုလည်း မြင်တော်မူတယ်။ သံကိစ္စသာမဏေကို ထည့်လိုက်ပါမှ အဲဒီဘေးက လွတ်မြောက်နိုင်ကြမယ်ဆိုတာလည်း မြင်တော်မူတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီရဟန်းသုံးကျိပ်အား သံကိစ္စသာမဏေကို ခေါ်သွားဖို့ပြောပြီး သာမဏေကို ထည့်လိုက်ပါတယ်။

အဲဒီ ရဟန်းသုံးကျိပ်ဟာ သူတို့ ရည်ရွယ်ထားတဲ့ တောအရပ်သို့ သံကိစ္စသာမဏေနှင့်တကွ သွားရောက်နေထိုင်လျက် မြတ်စွာဘုရား ပေးလိုက်တဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ကြိုးကြိုးစားစား အားထုတ်နေကြပါတယ်။ အတိုချုံး ပြောရမှာပဲ။ အဲဒီလို အားထုတ်နေစဉ် တစ်ညဉ့်သောအခါမှာ တောပုန်းဓားပြငါးရာတို့က သတ်ပြီး ယဇ်ပူဇော်ဖို့ ရဟန်းတစ်ပါးကို လာတောင်းကြတယ်။ အဲဒီတော့ မထေရ်ကြီးက သူကိုယ်တိုင်လိုက်သွားမယ်လို့ ပြောတယ်။ အခြားရဟန်းများကလည်း အများအတွက် မိမိလိုက်သွားမယ်လို့ အသီးအသီးပြောကြတယ်။ အဲဒီအခါ သံကိစ္စသာမဏေက အများအတွက် သူလိုက်သွားမယ်လို့ သံဃာအား ပန်ကြာတယ်။ သံဃာက သာမဏေကို ခွင့်မပြုရဘူး။ အကြောင်းကတော့ အရှင်သာရိပုတ္တရာက ထည့်လိုက်တဲ့ သာမဏေလည်း ဖြစ်တယ်။ ခုနစ်နှစ်သားအရွယ် ငယ်ရွယ်သူကလေးလည်း ဖြစ်တယ်။ အဲဒါတွေ အကြောင်းပြုပြီး အပြစ်တင်ခံရမှာ စိုးရိမ်လို့ပါပဲ။ ဒါပေမယ့် သံကိစ္စသာမဏေက “အရှင်ဘုရားတို့ ဘာမှမပူကြပါနဲ့ ဥပဇ္ဈာယ် ဆရာတော် ဘုရားကြီးက ဘုရားတပည့်တော်ကို အရှင်ဘုရားတို့နှင့် ထည့်လိုက်တာဟာ ဒီကိစ္စအတွက်ပဲဖြစ်ပါတယ်။ ဘာမှ မစိုးရိမ်ကြပါနဲ့” လို့ပြောပြီး သံကိစ္စသာမဏေကလေးက ဓားပြတွေနဲ့ လိုက်ပါသွားတယ်။ သုံးကျိပ်သော ရဟန်းတော်တွေဟာ အားလုံးမျက်ရည်ကျလျက် ကျန်ရစ်ကြပါသတဲ့။

ဓားပြတွေက သူတို့နေရာရောက်တော့ သတ်ပြီးယဇ်ပူဇော်ဖို့ မီးဖိုစသည်ကို ပြင်ဆင်ကြတယ်။ ပြီးတဲ့အခါ ဓားပြခေါင်းဆောင်ကြီးက သံကိစ္စသာမဏေအနီးသို့ ဓားဖြင့် ခုတ်သတ်ရန် ချဉ်းကပ်သွားတယ်။ အဲဒီအခါ သာမဏေက ဈာန်သမာပတ်ကို ဝင်စားနေတယ်။ မည်သည့်ဈာန်လို့တော့ အဋ္ဌကထာမှာ ပြဆိုမထားဘူး။ အာနေဉ္စခေါ်တဲ့ စတုတ္ထဈာန်ဖြစ်ဟန် ရှိပါတယ်။ အဲဒီအနေမှာ ဓားပြခေါင်းဆောင်ကြီးက သန်လျက်ခေါ်တဲ့သူဓားရှည်ကြီးဖြင့် သာမဏေကို ခုတ်လိုက်တယ်။ ဓားက ကောက်သွားတယ်။ နောက်တစ်ကြိမ် ခုတ်လိုက်ပြန်တယ်။ အဲဒီတော့ ဓားကအရိုးဆီကို ခွေလိပ်သွားပါသတဲ့။ အဲဒီလို ဖြစ်ပုံကို တွေ့ရတော့ ဓားပြခေါင်းဆောင်ကြီးက သတိတရားရလာတယ်။ ကြည့်စမ်း အသိစိတ်ဝိညာဏ်စေတနာမရှိတဲ့ ဓားကတောင် ဒီအရှင်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို သိသေးတယ်။ အသိစိတ် ဝိညာဏ် စေတနာရှိနေပါလျက် ငါဟာ မသိတတ်ပါဘဲလားလို့ သတိတရားရပြီးတော့ ဓားကို ပစ်ချလိုက်ပြီး သာမဏေ၏ ခြေရင်းမှာ ဝပ်စင်းတောင်းပန် ကန်တော့တယ်။ ကန်တော့ပြီးတော့ အဲဒီဓားပြ ငါးရာဟာ သံကိစ္စသာမဏေထံမှာ သင်္ကန်းဝတ်ကြပါသတဲ့။ သံကိစ္စ သာမဏေလည်း သူတို့ကို သင်္ကန်းဝတ်ရန် ခွင့်ပြုပြီးတော့ တောကျောင်းနေရဟန်းများထံလည်း ပြန်သွားပြီးပန်ကြားတယ်။ ပန်ကြားပြီးတော့ အရှင်သာရိပုတ္တရာထံ ဓားပြထွက်တပည့်ငါးရာနှင့်တကွ ပြန်လာခဲ့တယ်။ မြတ်စွာဘုရားထံ သွားရောက်ကန်တော့တဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရားက-

ယော စ ဝဿသတံ ဇီ ဝေ၊
ဒုဿီလော အသမာဟိတော။
ဧကာဟံ ဇီဝိတံ သေယျော၊
သီလဝန္တဿ ဈာယိနော။

ယော စ-အကြင်သူသည်ကား၊ ဒုဿီလော-သီလမရှိဘဲ၊ အသမာဟိတော-သမာဓိလဲ မရှိဘဲ၊ ဝဿသတံ ဇီဝေ-နှစ်တစ်ရာပတ်လုံး အသက်ရှင်နေရာ၏၊ တတော-ထိုသူ၏ နှစ်တစ်ရာပတ်လုံး အသက်ရှင်လျက်နေခြင်းထက်၊ သီလဝန္တဿ-သီလရှိသည့်ပြင်၊ ဈာယိနော-သမထဈာန် ဝိပဿနာဈာန်ဖြင့် ရှုနေသောသူ၏၊ ဧကာဟံ ဇီဝိတံ-တစ်ရက်မျှ အသက်ရှင်နေရခြင်းသည်၊ သေယျော-သာလွန်၍ ကောင်းမြတ်ပါပေသတည်းလို့ ဟောတော်မူပါတယ်။

အဲဒီ ဂါထာတရားကို နာကြားရပြီးတော့ ဓားပြထွက် အဲဒီရဟန်း ငါးရာဟာ ရဟန္တာဖြစ်သွားကြပါသတဲ့၊ ဒီဝတ္ထုမှာ ပြောလိုရင်းကတော့ ဘုရားလက်ထက်တော် ကာလတုန်းက တောကျောင်း အရပ်များမှာ ကျားစသည် သားရဲဘေးရန်သာ မဟုတ်ဘူး လူဆိုး ဓားပြ ဘေးရန်လည်းရှိတယ်၊ အဲဒီလို ဘေးရန်ကို မကြောက်ရွံ့ဘဲ စွန့်စားပြီးတရား ကျင့်သုံးကြရတယ် ဆိုတာ သိစေလိုရင်းပါပဲ၊ အဲဒီတော့ အဲဒီလို စွန့်စားပြီး တရားကျင့်တော်မူကြတဲ့ ရဟန်းသံဃာတော် တွေဟာ ကြည်ညိုစရာ ကောင်းတာပေါ့၊ အဲဒီလို ကြည်ညိုစရာ ဂုဏ်တွေကို အာရုံပြုပြီး ကြည်ညိုသဒ္ဓါ ဖြစ်ပွားလျက် တရားထူးရကြစေရန် မြတ်စွာ ဘုရားက “(ဘောရဝေသု စ နသမ္ပဝေဓေယျ) ဘယကြောင့်လည်း မလှုပ်ဘဲ တရားကျင့် သုံးရတယ်” ဆိုတဲ့ ရဟန်းတော်များ၏ ဂုဏ်ကို ထုတ်ဖော်ပြီး ဟောတော်မူတာပါပဲ၊ အဲဒီမှာ ဆောင်ပုဒ်ကတော့ “သုံးပါးဘဝ၊ မတောင့်တ၊ ဘယကြောင့်လည်း မလှုပ် ရာ” တဲ့၊ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

သုံးပါးဘဝ၊ မတောင့်တ၊ ဘယကြောင့်လည်း မလှုပ်ရာ။

ကျားစားခံရတဲ့ ရဟန်း ဝတ္ထု

နောက်ပြီးတော့ ကျားစားခံရသည်အထိ စွန့်စားပြီး ကျင့်သုံးတဲ့ ရဟန်း၏ ဝတ္ထုလည်း ဒီနေရာမှာ ထုတ်ပြချင်ပါ သေးတယ်၊ အဲဒီအကြောင်းကို မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်အဖွင့် အဋ္ဌကထာမှာ ဒီလို ပြထားပါတယ်။

တစ်ချိန်က ရဟန်းတော်သုံးကျိပ်ဟာ မြတ်စွာဘုရားထံက ကမ္မဋ္ဌာန်းယူပြီးတော့ တောကျောင်းတစ်ခုမှာ ဝါကပ်နေကြ ပါသတဲ့၊ ညဉ့်သုံးယံပတ်လုံး ကိုယ့်နေရာနဲ့ကိုယ် နေပြီး ရဟန်း တရားကိုသာ မပြတ်အားထုတ်ဖို့ အချင်းချင်းထံ မလာကြဖို့ လည်း ကတိကဝတ်ပြုပြီး အားထုတ်နေကြတယ်၊ အဲဒီလို အားထုတ်နေရာမှာ နံနက်မိုးသောက်ယံ၌ အိပ်ငိုက်နေတဲ့ ရဟန်း တစ်ပါးတစ်ပါးကို ကျားတစ်ကောင်က ချီယူသွားပါသတဲ့၊ အဲဒီလို ကျားလာပြီး ဆွဲတဲ့အခါမှာ အဆွဲခံရတဲ့ ရဟန်းက အခြား ရဟန်းများအား သမာဓိမပျက်စေလိုတဲ့အတွက် “တပည့်တော်ကို ကျားဆွဲတယ်” လို့တောင် အသံမပြဘဲ လိုက်ပါ သွားပါ သတဲ့၊ တစ်ဆယ့်ငါးပါးလောက် ကျားစားပြီးတဲ့အခါ ဥပုသ်ပြုရာမှာ ရဟန်းတွေလျော့နေလို့ စုံစမ်းလိုက်တော့မှ အကြောင်း မှန်ကို သိရတဲ့အတွက် နောက်တစ်ခါ ကျားလာဆွဲရင် အသံပြုဖို့ ညွှန်ကြားပြောဆိုပြီး အားထုတ်မြဲ အားထုတ်နေကြပါသတဲ့၊ ဒီနေရာမှာ ဆင်ခြင်ကြည့်ရင် အဲဒီ ရဟန်းများဟာ ကျားဆွဲသတ်မှန်း သိပါလျက်နဲ့ နေမြဲ နေပြီး တရားကျင့်သုံးနေကြတာဟာ အင်မတန် ချီးကျူးစရာ ကြည်ညိုစရာ ကောင်းပါတယ်၊ “ဘယကြောင့်လည်း မလှုပ်ရာ” ဆိုတဲ့ ဒီတရားတော်နှင့်လည်း ကိုက်ညီနေတာပဲ၊ သဒ္ဓါနည်းပါးတဲ့ သူတွေရဲ့ အမြင်နဲ့ဆိုရင်တော့ အဲဒီ ရဟန်းတွေကို မိုက်ရှူးရဲ လုပ်တယ်လို့ ကဲ့ရဲ့ကောင်း ကဲ့ရဲ့ကြပေလိမ့်မယ်။

အဲဒီလို အားထုတ်မြဲ အားထုတ်နေကြရာမှာ ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်းပင် ရဟန်းငယ် တစ်ပါးကိုကျားက လာဆွဲ ပြန်တယ်၊ အဲဒီတော့ ကျားအဆွဲခံရတဲ့ ရဟန်းက “ကျားပါအရှင်ဘုရား” လို့ အသံပြုလိုက်ပါတယ်၊ အဲဒီအသံကို ကြားရတော့ အခြား ရဟန်းတော်များက မီးရှူးမီးစည်းများနဲ့ တုတ်တောင်ဝှေးများကို ကိုင်ပြီးတော့ ကျားနောက်လိုက်ပြီး လွတ်မြောက်စေရန် အားထုတ်ကြတယ်၊ ကျားက တစ်ဆယ့်ငါးပါးတောင် စားပြီးပြီဆိုတော့ အလွန်ရဲနေမှာပေါ့၊ ဒါကြောင့် ကျားက ရဟန်းများ မတက်ရောက်နိုင်တဲ့ ကမ်းပါးပြတ် ထိပ်ပေါ်ကို တက်သွားတယ်၊ အဲဒီတော့ ရဟန်းတွေက တက်မလိုက်နိုင်တာနဲ့ ဒီလို သတိ ပေးကြပါသတဲ့- “ငါ့ရှင်သူတော်ကောင်းရေ၊ ယခုအခါမှာ ငါတို့ ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်စရာ မရှိတော့ဘူး၊ ရဟန်းတို့၏ ဂုဏ်ထူး ဝိသေသဆိုတာ ဒီလိုအရာမှာ ထင်ရှားသိရပါတယ်” လို့ အားပေးစကားလောက်သာ ပြောကြရပါသတဲ့၊ ဆိုလိုတာကတော့ “မိမိ၏အစွမ်းသတ္တိ ထင်ပေါ်အောင် တရားကိုသာမဲပြီး အားထုတ်ပေတော့” လို့ ဆိုလိုတာပါပဲ။

အဲဒီအခါ ကျားက ခြေမကစပြီး ကိုက်စားနေပါသတဲ့၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ ဗျူမုခေ-ကျား၏ ခံတွင်း၌၊ နိပန္နောဝ- လျောင်းလျက်ပင်လျှင်၊ တံ ဝေဒနံ-ကျားစားခြင်းကြောင့်ဖြစ်နေသော ထိုဒုက္ခဝေဒနာကို၊ ဝိက္ခမ္ဘတ္တာ-ခွာ၍၊ ဝါ-ဝေးကွာစေ၍၊ ဝိပဿနံ ဝဇေန္တော-ဝိပဿနာကို ပွားစေလျက်၊ ယာဝ-ဂေါပုကာ ခါဒိတကာလေ-ခြေမျက်စိအထိ စားပြီးသောအခါ၌၊ သောတာပန္နော ဟုတ္တာ-သောတာပန်ဖြစ်ပြီးလျှင်၊ ခူးဆစ်အထိစားပြီးသောအခါ သကဒါဂါမ်ဖြစ်ပြီး၍၊ ချက်အထိ စားပြီးသော အခါ အနာဂါမ်ဖြစ်ပြီးနောက် နှလုံးသားကို မစားသေးမီပင် ပဋိသန္ဓိဒါလေးပါးတို့နှင့်တကွ (ရဟန္တာအဖြစ်) အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ပြီး၍ ဂါထာ ၂-ပုဒ်ကို ဥဒါန်းအဖြစ် ကျူးရင့် ရွတ်ဆို သွားပါသတဲ့။

ဒုက္ခဝေဒနာကို ခွာပုံ

ဒီနေရာမှာ “ကျားစားခံရလို့ ဖြစ်နေတဲ့ နာကျင်မှု ဒုက္ခဝေဒနာကို ခွာတယ်”ဆိုတာ ဘယ်လိုပါလဲလို့ မေးစရာ ရှိပါတယ်။ ဒီ ဝတ္ထု၏ ရှေ့အခြားမဲ့မှာ ပေါင်ကိုရိုက်ချိုး၍ အာမခံပေးပြီး တရားအားထုတ်တဲ့ အရှင်တိဿထေရ်ဝတ္ထုမှာ (ထေရဿ ဝေဒနံ ဝိက္ခမ္ဘတ္တာ သီလံ ပစ္စဝေက္ခတော ပရိသုဒ္ဓံ သီလံ နိဿာယ ပီတိပါမောဇ္ဇံ ဥပ္ပဇ္ဇိ) စသည်ဖြင့် ပြထားတဲ့ အဋ္ဌကထာ စကား ရှိပါတယ်။ အဲဒီ အဋ္ဌကထာစကားအရဆိုရင် “ဝေဒနံ ဝိက္ခမ္ဘတ္တာ-ဝေဒနာကို ခွာပြီးနောက်၊ သီလံ ပစ္စဝေက္ခတော-သီလကို ဆင်ခြင်တယ်”လို့ ဆိုထားတဲ့အတွက် “သီလကိုဆင်ခြင်ပြီး ဝေဒနာကိုခွာတယ်”ဆိုတဲ့ အနက်တော့ မရနိုင်ပါဘူး။ “ဝေဒနာကို ခွာပြီးတဲ့ နောက်မှ သီလကို ဆင်ခြင်တယ်”လို့သာ ထင်ရှားပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီအဋ္ဌကထာစကားဖြင့် “ဒုက္ခ ဒေါမနဿာနံ အတ္တဂံမာယ-ဒုက္ခဒေါမနဿ ဝေဒနာကို ချုပ်ရန်အတွက် သတိပဋ္ဌာန်ကို ဧကာယန-တစ်ခုတည်းသော လမ်း၊ တစ်ကြောင်းတည်းသောလမ်း”လို့ ဆိုသည့် မူလသံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ၏အဖွင့် ဖြစ်သည်အားလျော်စွာ ရှုမှတ်မှု သတိပဋ္ဌာန်ဖြင့်ပင် ခွာတယ်လို့ ယူလျှင် အဖွင့်ရှိပါတယ်။ ယခု ယောဂီများမှာ သွေးရိုးသားရိုး ဒုက္ခဝေဒနာဖြစ်စေ၊ တိုက်ခိုက်ထိပါးလို့ဖြစ်တဲ့ ဒုက္ခ ဝေဒနာဖြစ်စေ အဲဒီဝေဒနာကို စူးစိုက်ပြီး ရှုမှတ်နေလျှင် တဖြည်းဖြည်းချင်း လျော့လျော့လာပြီး ပျောက်ကင်းသွားတာကို ကိုယ်တိုင်တွေ့ကြရပါတယ်။ အဲဒါဟာရှုမှတ်မှုဖြင့် ဝေဒနာကွာသွားတာပဲ။ ဒါပေမယ့် အမြစ်ပြတ် ပျောက်စေနိုင်လောက်အောင် ဝိပဿနာသမာဓိပညာက မထက်သန်ရင်တော့ တော်တော်ကြာတဲ့အခါ အဲဒီ ဝေဒနာက ပြန်ပေါ်လာတတ်ပါတယ်။ အဲဒါဟာ ဝိက္ခမ္ဘန-ဝေးကွာစေတယ်ဆိုတဲ့ စကားနဲ့လည်း လျော်ပါတယ်။ ဝိပဿနာသမာဓိဉာဏ်က ထက်သန်ရင်တော့ အဲဒီလိုဒုက္ခ ဝေဒနာကို လုံးဝလည်း ကင်းပျောက်သွားစေနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့်ပင် မြတ်စွာဘုရားမှာ နောက်ဆုံး ဝါတွင်း၌ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ အကြီးအကျယ် ရောဂါဝေဒနာကို ဝိပဿနာဖြင့်ပင် ပျောက်ကင်းစေနိုင်တာပါပဲ။

သီလကို ဆင်ခြင်ပြီး ဝေဒနာကို ကွာစေနိုင်တယ်ဆိုတာလည်း ယုတ္တိရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီဝတ္ထုကတော့ သတိ ပဋ္ဌာန်ဖြင့် ဒုက္ခချုပ်ငြိမ်းစေကြောင်း ထုတ်ပြတာ ဖြစ်တဲ့အတွက် ကျားက ကိုက်ခဲပြီးစားလို့ဖြစ်တဲ့ဝေဒနာကို ဝေဒနာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်အရ ရှုမှတ်ပြီး ကွာစေတယ် ချုပ်ငြိမ်းစေတယ်ဆိုတာက ပိုပြီး သင့်မြတ်ပါတယ်။

ဒီဝတ္ထုမှာ ကျားအဆွဲမခံရမိကရော၊ ကျားက ဆွဲယူပြီး အစားခံနေရတဲ့အခါမှာရော ကြောက်ရွံ့သဖြင့် တရားအလုပ်မှ ထွက်ခြင်း နားနေခြင်းစသည်ဖြင့် မလှုပ်မရှားဘဲ ရဟန္တာဖြစ်သည်တိုင်အောင် မပြတ်ရှုမှတ်အားထုတ်နေတာဟာ “(ဘောရဝေသု စ န သမ္ပဝေဓေယျ) ဘယကြောင့်လဲ မလှုပ်ရာ”ဆိုတဲ့ ဒီတုဝဋ္ဌကသုတ် တရားတော်နှင့်အညီ ကျင့်တာပါပဲ။ အလွန်ချီးကျူးဖွယ် ကြည်ညိုဖွယ် ကောင်းပါတယ်။ ကဲ ဆောင်ပုဒ်ကို ထပ်ပြီး ဆိုကြပါဦး။

၉။ အတွေ့ဆိုးများ၊ နှိပ်စက်ငြား၊ ညည်းတွားမြည်တမ်း မပြုရာ။
သုံးပါးဘဝ၊ မတောင့်တ၊ ဘယကြောင့်လည်း မလှုပ်ရာ။

ဘေး ၂၅-ပါးကို ဘယ်လိုကြောက်ပြီး လှုပ်ရှားနိုင်သလဲ

ဘေး ၂၅-ပါးကို ဘယ်လိုကြောက်ပြီး လှုပ်ရှားနိုင်သလဲဆိုတော့၊ အဲဒီ ၂၅-ပါးထဲက ဘေးများစွာကိုတော့ ကြောက်ပြီးတရားအားထုတ်မှုမှလှုပ်ရှားဖွယ်မရှိပါဘူးတိုးပြီး အားထုတ်ဖွယ်သာရှိပါတယ်။ တရားအားထုတ်ရတယ်ဆိုတာဟာ ဘဝအသစ်ဖြစ်ခြင်း အိုခြင်း နာခြင်း သေခြင်းတို့မှ လွတ်မြောက်အောင် အားထုတ်ရတာပဲ။ မင်းဘေး စသည်တို့မှ လွတ်မြောက်ဖို့ ရည်ရွယ်ပြီးတော့လည်း အားထုတ်ရတာပဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီဘေးတွေကြောင့် တရားအားထုတ်မှုမှ လှုပ်ရှား ပျက်ပြားစရာတော့ မရှိသလောက်ပါပဲ။

ဒါပေမယ့် တရားအားထုတ်နေရင်း နေမကောင်း ထိုင်မသာ ရောဂါဖြစ်လာမှာကို ကြောက်ပြီး တရားလုပ်ငန်းမှ ထွက်သွားတာလဲ ရှိတတ်တယ်။ ခပ်လျော့လျော့ အားထုတ်နေတာလည်း ရှိတတ်တယ်။ အထိုင်ကြာလို့ ခြေတွေတုန်လာရင် ထုံနာ ကျင်နာ ဖြစ်မှာ စိုးရိမ်တတ်တယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီလိုတော့ မဖြစ်တတ်ပါဘူး။ သွေးတိုးရောဂါ နှလုံးရောဂါစသည် ဖြစ်မှာလည်း စိုးရိမ်တတ်တယ်။ အဲဒီလိုလည်း မဖြစ်တတ်ပါဘူး။ အဆင်သင့်ရင် မူလက ရှိနေတဲ့ ရောဂါတောင် ပျောက်သွား တတ်ပါသေးတယ်။ စိတ်ဖောက်ပြန်မှာကြောက်ပြီး တရားအလုပ်မှ ထွက်သွားတာလည်းရှိနိုင်တယ်။ ရှေ့ဆက်ပြီး အားထုတ်ရင် သေသွားမှာလေးလားလို့ ကြောက်ပြီး အားမထုတ်ဘဲ ရပ်နားနေတာလည်း ရှိနိုင်ပါတယ်။ ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ဗျာဓိဘေး မရဏဘေးဆိုတဲ့ ဒီဘေး ၂-ခုလောက်ကို အကြောင်းပြုပြီး တရားအားထုတ်ရာမှာ လှုပ်ရှားမယ်ဆိုရင် လှုပ်ရှားဖွယ်ရှိပါတယ်။ ဒါကလည်း စိတ်သဘောထား ညံ့တဲ့သူ အနည်းငယ်လောက်မှာသာ ဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရှိပါတယ်။ အများအားဖြင့်တော့ ဇာတိဘေး စသည်နှင့်စပ်ပြီး အဲဒီဘေးတွေမှ လွတ်မြောက်ရအောင်ကြိုးစားပြီး အားထုတ်နိုင်ဖို့သာ ရှိပါ တယ်။

မဟာနိဒ္ဒေသမှာ ကြောက်ဖွယ်အာရုံဘေးနှင့် ကြောက်ရွံ့ဘေးအားဖြင့် ၂-မျိုး ခွဲပြရာမှာ ကျား ခြင်္သေ့ စသော ကြောက်ဖွယ်ဘေးသာလျှင် “ဘယကြောင့် မလှုပ်ရဘူး”ဆိုတဲ့ ဒီအပိုဒ်၌ လိုရင်းဖြစ်တယ်။ ဇာတိ စသည်ကို ကြောက်ခြင်း စသော ဘေးများကတော့ ဘေးအဖြစ်ဖြင့် အရတူလို့ ထုတ်ပြခြင်းမျှပဲလို့ ယူသင့်ပါတယ်။ လိုရင်းမဟုတ်ဘဲနဲ့ အမည်တူများကို စုံလင်စေရုံမျှ ထုတ်ပြတာကို အတ္ထုဒ္ဓါရခေါ်တယ်။ ရသင့်တဲ့ အမည်အနက်ကို ထုတ်ပြတာလို့ ဆိုလိုပါတယ်။

ဒါကြောင့် ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့ သံကိစ္စသာမဏေဝတ္ထု၊ ကျားစားခံရတဲ့ ရဟန်းငယ်ဝတ္ထုများထဲက ရဟန်းများလိုပင် ဘေးရန်များကြောင့် မတုန်မလှုပ်ဘဲ ရှုမှတ်နေကျတရားကို မပြတ်ရှုမှတ်သွားကြဖို့ပါပဲ။ ဒီကနေ့ ဟောလာတာ ဘုရားဟော ဂါထာ ၂-ပုဒ်ပဲ ပြီးတယ်။ အချိန်က ကုန်နေပါပြီ။ အဲဒီဂါထာ ၂-ပုဒ် ဆောင်ပုဒ်များကို ဆိုပြီး တရားသိမ်းကြစို့။

၈။ မျက်စိကစား၊ ရွာစကား၊ ရှောင်ရှားကျင့်ရမည်။
ရသာမမက်၊ လောကဘက်၊ နှစ်သက် မြတ်နိုးပယ်ရမည်။

၉။ အတွေ့ဆိုးများ၊ နှိပ်စက်ငြား၊ ညည်းတွား မြည်တမ်း မပြုရာ။
သုံးပါးဘဝ၊ မတောင့်တ၊ ဘယကြောင့်လည်း မလှုပ်ရာ။

ယနေ့အဖို့၌ ကျွန်ုပ်တို့ ပြုစုပွားများ အားထုတ်အပ်သော ကုသိုလ်ကောင်းမှု အပေါင်း၏ အဖို့ဘာဂကို အမိအဘဆရာ သမားတို့အား လည်းကောင်း၊ ဤအရပ်၌ ရောက်ရှိနေသော လူပရိသတ် နတ်ပရိသတ် အပေါင်းအားလည်းကောင်း ရှေးဦးစွာ အထူးသဖြင့် အမျှပေးဝေပါကုန်၏။ အလုံးစုံသော သတ္တဝါအပေါင်းတို့အားလည်း အမျှပေးဝေပါကုန်၏။ အလုံးစုံသော သတ္တဝါအပေါင်းတို့သည် ဤကောင်းမှု၏ အဖို့ဘာဂကို အညီအမျှကြေ၍ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာကြပါစေ။

သာဓု...သာဓု...သာဓု။

တုဝဋကသုတ်တရားတော် ဇူတိယပိုင်း ပြီး၏။

တုဝဋ္ဌကသုတ် တရားတော်

တတိယပိုင်း

(၁၃၃၇-ခုနှစ်၊ ပြာသိုလကွယ်နေ့ ဟောသည်။)

တရားအနှစ်သစ်

မဟာသမယ ၆-သုတ်ထဲကတုဝဋ္ဌကသုတ်ကို ပြာသိုလပြည့်နေ့ကစပြီး ဟောလာတာ ၂-ကြိမ်ရှိခဲ့ပြီ၊ ပြီးခဲ့တဲ့ လဆုတ် (၈)ရက်နေ့က အမှတ်(၉) ဂါထာအထိ ဟောလို့ ပြီးသွားပြီ၊ ၁၃၃၇-ခုနှစ် ပြာသိုလကွယ် ဒီကနေ့ အမှတ် (၁၀) ဂါထာကစပြီး ဟောရမယ်၊ အဲဒီ ဂါထာကတော့ ရဟန်းတော်များမှာ ပစ္စည်းသိုလှောင်မှု ပလိဗောဓကင်းဖို့ ညွှန်ကြားတဲ့ တရားပါပဲ၊ ဟောတော်မူပုံ ကတော့-

ပစ္စည်းပို့သိမ်းထားမှု သန္နိဓိ ကင်းရမည်

၁၀။ အန္ဓာနံ 'မထော ပါနာနံ၊
ခါဒနီယာနံ အထောပိ ဝတ္ထာနံ။
လဒ္ဓါ န သန္နိဓိံ ကယိရာ၊
န စ ပရိတ္တသေ တာနိ အလဘမာနော။

ဘိက္ခု-ရဟန်းသည်၊ အန္ဓာနံ-ဆွမ်းတို့ကို လည်းကောင်း၊ အထော-ထို့ပြင်၊ ပါနာနံ-အဖျော်တို့ကို လည်းကောင်း၊ ခါဒနီယာနံ-ခဲဖွယ်တို့ကို လည်းကောင်း၊ အထောပိ-ထို့ပြင်လည်း၊ ဝတ္ထာနံ-အဝတ်အထည် သင်္ကန်းတို့ကိုလည်းကောင်း၊ လဒ္ဓါ-ရပြီးဖြစ်၍၊ သန္နိဓိံ-သိုမှီး သိမ်းထားခြင်းကို၊ န ကယိရာ-မပြုရာတွဲ။

ဆွမ်း အဖျော် ခဲဖွယ်တွေကို ရလာရင် စားသုံးပြီး ပိုတာကို နောက်ရက်အတွက် သိမ်းမထားရဘူး စွန့်လိုက်ရမယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ အဲဒီမှာ အန္ဓာ-ဆွမ်းဆိုတာ ဩဒန-ထမင်း၊ ကုမ္မာသ-မုံ၊ သတ္တု-ဆန်လှော်မှုန့်၊ မစ္ဆ-ငါး၊ မံသ-အသားဆိုတဲ့ ဒီစားဖွယ် ဘောဇဉ် ငါးပါးပါပဲ။

ပါန-အဖျော် ဆိုတာ (၁) သရက်ဖျော်ရည်၊ (၂) သပြေဖျော်ရည်၊ (၃) တောငှက်ပျော ဖျော်ရည်၊ (၄) အိမ်ငှက်ပျော ဖျော်ရည်၊ (၅) သစ်မည်စည် (နွယ်ချို) ဖျော်ရည်၊ (၆) မုဒရက် (သပြက်) ဖျော်ရည်၊ (၇) ကြာစွယ်ဖျော်ရည်၊ (၈) ဖက်သက် (မြရာ) ဖျော်ရည်ဆိုတဲ့ ဒီ (၈)ပါးပါပဲ၊ အဲဒီ အဖျော်များနှင့် အလားတူ အဖျော်များလည်း ရှိပါသေးတယ်။

ခါဒနီယ-ခဲဖွယ် ဆိုတာ မုန့်ညက်ခဲဖွယ်၊ မုန့်ခဲဖွယ်၊ အမြစ်ခဲဖွယ်၊ အခေါက်ခဲဖွယ်၊ အရွက်ခဲဖွယ်၊ အပွင့်ခဲဖွယ်၊ အသီးခဲဖွယ် ဆိုတာတွေပါပဲ။

အဲဒီမှာ ဘောဇဉ်နဲ့ ခဲဖွယ် ဆိုတာတွေက ရဟန်းများမှာ မွန်းမလွဲမီ နံနက်ပိုင်းကာလ၌သာ စားသုံးရတဲ့ ယာဝကာလိက ခေါ်တဲ့ စားသုံးဖွယ်တွေပဲ၊ အဲဒါတွေကို နောက်နေ့အရုဏ်တက်အောင် သိမ်းမထားရဘူး၊ အရုဏ်တက်သွားရင် အဲဒီစားသုံးဖွယ်တွေဟာ သန္နိဓိံ-သိုမှီး သိမ်းထားတာ ဖြစ်သွားတယ်၊ အဖျော်ကိုတော့ ယာမကာလိက ခေါ်တယ်၊ မွန်းလွဲပိုင်း ရော ညဉ့်ရော အရုဏ်မတက်မီအတွင်း သုံးဆောင်ကောင်းတယ်၊ အရုဏ်တက်သွားရင်တော့ အဲဒီအဖျော်လည်း သန္နိဓိံဖြစ်သွား တယ်၊ အဲဒီလို သန္နိဓိံဖြစ်သွားရင် မသုံးဆောင်ကောင်းတော့ဘူး၊ သန္နိဓိံဖြစ်ပြီး ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ကို စားသုံးရင် သန္နိဓိံ သိက္ခာပုဒ် အရ ပါစိတ်အာပတ်သင့်တယ်၊ အဖျော်ကို သောက်ရင် ဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်တယ်။

အရင်နေ့က အကပ်ခံထားတဲ့ သတ္တဟကာလိက နှင့် ယာဝဇီဝကကိုတောင် နောက်နေ့များ၌ အာဟာရအတွက် သုံးဆောင်ရင် ဒုက္ကဋ်အာပတ် သင့်သေးတာပဲ။ ဒါကြောင့် သန္နိဓိံသိက္ခာပုဒ်၏ အဖွင့် ပဒဘာဇနီ ပါဠိတော်မှာ-

ယာမကာလိကံ-အဖျော်ဆိုတဲ့ ယာမကာလိကကို လည်းကောင်း၊ သတ္တာဟကာလိကံ-ထောပတ် ဆီဦး ပျားရည် ဆီတင်လဲ ဆိုတဲ့ သတ္တာဟကာလိကကို လည်းကောင်း၊ ယာဝဇီဝိကံ-တစ်သက်လုံး သုံးကောင်းတဲ့ ဆေးကိုလည်းကောင်း၊ အာဟာရတ္ထာယ-အဆာပြေရေး အာဟာရအလိုငှာ၊ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ-ခံယူငြားအံ့၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿ-ဒုက္ကဋ္ဌသို့ရောက်၏၊ အဇ္ဈောဟာရေ အဇ္ဈောဟာရေ မျှိုတိုင်းမျှိုတိုင်း၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿ-ဒုက္ကဋ္ဌသို့ရောက်၏လို့ ဝေဖန်ပြထားပါတယ်။

အဲဒီ စားသောက်ဖွယ်များနှင့်စပ်ပြီး သိမ်းဆည်းမထားသင့်ကြောင်းကို ဂန္ဓာရဇာတ်က အကြောင်းအရာကလေးဟာ တော်တော် မှတ်သားဖွယ် ကောင်းပါတယ်။

ဆားတောင် သိမ်းမထားအပ်ကြောင်း

ဘုရားအလောင်းတော်ဟာ တစ်ခုသောဘဝက ဂန္ဓာရတိုင်းမှာ မင်းဖြစ်နေခဲ့တယ်။ ဂန္ဓာရတိုင်းပြည်ဆိုတာ ယခု အိန္ဒိယပြည်၏ အနောက်မြောက် နယ်စွန်းမှာ ကက်ရှမ်းရ်ဆိုတဲ့ နယ်နဲ့ စပ်နေတဲ့ အရပ်ပါပဲ။ အဲဒီ ဂန္ဓာရဘုရင် ဘုရား အလောင်းတော်ဟာ မင်းအဖြစ်မှ သံဝေဂရပြီး တောထွက်ရသွေ ရဟန်းပြုနေပါတယ်။ အဲဒီ ခေတ်တုန်းက ဝိဒေဟတိုင်းပြည်က ဘုရင်မင်းဟာလည်း သူ့မိတ်ဆွေ ဂန္ဓာရဘုရင်ရသွေ ရဟန်းပြုတဲ့ သတင်းကို ကြားရတဲ့အတွက် သူလည်း သံဝေဂရပြီး တောထွက် ရသွေရဟန်းပြုနေပါတယ်။ နောက်တစ်ချိန်မှာ အဲဒီ ရသွေ ၂-ပါးဟာ ဟိမဝန္တာတောမှာ အတူတကွ တရား ကျင့်သုံးနေကြတယ်။ အဲဒီလို တောထဲမှာ ဆားမပါတဲ့ သစ်သီး သစ်ဥ စသည်ကိုသာ စားနေကြရတော့ အာဟာရဓာတ် မပြည့်ဝဘဲ ရှိနေတယ်။ ဒါကြောင့် ဆားနှင့်အချဉ်ကို မှီဝဲသုံးဆောင်ရန်အတွက် ဟိမဝန္တာမှ ဆင်းလာပြီးတော့ အစွန်အဖျား ရွာတစ်ခုကို ရောက်လာကြတယ်။

အဲဒီရွာသားတွေက ရသွေ ၂-ပါး၏နေထိုင်ပုံကို ကြည့်ညိုပြီး ဆွမ်းများကို လှူဒါန်းကြတယ်။ တစ်နေ့သောအခါမှာ အဲဒီရွာသားများက ဆားထုပ်နှင့်တကွ ဆွမ်းကို လှူကြတယ်။ အဲဒီအခါ ဝိဒေဟတိုင်းပြည်မှ ဖြစ်လာတဲ့ ဝေဒေဟရသွေက နောက်ရက်များမှာ လိုရင် သုံးဖို့ ရည်ရွယ်ပြီး ပိုနေတဲ့ ဆားကို ဖက်ဖြင့်ထုပ်ပြီး သိမ်းထားတယ်။ တစ်နေ့သောအခါကျတော့ ဆွမ်းလှူကြရာမှာ ဆားမပါဘဲရှိနေသတဲ့ အဲဒီတော့ ဝေဒေဟရသွေက သူသိမ်းထားတဲ့ ဆားကို ဂန္ဓာရ ရသွေအား သွားပြီး ပေးပါတယ်။ အဲဒီအခါ “ဒီကနေ့ ဆွမ်းလှူကြရာမှာ ဆားမပါဘူး၊ ဘယ်က ရပါသလဲ”လို့ ဂန္ဓာရရသွေက မေးတယ်။ “ဆရာရေ ဟိုအရင်တစ်နေ့က လိုရင်ရအောင် သိမ်းထားတဲ့ ဆားဖြစ်ပါတယ်”လို့ ဝေဒေဟရသွေကဖြေကြားတယ်။ အဲဒီအခါ ဂန္ဓာရ ရသွေက ဝေဒေဟရသွေကို ဒီလို အပြစ်တင် ပြောကြားပါသတဲ့။

ဟိတ္တာ ဂါမသဟဿာနိ၊ ပရိပုဏ္ဏာနိ သောဠဿ။
ကောဠာဂါရာနိ ဖိတာနိ၊ သန္နိမိံ ဒါနိ ကုဗ္ဗသိ။

သမ္မ-အချင့်ရသွေ၊ တွံ-သင်သည်။ ပရိပုဏ္ဏာနိ-ပြည့်စုံကုန်သော၊ သောဠဿ ဂါမသဟဿာနိ-ဝိဒေဟတိုင်းဆိုင်ရာ တစ်သောင်း ခြောက်ထောင်သော မြို့ရွာတို့ကို၊ ဖိတာနိ-ရတနာ အပြည့်ရှိကုန်သော၊ ကောဠာဂါရာနိ-ဘဏ္ဍာတိုက်တို့ကို၊ ဟိတ္တာ-တွယ်တာမင့် စွန်းခဲ့ပြီး၍၊ ဣဒါနိ-ပစ္စည်းမဲ့ရသွေပြုနေသော ယခုအခါ၌၊ သန္နိမိံ ကုဗ္ဗသိ-နက်ဖြန်သဘက် စသည်မှာ သုံးဖို့ရာ ရည်ရွယ်၍ အဖိုးမတန်လှသော ဆားကို သိမ်းထားသမှု ပြုတုံ့ဘိ၏။

အဲဒီလို အကဲ့ရဲ့ခံရတော့ ဝေဒေဟရသွေက မခံချင်ဘူး၊ လူဆိုတာ အပြစ်ရှိနေတာ ဟုတ်ပေမယ့် မိမိကို ကဲ့ရဲ့ ပြစ်တင်တာကိုတော့ ခွင့်မပြုချင်ဘူး၊ ငဲ့ခံမနေချင်ဘူး ပြန်လည်ချေပလိုမြဲပဲ။ ဒါကြောင့် ဝေဒေဟရသွေကလည်း ဒီလို ပြန်ပြီးချေပပါတယ်။

ဟိတ္တာ ဂန္ဓာရဝိသယံ၊ ပဟူတဓနဓာရိယံ။
ပသာသနတော နိက္ခန္ဓော၊ ဣဓ ဒါနိ ပသာသသိ။

အာစရိယ-ဆရာရသွေ၊ ပဟူတဓနဓာရိယံ-များစွာသော ဥစ္စာ၏ တည်ရာဖြစ်သော၊ ဂန္ဓာရဝိသယံ-ဂန္ဓာရ တိုင်းပြည် အရပ်ကို၊ ဟိတ္တာ-စွန့်လွှတ်ခဲ့ပြီး၍၊ ပသာသနတော-သူတစ်ပါးအား ညွှန်ကြားဆုံးမရာ ဂန္ဓာရဘုရင်အဖြစ်မှ၊ နိက္ခန္ဓော-ထွက်ခွာခဲ့ပြီးသော၊ တွံ-သင်ဆရာသည်၊ ဣဓ-လက်အောက်ခံကင်းပသည့် ဤရသွေဘဝ၌၊ ဣဒါနိ-ယခုအခါဝယ်၊ ပသာသတိ-ဆုံးမရန် တာဝန်မရှိသော ကျွန်ုပ်အား ညွှန်ကြားဆုံးမတုံ့ဘိ၏ တဲ့။

အဲဒီတော့ ဘုရားအလောင်း ဂန္ဓာရ ရသေ့က ဒီလိုရှင်းပြပါတယ်။

ဓမ္မံ ဘဏာမိ ဝေဒေဟ၊ အဓမ္မော မေ န ရုစ္စတိ။
ဓမ္မံ မေ ဘဏမာနဿ၊ န ပါပ မုပလိမ္မတိ။

ဝေဒေဟ-ဝေဒေဟရသေ့၊ အဟံ-ငါသည်၊ ဓမ္မံ-အမှန်တရားကို၊ ဘဏာမိ-ပြောပြပါသည်၊ မေ-ငါ့အား၊ အဓမ္မော-တရားမှား အကျင့်မှားသည်၊ န ရုစ္စတိ-မနှစ်သက်ပါ။ ဓမ္မံ-တရားမှန် လမ်းမှန်ကို၊ ဘဏမာနဿ-ပြောပြသော၊ မေ-ငါ့အား၊ ပါပ-မကောင်းမှုအညစ်အကြေးသည်၊ နပုပလိမ္မတိ-မလူးလဲ မကပ်ငြိပါတဲ့။

အဲဒီလို ရှင်းပြလိုက်တော့ ဝေဒေဟရသေ့ကလဲ အဆုံးအမကို နှစ်သက်လက်ခံပါတယ်။ အဲဒီ ရသေ့ ၂-ပါးဟာ ဈာန်အဘိညာဉ်များကို ဖြစ်ပွားစေပြီး ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ လားရောက်ကြပါသတဲ့။ အဲဒီ ရသေ့ ၂-ပါးထဲက ဝေဒေဟရသေ့ဆိုတာ ဟာ အရှင်အာနန္ဒာ၏ အလောင်လျာ ဖြစ်ပါသတဲ့။

ဒီဇာတ်ဝတ္ထုမှာ သိစေလိုရင်းကတော့ သာသနာပရသေ့လောကမှာတောင် ပစ္စည်းသိမ်းဆည်းမှုကို အပြစ်မြင်ပြီး ကြည့်ရှောင်ကြတယ် ဆိုတဲ့အချက်ပါပဲ။ ယခုခေတ် လူတွေ၏ အမြင်နဲ့ဆိုရင် ဆားလောက် သိမ်းထားတာဟာ အပြစ်မရှိဘူးလို့ မြင်မည့်သူက များမှာပါပဲ။ အဲဒီလောက် အသေးအဖွဲ့ သိမ်းဆည်းမှုကိုတောင် အပြစ်မြင်ပြီး ကြည့်ရှောင်တာဟာ ကြည်ညိုစရာ ပါပဲ။ ဘုရားသာသနာတော်တွင်းက အလိုနည်းတဲ့ဂုဏ်၊ ရောင့်ရဲလွယ်တဲ့ဂုဏ်၊ ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေတဲ့ဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံတဲ့ ရဟန်းတော်များဟာလဲ စားသောက်ဖွယ်များကို နောက်ရက်များအတွက် ရည်ရွယ်ပြီး သိမ်းမထားဘူး ဆိုတဲ့ ကျင့်ဝတ်ကိုကြားနာရတဲ့ နတ်ဗြဟ္မာတွေမှာ သဒ္ဓါကြည်ညိုဖြစ်ပွားပြီး ဒီလိုတရားကိုနာကြရတဲ့အတွက် ဝမ်းမြောက်ကြ ပေလိမ့် မယ်။ အဲဒီလို ဝမ်းမြောက်တာကို ရှုပြီး တရားထူးကို တစ်ခဏချင်းလည်း ရသွားနိုင်ကြပါတယ်။ အဲဒီလို သဒ္ဓါပွားပြီး တရားထူးကို ရကြအောင်လို့ ဒီသုတ်တရားကို ဟောတော်မူတာပါပဲ။

နောက်ပြီးတော့ အဝတ်သင်္ကန်းကို သိမ်းဆည်းထားခြင်း မပြုရဘူးဆိုရာ၌ ရဟန်းများမှာ ခါးဝတ် သင်းပိုင်ရယ်၊ ကိုယ်ရုံ ဧကသီရယ်၊ ခြုံထည် ၂-ထပ် သင်္ကန်းကြီးရယ် ဒီသင်္ကန်းသုံးထည်သာ ဆောင်ဖို့ မြတ်စွာဘုရားက ဝန်အကျဉ်းဆုံး အနေဖြင့် ညွှန်ကြားထားတော်မူပါတယ်။ ခုတင်တိစီဝရိတ်ဆောင်တဲ့ ရဟန်းဆိုရင် ဒီသင်္ကန်း သုံးထည်ကိုသာ ဆောင်ထား ပါတယ်။ အပိုသင်္ကန်း မရှိပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ဝိနည်းတိစီဝရိတ်ဆောင်တဲ့ ရဟန်းမှာတော့ ပရိက္ခာရစောဠတို့ မျက်နှာ သုတ်နီသီဒိုင် အိပ်ရာခင်း အမာလွမ်း မိုးရေခဲတို့ဆိုတာတွေလည်း ဆောင်ထားနိုင်ပါသေးတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဝိကပ္ပနာပြုပြီး သိမ်းထားနိုင်တာလည်း ရှိပါသေးတယ်။ ဒါပေမယ့် လိုသလောက်ထက်ပိုပြီး သိမ်းထားရင် ဝိနည်းအရ အပြစ်မရှိသော်လည်း သုတ္တန် ဒေသနာအရ သလ္လေခ ဆိုတဲ့ ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေတဲ့ ကျင့်ဝတ်ကတော့ မပြည့်စုံဘဲ ရှိတော့တာပဲ။

ဒါကြောင့် မရှိလျှင် မဖြစ်တဲ့ သုံးဆောင်စရာ သင်္ကန်းလောက်သာ ဆောင်ထားပြီး သင်္ကန်းအပိုများကို သိမ်းမထား ဖို့ပါပဲ။ စွမ်းနိုင်ရင်တော့ သင်္ကန်းသုံးထည်မျှဖြင့် ရောင့်ရဲနေဖို့ပါပဲ။ အဲဒီလို သင်္ကန်းသုံးထည်မျှဖြင့် ရောင့်ရဲ နေတယ်ဆိုရင် အလွန်ကြည်ညိုစရာပါပဲ။ ဒီ အဝတ်သင်္ကန်းအပိုမထားတဲ့ ကျင့်ဝတ်ကို သာမညဖလသုတ် စသည်မှာ အလတ်စား သီလအဖြစ် ဖြင့်ပြထားပါတယ်။ ဒီနေရာမှာဆောင်ပုဒ်ကတော့ စားသောက်ဖွယ်များ၊ ဝတ်အစား၊ သိမ်းထားမပြုရာတဲ့။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

၁၁။ စားသောက်ဖွယ်များ၊ ဝတ်အစား၊ သိမ်းထားမပြုရာ။

တာနိ-ထိုစားသောက်ဖွယ်နှင့် အဝတ်တို့ကို၊ အလဘမာ-နော-မရသော်လည်း၊ န ပရိတ္တသေ-မပူပန် မကြောက်ရာ မစိုးရိမ်ရာတဲ့။ အဲဒီ စားသောက်ဖွယ် ဝတ်ရုံသုံးဆောင်ဖွယ်တွေကို အကြောင်းမညီညွတ်လို့ မရပေမယ့် စိုးရိမ်ပူပန် မနေရဘူး တဲ့။ ပဋိသင်္ခါနဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်ပြီးတော့ဖြစ်စေ၊ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ရှုသိပြီးတော့ဖြစ်စေ သည်းခံနေဖို့ပါပဲ။ ပဋိသင်္ခါန ဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်ပုံကတော့ ရှေးက ပြုခဲ့တဲ့ကုသိုလ်ကံက အားနည်းလို့ ဒီလို မပြည့်စုံဘဲ ရှိနေတာပဲ။ ယခု ရဟန်းကျင့်ဝတ် ကုသိုလ်တရားတွေကို ပြည့်စုံသည်ထက် ပြည့်စုံအောင် ကျင့်မယ်။ ယခု ငါ့မှာမပြည့်စုံဘူးဆိုပေမယ့်လို့ ငရဲ ကျရောက်နေသူ ပြိတ္တာဖြစ်နေသူတွေနဲ့ နှိုင်းစာကြည့်ရင် အများကြီးသက်သာပါသေးတယ်။ မျက်မှောက်မှာ မြင်တွေ့နေရတဲ့ အချို့တိရစ္ဆာန်တွေ အချို့ လူတွေနှင့် နှိုင်းစာကြည့်ရင်လည်း ငါ့မှာ သက်သာပါသေးတယ်။ ယခုလို ရဟန်းတရား ကျင့်နိုင်ခွင့်ရနေတာသည်ပင် အများကြီးအမြတ်ထွက်နေတာပဲ စသည်ဖြင့် ဆင်ခြင်ပြီးတော့လည်း သည်းခံ နေဖို့ ပါပဲ။ ဝိပဿ နာ ဉာဏ်ဖြင့် ရှုသိပုံကတော့ ဒီက ယောဂီတွေ ရှုမှတ်နေကျအတိုင်းပါပဲ။ မပြည့်စုံတဲ့အရာဝတ္ထုဆီကို စိတ်ရောက်သွားရင် အဲဒီ စိတ်ကို ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ဖို့ပါပဲ။ စိုးရိမ်ပူပန်တဲ့ စိတ်ဖြစ်ပေါ်လာရင်လည်း စိုးရိမ်တယ် ပူပန်တယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ပြီး ပယ်သွားဖို့ပါပဲ။ အဲဒီအတွက် ဆောင်ပုဒ်ကတော့ “ယင်းတို့ကိုပဲ မရလဲ စိတ်ထဲမပူမကြောက်ရာ”တဲ့။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

ယင်းတို့ကိုပဲ မရလဲ စိတ်ထဲ မပူ မကြောက်ရာ။

အဲဒီကနောက် အခြေခံ အထောက်အပံ့များနှင့် တကွ သမာဓိအကျင့်ကို ဒီလို ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

အခြေခံများနှင့်တကွ သမာဓိအကျင့်

၁၁။ ဈာယီ န ပါဒလောလ'ဿ၊
ဝိရမေ၊ ကုက္ကုစ္ဆာ နပုမဇ္ဇေယျ။
အထာသနေသု သယနေသု၊
အပုသဒ္ဓေသု ဘိက္ခု ဝိဟရေယျ။

ဘိက္ခု-သံသရာဘေးကို ရှုမြင်သော ရဟန်းသည်၊ ဈာယီ-သမထနိမိတ်အာရုံကို ကပ်၍ ရှုသောအားဖြင့် ဈာန်ဝင် စားလေ့ရှိသည်။ ဝါ-သဘောလက္ခဏာ အနိစ္စလက္ခဏာ စသည်ကို ကပ်၍ ရှုသောအားဖြင့် ဝိပဿနာဈာန် (မဂ်ဖိုလ်ဈာန်)ကို ဝင်စားလေ့ရှိသည်။ အဿ-ဖြစ်ရာ၏။ ပါဒလောလော-ခြေတို့ဖြင့် လျှပ်ပေါ်လှုပ်ရှား အသွားအလာ များလည်း န အဿ-မဖြစ်ရာတဲ့။

ဈာယီ-ဆိုတဲ့ပုဒ်က ရှုလေ့ရှိသည် ရှုနေသည်လို့ အနက်ရှိပါတယ်။ ဈာန်တစ်ပါးပါးဖြင့် မပြတ်ရှုနေရမယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဈာန်ဆိုတာ သမထနိမိတ်အာရုံကို ကပ်၍ရှုတဲ့ (အာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာန်) ခေါ်တဲ့ သမထဈာန်က တစ်ပါး၊ သဘာဝ လက္ခဏာ အနိစ္စလက္ခဏာ စသည်ကို ကပ်၍ရှုတဲ့ (လက္ခဏူပနိဇ္ဈာန်) ခေါ်တဲ့ ဝိပဿနာဈာန်က တစ်ပါး ဒီလို ၂-ပါးရှိတယ်။ မဂ်ဖိုလ်တရားလည်း နိဗ္ဗာန်၏ သဘာဝလက္ခဏာကို ကပ်၍ရှုသောကြောင့် လက္ခဏူပနိဇ္ဈာန်ထဲမှာ ပါဝင်ပါတယ်။ ဈာယီ-ဆိုတဲ့ ဒီပုဒ်ကို မဟာနိဒ္ဓေသမှာ “လေးပါးသော လောကီဈာန်ဖြင့် ရှုသည်၊ လောကုတ္တရာ ဈာန်ဖြင့် ရှုသည်”လို့ ဖွင့်ပြပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီမှာ လိုရင်းကတော့ (ပဋိပဒံ ဝဒေဟိ ဘဒ္ဒန္တေ၊ ပါတိမောက္ခံအတဝါပိ သမာဓိ) ဆိုတဲ့ တောင်းပန် စကားအရ မျက်မှောက် တွေ့သိအပ်တဲ့ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်တဲ့ သမထ ဈာန်သမာဓိ၊ ဝိပဿနာဈာန် သမာဓိ သာ လိုရင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် ကသိုဏ်းနိမိတ် အာရုံကို ဆိုရင်လည်း မပြတ်ရှုနေမယ်၊ အသုဘ အာရုံကိုရင်လည်း မပြတ်ရှုနေရမယ်၊ ဘုရားဂုဏ် စသည်ကိုရင်လည်း မပြတ်ရှုနေရမယ်၊ ဝင်လေ ထွက်လေကိုရင်လည်း မပြတ်ရှုမှတ်နေရမယ်၊ ဆံပင် မွေးညှင်း အစရှိတဲ့ ၃၂-ကောဋ္ဌာသ အာရုံကိုရင်လည်း မပြတ်ရှုနေရမယ်၊ မေတ္တာစသည်ကို ပွားစေသောအားဖြင့်ရင်လည်း မပြတ်ရှုနေရ မယ်၊ အဲဒီလို ရှုပြီးတော့ သမထဈာန်သမာဓိကို ရစေရမယ်၊ ဒါက မျက်မှောက်တွေ့သိအပ်တဲ့ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်း ပါဒကဖြစ်တဲ့ သမာဓိ အကျင့်ကို ပွားစေပုံပါပဲ။

ဝိပဿနာသမာဓိအကြောင်း

မျက်မှောက် တွေ့သိအပ်တဲ့ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်းအနီးကပ်သမာဓိအကျင့်ကတော့ ဝိပဿနာသမာဓိပါပဲ။ အဲဒီ ဝိပဿနာသမာဓိ ဖြစ်ပွားစေရန်ကတော့ မူလံ ပပဉ္စသင်္ခါယ-အစချိတဲ့ ဂါထာရဲ့ အဆုံးပိုင်းမှာ “သဒါသတော သိက္ခေ” ဆိုတဲ့ စကားတော်အတိုင်း မြင်မှု ကြားမှု စသည်ကို မပြတ်ရှုမှတ်နေရပါပဲ။ အဲဒီလို ရှုနေရင် ရှုတိုင်းရှုတိုင်း ရှုမိတဲ့အာရုံမှာ ကပ်ခနဲ ကပ်ခနဲ အခိုက်အတန့်မျှ တည်တည်သွားတယ်။ အဲဒီလို အခိုက်အတန့်မျှ တည်တည်သွားတဲ့ သမာဓိကို ဝိပဿနာ ခဏိသာမဓိ ခေါ်တယ်။ ဒီ သမာဓိကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ် (ပ-၂၈၁)မှာ-

ဈာနာနိ သမာပဇ္ဇိတွာ-ဈာန်တို့ကို ဝင်စားပြီး၍၊ ဝုဋ္ဌာယ-ယင်းဈာန်တို့မှ ထ၍၊ ဈာနသမ္ပယုတ္တံ စိတ္တံ-ဈာန်နှင့် ယှဉ်သော စိတ်ကို၊ ခယတော ဝယတော-ကုန်သွားသည် ပျက်သွားသည်ဟု၊ သမ္ပဿသော-ရှုမြင်သောယောဂီမှာ၊ ဝိပဿနာ က္ခဏေ-ဝိပဿနာရှုဆဲခဏ၌၊ လက္ခဏပဋိဝေဓေန-အနိစ္စစသော လက္ခဏာကို အသီးအသီး ထိုးထွင်း၍ သိသောအားဖြင့်၊ ခဏိကစိတ္တေကဂ္ဂတာ-စိတ်၏ ခဏမျှတည်သော ဧကဂ္ဂတာ-သည်၊ ဥပဇ္ဇတိ-ဖြစ်သည် လို့ ပြဆိုထား တယ်။

အဲဒီလို ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၏ အဖွင့်ဋီကာမှာလည်း ခဏိကစိတ္တေ-ကဂ္ဂတာတိ-စိတ်၏ခဏမျှတည်သော ဧကဂ္ဂတာ ဟူသည် ကား။ ခဓမ္မတ္တဋ္ဌိတိကော-စိတ်၏ ခဏမျှတည်ခြင်းရှိသာ၊ သမာဓိ-တည်ကြည်မှုပေတည်း။ ဟိ-မှန်ပေ၏။ သောပိ-ခဏမျှ တည်သော ထိုဝိပဿနာ သမာဓိသည်လည်း၊ အာရမ္မဏေ-ရှုစရာအာရုံ၌၊ နိရုဋ္ဌရံ-အခြားမရှိဘဲ၊ ဧကာကာရေန-တစ်မျိုးတည်း သော တည်ကြည်ပုံ အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ပဝတ္တမာနော-မပြတ်ဖြစ်နေလတ်သော်၊ ပဋိပက္ခေန-ဆန့်ကျင်ဘက် နီဝရဏတရား က၊ အနဘိဘူတော-မလွှမ်းမိုး အပ်သည်ဖြစ်၍၊ အပ္ပိတော ယံ-အပွန်သို့ ရောက်နေသကဲ့သို့၊ စိတ္တံ-စိတ်ကို၊ နိစ္စလံ ဌပေတိ -မလှုပ်ရှားအောင် ထားနိုင်ပေ၏-လို့ ဖွင့်ပြထားတယ်။

ဝိပဿနာရူပာယ်မှာ ဒီဇာနိကသာမဓိ မပါဘဲ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့် အဲဒီ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဖွင့် မဟာဋီကာ (ပ-၁၅)မှာပင် သမထယာနိကဿ-သမထကို အခြေခံ၍ ဝိပဿနာရူပာယ် ယောဂီမှာ၊ ဥပစာရပုပ္ဖနာသောဒံ သမာဓိဝိနာ-ဥပစာသမာဓိ အပ္ပနာ သမာဓိကို ကြည့်၍၊ ဝါ-ဥပစာသမာဓိ အပ္ပနာသမာဓိနှင့် ကင်း၍၊ လောကုတ္တရာဒိဂမော-လောကုတ္တရာတရားကို ရခြင်းသည်။ ကဒါစိ န သမ္ဘဝတိ-တစ်ခါတစ်ရံမျှ ဖြစ်ရိုးမရှိပေ။ ဣတဿ-ဝိပဿနာယာနိကပုဂ္ဂိုလ်မှာ၊ ခဏိကသာမဓိဝိနာ-ခဏိက သမာဓိကို ကြည့်၍၊ ဝါ-ခဏိကသမာဓိ နှင့်ကင်း၍၊ လောကုတ္တရာဒိဂမော-လောကုတ္တရာ တရားကို ရခြင်းသည်။ ကဒါစိ န သမ္ဘဝတိ-တစ်ခါတစ်ရံမျှ ဖြစ်ရိုးမရှိပေ-လို့ ပြဆိုထားတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ဒီဋီကာ(ပ-၁၁) မှာပင်-ခဏိကသမာဓိ ဝိနာ-ခဏိကသာမဓိနှင့် ကင်း၍၊ ဝိပဿနာ-ဝိပဿနာ ဉာဏ်သည်။ န သမ္ဘဝတိ-မဖြစ်နိုင်ပေ၊ ဖြစ်ရိုးမရှိပေ-လို့လည်း ပြဆိုထားပါသေးသည်။

ဒါကြောင့် (ဂစ္ဆန္တော ဝါ ဂစ္ဆာမိတိ ပဇာနာတိ) အစရှိသော သတိပဋ္ဌာန်ဒေသနာတော်နှင့်အညီ သွားရင် သွားတယ်- စသည်ဖြင့်၊ ရပ်ရင် ရပ်တယ်၊ ရပ်တယ်-စသည်ဖြင့်၊ ထိုင်ရင် ထိုင်တယ် ထိုင်တယ်-စသည်ဖြင့် တောင့်တင်းလှုပ်ရှားတဲ့ ဝါယောဓာတ်ကစပြီး ဝိပဿနာသက်သက်ရှုမှတ်နေပေမယ့် ခဏိကသာမဓိ အားမကောင်း သေးရင် ရုပ်နာမ်တရားများ၏ သဘာဝလက္ခဏာ စသည်ကို ကောင်းကောင်း မသိနိုင်သေးဘူး။ အဖြစ်အပျက် အနိစ္စလက္ခဏာ စသည်ကိုတော့ စ-စချင်း သိဖို့ရာ ဝေးပါသေးတယ်။

ဒါပေမယ့် သွားတယ်၊ ရပ်တယ်၊ ထိုင်တယ်၊ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် စသည်ဖြင့် ဖြစ်ဆဲရုပ်နာမ်ကို မပြတ် ရှုမှတ် နေရင် ခဏိကသာမဓိက တဖြည်းဖြည်းချင်း အားကောင်း အားကောင်းလာတယ်။ ရှုမှတ်ရာ ရှုရာရာအာရုံမှာသာ ကပ်လျက် ကပ်လျက် ဖြစ်ဖြစ်ပြီး တည်တည်နေတယ်။ အဲဒီလို ခဏိက သမာဓိ အားကောင်းလာတဲ့ အခါမှာ သွားတယ်၊ ညှာလှမ်းတယ် ဘယ်လှမ်းတယ်၊ ကြွတယ် လှမ်းတယ် ချတယ်-စသည်ဖြင့်၊ ထိုင်တယ် ထိုင်တယ်၊ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် စသည်ဖြင့် မှတ်ခိုက် မှတ်ခိုက်မှာ ဝါယောဓာတ်၏ တောင့်တင်းတွန်းကန်မှု လှုပ်ရှားမှု သဘောကိစ္စ စသည်ကို ပြတ်သား ရှင်းလင်းစွာ သိသိလာတယ်။ နောက်ပြီးတော့ မှတ်သိရတဲ့ ရုပ်သဘောနဲ့ မှတ်သိတဲ့ နာမ်သဘောမျှသာ ရှိတယ်ဆိုတာကိုလည်း ပိုင်းခြားပြီး သိလာတယ်။ အဲဒီကနောက် အကြောင်းနဲ့အကျိုး ဆက်သွယ်ပြီး ဖြစ်ဖြစ်နေတာကိုလည်း သိလာတယ်။ အဲဒီကနောက် မှတ်သိ ရတဲ့အာရုံတွေ အသစ် အသစ် ပေါ်လာပြီး ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုလည်း လက်ဖြင့် ကိုင်ပြီး ကြည့်ရသလိုပင် ထင်ရှား တွေ့သိရတယ်။

အဲဒီကခါမှာ ပျောက်ပျောက်သွားလို့ မမြဲတာတွေချည်းပဲလို့လည်း သိရတယ်။ ပေါ်ချည် ပျောက်ချည်နဲ့ ဆင်းရဲတွေ ချည်းပဲလို့လည်းသိရတယ်။ ကိုယ့်အလိုအတိုင်းအဖြစ်ဘဲသူ့သဘောအတိုင်း သူဖြစ်ပျက်နေလို့ အစိုးရတဲ့ အတ္တကောင် မဟုတ် ဘူး။ အနတ္တသဘောတရားချည်းပဲလို့လည်း သိရတယ်။ အဲဒီလို သိတာတွေဟာ ခဏိကသာမဓိ ကောင်းကောင်းဖြစ်နေတဲ့ အခါကျမှ ဖြစ်ပေါ် လာကြတာပဲ။ ဒါကြောင့် ‘ခဏိကသာမဓိနှင့် ကင်းပြီး ဝိပဿနာဉာဏ် မဖြစ် နိုင်ဘူး’ ဆိုတဲ့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ စကားဟာ မှန်ကန်ကြောင်း အလွန်ထင်ရှားပါတယ်။

ဝိသုဒ္ဓိအစဉ်နှင့် နှီးနှောကြည့်ရန်

ဒါပေမယ့် အဘိဓမ္မာသရုပ်ခွဲတဲ့ဘက်မှာ အားသန်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်အချို့ကတော့ သရုပ်ခွဲတဲ့နည်းဖြင့် ဆင်ခြင်လိုက်ရုံနဲ့ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ အခြင်းအရာဖြင့် သိတဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြစ်တယ်လို့ ယုံကြည်ပြီး ပြောဟောနေကြတာလည်းရှိတယ်။ အဲဒါကတော့ “သီလဝိသုဒ္ဓိ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိဆိုတဲ့ ဒီအခြေခံ ဝိသုဒ္ဓိလေးပါး ပြည့်စုံပြီးတဲ့ နောက်ကျမှ အနိစ္စ စသည်ဖြင့် သုံးသပ်တဲ့ သမ္မသနဉာဏ်ဖြစ်တယ်။ အဖြစ်အပျက်ကို မြင်တဲ့ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဖြစ်တယ်လို့ ပြဆိုထားတဲ့ ပါဠိ အဋ္ဌကထာ များနှင့် နှီးနှော ကြည့်ရင် သဘာဝမကျကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီလို သရုပ်ခွဲပြီး ဆင်ခြင်ရုံနဲ့ အရောင်အလင်းတို့ ပီတိပ သဒ္ဓိစသည်တို့ ထူးခြားစွာ ဖြစ်-မဖြစ် ဆင်ခြင်ကြည့်ရင်လဲ သဘာဝမကျကြောင်း ဆုံးဖြတ် နိုင်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် ဒီဂါထာက ဈာယီ-ရှုလေ့ရှိတယ်ဆိုတဲ့ စကားဖြင့် လောကီဈာန် သမာပတ် ရှစ်ပါးဆိုတဲ့ အခြေခံ သမာဓိ အကျင့်နှင့် ပြည့်စုံအောင် ရှုဖို့ ညွှန်ကြားတယ်။ အဲဒီလို သမထဈာန်ကို ရအောင် အားထုတ်နိုင်ရင်လည်း ဒွါရ ၆-ပါးက ထင်ရှားပေါ်လာသမျှ ရုပ်နာမ်တွေကိုရှုပြီး ထက်သန်တဲ့ ဝိပဿနာခဏိကသာမဓိနှင့်ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်ဖို့ ညွှန်ကြားတယ် လို့ ယူသင့်ပါတယ်။

အဲဒီလိုသမာဓိရအောင် အားထုတ်တဲ့သူဟာ လမ်းမများဘဲ တစ်နေရာရာမှာ တည်ငြိမ်စွာနေပြီး အားထုတ်ပါမှ သမာဓိက ထက်ထက်သန်သန် ဖြစ်နိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် သမာဓိဖြစ်ကြောင်း အထောက်အပံ့ ကိုလည်း “ပါဒလောလောခြေ တို့ဖြင့် လျှပ်ပေါ်လှုပ်ရှား အသွားအလာ များသည်။ န အဿ-မဖြစ်ရဘူး”လို့ ညွှန်ကြားတော်မူပါတယ်။

အဲဒီမှာ ခြေဖြင့် လျှပ်ပေါ်နေပုံ ခြေကမြင်းပုံကို မဟာနိဒ္ဒေသမှာ ဒီလိုဖွင့်ပြထားတယ်။ ခြံ ဥယျာဉ်မြို့ရွာ တစ်ခုခုမှ အခြား ခြံဥယျာဉ် မြို့ရွာများသို့ သွားနေရင်၊ တစ်နိုင်ငံမှ တစ်နိုင်ငံသို့ သွားနေရင် အဲဒါဟာ ခြေလျှပ်ပေါ်တဲ့အလုပ်ပဲတဲ့။ ယခု ကာလမှာ အချိန်အခွင့်ရနေပါလျက်နဲ့ တရားတော့အားမထုတ်ဘဲ ထိုထို အရပ်တွေကို လှည့်လည်နေကြတာ၊ ဘုရားဖူးဆိုတဲ့ ဂုဏ်အမည်နဲ့ ဟိုဟို ဒီဒီ လျှောက်လည်နေကြတာဟာလည်း ခြေလျှပ်ပေါ်ခြင်းထဲ ပါဝင်ဖွယ် ရှိပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ကျောင်းတိုက်ထဲမှာလည်း အကြောင်းကိစ္စ မရှိပါဘဲနဲ့ တစ်ကျောင်းမှ တစ်ကျောင်းသို့၊ တစ်နေရာမှ တစ်နေရာသို့၊ တစ်ခန်းမှ တစ်ခန်းသို့ သွားရောက်ပြီး ရပ်ရွာစကားတွေ ပြောကြား နားထောင်နေတာလည်း ခြေလျှပ် ပေါ်ခြင်း ပါပဲတဲ့။

အဲဒီလို အကြောင်းမဲ့ လှည့်လည် သွားလာခြင်းမရှိဘဲ ပဋိသလ္လာနာရာမော-တစ်ပါးတည်း နေမှု၌ ပျော်မွေ့ခြင်း ရှိသည်။ ပဋိသလ္လာနာရာမော-တစ်ပါးတည်းနေမှု၌ ပျော်မွေ့နေသည်။ အဿ-ဖြစ်ရာ၏။ အဇ္ဈတ္တံ စေတောသမထမနု ယုတ္တော- မိမိ၏စိတ်၌ နိဂရဏငြိမ်းအောင် အားထုတ်နေသည်။ အနိရာကတဇ္ဈာနော-ရှုမှုကို မစွန့်ဘဲ အမြဲရှုနေသည်။ အဿဖြစ်ရာ၏။ ဝိပဿနာယ သမန္နာဂတော-မမြဲဟု ရှုသိခြင်းစသော ဝိပဿနာနှင့် ပြည့်စုံသည်။ အဿ-ဖြစ်ရာ၏-တဲ့။

အဲဒါကတော့ ထင်ရှားနေပါပြီ။ ဘယ်လိုမှအကြောင်းမဲ့ မသွားဘဲ ကိုယ့်နေရာမှာသာနေပြီး မပြတ်ရှုနေရမယ်လို့ ဆိုလိုတာပါပဲ။ အဲဒီလို ရှုနေရင် ခြေဖြင့် လျှပ်ပေါ်ခြင်း မရှိဘဲ တည်ငြိမ်တဲ့ အကျင့်နှင့် ပြည့်စုံနေတော့တာပါပဲ။ နောက်တစ်ခု ကတော့-

လက်ခြေလှုပ်ရှားခြင်း (ကုက္ကုစ္ဆ) ကင်းစေရမယ်

ကုက္ကုစ္ဆာ-ကုက္ကုစ္ဆမှာ ဝိရမေ-ကြဉ်ရှောင်ရမယ်တဲ့။ အဲဒီမှာ ကုက္ကုစ္ဆ-ဆိုတဲ့ ပါဠိက စက်ဆုပ်ဖွယ်ပြုမှု၊ မကောင်းတဲ့ပြုမှု လို့ အနက်ရတယ်။ အဲဒီကုက္ကုစ္ဆ-က သုံးပါးရှိတယ်။ ရဟန်းများမှာ ဒီအမှုကို ပြုကောင်းလေသလား မပြုကောင်းဘူးလေလား လို့ ယုံမှား တွေးတောတာကိုလည်း ကုက္ကုစ္ဆ ခေါ်တယ်။ ဒီလို-အပ် မအပ် ဆင်ခြင်တာကတော့ ဝိနည်းအလေးပြုတဲ့ ရဟန်း များမှာ ဖြစ်သင့်တဲ့အမှုပါပဲ။ သို့သော်လည်း အဲဒီလို အပ်-မအပ် ယုံမှားရှိနေတဲ့ အမှုကို ပြုမှု လွန်ကျူးမှုကတော့ ကင်းသင့်ပါတယ်။ နောက်တစ်ပါးကတော့ ပြုသင့်တာကို မပြုမိလို့၊ မပြုသင့်တာကို ပြုမိလို့ စိတ်နှလုံး ပူပန်နေတာကိုလည်း ကုက္ကုစ္ဆခေါ် တယ်။ နောင်တ ပူပန်မှုလို့လည်း ခေါ်ပါတယ်။ အဲဒီ နောင်တပူပန်မှုလည်း ကင်းသင့်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ နောင်တပူပန်မှု ဖြစ်ပေါ်လာရင်တော့ ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ရမယ်။ နောင်တစ်ခုကတော့ ဟတ္ထကုက္ကုစ္ဆခေါ်တဲ့ အကြောင်းမဲ့ လက်လှုပ်ရှားခြင်း၊ ပါဒကုက္ကုစ္ဆခေါ်တဲ့ ခြေလှုပ်ရှားခြင်းများကို ကုက္ကုစ္ဆခေါ်တယ်။ ဒီနေရာမှာတော့ ဒီလက်ခြေလှုပ်ရှားမှု ကုက္ကုစ္ဆကင်းဖို့ဟာ လိုရင်းပါပဲ။ ဘာကြောင့်လည်းဆိုတော့ သမာဓိ ရှိနေရင် လက်ခြေတွေ အကြောင်းမဲ့ လှုပ်ရှားခြင်းဆိုတာ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ သမာဓိ မရှိတဲ့ သူတွေကတော့ တရားဟောနေရင်းဖြစ်ဖြစ်၊ စကားပြောနေရင်းဖြစ်ဖြစ်၊ တရားနာနေရင်းဖြစ်ဖြစ် လက်ခြေတွေက မငြိမ်ဘဲ လှုပ်ရှားနေတတ်တယ်။ အဲဒီလို လက်ခြေလှုပ်ရှားမှု လက်ခြေကမြင်းမှု ကုက္ကုစ္ဆ ကင်းစေရမယ်လို့ ဆိုလိုတာပါပဲ။ ဒီထိအောင် ဆောင်ပုဒ်ကတော့ “ဈာန်ကိုဝင်စား၊ လမ်းမများ၊ လှုပ်ရှားကုက္ကုစ္ဆ ကင်းရမည်”တဲ့။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

၁။ ဈာန်ကိုဝင်စား၊ လမ်းမများ၊ လှုပ်ရှားကုက္ကုစ္ဆ ကင်းရမည်။

မမေ့ရဘူးတဲ့

နောက်ပြီးတော့ နပမဇ္ဇေယျ-မမေ့ရဘူးတဲ့။ မမေ့ဆိုတာကတော့ အင်မတန်ကျယ်ဝန်းပါတယ်။ ဒီမှာ မဟာနိဒ္ဒေသက ဖွင့်ပြထားပုံကတော့ သက္ကစ္ဆကာရီ အဿ-ရိုသေစွာပြုရမယ်တဲ့။ ဘာကို ရိုသေစွာ ပြုကျင့်ရမှာလဲဆိုတော့ သီလ သမာဓိ ပညာအကျင့်ကို ရိုရိုသေသေ ဂရုတစိုက် ကျင့်ဖို့ပါပဲ။ အနီးကပ်အားဖြင့်တော့ ဒီဂါထာမှာ ပြထားတဲ့ သမာဓိအကျင့်နှင့် စပ်ပြီး ရိုရိုသေသေ ကျင့်ဖို့ပါပဲ။ သာတစ္ဆကာရီ-အမြဲမပြတ် ပြုကျင့်ရမယ်တဲ့။ တစ်နေ့လုံးမှ တစ်နာရီ ၂-နာရီလောက်ရှိပြီး အခြား အချိန်တွေမှာ အလကားနားနေတာမျိုး မဟုတ်ဘဲ မပြတ်ရှုမှတ် ကျင့်သုံးနေဖို့ပါပဲ။ နောက်ပြီးတော့ အဋ္ဌိတကာရီ- ရပ်နား မနေရဘူးတဲ့။ အနောလီနဂုတ္တိကော-နောက်မဆုတ်ရဘူးမလျော့ရဘူးတဲ့။ အနိက္ခိတ္တစ္ဆန္ဒော-အားထုတ်လိုတဲ့ ဆန္ဒကို မစွန့်မချ ရဘူး။ အနိက္ခိတ္တုရော-တရားလုပ်ငန်းဝန်ကို မစစ်ချရဘူး တရားလုပ်ငန်းမှ မထွက်ရဘူးတဲ့။ အပ္ပမာဒေါ ကုသ လေသု ဓမ္မေသု-ကုသိုလ်တရားတို့၌ ဖွားစေရန် မမေ့ရဘူးတဲ့။ နောက်ပြီးတော့ မပြည့်စုံသေးတဲ့ သီလ သမာဓိပညာကို ပြည့်စုံ အောင် အားထုတ်ဖို့မမေ့ရဘူးတဲ့။ အဲဒါကို ဆောင်ပုဒ်ထဲမှာတော့ မမေ့ဘဲသာလို့ဒါလောက်ပဲ ပြထားပါတယ်။ နောက်ပြီး တော့-

အထ-ထို့ပြင်၊ ဘိက္ခု-သံသရာဘေးကို ရှုမြင်သော ရဟန်းသည်၊ အပ္ပသဒ္ဒေသု-အသံနည်း၍ တိတ်ဆိတ်ကုန်သော၊ အာသနေသု-နေရာတို့၌၊ သယနေသု-အိပ်ရာတို့၌၊ ဝိဟရေယျ-နေရာ၏ တဲ့။

ဒီအပိုဒ်ကတော့ သမာဓိအကျင့်ကို အားထုတ်ရာမှာ သင့်လျော်တဲ့ ကျောင်းကို ညွှန်ကြားတာပါ။ သေနာသန-ပုဒ်ကို ကျောင်း လို့ အနက်ပြန်ကြပါတယ်။ အဲဒီပုဒ်ထဲက သေန-ဆိုတာနဲ့ ဒီဂါထာမှာ သယနေသု-ဆိုတာဟာ အနက်တူပါ။ အဲဒီ ပုဒ်ထဲက အာသန-ဆိုတာနဲ့ ဒီက အာသနေသု-ဆိုတာလည်း အနက်တူပါ။ သေနာသန-အိပ်ရာနေရာ ဆိုတာ ကျောင်းပါ။ ကျောင်း ဆိုတာလည်း အိပ်ရာ နေရာပါ။ ဒါကြောင့် အာသနေသု သယနေသု ဆိုတဲ့ ၂-ပုဒ်ကို ဆောင်ပုဒ်မှာ ကျောင်း လို့သာ ဖော်ပြထားပါတယ်။ ကဲ အဲဒီဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

မမေ့ဘဲသာ၊ ဆိတ်ငြိမ်ရာ၊ ကျောင်းမှာ နေရမည်။

ဈာန်ဝင်စားနိုင်ရန်၊ လမ်းမများရန်၊ လက်ခြေမလှုပ်ရှားဘဲ တည်ငြိမ်ရန်၊ သိက္ခာသုံးပါးကို ပြည့်စုံအောင်ကျင့်ရန် မမေ့စေရဘူး။ အမြဲသတိရှိပြီး အားထုတ်နေရမယ်။ အဲဒီလို သမာဓိ အကျင့်ကို ကျင့်ရာမှာ အနှောင့်အယှက်ကင်းစေရန် အသံ တိတ်ဆိတ်တဲ့ကျောင်း အိပ်ရာ နေရာမှာ နေရမယ်တဲ့။ တရားရှုမှတ်ရာမှာ အသံတိတ်ဆိတ်ရာဌာနဟာ အင်မတန်ကျေးဇူး များပါတယ်။ ဖြစ်နိုင်ရင်တော့ လူသူမနီးတဲ့ တောကျောင်းဟာ အကောင်းဆုံးပါ။ ဒါပေမယ့် ယခုနေအခါမှာတော့ အများ အတွက် ဘေးရန်အန္တရာယ် ကင်းဖို့ရာကလည်း လိုနေသောကြောင့် သင့်လျော်တဲ့နေရာမှာပဲ ကမ္မဋ္ဌာန်းဌာန ဖွင့်ထားကြ ရပါ တယ်။ ဒီဂါထာကတော့ နားလည်လောက်ပါပြီ။ နောက် ဂါထာကို ဟောရမယ်။

၁၂။ နိဒ္ဒိ န ဗဟုလီကရေယျ၊ ဇာဂရိယံ ဘဇေယျ အာတာပီ။
တန္နိ မာယံ ဟသံ ခိန္နံ၊ မေထုနံ ဝိပုဇေေ သဝိဘူသံ။

**အအိပ်နည်းပါး အနိုးများလျက်
ကြိုးစားနေသင့်ကြောင်း**

နိဒ္ဒိ-အိပ်ခြင်းကို၊ န ဗဟုလီကရေယျ- များစွာမပြုရာ၊ အာတာပီ-ကိလေသာကို ပူလောင် သွေ့ခြောက် ကင်းပျောက် စေနိုင်သော လုံ့လရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဇာဂရိယံ-နိုးကြားခြင်းကို၊ ဘဇေယျ-ချဉ်းကပ်မှီဝဲ စွဲမြဲဖြစ်ပွားစေရာ၏-တဲ့။

ဒါက အပဏ္ဏကပဋိပဒါ ခေါ်တဲ့ ကိန်းသေအကျင့် ၃-ပါးထဲက တစ်ပါး အပါအဝင်ဖြစ်တဲ့ အကျင့်ပါ။ အင်္ဂုတ္တရ ပါဠိတော် တိကနိပါတ်မှာ အပဏ္ဏကသုတ်ဆိုတာရှိပါတယ်။ အဲဒီမှာ သုံးပါးသော တရားတို့နှင့် ပြည့်စုံတဲ့ ရဟန်းဟာ အဏ္ဏက ပဋိပဒါ ခေါ်တဲ့ မုချကိန်းသေ အကျင့်ကို ကျင့်နေသည်မည်ကြောင်း၊ အာသဝေါကုန်ခန်း ရဟန္တာဖြစ်ရန် အကြောင်းကိုလည်း ပြီးစီးပြည့်စုံစေကြောင်းများကို ဟောကြားထားပါတယ်။ အကျင့်တရားသုံးပါးက ဘာတွေလဲဆိုရင်၊ (၁) ဣန္ဒြိယသံဝရက တစ်ပါး အဲဒါကို ဒီသုတ်မှာ (စက္ခုဟိ နေဝ လောလဿ) စသည်ဖြင့် ဟောခဲ့ပါတယ်။ (၂) ဘောဇေေ မတ္တညုတာက တစ်ပါး၊ အဲဒါကိုလဲ (ရသေစ နာနဂါဇ္ဈေယျ) စသည်ဖြင့် ဒီသုတ်မှာဟောခဲ့ပါပြီ။ (၃) တတိယအကျင့်ကတော့ ယခုဟောနေဆဲဖြစ်တဲ့ ဇာဂရိယာနုယောဂ အကျင့်ပါ။ အဲဒီအပိုဒ်ကို “အိပ်မှုနည်းပါး၊ နိုးမှုများ၊ ကြိုးစားထက်သန်စေရမည်”လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထား တယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

၁၂။ အိပ်မှုနည်းပါး၊ နိုးမှုများ၊ ကြိုးစားထက်သန်စေရမည်။

ကြိုးစားထက်သန်စေရမည် ဆိုတာကတော့ အာတာပီဆိုတဲ့ ပါဠိအရ ပြန်ထားတဲ့စကားပါ။ ဥမ္မမ္မဓာန်လုံ့လဖြင့် မပြတ်ရှုမှတ်နေရင် ကိလေသာတွေ ဖြစ်ခွင့်မရဘဲ ကင်းငြိမ်းနေတယ်။ အဲဒါဟာ ကိလေသာတွေကို ပူလောင်ခြောက်သွေ့ စေတာ ကင်းငြိမ်းစေတာပါ။ အဲဒီလို မပြတ်ရှုမှတ်နိုင်အောင် အားထုတ်မှုလုံ့လဖြင့် နိုးကြားနေတဲ့အချိန်က များစေရမယ်။ အိပ်နေတဲ့ အချိန်က နည်းစေရမယ်တဲ့။ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ကာ တစ်ရက်ကို နေ့သုံးပုံ ညသုံးပုံ ၆-ပုံဖြုပြီး ၅-ပုံမှာ နိုးကြား အားထုတ်နေရမယ်။ တစ်ပုံသာ အိပ်ရမယ်တဲ့။ ဒါကြောင့် ဇာဂရိယာနုယောဂအဖွင့် ပါဠိတော်များမှယူပြီး ဒီမဟာနိဒ္ဒေသမှာ ဒီလို ဖွင့်ပြထားပါတယ်။

ဣဓ-ဤသာသနာတော်၌၊ ဘိက္ခု-ရဟန်းသည်၊ ဒိဝသံ-တစ်နေ့ပတ်လုံး၊ စင်္ဂမေန-ရှုမှတ်လျက် စကြိုသွားခြင်းဖြင့် နိသဇ္ဇာယ-ရှုမှတ်လျက် ထိုင်နေခြင်းဖြင့်၊ အာဝရဏီယေဟိ ဓမ္မေဟိ-နိဝရဏ အကုသိုလ်တရားတို့မှာ၊ စိတ္တံ-စိတ်ကို၊ ပရိသော ဓေယျ-လုံးဝစင်ကြယ်စေရာ၏၊ ရတ္တိယာ-ညဉ့်၏၊ ပဌမံ ယာမံ-ပဌမယာမံပတ်လုံး၊ (ညဉ့် ၁၀-နာရီအထိလို့ ဆိုလိုပါတယ်) စင်္ဂမေန နိသဇ္ဇာယ-ရှုမှတ်လျက် စကြိုသွားခြင်း ထိုင်နေခြင်းဖြင့်၊ အာဝရဏီယေဟိ ဓမ္မေဟိ-နိဝရဏ အကုသိုလ်တရားတို့မှာ၊ စိတ္တံ-စိတ်ကို၊ ပရိသောဓေယျ-လုံးဝ စင်ကြယ်စေရာ၏၊ ရတ္တိယာ-ညဉ့်၏၊ မဇ္ဈိမံ ယာမံ-သန်းခေါင် ယာမံ၌၊ (၁၀-နာရီမှ နံနက် ၂-နာရီအထိဆိုလိုပါတယ်) ဒက္ခိဏေန ပဿေန-လက်ယာနံတောင်းဖြင့် စောင်းလျက်၊ ပါဒေ ပါဒံ အစွာဓာယ-ညာဘက်ခြေ၌ ဘယ်ဘက်ခြေကို အနည်းငယ် လွန်ထား၍၊ သတော သမ္ပဇာနော-အမှတ်ရလျက် သိလျက်၊ (လှဲအိပ်စဉ် လက်ခြေ ကိုယ်တို့ကို ပြုပြင်စဉ်မှာရော အိပ်မပျော်သေးမီမှာရော ရှုမှတ်ပြီးသိ နေရမယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်) ဥဋ္ဌာနသည်

မနသိကတ္တာ-နံနက် ၂-နာရီခန့်မှာ ထရန် နှလုံးသွင်းလျက်၊ သီဟသေယျ ကပ္ပေယျ-မြတ်သောအိပ်ခြင်းကို ပြုရာ၏။ (သန်းခေါင်ယာမ် ၄-နာရီခန့်မှာ ကျန်းမာရေးရစေရန် အိပ်ဖို့ ညွှန်ကြားတာပါ။) ရတ္တိယာ-ညဉ့်၏။ ပစ္ဆိမံ ယာမ်-မိုးသောက် ယာမ်၌၊ ပစ္စုပ္ပာယ-တစ်ဖန်ထ၍၊ စင်္ဂဟေ နိသဇ္ဇာယ-ရှုမှတ်လျက် စင်္ကြံသွားခြင်း ထိုင်နေခြင်းဖြင့်၊ အာဝရဏီ ယေဟိ ဓမ္မေဟိ-နီဝရဏ အကုသိုလ်တရားတို့မှ၊ စိတ္တံ-စိတ်ကို၊ ပရိသောဓေယျ-လုံးဝစင် ကြယ် စေရာ၏-တဲ့။

အဲဒါဟာ ဇာဂရိယာနယောဂ အကျင့်ကိုကျင့်ပုံ အပြည့်အစုံပါ။ ညဉ့်သန်းခေါင်ယာမ် ၄-နာရီလောက်သာအိပ်ပြီး နံနက် ၂-နာရီခန့်မှာ အိပ်ရာမှထပြီး ရံခါထိုင်လျက် ရံခါစင်္ကြံသွားလျက် မပြတ်ရှုမှတ်နေရမယ်။ ထိုင်ရာမှထတဲ့အခါ ရပ်တာရှိတယ်။ သွားရာက ထိုင်ခါနီးမှာလည်း ရပ်တာရှိတယ်။ အဲဒီရပ်တာကိုလည်း ရှုမှတ်ရတာပဲ။ ထို့အတူပင် ကြာကြာ ရပ်နေရင်း အဲဒီရပ်မှုကိုလည်းရှုရတာပဲ။ နေ့မှာတော့ လှဲမအိပ်ဘဲ တစ်နေ့လုံး မပြတ်ရှုနေရမယ်။ ညဉ့်ဦးယာမ် မှာလည်း ည ၁၀-နာရီအထိ မပြတ်ရှုနေရမယ်။ အဲဒါဟာ အိပ်နေမှု နည်းပါးပြီး ရှုမှတ်လျက် နိုးနေမှုများစေတဲ့ အကျင့်ပါ။ ရှုမှတ်ခြင်း မရှိဘဲအလကား နိုးနေတာကတော့ ကာမဝိတက်စသည်တွေကို ကြံပြီး အကုသိုလ်တွေပွားနေမယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို ကမ္မဋ္ဌာန်းလက်မဲ့ နိုးနေတာကိုတော့ မဆိုလိုပါဘူး။ ကမ္မဋ္ဌာန်း တစ်ခုတစ်ခုဖြင့် မပြတ်ရှုလျက် နိုးနေတာကိုသာ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒါကြောင့်(အာဝရဏီယေဟိ ဓမ္မေဟိ စိတ္တံ ပရိသောဓေယျ) နီဝရဏ အကုသိုလ်တရားတွေမှ စိတ်ကို လုံးဝစင်ကြယ် စေရမယ်လို့ ဆိုထားတာပါ။ အဲဒီမှာ ပရိသောဓေယျ-“ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်စေရာ၏”လို့ ဆိုတာနဲ့ လုံးဝစင်ကြယ် စေရာ ၏လို့ ဆိုတာဟာ အရ အတူတူပါ။

ပျင်းတာကိုလည်း ပယ်ရမည်

“အဲဒီလို မပြတ်ရှုမှတ်လျက် နိုးနေမှုများရမယ်”ဆိုတာဟာ ပျင်းနေရင်တော့ မဖြစ်ဘူး။ ဒါကြောင့် တန္နိ- ပျင်းရိခြင်းကို၊ ဝိပဇ္ဇဟေ-ပယ်ရမယ်တဲ့။ သူ့အလိုလို ပျင်းလာတာကို မပျင်းနဲ့လို့ အမိန့်ပေးရုံနဲ့တော့ ဖြစ်မှာမဟုတ်ဘူး။ အဲဒီ ပျင်းမှုဖြစ်ပေါ်လာရင် သင့်လျော်အောင် ဆင်ခြင်ပြီးတော့ရင်လဲ ပယ်ရမယ်။ ရှုမှတ်ပြီးတော့ရင်လဲ ပယ်ရမယ်။ ဘယ်လို ဆင်ခြင်ရမလဲဆိုတော့ ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်ဖြစ်ကြောင်း တရား(၁၀)ပါးထဲက သင့်လျော်ရာကို ဆင်ခြင်ရုံပါ။ ဆင်ခြင်ပုံကတော့-

(၁) ငရဲမှာကျရောက်နေတဲ့အခါ၊ ပြိတ္တာ ဖြစ်နေတဲ့အခါ၊ တိရစ္ဆာန်ဖြစ်နေတဲ့အခါများမှာ ဒီလိုတရားကို အားထုတ်ခွင့် မရဘူး။ ဒီလိုတရားကို အားမထုတ်ခွင့်မရှိတဲ့အတွက် ငရဲတိရစ္ဆာန်ပြိတ္တာဖြစ်ပြီး ဆင်းရဲခဲရတဲ့ဘဝတွေများလှပြီ။ ယခုအခါမှာ အစစအရာရာ အကြောင်းညီညွတ်လို့ အားထုတ်ခွင့်ရနေပေတယ်။ ဒီလို အခွင့်ကောင်းရနေတဲ့အခါ အားထုတ် ရမှာ ပျင်းနေလို့ တရားထူးကို မရရင် နောင်အခါမှာ ငရဲ တိရစ္ဆာန် ပြိတ္တာဘုံများသို့ ရောက်ပြီး ဘဝပေါင်းများစွာ အကြီးအကျယ် ဆင်းရဲဒုက္ခ တွေကို ခံစားသွားရလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် မပျင်းသင့်ဘူး စသည်ဖြင့်လည်း ဆင်ခြင်ပြီး ပျင်းရိမှုကို ပယ်ရမယ်။ အဲဒါဟာ အပါယ်ဘေးဆင်ခြင်ပြီး ပယ်ပုံပါ။

(၂) လောကမှာ စားဝတ်နေရေးအတွက် နေ့ရော ညဉ့်ပါအလုပ်လုပ်နေကြရတယ်။ များသောအားဖြင့် တစ်နေ့ လုံးလုပ်မှတစ်နေ့စာလောက်ရတာပဲများတယ်။ တနေ့လုပ်ရရုံနဲ့ ၁၀-ရက်စာ၊ တစ်လစာ ရတာကတော့ နည်းပါတယ်။ တစ်နှစ် စာရတာ၊ တစ်သက်လုံးအတွက် သုံးစားလောက်အောင် ရတာကတော့ မရှိသလောက်ပင် ရှားပါတယ်။ တရားနှလုံးသွင်း အားထုတ်ရတာကတော့ တစ်လစာလည်း မဟုတ်ဘူး။ တစ်နှစ်စာလည်းမဟုတ်ဘူး။ တစ်ဘဝစာလည်း မဟုတ်ဘူး။ အကြောင်း ညီညွတ်ရင် ၇-ရက်အတွင်းမှာလည်း တရားထူးကို ရနိုင်တယ်။ တစ်လ ၂-လ အတွင်းလည်း ရနိုင်တယ်။ အဲဒီလို တရား ထူးကို ရသွားရင် အောက်ထစ်ဆုံးအပါယ်လေးပါးကို မကျရောက်ရတော့ဘူး။ တစ်သံသရာလုံး လျှောက်ပြီး တွေ့သွားရမည့် အပါယ်ဆင်းရဲ သံသရာဆင်းရဲတွေမှ လွတ်မြောက်သွားနိုင်တယ်။ ဒီလောက် အကျိုးများတဲ့တရား ကို အားထုတ်ရာမှာ ပျင်းစရာ မရှိဘူး။ ပျော်ပျော်ကြီး စိတ်အားထက်သန်စွာနဲ့ အားထုတ်သင့်တာပဲ။ ဗပျံပေါ့လျော့လျော့နဲ့ တော့ ဒီတရားထူးကို မရနိုင်ဘူး စသည်ဖြင့် တရားအားထုတ်ခြင်း၏ အကျိုးကို ဆင်ခြင်ပြီးတော့လည်း ပျင်းရိမှုကို ပယ်ရမယ်။

(၃) ယခု ကျင့်နေရတဲ့ အကျင့်လမ်းဟာ သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တွေ သွားထားတဲ့လမ်း မဟုတ်ဘူး။ ဘုရားပစ္စေကဗုဒ္ဓါ မဟာသာဝက ရဟန္တာအရှင်မြတ်တွေ သွားထားတဲ့ အကျင့်လမ်းဖြစ်တယ်။ ဒီအကျင့်လမ်းကို သွားတဲ့သူဟာ ပျင်းနေလို့တော့ မဖြစ်ဘူး။ မပျင်းမရိ ထက်သန်တဲ့ လုံ့လနဲ့ သွားသင့်တယ်စသည်ဖြင့် အကျင့်လမ်းကို ဆင်ခြင်ပြီးတော့လည်း ပျင်းရိခြင်းကို ပယ်ရမယ်။

(၄) ဆွမ်း စသည်တို့ကို လှူကြတဲ့ ဒကာ ဒကာမတွေဟာ ဆွေမျိုးလည်း မဟုတ်ဘူး။ မိတ်ဆွေလည်း မဟုတ်ဘူး။ သင်ရဟန်းကို အမှီပြု၍ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း စီးပွားရေးဖြစ်လိမ့်မယ်လို့ မျှော်လင့်ပြီး လှူကြတာလည်းမဟုတ်ဘူး။ လှူလိုက် တဲ့ ဆွမ်းစသည်ကို သုံးဆောင်ပြီး ကိုယ်ချမ်းသာ စိတ်ချမ်းသာ အလဟဿ အချိန်ဖြုန်းနေဖို့ လှူကြတာလည်း မဟုတ်ဘူး။ အမှန်မှာတော့ လှူလိုက်တဲ့ ဆွမ်း စသည်ကို သုံးဆောင်ပြီး ရဟန်းတရားကို အားထုတ်လျက် သံသရာဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက် ပါစေ၊ ငါတို့လည်း ဒီအလှူဒါနကောင်းမှုကြောင့် ရနိုင်ခွင့်ရှိတဲ့လောကီလောကုတ္တရာအကျိုးများကို အပြည့်အစုံ ရပါစေ-လို့

ရည်ရွယ်ချက်လင့်ပြီး လူကြတာသာဖြစ်တယ်။ အဲဒီတော့ ဆွမ်းစသည်ကိုလူတို့ ဒကာ ဒကာမတွေ၏ ရည်ရွယ်ချက်ပြည့်စုံအောင် မပျင်းမရိ အားထုတ်သင့်တယ် စသည်ဖြင့် ဆင်ခြင်ပြီးတော့လည်း ပျင်းရိခြင်းကို ပယ်ရမယ်။ ဒါကတော့ ပိဏ္ဏပါတာ ပစယနတော-လူလိုက်တဲ့ ဆွမ်းကို တုံ့ပြန်ပြီး ပူဇော်ခြင်းဖြင့် ပျင်းရိမှုကို ပယ်ပုံပါပဲ။ ဒီပယ်ပုံနှင့် စပ်ပြီးတော့ အရှင်မိတ္တမထေရ် ဝတ္ထုကို သုတ်မဟာဝါ အဋ္ဌကထာ (၃၇၉) စသည်မှာ ဒီလို ပြထားပါတယ်။

အရှင်မိတ္တမထေရ်ဝတ္ထု

လယ်သမားလိုက်မှာ သီတင်းသုံးနေတဲ့ အရှင်မိတ္တမထေရ်ကို သူ့ဆွမ်းခံရွာမှ ဥပါသိကာမကြီး တစ်ယောက်က သားလိုပင် အလေးအမြတ်ပြုပြီး လှူဒါန်း ထောက်ပံ့ နေပါသတဲ့။ တစ်နေ့သောအခါ သစ်သီးသစ်ရွက် စသည်ကိုရှာရန် တောသို့သွားခါနီးမှာ အဲဒီဥပါသိကာမကြီးက သူ့သမီးကို ဒီလိုမှာထားခဲ့တယ် “သမီးရေ ဟိုနေရာမှာ ဆန်ဟောင်း၊ အကောင်းတွေ ရှိတယ်။ ဟိုနေရာမှာ ထောပတ်ရယ်၊ နွားနို့ရယ်၊ တင်လဲရယ် သိမ်းထားတာရှိတယ်။ သမီးရဲ့အစ်ကို အရှင်မိတ္တ ဆွမ်းခံ ကြွလာတဲ့အခါ အဲဒီ ဆန်ဟောင်း အမွန်အမြတ်တွေဖြင့်ချက်ပြီး ထောပတ် နွားနို့ တင်လဲများနှင့်တကွ ဆွမ်းကပ် ရစ်ပါ။ သမီးလည်း ကျန်တာစားပေါ့။ ငါကတော့ ယမန်နေ့က ကျန်နေတဲ့ ထမင်းကျန်ကို ထမင်းရည်နဲ့စားပြီးပြီ။ နေ့လယ် စားဖို့ အတွက်ကိုတော့ ဆန်ကွဲနဲ့ ဟင်းချဉ်ရွက်စပ်ပြီး ဆန်ပြုတ်ချဉ်ကလေး ကြိုထားလိုက်ပေတော့”လို့ မှာထားခဲ့ပါသတဲ့။

အရှင်မိတ္တမထေရ်က သင်္ကန်းရုံပြီးတော့ သပိတ်ကို အိတ်ထဲမှ ထုတ်ဆောင်နေရင်းပင် အဲဒီ ဥပါသိကာမကြီး မှာထားတဲ့အသံကိုကြားရလို့ သတိသံဝေဂဖြစ်ပြီး မိမိကိုယ်ကို ဒီလို ဆုံးမပါသတဲ့။ ဒကာမကြီးက ထမင်းရည်နဲ့ ထမင်းကျန်ကို စားသွားသတဲ့။ နေ့လယ်ကျတော့လည်း ဆန်ကွဲ ဟင်းရွက်စပ် ဆန်ပြုတ်ချဉ်ကို စားသောက်မယ်တဲ့။ သင်ရဟန်းအတွက်တော့ ဆန်ဟောင်းစသည် အကောင်းတွေကိုညွှန်ကြားတယ်။ ဒီဒကာမကြီးဟာ သင်ရဟန်းကိုမှီပြီး လယ်ယာ၊ ထမင်း၊ အဝတ်တို့ကို ရလိမ့်မယ်လို့ မျှော်လင့်ပြီး လူတာ မဟုတ်ဘူး။ လူ နတ် နိဗ္ဗာန် သုံးတန်သော စည်းစိမ် ချမ်းသာကိုသာ တောင့်တပြီး လူတာပဲ။ သင်ရဟန်းဟာ ဒီဒကာမကြီးအား အဲဒီ စည်းစိမ်ချမ်းသာတွေကို ပေးစွမ်းနိုင်ပါ့မလား။ စင်စစ်မှာတော့ ဒီဒကာမကြီး၏ ဆွမ်းကို သင်ရဟန်းဟာ ရာဂ ဒေါသ မောဟ မကင်းဘဲ ခံယူရန် မထိုက်ဘူး”လို့ ဆင်ခြင်ပြီးတော့ သပိတ်ကို အိတ်ထဲ ပြန်ထည့်ပြီး သူ့နေရာ လိုက်သို့ပြန်သွားတယ်။ အဲဒီရောက်တော့ “အရဟတ္တဖိုလ်သို့ မရောက်သေးမချင်း အပြင် မထွက်တော့ဘူး”လို့ အပြင်းအထန် အားထုတ်ရန် အဓိဋ္ဌာန်ပြုပြီး ထိုင်နေတယ်။ ကြာမြင့်စွာသော ကာလကပင် မမေ့မလျော့ အားထုတ်လာခဲ့တဲ့အတွက် ဝိပဿနာကို ပွားစေပြီး အဲဒီ နံနက်ပိုင်းမှာပင် အရဟတ္တဖိုလ်ရောက်ပြီး ရဟန္တာ ဖြစ်တော်မူ ပါသတဲ့။

အဲဒီအခါ နံနက်ပိုင်းမှန်းသိပြီးတော့ ဟိုဒကာမကြီး အိမ်သို့ ဆွမ်းခံကြွတော်မူပါတယ်။ ဒကာမကြီး၏ သမီးက ဆွမ်းကို အသင့်ချက်ပြုတ်ပြီး မထေရ်မြတ် လာနိုး လာနိုးနဲ့ စောစောကတည်းက စောင့်မျှော်နေတယ်။ ကြွရောက်လာတဲ့ အခါ ကျတော့ သပိတ်ထဲ ထောပတ် တင်လဲများနှင့်တကွ နွားနို့ဆွမ်းကို ကပ်လူလိုက်တယ်။ မထေရ်က (သုခံ ဟောတု) ချမ်းသာ ဖြစ်ပွားပါစေ-လို့ ဆုပေးပြီး ပြန်ကြွသွားတယ်။ ဥပါသိကာမကြီးက တောမှ ပြန်လာတဲ့အခါ ဘယ့်နယ်လဲ သမီး၊ ဥင့်အစ်ကိုတော် ကြွလာရဲ့လား”လို့ မေးတယ်။ အဲဒီအခါ သမီးက အကြောင်းအလုံးစုံကို အကုန်ပြန်ပြောတယ်။ အဲဒီအထဲမှာ မထေရ်ကြီး၏ မျက်နှာဟာ အခါတိုင်းထက် ကြည်လင်နေတယ်”ဆိုတာကို ကြားရတဲ့အတွက် အဲဒီဥပါသိကာမကြီးက ငါ့သားတော် ဒီကနေ့ ရဟန်းကိစ္စ ပြီးသွားပြီလို့သိပြီး “သမီးရေ၊ သင့်အစ်ကိုတော်ဟာ ဘုရားသာသနာတော်မှာ ပျော်သွားပြီ။ မပျင်းတော့ဘူး”လို့လည်း ပြောကြားပါသတဲ့။

အင်္ဂုတ္တရ အဋ္ဌကထာ (ပ-၃၉၅)မှာတော့ ဒီဆွမ်းတုံ့ပူဇော်မှုနှင့် စပ်ပြီး (ပိဏ္ဏပါတိက) ပိဏ္ဏပါတ်စုတင်ဆောင် အရှင် တိဿမထေရ် ဝတ္ထုကိုလည်း ဒီလို ပြထားပါသေးတယ်။

ပိဏ္ဏပါတိကတိဿမထေရ်ဝတ္ထု

ယခု သီရိလင်္ကာခေါ်တဲ့ သီဟိုဠ်ကျွန်း တောင်ဘက်အစွန်းမှာ မဟာဂါမဆိုတဲ့ ထင်ရှားတဲ့ ဌာနတစ်ခု ရှိတယ်။ ယခုတော့ မာဂမလို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒီ မဟာဂါမမှာ ထင်းရောင်းစားတဲ့ ဆင်းရဲသားတစ်ယောက် ရှိခဲ့ဖူးတယ်။ သူ့အမည်က မဟာတိဿတဲ့။ သူက စေတနာသဒ္ဓါတရားကောင်းတယ်။ ဒါကြောင့် သူ့ဇနီးနဲ့ တိုင်ပင်ပြီး ဆယ့်ငါးရက်တစ်ကြိမ်ကျ သံဃာတော်ထံမှ ပဋိပြီး ဆွမ်းလှူတယ်။ သာမဏေငယ်များက သူ့ ဆွမ်းဟင်းကို ခံယူပြီးတော့ မကောင်းဘူးဆိုတဲ့ အနေနဲ့ သူတို့ မျက်မှောက်မှာပဲ သွန်ပစ်သွားကြသတဲ့။

အဲဒီအကြောင်းကို ကြားသိရတော့ ထင်းသည် မဟာတိဿ ဒကာကြီးက “ငါတို့က ဆင်းရဲနွမ်းပါးတဲ့အတွက် အရှင်မြတ်တွေကို နှစ်သိမ့်ကျေနပ်အောင် မလှူနိုင်ဘူး၊ ဘယ်လိုလုပ်ရရင် ကောင်းမလဲဘဲ”လို့ ညည်းညူပြီးပြောတယ်။ အဲဒီအခါ သူ့ဇနီးက “ဘယ့်နယ်ပြောတာလဲရှင်၊ သားသမီးရှိနေရင် ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူ မမည်ပါဘူး၊ ဟောတာဟာ ရှင့် သမီးပဲ၊ ဒီသမီးကို တစ်ဦးဦးအိမ်မှာ အစေခံ အဖြစ်ပေါင်နံ့ထားရင် ငွေ ၁၂-ကျပ်ရမယ်၊ အဲဒီငွေနဲ့ နို့စားနွားမတစ်ကောင်ကို ဝယ်ပါ။ အရှင်မြတ်များအား စာရေးတံ နို့ဆွမ်း လှူကြပါမယ်။ အဲဒီလို လှူရင် အရှင်မြတ်များကို နှစ်သိမ့်ကျေနပ် စေနိုင်ကြပါလိမ့်မယ်”လို့ အကြံပေး ပြောကြားတယ်။ အဲဒီ ညွှန်ကြားချက်အတိုင်း သမီးကို တစ်အိမ်မှာ ခေတ္တ အပေါင် သဘောထားပြီး ရလာတဲ့ ငွေ ၁၂-ကျပ်ဖြင့် နို့စား နွားမကို ဝယ်လာတယ်။ အဲဒီ နွားမမှ သူတို့၏ ဘုန်းကံကြောင့် ညနေ ၃-မာဏိကာ နံနက် ၃-မာဏိကာ ထွက်သတဲ့။ **မာဏိကာ** ဆိုတာ ပြန်ရိုးပြန်စဉ် အနက်အားဖြင့် ၄-စိတ်ဝင် တင်းကို ခေါ်တယ်။ ဒီလိုဆိုတော့ တစ်နေ့ တစ်နေ့မှာ နွားနို့ ၆-တင်း ၆-တင်း ထွက်တယ်လို့ဆိုရမှာပေါ့။ ယခုခေတ်အနေနဲ့ ယုံဖို့ ခက်ကောင်း ခက်ပါလိမ့်မယ်။ ဒါပေမယ့် သူတို့၏ ပုည-ဘုန်းကံကြောင့် ထွက်တယ်ဆိုတော့ ဟိုခေတ်က ထူးခြားချက်ပဲလို့ ယူရင် သင့်လောက်စရာရှိပါတယ်။ အဲဒီလို အယူအဆကိုလည်း လက်မခံနိုင်ရင်တော့ မာဏိကာ-ဆိုတဲ့ စကားဖြင့် အဲဒီခေတ်တုန်းက အများသုံးနေကြတဲ့ နွားနို့ ခြင်္ခွက်လို့ ယူရုံရှိတာပါပဲ။ ညနေမှာ ရတဲ့နွားနို့ကို နို့ခမ်းလုပ်ပြီး အဲဒီ နို့ခမ်းမှ ရတဲ့ဆီဦးဖြင့် ထောပတ်လုပ်တယ်။ အဲဒီ ထောပတ်ဖြင့် ဆမ်းပြီး နို့ဆွမ်းကို စာရေးတံဆွမ်းအဖြစ်ဖြင့် လှူကြတယ်။ **စာရေးတံဆွမ်း** ဆိုတာ သံဃာတော်ထံမှ မဲချပြီး ကျရာပုဂ္ဂိုလ်က အလှူခံရတယ်။ အဲဒီ အခါကစပြီး ထင်းသည် မဟာတိဿအိမ်မှ စာရေးတံဆွမ်းကို ဘုန်းကံကြီးတဲ့ (ကံကောင်းတဲ့) ရဟန်းသာမဏေများသာ မဲကျပြီး ရရှိကြပါသတဲ့။

တစ်နေ့သောအခါမှာ အဲဒီမဟာတိဿက ဇနီးဖြစ်သူကို ပြောတယ် “ငါတို့မှာ သမီးကလေးကြောင့် ရှက်ဖွယ်မှ လွတ်ခဲ့တယ်။ ငါတို့အိမ်က ဆွမ်းလည်း အရှင်မြတ်တို့ သုံးဆောင်ထိုက်သည့် အကောင်းအမြတ် ဖြစ်ရတယ်။ ရှင်မက ဒီဆွမ်း အလှူဝတ်ကို မပျက်မကွက် ဆောင်ရွက်ရစ်ပါ။ ငါတော့ သမီးကလေး လွတ်မြောက်အောင် ရှာကြံပြုလုပ်ဦးမယ်”လို့ ပြောပြီး တော့ ကြံညစ်စက်တစ်ခုမှာ ဝင်ပြီး အလုပ်လုပ်တယ်။ ၆-လ ကြာတဲ့အခါ ငွေ ၁၂-ကျပ်ရတော့ သမီးကို ရွေးယူဖို့ရာ လုံလောက်ပြီလို့ စဉ်းစားပြီး ပြန်လာခဲ့တယ်။

အဲဒီအချိန်မှာ အမွေရိယ ကျောင်းတိုက်ကြီးမှာ သီတင်းသုံးနေတဲ့ ပိဏ္ဍပါတိက တိဿမထေရ်ကလည်း တိဿမဟာ ဝိဟာရက စေတီတော်ကို ဖူးမြော်ရန် အဲဒီ လမ်းကိုပဲ ထွက်လာတယ်။ ထင်းသည် မဟာတိဿ ဒကာကြီးက အဲဒီ အရှင် တိဿမထေရ်ကို မြင်ရတော့ မိအောင် လိုက်လာပြီးတော့ အရှင်တိဿမထေရ်ကို ရှိခိုးကန်တော့ပြီး အတူတကွ သွားနေတယ်။ အဲဒီလို သွားနေရင်း နေမွန်းတည့်အချိန် နီးကပ်လာတဲ့အခါ “ငါ့မှာ ထမင်းထုပ်မပါဘူး၊ အရှင်မြတ်မှာ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးဖို့ အချိန်ကျနေပြီ၊ ဆွမ်းစရိတ်ငွေတော့ ငါ့မှာရှိတယ်၊ ရွာတံခါး တစ်ခုရောက်တဲ့အခါ ဝယ်ပြီး ဆွမ်းကပ်မယ်”လို့ အကြံအစည် ဖြစ်တယ်။

အဲဒီလိုအကြံဖြစ်နေတုန်းမှာပင် လူတစ်ယောက်က ထမင်းထုပ်နှင့် ရောက်လာတယ်။ ဒကာကြီးက အရှင်တိဿကို ခေတ္တငံ့လင့်နေရန် လျှောက်ပြီးတော့ ထမင်းထုပ် ပါလာသူထံသွားပြီး “ငွေတစ်ကျပ်ပေးမယ်၊ ထမင်းထုပ်ကို ကျွန်ုပ်အား ပေးပါ”လို့ ပြောတယ်။ အဲဒီတော့ ထမင်းထုပ်ရှင်က စဉ်းစားကြည့်တယ်။ “ဒီထမင်းထုပ်ဟာ ယခုနေအခါ တစ်ပဲတောင် မတန်ဘူး၊ တစ်ကျပ် ပေးမယ် ဆိုတော့ အကြောင်းထူးရှိမှာပဲ”လို့ စဉ်းစားပြီး “တစ်ကျပ်နဲ့ မပေးနိုင်ဘူး”လို့ ဆိုပါသတဲ့။ လူတွေဆိုတာ ရနိုင်မယ်ဆိုရင် မတရားရချင်တဲ့ အဓမ္မရာဂ ဝိသမလောဘ ဆိုတာက ရှိနေတာပဲ။ တစ်ပဲမျှ မတန်တာကို တစ်ကျပ်ပေးမယ်ဆိုရင် ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာနဲ့ ရောင်းသင့်တာပဲ။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ မတရားလောဘကြောင့် ဈေးကိုင်လိုက်တာပဲ။ အဲဒီတော့ မဟာတိဿ ဒကာကြီးက စေတနာ ဗလဝနဲ့ ဆွမ်းကပ်ချင်နေတဲ့အတွက် ၂-ကျပ်ပေးမယ်၊ ၃-ကျပ်ပေးမယ် စသည်ဖြင့် ဈေးတက်ပြီး ပေးတယ်။ ထမင်းထုပ်ရှင်က မပေးနိုင်ဘူးလို့ချည်း ငြင်းနေတယ်။ ၁၂-ကျပ်ပေးမယ် ဆိုသည့်တိုင်အောင် မပေးနိုင်ဘူးလို့ဈေးကိုင် နေတာပဲတဲ့။

အဲဒီတော့ မဟာတိဿ ဒကာကြီးက “ကျွန်ုပ်မှာ ၁၂-ကျပ်သာ ရှိပါတယ်။ ရှိသေးရင် ဒါထက်ပိုပြီးလည်း ပေးနိုင်ပါတယ်။ ကျွန်ုပ်အတွက်လည်း မဟုတ်ပါဘူး၊ ဟိုသစ်ပင်အောက်မှာ အရှင်မြတ် တစ်ပါးကို ထိုင်နေစေခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအရှင် အတွက်ပါ။ ခင်ဗျားမှာလည်း ကုသိုလ်ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီ ထမင်းထုပ်ကိုပေးပါ”လို့ တောင်းပန်ပြီး ပြောပါတယ်။ “ဒါဖြင့် ယူပါတော့၊ ငွေ ၁၂-ကျပ်ကိုလည်း ပေးပါ”ဆိုပြီး ထမင်းထုပ်ရှင်က ရောင်းလိုက်တယ်။ မဟာတိဿ ဒကာကြီးက အဲဒီ ထမင်းထုပ်ကို ယူလာခဲ့ပြီး အရှင်တိဿမထေရ်ရဲ့ သပိတ်ထဲ လောင်းထည့် လှူတယ်။ တစ်ဝက်လောက် ထည့်မိတဲ့ အခါကျတော့ အရှင်တိဿမထေရ်က သပိတ်ကို ပိတ်လိုက်တယ်။ “ဒီဆွမ်းက တစ်ပါးစာသာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီဆွမ်းထဲက တပည့်တော် စားရန်မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ အရှင်ဘုရားအတွက်သာဖြစ်ပါတယ်။ တပည့်တော်ကို သနားသဖြင့် အကုန်ပဲ ခံယူတော် မူပါ”လို့ လျှောက်ပြီး အကုန်လုံးပဲ လောင်းထည့်ပြီး လှူလိုက်ပါတယ်။ အရှင်တိဿမထေရ်ကလည်း အကြောင်းထူးတော့ ရှိမှာပဲလို့ ဆင်ခြင်ပြီး အကုန်လုံးပဲ ခံယူသုံးဆောင်တော်မူပါတယ်။

ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီးတဲ့အခါ ခရီးဆက်သွားကြပြန်တယ်။ အဲဒီလိုသွားနေရင်း “ဒကာကြီးဟာ ဘာကြောင့် ဟိုထမင်းကို မစားသလဲ” လို့ အရှင်တိဿမထေရ်ကမေးတော့ မဟာတိဿ ဒကာကြီးက အကြောင်းအလုံးစုံကို အကုန်ဖွင့်လျှောက်ပါတယ်။ အဲဒီအကြောင်းစုံကို ကြားရတဲ့အခါ အရှင်တိဿမထေရ်မှာ သံဝေဂဖြစ်သွားပြီးတော့ “ဒီဒကာဟာ ပြုနိုင်ခဲ့တဲ့အမှုကို ပြုပေတာပဲ၊ ငါဟာ ဒီလိုဆွမ်းကို စားပြီးတော့ ဒီဒကာရဲ့ ကျေးဇူးကို သိသူ ဖြစ်သင့်တာပဲ။ သင့်လျော်တဲ့ ကျောင်းအိပ်နေရာကို ရရင် အဲဒီကျောင်းမှာ အရေအသားအသွေးများ ခန်းခြောက်သွားချင် သွားပေစေ တစ်ထိုင်တည်းဖြင့်ပင် အရဟတ္တဖိုလ် မရောက်ရင်မထာအားထုတ်မယ်” လို့ဆင်ခြင်ဆုံးဖြတ်မိပါသတဲ့။ အဲဒီလိုဆုံးဖြတ်ပြီးနောက်သွားမြဲသွားလို့ တိဿမဟာဝိဟာရ သို့ရောက်တဲ့အခါ အာဂန္တုကဝတ်များကိုလည်း ပြုပြီးတော့ မိမိရတဲ့ ကျောင်းခန်းထဲ နေရာခင်းပြီးထိုင်လျက် မူလက အားထုတ်ရင်းစွဲ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှလုံးသွင်း အားထုတ်နေတယ်။ အဲဒီနေ့ညဉ့်မှာတော့ အရောင်အလင်းလောက်တောင် မတွေ့ရဘူးတဲ့ နောက်တစ်နေ့မှစပြီး ဆွမ်းခံသွားခြင်း ပလိဗောဓကို ဖြတ်လျက် အဲဒီကမ္မဋ္ဌာန်းကို အနုလုံ ပဋိလုံ ရှုနေတယ် လို့ ဆိုပါတယ်။ အဲဒီနည်းဖြင့် (ဝိပဿနာ) ဝိပဿနာရှုလျက် ခုနှစ်ရက်မြောက် အရုဏ်တက်ချိန်မှာ ပဋိသမ္ဘိဒါ လေးပါးနှင့် တကွ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်သွားပါသတဲ့။ အဲဒီအခါ ကိုယ်က အလွန်ပင်ပန်းအားနည်းနေတဲ့အတွက် ကြာရှည် စွာ အသက်ရှင်နေဦးမည် မနေမည်ကို ဆင်ခြင်ကြည့်သောအခါ ကြာမြင့်စွာ အသက်ရှင်လျက် မတည်နိုင်တော့ဘူး ဆိုတာကို သိရတဲ့အတွက် နေရာများကို သိမ်းဆည်းခဲ့ပြီးတော့ သပိတ် သင်္ကန်းများကို ယူခဲ့ပြီး ကျောင်းတိုက် အလယ်က စည်ကြီးကို တီးစေကာ ရဟန်း သံဃာကို စည်းဝေးစေပါသတဲ့။

အဲဒီလို စည်းဝေးစေပြီးတော့ မဂ်ဖိုလ်နှင့်စပ်ပြီး ယုံမှားရှိရင် မေးကြဖို့ ပန်ကြားတယ်။ အဲဒီတော့ သံဃာတော်က ငါ့ရှင်သူတော်ကောင်း၊ သင်လိုပုဂ္ဂိုလ်တို့ဟာ မရှိတဲ့ဂုဏ်ကို မပြောကြပါဘူး၊ ဒီအရာမှာ ယုံမှားမရှိကြပါဘူး၊ သင့်မှာ သံဝေဂ ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းကို သိလိုကြပါတယ်။ ဘယ်အကြောင်းကို စွဲမိပြီး အရဟတ္တဖိုလ်ရောက်အောင် သင်အားထုတ်ပါသလဲ လို့ မေးပါတယ်။ အဲဒီအခါ အရှင်တိဿမထေရ်က “အရှင်ဘုရားလို့ ဒီမဟာဂါမမှာ ဝလ္လိယလမ်း၌ ထင်းသည် မဟာတိဿ ဆိုတဲ့ ဥပါသကာဟာ သူ့သမီးလေးကို ငွေ ၁၂-ကျပ်နှင့်အပေါင်ထားပြီးတော့ နို့စားနွားမကို ဝယ်ပါတယ်။ အဲဒီနွားမမှ နွားနို့ဖြင့် သံဃာတော်အား စာရေးတံ နို့ဆွမ်းလှူနေပါတယ်။ သူ့သမီးကို ပြန်ရွေးနိုင်ဖို့ ကြံစက်မှာ အလုပ်သွားလုပ်ပါတယ်။ ငွေ ၁၂-ကျပ်ရတဲ့အခါ သမီးကိုပြန်ရွေးယူဖို့ပြန်လာပါတယ်။ ပြန်လာစဉ် လမ်းခရီးမှာ လူတစ်ယောက်ထံမှ ထမင်းထုပ် ကိုရလာတဲ့ ငွေ ၁၂-ကျပ်ဖြင့် ဝယ်ယူခဲ့ပြီး တပည့်တော်အား ဆွမ်းလှူပါတယ်။ ဒီအကြောင်းတွေကို ဆွမ်းစားပြီးတဲ့ နောက်မှ သိရပါတယ်။ အဲဒီ အကြောင်းအရာများကို စွဲမိပြီး “ဆွမ်းတုံ့ပူဇော်မယ်” ဆိုတဲ့အနေနဲ့ အပြင်းအထန် တရား အားထုတ်ပြီး အရဟတ္တဖိုလ်တရားထူးကို ပြည့်စုံစေပါတယ် အရှင်မြတ်တို့ဘုရား” လို့ ပြောကြားပါသတဲ့။ အဲဒီလို ပြောကြား ပြီးတော့ ငါ၏ အလောင်းစဉ် ပြာသာဒ်ဟာ ထင်းသည် မဟာတိဿ၏ လက်ဖြင့်ထိကာမျှ၌သာလျှင် လှုပ်ရှားပါစေ လို့ အဓိဋ္ဌာန်ပြုပြီး ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံသွားပါသတဲ့။

အဲဒီအခါတုန်းက သီဟိုဠ်တောင်ပိုင်းအစွန်မှာ ဒုဒ္ဒဂါမဏိရဲ့ ခမည်းတော် ကာကဝဏ္ဏတိဿ ဆိုတဲ့ မင်းကြီးက စိုးအုပ်နေဆဲဖြစ်တယ်။ အဲဒီမင်းကြီးက “ရဟန္တာတစ်ပါး ပရိနိဗ္ဗာန်စံတယ်” ဆိုတဲ့သတင်းကို ကြားရတဲ့အတွက် မဟာဂါမ မြို့တော်မှတိဿမဟာဝိဟာရသို့ ထွက်တော်မူလာပါတယ်။ ပြုသင့်တဲ့ ကိစ္စတွေကို အားလုံးပြုပြီးတဲ့အခါ အလောင်းစင် ပြာသာဒ်ကို မီးသဂြိုဟ်မည့် ဌာနသို့ ယူဆောင် ရွှေစေတော့ ရွှေလို့ မလို့မရဘဲရှိနေပါသတဲ့။ အဲဒီတော့ အကျိုး အကြောင်းစုံ စမ်းကြည့်တဲ့အခါ အဓိဋ္ဌာန် ပြုသွားကြောင်း သိရတဲ့အတွက် ထင်းသည် မဟာတိဿကိုခေါ်စေတယ်။ မေးမြန်း ပြီးတော့ လမ်းမှာ ဆွမ်းကပ်ခဲ့တဲ့ ရဟန်းတော် ဟုတ်မဟုတ် ကြည့်ရှုစေတယ်။ ဟုတ်ကြောင်း သိရတဲ့အခါ ထူးမြတ်တဲ့ အဝတ်အဆင်း တန်ဆာများကို ဝတ်ဆင် စေပြီးတော့ အလောင်းစင် ပြာသာဒ်ကို မ၊ စေတယ်။ ထင်းသည် မဟာတိဿ-က မထေရ်၏ ခြေတော်တို့ကို ရိုသေစွာ ရှိခိုးပြီး လက်နှစ်ဖက်ဖြင့် ပင့်မလိုက်တယ်။ ပင့်မပြီး သူ၏ ခေါင်းပေါ်မှာ တင်လိုက်တယ်။ အဲဒီအခါ အလောင်းစင်ပြာသာဒ်က သူ့အလိုလို ပျံတက်ပြီး မီးသဂြိုဟ်မည့် ထင်းပုံပေါ်ရောက်သွားတယ်။ လေးဘက် လေးတန်မှ သူ့အလိုလို မီးထပြီး လောင်သွားပါသတဲ့။

ဒီဝတ္ထု ၂-ခုဖြင့် ပြလိုရင်းကတော့ ဒကာ ဒကာမတွေက လူတဲ့ဆွမ်းကို တုံ့ပြန်ပူဇော်တဲ့အနေဖြင့် ဝီရိယကို ထက်ထက် သန်သန်ဖြစ်စေဖို့ပါပဲ။ ဒီနေရာမှာ စဉ်းစားစရာ အချက်တစ်ခု ရှိပါတယ်။ ဘာလဲဆိုရင် ဒကာ ဒကာမများအား အကျိုးများစေရန် ရဟန်းတော်က တရားကိုကျင့်ရင် ဒကာ ဒကာမတွေမှာ ရတဲ့အကျိုးထက် ကျင့်တဲ့ရဟန်းမှာ ရတဲ့အကျိုးက အဆမတန်သာပြီး ကြီးမြတ်တဲ့ အကြောင်းပါပဲ။ အဲဒီအချက်ကို သဘောပေါက်ရင် ရှင်ရဟန်းများဟာ အားတက်သရော ကျင့်သုံး အားထုတ်သင့်လှပါပေတယ်။

(၅) နောက်ပြီးတော့ အမွေခံအဖြစ် မြင့်မြတ်ပုံကိုဆင်ခြင်ပြီးတော့လည်း ပျင်းရိမှုကို ပယ်ရမယ်၊ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ မြတ်စွာဘုရား၏ အရိယာ သူတော်ကောင်း ဥစ္စာ (၇)ပါး အမွေဟာ အင်မတန်မြင့်မြတ်ပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် ယခုနေအခါမှာ ပစ္စည်းအမွေလောက်သာ မက်မောနေတာက များနေတတ်ပါတယ်၊ အမှန်ကတော့ လောကုတ္တရာတရားအမွေဟာ အမြင့်မြတ် ဆုံးပဲ၊အဲဒီ အမွေကို ရရင် အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့် အပါယ်ဆင်းရဲမှ အစဉ်ထာဝရလွတ်မြောက်တော့တာပဲ၊ ဒါကြောင့် အဲဒီ လောကုတ္တရာ သဒ္ဓါ သီလအစရှိတဲ့ အရိယာ သူတော်ကောင်း ဥစ္စာအမွေကို ရဖို့ရာ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်၊ အဲဒီအမွေကို ရချင်ရင် ပျင်းနေလို့တော့ မဖြစ်ဘူး စသည်ဖြင့် ဆင်ခြင်ပြီး ပျင်းရိမှုကို ပယ်ရမယ်။

(၆-၇-၈) နောက်ပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရား၏ မြင့်မြတ်တော်မူပုံ၊ မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်မှာ မိမိ၏ ရဟန်း အဖြစ် မြင့်မြတ်ပုံ၊ အရှင်သာရိပုတ္တရာ စသော သီတင်းသုံးဖော်တို့၏ မြင့်မြတ်တော်မူကြပုံတွေကို ဆင်ခြင်ပြီးတော့ လည်း ပျင်းရိမှုကို ပယ်ရမယ်။

ယခုပြောခဲ့တဲ့ ဝီရိယဖြစ်ပွားကြောင်း ဆင်ခြင်ပုံများဟာ ပျင်းရိမှုကို ပယ်နိုင်အောင် ဆင်ခြင်မှုများလည်း ဖြစ်ပါတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီ ရှစ်မျိုးသော ဆင်ခြင်မှုများထဲက တစ်မျိုးမျိုးဖြင့် ဆင်ခြင်ပြီး ပျင်းရိမှုကို ပယ်နိုင်ပါတယ်။

ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ပုံကတော့ ဒီက ယောဂီတွေ ရှုမှတ်နေကျအတိုင်းပါပဲ၊ သတိပဋ္ဌာန်ရှုမှတ်နည်းကို ရထားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် တွေမှာ ပျင်းရိမှုကို ပယ်ဖို့ရာ လွယ်ပါတယ်၊ စိတ်အားလျော့လာရင် လျော့တယ် လျော့တယ်လို့ ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ရုံပဲ၊ ပျင်းတယ် ထင်ရင် ပျင်းတယ် ပျင်းတယ်လို့ ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ရုံပဲ၊ မပျောက်မချင်း မပြတ် ရှုမှတ်နေရတယ်၊ နောက်ဆုံးကျတော့ ပျင်းရိမှု လည်း မရှိတော့ဘဲ အမှတ်အသိ ထူးထူးခြားခြားကောင်းလာတာကို တွေ့ရပါလိမ့်မယ်၊ ဒါကြောင့် တန္ဒိ-ပျင်းရိ ခြင်းကို၊ ဝိပဇ္ဇာ-ပယ်ရမယ်လို့ ဟောတော်မူတာပါပဲ။

လှည့်စားမှုလည်း ကင်းစေရမယ်

နောက်ပြီးတော့ မာယံ-လှည့်စားခြင်းကို၊ ဝိပဇ္ဇာ-ပယ်ရမယ်တဲ့၊ **လှည့်စားတယ်** ဆိုတာ မိမိမှာ ရှိတဲ့အပြစ်ကို သူများမသိရအောင် ဟန်ဆောင်ကွယ်ဝှက်တဲ့ သဘောပါပဲ၊ ကိုယ်ဖြင့် သူတစ်ပါးကို နှိပ်စက်ခြင်း သတ်ခြင်း သူ့ဥစ္စာကို ခိုးယူခြင်းစသော မကောင်းမှုကို ပြုထားပါလျက် အဲဒါကို သူများ မသိစေချင်ဘူး၊ သူများမသိရအောင် ဟန်ဆောင်တယ်၊ အဲဒီ မကောင်းမှုမျိုးကို အလွန်စက်ဆုပ် နေသယောင်ယောင် ဟန်ဆောင်ပြောဆိုနေတယ်၊ ဆရာသမား သီတင်းသုံးဖော်များက မေးရင်ဝန်မခံဘဲ ကွယ်ဝှက်ထားတယ်၊ လိမ်ပြောရင်တော့ လှည့်စားမှုဖြစ်ကြောင်း အထူးပြောစရာမလိုပါဘူး။

နှုတ်ဖြင့် မပြောသင့်တာကို ပြောမိပါလျက် မပြောသယောင်ယောင် ဟန်ဆောင်နေတယ်၊ လိမ်တတ်ပါလျက် မလိမ် တတ်သယောင်ယောင် ဟန်ဆောင်နေတယ်၊ တရားအားထုတ်နေတဲ့ ယောဂီမှာဆိုရင် ကာမဝိတက်စသည်တွေကို လက်ခံ မထားရဘူး၊ ဒါပေမယ့် ပေါ့ပေါ့လျော့လျော့အားထုတ်နေတဲ့ သူက အဲဒီ ကာမဝိတက်စသည်တွေကို ရှုမှတ်ပြီး မပယ်ဘူး၊ စိတ်အလိုလိုက်ပြီး စိတ်ကူးကြံစည်နေတယ်၊ ဆရာသမားက မေးစစ်တဲ့အခါကျတော့ အဲဒီလို အကုသိုလ် စိတ်ကူးတွေ မရှိသယောင်ယောင် ဟန်ဆောင်ပြီးပြောတယ်၊ အဲဒါလည်း မာယာ လှည့်စားတာပဲ၊ အဲဒီလှည့်စားလိုတဲ့စိတ်၊ ကိုယ့်အပြစ် သူများမသိစေလိုတဲ့စိတ် ဖြစ်ပေါ်လာရင် ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ရမယ်။

ဒါကလဲ တရားအားထုတ်ဆဲ ယောဂီများအတွက် အရေးကြီးပါတယ်၊ လူမမာဟာ မိမိမှာဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ ချို့ယွင်းချက် ကို ဆေးဆရာအား ထုတ်ဖော်ပြီး ပြောပြမှ ဆေးဆရာက သင့်တော်တဲ့ဆေးပေးပြီး ကုသနိုင်တယ်၊ အဲဒီလို မဟုတ်ရင် ဆေးဆရာက သင့်တော်တဲ့ဆေး မပေးနိုင်တာနဲ့ ရောဂါဟာ မပျောက်ဘဲရှိနေတတ်တယ်၊ အဲဒါလိုပဲ အားထုတ်ဆဲယောဂီက လည်း ကိုယ့်မှာ လိုနေတဲ့အချက်ကို အမှန်အတိုင်းဖော်ပြပါမှ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာက သင့်တော်အောင် ပြုပြင်ပေးနိုင်တယ်၊ အဲဒီလို ပြုပြင်ပေးတော့ သမာဓိဉာဏ်တွေ တိုးတက်ပြည့်စုံသွားနိုင်တယ်၊ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက (ဧတုဝိညူ ပုရိသော အသဋ္ဌော အမာယာဝီ ဥတုဇာတိကော စသည်ဖြင့်) ဖိတ်ခေါ်တော်မူပါတယ်။

အသဋ္ဌော-မရှိတဲ့ဂုဏ်ကို ဖော်ပြတဲ့ ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲခြင်းမရှိသော၊ အမာယာဝီ-မိမိအပြစ်ကို ဖုံးကွယ်လှည့်စား ခြင်း မရှိသော၊ ဥဇဇာတိကော-စိတ်သဘော ဖြောင့်မတ်သော၊ ဝိညူ ပုရိသော-အသိဉာဏ်ရှိသူသည်၊ ဧတု-လာပါစေ လာခဲ့ပါတဲ့၊ အဲဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်လာပြီးအဆုံးအမခံရင်ခုနစ်ရက်အတွင်းမှာတောင်အရဟတ္တဖိုလ်ရောက်အောင်ညွှန်ကြားပြသပေးနိုင်တယ်လို့ မြတ်စွာဘုရားက ဝန်ခံပြီး ရဲရဲရင့်ရင့်ဖိတ်ခေါ်တော်မူပါတယ်၊ (ပါထိက ၄၆)။

ရယ်ခြင်း ကစားခြင်းလဲ ကင်းရမယ်

နောက်ပြီးတော့ ဟသံ ရယ်မောခြင်းကို လည်းကောင်း၊ ခိဗ္ဗ-ကစားခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဝိပုဇ္ဇော-ပယ်ရမယ်တဲ့ ရယ်ခြင်းဆိုတာ ၆-မျိုးရှိတယ်။ ဘာတွေလဲဆိုရင် (၁) သိတ-မျက်လုံးပွင့်ရုံမျှ ပြီးခြင်းက တစ်မျိုး၊ (၂) ဟသိတ-သွားအဖျား ပေါ်ရုံမျှ ပြီးရယ်ခြင်းက တစ်မျိုး၊ ဒီ ၂-မျိုးကတော့ အကြောင်းရှိတဲ့အခါ ဘုရား ရဟန္တာများမှာလည်း ဖြစ်ပေါ်တာပါပဲ။ ဒါကြောင့် ဒီ ၂-မျိုးကိုတော့ လုံးဝကင်းစေရမယ်လို့ မဆိုလိုပါဘူး။ ဒါပေမယ့် အရေးကြီးတဲ့ အကြောင်းမရှိဘဲ ခဏခဏ ပြီးရယ်နေရင်တော့လည်း နေရာမကျဘူး၊ ပြီးရင်လဲ ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ရမယ်၊ ပြီးရယ်မိရင်လဲ ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ရမယ်။

(၃) ဝိဟသိတ-ဟိဟိ ဟိဟိနှင့် သာသာယာယာ အသံမြည်လျက် ရယ်ခြင်းကတစ်မျိုး၊ (၄) ဥပဟသိတ-ပခုံးနှင့် ဦးခေါင်း လှုပ်ရှားအောင်ရယ်မောခြင်းကတစ်မျိုး၊ ဒီ ၂-မျိုးကတော့ အလတ်တန်းစားပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ ဖြစ်တတ်တဲ့ ရယ်မောခြင်း ပါပဲ။ အဲဒီလို ရယ်ခြင်းမျိုးကိုတော့ ရဟန်းတော်များမှာ ကင်းအောင် သတိပြုသင့်ပါတယ်။ အဲဒီလို ရယ်မိရင်၊ သတိရလျှင် ရခြင်း ရှုမှတ်ပြီးပယ်ရမယ်။

(၅) အပဟသိတ-မျက်ရည်ကျအောင်ရယ်မောခြင်းကတစ်မျိုး၊ (၆) အတိဟသိတ-တစ်ကိုယ်လုံးယိမ်းထိုးပက်လက်လန် အောင် အူတက်အောင် ဟက်ဟက်ပယ်ပယ် ရယ်မောခြင်းက တစ်မျိုး၊ ဒီ ၂-မျိုးကတော့ အောက်တန်းစား ပုဂ္ဂိုလ်များမှာ ဖြစ်တတ်တဲ့ ရယ်မောခြင်းပါပဲ။ ဒါလောက်ကြမ်းတမ်းတဲ့ ရယ်မောခြင်းကတော့ ရဟန်းတော်များမှာ လုံးလုံးမဖြစ်သင့်ပါဘူး။ ဒီလို မဖြစ်သင့်တဲ့ ရယ်မောခြင်းမျိုးမဖြစ်ရလေအောင် ရယ်စရာ အကြောင်းကို မြင်ရ ကြားရကတည်းက အထူးသတိပြု ဖို့လိုပါတယ်။ ရယ်ချင်တဲ့စိတ် ဖြစ်စပြုလာကတည်းက ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ရမယ်။

အလွန်အကျွံ ရယ်မောခြင်းကို အကြောင်းပြုပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားက အင်္ဂုတ္တရ တိကနိပါတ် (၂၆၃)မှာ ဒီလို မိန့်တော်မူပါတယ်။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ အတိဝေလံ-အတိုင်းထက်အလွန်၊ ယဒိဒံ ဒန္တဝိဒံသကဟသိတံ-သွားများကို ပေါ်စေ၍ လက်ခုပ် လက်ဝါးတီးလျက် သည်းထန်သော အသံဖြင့် တဟားဟား အကြင် ရယ်မောခြင်းသည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ ဣဒံ-ဤရယ်မောခြင်း သည်၊ အရိယဿ ဝိနယေ-ဘုရား၏ အဆုံးအမ၌၊ ကောမာရကံ-လူပျို ကာလသားတို့၏ ရယ်ခြင်းပေတည်း။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ ဓမ္မပုမောဒိတာနံ သတံ-အကြောင်းရှိ၍ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝေါ-သင်တို့အား၊ သိတံ-အကြောင်းရှိ၍ ပြီးရယ်ခြင်းသည်၊ သိတမတ္တာယ-သွားဖျားမျှပေါ်ရုံ ပြီးခြင်း ရယ်ရွှင်ခြင်းမျှဖြင့်၊ အလံ-သင့်တော်လောက်ပြီ-တဲ့။

အဲဒါဟာ ပဌမကပြခဲ့တဲ့ သိတနှင့် ဟဟိတဆိုတဲ့ ပြီးရွှင်ရုံမျှသာ သင့်တော်ကြောင်း ညွှန်ကြားတော်မူတာပါပဲ။

နောက်ပြီးတော့ ခိဗ္ဗ-မြူးတူးပျော်ပါး ကစားခြင်းဆိုတာကတော့ ကိုယ်ဖြင့်ကစားခြင်း နှုတ်ဖြင့် ကစားခြင်းလို့ ဒီလို ၂-မျိုးရှိတယ်။ ကိုယ်ဖြင့်ကစားခြင်းဆိုတာ ဆင် မြင်း ရထား လေး အစစ် အတုတို့ဖြင့် ကစားတာလည်း ရှိတယ်။ ရှစ်ကွက် ကျားစသည်ဖြင့် ကျားထိုးကစားတာ ကြွအံကစားတာ၊ ဖဲချကစားတာ စသည်ဖြင့် ကလေးများ ကစားတာတွေရော လူကြီး များ ကစားတာတွေရော အမျိုးမျိုးရှိတယ်။ နှုတ်ဖြင့်ကစားတာကတော့ ပါးစပ်ဆိုင်တီးတာ သီချင်းဆိုတာ ရယ်ဖွယ် ပျက်လုံး တွေကို ပြောတာ ပြောင်လှောင်တာ စသည်တွေပါပဲ။

အလှပြင်တာနဲ့ မေထုန်မူလဲ ကင်းစေရမယ်

နောက်ပြီးတော့ သဝိဘူသံ-အလှအပ ပြင်ဆင်ခြင်းနှင့်တကွသော-မေထုန်-မေထုန်အမှုကို၊ ဝိပုဇ္ဇော-ပယ်ရာ ကင်းစေ ရာ၏-တဲ့။ အလှအပ ပြင်ဆင်ခြင်းဆိုတာ လူဝတ်ကြောင်များမှာ ဆံမှတ်ဆိတ်ပြင်ခြင်း ပန်းပန်ခြင်း နဲ့သာလိမ်းခြင်း လှပတဲ့ အဝတ်အဆင်တန်ဆာ အမျိုးမျိုးဖြင့် ဝတ်ဆင်ခြင်း စသည်များစွာရှိပါတယ်။ ရဟန်းများမှာလည်း သင်္ကန်းသပိတ် ပရိက္ခရာများကို လှပအောင်ပြင်ဆင်ခြင်း၊ အိပ်ရာနေရာကိုလှပအောင် ပြင်ဆင်ခြင်း စသည်ဖြင့် တော်တော်များများ ရှိတာပါပဲ။ အဲဒီလို အလှအပ ပြင်ဆင်မှုတွေကို မပြုဘဲ ကြဉ်ရှောင်ရမယ်တဲ့။ အဲဒီ သဝိဘူတံ-ဆိုတဲ့ပုဒ်၏ အနက်ကိုတော့ ဆောင်ပုဒ် ထဲမှာ မထည့်သွင်းတာနဲ့ ချန်ထားရပါတယ်။

မေထုန်အမှုဆိုတာ အဖို့ အမ ၂-ဦးတို့ အလိုတူ အာရုံခံစားမှုဆိုတဲ့ အယုတ်အညံ့ဆုံးအမှုပါပဲ။ အဲဒီ အယုတ်အညံ့ဆုံး မေထုန်အမှုကိုတော့ ရဟန်းဖြစ်သူဟာ ကျူးလွန်မိရင် မြင့်မြတ်တဲ့ ရဟန်းအဖြစ် တစ်ခါတည်း ပျက်စီးသွားတော့တာပဲ။ နောင်လဲထပ်ပြီးရဟန်းပြုလို့ မဖြစ်တော့ဘူး။ တစ်ဘဝလုံး သာသနာတော်မှ ဆုံးရှုံးသွားတော့တာပဲ။ ဒါကြောင့် ဒီယုတ်ညံ့တဲ့ မေထုန်အမှုကိုတော့ အသက်ထက်ပင် အလေးပြုပြီး ရှောင်ကြဉ်ရပါတယ်။

ကာမဘုံသားတွေ၏ အမြင်အားဖြင့်တော့ ဒီမေထုန်အမှုကို အကောင်းအမြတ်ဆုံးအနေဖြင့် ထင်မြင်ပြီး အလွန် မက်မောနေကြတယ်။ ဒါကြောင့် မိမိတို့က အလေးအမြတ်အနေဖြင့် မက်မော တွယ်တာနေတဲ့အမှုကို မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့် သားတော်တွေဟာ ကြဉ်ရှောင်ပြီး ကျင့်သုံးနိုင်ကြပါပေတယ်လို့ အာရုံပြုပြီး အိမ်ထောင်ရှင် လူဝတ်ကြောင်များက ရဟန်း တော်များကို ကြည့်ညိုလေးစား နေကြရတာပဲ။ မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးက ရဟန်းတော်များအား သူကြည့်ညိုပုံကို “အိမ်ထောင် မပြုဘဲ နေနိုင်တာ တစ်ခုနှင့်ပင် ကြည့်ညိုဖွယ်ကောင်းလှပါပြီ”လို့ ထုတ်ဖော်ပြီး ပြောပါသတဲ့။

ဒီတရားကိုမြတ်စွာဘုရား ဟောနေတုန်းက နာယူနေကြတဲ့ နတ်တွေဟာလည်း “ရဟန်းမှာ ဒီမေထုန်အမှု ကင်းတယ်” ဆိုတာကို ကြားနာရတဲ့အတွက် သဒ္ဓါကြည့်ညိုမှု ဖြစ်ပွားကြမှာပါပဲ။ ဗြဟ္မာတွေမှာလည်း မိမိတို့လိုပင် စင်ကြယ်နေတာကို ကြားနာရသဖြင့် သဒ္ဓါကြည့်ညို ဖြစ်ပွားကြမှာပါပဲ။ အဲဒီလို သဒ္ဓါဖြစ်ပွားပြီး ကြည့်ညို ဝမ်းမြောက်ကြမယ်။ အဲဒီ ဝမ်းမြောက် မှုကို ရှုပြီးတော့ တစ်ခဏချင်း တရားထူးများကို ရသွားကြဖွယ် ရှိပါတယ်။ အဲဒီလို သဒ္ဓါဖြစ်ပွားပြီး တရားထူး ရကြစေရန် အတွက်ပဲ ဒီသုတ်တရားကိုဟောကြားတော်မူတာတဲ့။

ဒီစာပိုဒ်၏ ဆောင်ပုဒ်ကတော့ “ပျင်းရိလှည့်စား၊ ရယ်ပျော်ပါး၊ ကစားမေထုန် ကင်းရမည်”တဲ့။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

ပျင်းရိလှည့်စား၊ ရယ်ပျော်ပါး၊ ကစား မေထုန်ကင်းရမည်။

(တန္တီ ဆိုတဲ့) ပျင်းရိမှုလည်း ကင်းရမယ်။ (မာယာ ဆိုတဲ့) လှည့်စားမှုလည်း ကင်းရမယ်။ (ဟဿ ဆိုတဲ့) ရယ်မော မှုလည်း ကင်းရမယ်။ (ခိဇ္ဇာ ဆိုတဲ့) ပျော်မြူးကစားမှုလည်း ကင်းရမယ်။ (ဝိဘူသာ ဆိုတဲ့) အလှပြင်ဆင်မှုလည်း ကင်းရမယ်။ ဒါကတော့ ဆောင်ပုဒ်ထဲမှာ မထည့်သာလို့ ချန်ထားတယ်။) ယုတ်ညံ့တဲ့ မေထုန်အမှုလည်း ကင်းရမယ်တဲ့။ မေထုန်မှု အကြီးစားလောက် မကြမ်းတမ်းတဲ့ မေထုန်အငယ် (၇)ပါးဆိုတာလည်း ရှိသေးတယ်။ အဲဒီ မေထုန်ငယ် (၇)ပါးလုံးကင်းမှ ရဟန်း၏သီလဟာ (အခဏ္ဍ အစိန်) မကျိုးမပေါက် စင်ကြယ်တယ်။ (အသဗလ) မကြောင်မကျား စင်ကြယ်တယ်။ (အကမ္မာသ) အပြောက်အကွက်မရှိ စင်ကြယ်တယ်။ အဲဒီ မေထုန်ငယ် (၇)ပါးကို မြတ်စွာဘုရားက ဇာနုဿောဏီ ပုဏ္ဏားအား ဒီလို ဟောထားပါတယ်။ (အံ ၃-၄၃၈)

မေထုန်ငယ် (၇)ပါးလဲ ကင်းသင့်တယ်

ဗြဟ္မဏ-ဇာနုဿောဏီ ပုဏ္ဏား၊ ဣဓ ဤလောက၌၊ ဧကစ္စော-အချို့သော၊ သမဏော ဝါ-သမဏအမည်ခံ ရဟန်းသည် လည်းကောင်း၊ ဗြဟ္မဏော ဝါ-ဗြဟ္မဏအမည်ခံ သူမြတ်သည် လည်းကောင်း၊ သမ္မာ ဗြဟ္မစရိယံ ပဋိဇာနမာ နော-မေထုန်မှ ကြဉ်ရှောင်မှု ဟူသော မြတ်သောအကျင့်ကို ကောင်းစွာကျင့်သည်ဟု ဝန်ခံသည်ဖြစ်၍၊ မာတုဂါမေန သဒ္ဓိ- မာတုဂါမနှင့်တကွ၊ ဒွယံ-ဒွယသမာပတ္တိ-နှစ်ယောက်နှစ်ယောက်တို့ ပြုကျင့်အပ်သည့် မေထုန်ကြီးအကျင့်သို့၊ န ဟေဝ ခေါ သမာပဇ္ဇတိ-မရောက်ပေ၊ အပိ စ ခေါ-သို့သော်လည်း၊ မာတုဂါမဿ-မာတုဂါမ၏၊ ဥစ္ဆာဒန ပရိမဒ္ဒန နှာပန သမ္မာဟန- နံ့သာ စသည်ဖြင့် လိမ်းကျံ ပွတ်သပ်ပေးခြင်း နှိပ်နယ်ပေးခြင်း ရေချိုးပေးခြင်း ဆုပ်နယ်ပေးခြင်းကို၊ သာဒိယတိ-သာယာ၏။ စသည်ဖြင့် မာတုဂါမက ပွတ်သပ်ပေးခြင်း စသည်ကို သာယာနေရင် မေထုန်အကြီးကို မကျူးလွန်သော်လည်း အဲဒီ ရဟန်း သူမြတ်၏ မြတ်သောအကျင့် သီလဟာ ကျိုးပေါက် ကြောင်ကျား စွန်းကွက်နေသည် မည်ပါတယ်။ ညစ်နွမ်းနေသည် မည်ပါ တယ်တဲ့။ ဒါကြောင့် မာတုဂါမ၏ ပွတ်သပ် နှိပ်နယ်ပေးခြင်းစသော ကိုယ်လက်အတွေ့ကို သာယာနေတာဟာ မေထုန်ငယ် တစ်ပါးပဲ။ အဲဒီ မေထုန်ငယ်မှလည်း ကင်းရမယ်။ ဒါက ရဟန်းတော်များ အတွက်ပါပဲ။ ရှစ်ပါးသီလ ကျင့်သုံးနေတဲ့ လူဝတ် ကြောင် အမျိုးသားများမှာလည်း နည်းတူပဲ မှတ်ရမယ်။

သီလရှင်များ ဥပုသ်သည် အမျိုးသမီးများမှာလည်း ယောက်ျားဖြစ်သူက ပွတ်သပ်နှိပ်နယ်ပေးတာကို သာယာရင် မေထုန်ငယ်ပါပဲ။ ဒါကြောင့် အဗြဟ္မစရိယာ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိလို့ ဆောက်တည်ထားတဲ့အမျိုးသမီးများဟာ အမျိုးသား၏ အနှိပ်ခံခြင်းကိုလည်း ရှောင်ကြဉ်သင့်ပါတယ်။ သေလုနီးပါး အကြီးအကျယ်ရောဂါဖြစ်နေရင် အမျိုးသမီး အနှိပ်သည်ကလည်း မရှိရင်တော့ ကင်းလွတ်ခွင့်အနေဖြင့် သဘောထားရမှာပဲ။ ယခုနေ အခါမှာ တချို့ဘုန်းကြီးများကလည်း ဒကာမတွေ နှိပ်ပေးတာကို ခံနေကြတယ်လို့ ကြားရတယ်။ အဲဒီလိုဆိုရင် အဲဒီ အနှိပ်ခံတဲ့ ရဟန်းဟာ ယခု ပြောနေတဲ့ မေထုန်ငယ်မှ လွတ်ဖို့ ခဲယဉ်းပါလိမ့်မယ်။ (၁)

နောက်တစ်ပါးကတော့ မာတုဂါမနှင့် အတူ ရယ်ရွှင်နေရင်၊ ကျီစယ်ကစားနေရင် အဲဒါလည်း မေထုန်ငယ်ပဲ၊ အဲဒီ မေထုန်ငယ်လည်း ကင်းစေရမယ်။ (၂)

နောက်တစ်ပါးကတော့ မာတုဂါမနှင့် ရဟန်းဟာ အချင်းချင်း၏ မျက်နှာကို သာယာတဲ့စိတ်ဖြင့် ကြည့်ရှုနေရင် အဲဒါလည်း မေထုန်ငယ်ပဲ၊ အဲဒါလည်း ကင်းစေရမယ်။ (၃)

နောက်တစ်ပါးကတော့ မာတုဂါမနှင့် ရဟန်းဟာ အချင်းချင်း မမြင်ရပေမယ့် နံရံစသည် ကွယ်နေရာမှ အချင်းချင်း ၏ရယ်သံ ပြောဆိုသံစသည်ကို သာယာတဲ့စိတ်ဖြင့် နားထောင်နေရင် အဲဒါလည်း မေထုန်ငယ်၊ အဲဒါလည်းကင်းစေရမယ်။ ဆောင်ပုဒ်ထဲမှာ ချောင်းမြောင်း နာ-လို့ဆိုထားပါတယ်။ ရုပ်အဆင်းကို မမြင်ရဘဲ အသံကို တိတ်တဆိတ် နားထောင်တယ်လို့ ဆိုလိုတာပါပဲ။ ယခုကာလမှာ ရေဒီယို အသံကူးစက်များမှ အသံကို သာယာတဲ့စိတ်နဲ့ နားထောင်နေရင်လည်း ဒီချောင်းမြောင်း နာထဲမှာ သက်ဝင်တာပါပဲ။ (၄)

နောက်တစ်ပါးကတော့ မာတုဂါမနှင့်ရှေးက ရယ်ရွှင်ခဲ့ဖူးတာ ပြောဆိုခဲ့ဖူးတာ ကျီစားခဲ့ဖူးတာ ကစားခဲ့ဖူးတာတွေကို ပြန်ပြီး ဆင်ခြင်ကာ သာယာနေရင် အဲဒါလည်း မေထုန်ငယ်ပဲ၊ ဒါကတော့ လူ့လောကမှာ အိမ်ထောင်ရှိခဲ့ပြီး ရဟန်းပြုလာတဲ့ ကိုယ်တော်ကြီးများနှင့် သာပြီး သက်ဆိုင်ပါလိမ့်မယ်။ အဲဒါလည်း ကင်းစေရမယ်။ (၅)

နောက်တစ်ပါးကတော့ အိမ်ထောင်စုံ သမီးခင်ပွန်းများ ပျော်ပျော်ပါးပါးနှင့် နေကြတာကို မြင်တွေ့ရပြီး အဲဒီလိုနေလို တဲ့စိတ် သာယာတဲ့စိတ်ရှိနေရင် အဲဒါလည်း မေထုန်ငယ်ပဲ၊ အဲဒါလည်း ကင်းစေရမယ်။ (၆)

နောက်တစ်ပါးကတော့ ယခုကျင့်နေတဲ့ သီလအကျင့်ဖြင့် နတ်ပြည်လောက၌ နတ်ဖြစ်ဖို့ လိုလားတောင့်တနေရင် ဒါလည်း မေထုန်ငယ်ပဲ၊ အဲဒါကတော့ ကင်းဖို့ အများအားဖြင့် ခဲယဉ်းကြပါလိမ့်မယ်။ ဒါပေမယ့် သံသာရဝဋ္ဌဒုက္ခတော မောစနတ္ထာယ-လို့ ဆိုခဲ့တဲ့ မူလရည်ရွယ်ချက်အတိုင်းဆိုတော့ ကင်းသင့်တာပါပဲ။ သမဏနတ်သားဟာ အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ် ရောက်အောင် အပြင်းအထန်အားထုတ်နေတဲ့ ရဟန်းဘဝမှ ပျံတော်မူပြီး တာဝတိံသာမှာ ဖြစ်ရတယ်။ အဲဒီအခါ သူက ချန်ပီယံ ရွှေပြားတံဆိပ်ကို ရဖို့မျှော်လင့်ပြီး လက်စေ့ပွဲကြီး ဝင်ထိုးသတ်ရာမှာ မုံလာတစ်စည်းဆုရသလိုပဲလို့ နတ်ဘဝကို ရှုတ်ချပြီး ဆင်ခြင်ပါသတဲ့။ အဲဒါလိုပဲ မဂ်ဖိုလ်တရားထူးကိုသာ အလေးအမြတ်ပြုပြီးတော့ နတ်ဘဝကို ရှုတ်ချသင့်တာပါပဲ။ ဒါကြောင့် နတ်ဘဝတောင့်တတဲ့စိတ် ဖြစ်ပေါ်လာရင် အဲဒါကိုလည်း ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ဖို့ပါပဲ။ (၇)

အဲဒီ မေထုန်ငယ် (၇) ပါးကို တိုတိုနဲ့ မှတ်ရအောင် ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒီဆောင်ပုဒ်ကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

ပွတ်သပ်နှိပ်နယ်၊ ပြုံးရယ်ကျီစား၊ မ-နှင့် ကျားတို့၊ ကြည့်ငြားမျက်နှာ၊ ချောင်းမြောင်းနာနှင့်၊ ရှေးခါပျော်ပါး၊ တွေးစဉ်းစားတည့်၊ သူများပျော်တာ၊ မြင်ကာအားကျ၊ တောင့်တနတ်ပြည်၊ ခုနစ်လီ၊ ခေါ်သည်မေထုန်အငယ်တည်း။

သုတ်ပါဠိတော်မှာတော့ရဟန်းကိုသာပဓာနပြုပြီး ဟောထားပါတယ်။ ဒီမှာတော့ ဗြဟ္မစရိယသိက္ခာပုဒ်ကို ဆောက်တည် ကျင့်သုံးနေကြတဲ့ အမျိုးသမီး အမျိုးသားတွေရော သက်ဆိုင်တယ်ဆိုတာ ထင်ရှားအောင်လို့ (မ-နှင့်ကျားတို့) ဆိုတဲ့စကားဖြင့် ဖော်ပြထားပါတယ်။ အဲဒီစကားဖြင့် မိန်းမနှင့် ယောက်ျားတို့ အချင်းချင်း ပွတ်သပ်နှိပ်နယ်ပေးတာကို လက်ခံ သာယာရင်၊ အချင်းချင်း ပြုံးရယ်ကျီစား ကစားပျော်မြူးနေရင်၊ အချင်းချင်း၏ မျက်နှာကို သာယာတဲ့စိတ်နှင့်ကြည့်ရင် ကွယ်ရာကနေပြီး အချင်းချင်း၏ အသံကို နားထောင်ပြီး သာယာနေရင် မေထုန်ငယ်မည်တယ်ဆိုတာ သိနားလည်ဖို့ပါပဲ။

ဗေဒင်ဟော ဆေးကု မပြုရောဂါကြည့် သူတော်စင်

၁၃။ အာထဗ္ဗနံ သုပိနံ လက္ခဏံ၊
နော ဝိဒဟေ အထောပိ နက္ခတ္တံ။
ဝိရုတဉ္စ ဂဗ္ဘကရဏံ၊
တိကိစ္ဆံ မာမကော န သေဝေယျ။

မာမကော-ဘုရား တရား သံဃာကို မြတ်နိုးသောရဟန်းသည်၊ အာထဗ္ဗဏံ- အာထဗ္ဗဏမန္တန်ကို၊ နော ဝိဒဟေ- မစီရင် မပြုလုပ်ရာ-တဲ့။

အာထဗ္ဗဏ အတတ်ပညာကို တတ်သိလိုတဲ့ သူတွေဟာ ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး ဆားမပါတဲ့အစာကို စားရတယ်။ မြေပြင်မှာ နေဇာမြက်ခင်းပြီး အဲဒီအခင်းပေါ်မှာ အိပ်လျက် သူ့ဆိုင်ရာ အကျင့်ကို လေ့ကျင့်ရတယ်။ ခုနစ်ရက်မြောက်နေ့မှာ သူသာန်သွားပြီးတော့ သူ့ကျမ်းအစီအရင်ဖြင့် ခုနစ်ဖဝါးလှမ်းပြီး လက်ကိုဝင့်ကာ ဝင့်ကာ မန္တန်ကို ရွတ်ဖတ်ရတယ်။ အဲဒီလို ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် သူတို့၏ကိစ္စ ပြီးမြောက်ပါသတဲ့။ အဲဒီပညာတတ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေက စစ်ဖြစ်တဲ့အခါမှာတောင် တစ်ဖက်သား စစ်သည်တွေမှာ ဘေးရန်အမျိုးမျိုး အနာရောဂါအမျိုးမျိုးတို့ကို ဖြစ်အောင် ပြုစားနိုင်တယ်လို့ မဟာနိဒ္ဒေသပါဠိမှာ ဖွင့်ပြ ထားတယ်။ ပုဂံခေတ်စသည်က အရည်းကြီးတွေ လုပ်ဆောင်ပုံမျိုးတွေနဲ့ တူဟန် လက္ခဏာ ရှိပါတယ်။ ယခုထက်ထိ အဲဒီအရည်းကြီး အဆက်အနွယ်တွေက ဝိဇ္ဇာယောင်ယောင် ထွက်ရပ်ပေါက် ယောင်ယောင် နတ်ဂိုဏ်းယောင်ယောင်နဲ့ တန်ခိုး အစွမ်း ပြနေကြတုန်းပါပဲ။ အဲဒီလိုဆရာတွေကို ယုံကြည်အားကိုး နေကြတာတွေလည်း တယ်မနည်းလှပါဘူး။ စီးပွားဥစ္စာတွေ ဖြစ်ထွန်းလိမ့်မယ်၊ ရာထူးဌာနန္တရ တည်မြဲလိမ့်မယ်၊ တိုးတက်လိမ့်မယ်၊ စသည်ဖြင့် မျှော်လင့်ပြီး ယုံကြည်အားကိုးနေကြတာ ပါပဲ။ တကယ်တော့လည်း အားကိုးတဲ့အတိုင်း အကျိုးရပုံ မပေါ်ပါဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် ဟိုရှေးခေတ်က အိန္ဒိယမှာ ဒီအတတ်ပညာ အလွန်ထွန်းကားခဲ့တာပဲ။ ဒါပေမယ့် ဂရိတ် အာရပ်အစရှိတဲ့ အနောက်ဘက်မှ စစ်တွေ ဝင်လာတဲ့အခါ အဲဒီလို ဆရာတွေက တားမြစ်နိုင်ခဲ့ဟန် မတူပါဘူး။ ဒါကြောင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံဟာ အနောက်ဘက်နိုင်ငံသားတို့၏ လက်အောက်မှာ နှစ်ရာပေါင်းများစွာ နေခဲ့ရတာပဲ။

ထန်းသီးကြွေခိုက် ကျီးနားခိုက် ဆိုသလို အကြောင်း ညီညွတ်လို့ အကျိုးပေါ်သလိုလို ဖြစ်တာကလေးတွေကတော့ ရှိတန်သလောက် ရှိဟန်တူပါတယ်။ ဘုန်းကြီး ၁၈-နှစ်အရွယ် ကိုရင်ဘဝတုန်းက (ယခုမှ ပြန်ရေတွက်ရင် လွန်ခဲ့တဲ့ ၅၄-နှစ်ကပေါ့) ကြားဖူးတဲ့ သတင်းတစ်ခု ရှိပါတယ်။ ဘယ်လိုလဲ ဆိုတော့ ရွှေဘိုမြို့ရဲ့ အရှေ့မြောက်ဘက်မှာ မြောင်းကြီးဆိုတဲ့ ရွာရှိတယ်။ အဲဒီရွာက လူတစ်ယောက်ဟာ မှော်ဂိုဏ်းဆရာတစ်ဦးထံ သွားပြီး ပညာသင်ပါသတဲ့။ အဲဒီမှာ ပညာသင်ပေးပုံက ဆန်းတယ်။ ဆရာက လမိုင်းကျပြီး မီးထည့်ဆိုတဲ့အခါ မီးမွှေးပြီး မီးထည့်ရသတဲ့။ လမိုင်းကျပြီး အိုးတယ် ဆိုရင် အိုးကို မီးဖိုပေါ်တယ်ရသတဲ့ လမိုင်းကျပြီး ရေထည့်ဆိုရင် ရေထည့်ပေးရသတဲ့။ ဆန်ထည့်ဆိုရင်လည်း ဆန်ထည့်ပေးရသတဲ့။ လမိုင်းကျပြီး မွှေဆိုရင်လည်း မွှေရသတဲ့။ လမိုင်းကျပြီး ချချဆိုရင် အဲဒီ ထမင်းအိုးကို ချရသတဲ့။ ဒီနည်းဖြင့် ဒယ်အိုးတယ်ဖို့ ဆီထည့်ဖို့ ထမင်းထည့်ဖို့ မွှေဖို့ ချဖို့ ပန်းကန်ပြားထဲ ထည့်ဖို့ ညွှန်ကြားတိုင်း လိုက်ပြီး လုပ်ရသတဲ့။ ပြင်ပြီးတဲ့နောက် အတန်ကြာမှ လမိုင်းကျပြီး စားစား ဆိုပြီးတော့ ဆရာရော တပည့်ရော စားကြရသတဲ့။ အဲဒါဟာ ပညာသင်ပေးတာ ဆိုပဲ။

ဒီလိုနဲ့နေထိုင်ရင်း တစ်နေ့သောအခါမှာ ဧရာဝတီမြစ်ရိုးမှ ကုန်သည်တစ်ဦးက အဲဒီ ဆရာထံ ရောက်လာပြီး ပူဇော်ကန်တော့တယ်။ ကန်တော့ပြီးတော့ ကုန်တိုက်လက်ဖွဲ့တောင်းတယ်။ အဲဒီ အခါ ဆရာက ဟေ့ တပည့် လက်ဖွဲ့တစ်ခု လုပ်ပေးလိုက်ပါကွာလို့ ခိုင်းတယ်။ တပည့်က လက်ဖွဲ့ကို ဘယ်လိုလုပ်ရမယ်ဆိုတာ ကြားလည်း မကြားဘူးတာနဲ့ ဆရာကြီး ဘယ်လို လုပ်ပေးမှာလဲလို့ မေးတော့ ဆရာက “ဟေ့ မင်းပညာတတ် သိနေပါပြီကွာ၊ လုပ်သာ လုပ်ပေးလိုက်ပါ”လို့ ပြောသတဲ့။ အဲဒီတော့ တပည့်လုပ်သူက ပြန်မမေးဝံ့တာနဲ့ တဲအိမ်အမိုးက နှီးစတစ်ခုကို ခွေပြီး လက်ဖွဲ့အနေနဲ့ ပေးလိုက် ပါသတဲ့။ အဲဒီအခါ ဆရာကြီးက အေး အဲဒီလက်ဖွဲ့ကို ဆောင်ထားလို့ ကုန်သည်ကို မှာကြားလိုက်တယ်။

နောက်တစ်နှစ်လောက် ကြာတဲ့အခါကျတော့ လက်ဖွဲ့တောင်းသွားတဲ့ အဲဒီ ကုန်သည်က အဲဒီ ဆရာထံ လာပြီး ငွေများနှင့်တကွ အဖိုးတန် ပစ္စည်းများဖြင့် ပူဇော်ကန်တော့သတဲ့။ အကြောင်းကတော့ ဟိုလက်ဖွဲ့ကြောင့် စီးပွားရေးတွေ ထူးထူး ခြားခြား တိုးတက်လာတဲ့အတွက် ကျေးဇူးဆပ်တဲ့ အနေဖြင့် လာကန်တော့တာ ဆိုပဲ။ အဲဒါဟာ နှီးခွေလက်ဖွဲ့ ကြောင့်တော့ ဟုတ်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ သူလုပ်တဲ့ အရောင်းအဝယ် အလုပ်က အဆင်ပြေလို့ ကြီးပွားတိုးတက်တာ ဖြစ်မှာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ မှော်ဆရာကို ယုံကြည်တဲ့ ကုန်သည်ကတော့ ဘာမျှ မသိတဲ့လူက ခွေပေးလိုက်တဲ့ နှီးလက်ဖွဲ့ကြောင့် ကြီးပွားတိုးတက်တယ်လို့ တစ်ထစ်ချ ယုံကြည်တော့တာပဲ။ အဲဒါဟာ စူးစမ်းဆင်ခြင်ဉာဏ်ပွားဖို့ သာဓက တစ်ခုပါပဲ။ ဒီလို အလားတူ အခြား အကြောင်းအရာတွေလည်း ရှိပါသေးတယ်။ ဒါပေမယ့် တရား ရှည်မသွားအောင် ဒါလောက်နဲ့ တော်ပါပြီ။

အကယ်၍ အကျိုးရှိတန်သမျှ ရှိစေကာမူ ဘုရားတပည့်ဖြစ်တဲ့ ရဟန်းကတော့ ဘုရား တရား သံဃာကိုသာ အလေးအမြတ်ပြုသင့်တာပဲ။ ဒါကြောင့် ဘုရားစကားတော်နှင့် ဆန့်ကျင်တဲ့ အာထဗ္ဗဏအတတ် အင်းအတတ် မှော်အတတ် ဓာတ်ရိုက်တဲ့အတတ် အစရှိတဲ့ သာသနာတော်မှ အပြင်ဘက်က အတတ်တွေကိုတော့ မလေ့လာရဘူး။ သူတစ်ပါးအား ပြုလုပ်မပေးရဘူး။ ဒါကြောင့် ဒီဂါထာမှာ (မာမကော-ဘုရား တရား သံဃာကို မြတ်နိုးရတဲ့ရဟန်းလို့) အထူးဖော်ပြ ထားပါတယ်။ ဘုရားအဆုံးအမထက် ပိုကောင်းတယ် ထင်တဲ့သူဆိုရင်တော့ မိမိသဘောကျတဲ့အတိုင်း ပြုလုပ်နိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်က ရဟန်းဆိုတဲ့ ဝန်ခံချက်အရ အားဖြင့် ဆိုရင်တော့ အဲဒီ အာထဗ္ဗဏ အတတ်မျိုးတွေကို မပြုလုပ်သင့်ပါဘူး။

ယခုနေအခါမှာနာမည်ကြီးဘုန်းကြီးတဲ့ အချို့ဆရာတော်က ဒကာ-ဒကာမတို့အား အဆောင်သဘောနဲ့ ဆေးသဘော နဲ့တစ်စုံတစ်ခု ပစ္စည်းကို ပေးကမ်း ချီးမြှင့်တဲ့အကြောင်း ကြားရတယ်။ ကွမ်းယာကလေးများကိုပေးတယ်လို့ ကြားရတယ်။ အဲဒါလည်း ဘုရားနည်းတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ ဆရာတော်က ပေးတဲ့ အဲဒီလို ပစ္စည်းကိုသုံးဆောင်ရရင် ဘေးရန်အန္တရာယ် ကင်းမည့်အနေ အကျိုးစီးပွား ဖြစ်ထွန်းမည့်အနေဖြင့် ယုံကြည်ပြီး ရတဲ့သူတွေက ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ရှိကြတယ်။ တစ်ခါက ဒကာမ တစ်ယောက်ဟာ ဘုန်းကြီးထံမှာပြောကြားတယ်။ ကွမ်းယာပေးတဲ့ဆရာတော်ဘုရားကြီးထံမှ သူလိုချင်တဲ့ ကွမ်းယာကို ပေးပါစေလို့ စိတ်ကူးကြံစည်ထားသတဲ့။ အဲဒီ ကြံစည်ထားတဲ့ ကွမ်းယာကိုပဲ ပေးလိုက်သတဲ့။ သူ့စိတ်အကြံသိပြီး ပေးလိုက်တယ်လို့ သူက ယုံကြည်နေပါတယ်။ ဘုန်းကြီးကတော့ အဲဒါကို ထောက်ခံပြီး ပြောဖို့လည်းခက်၊ ပယ်ပြောဖို့လည်း ခက်တာနဲ့ ဘာမျှ မပြောဘဲ နားထောင်ရုံသာ နားထောင်နေပါတယ်။ အဲဒီဒကာမက ၂-ကြိမ် ၃-ကြိမ် ထပ်ပြီး ပြောတယ်။ ဘုန်းကြီးက ဘာမျှ မပြောဘဲနေတာကို သဘောမကျတဲ့ အရိပ်အယောင်ရှိတယ်လို့ ထင်မိပါတယ်။

ဘုန်းကြီး၏ ထင်မြင်ချက်ကို အဲဒီတုန်းက တိတိကျကျ ပြောရမယ်ဆိုရင် သူ့စိတ်အကြံသိပြီးပေးတာ ဟုတ်ချင် လည်း ဟုတ်ပေလိမ့်မယ်။ ဒါပေမယ့် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်တွင်းက ဈာန်အဘိညာဉ် နည်းလို့တော့ မယုံကြည်ပါဘူး။ အခြားနည်း ဖြင့်သိတာ ဖြစ်မှာပဲလို့ ယူဆပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် ဈာန်အဘိညာဉ်နည်းဖြင့် သိတာဆိုရင် မိမိအားအထင်ကြီးအောင် ကွမ်းယာပေးမှုကို မပြုတန်ရာလို့ ထင်မြင်ပါတယ်။ အထင်ကြီးအောင် ကြည့်ညိုအောင် ပစ္စည်း တစ်ခုခုပေးတဲ့အလုပ်ဟာ ဈာန်အဘိညာဉ်ရ ရဟန္တာ အရှင်မြတ်တို့၏ အလုပ်မဟုတ်ပါဘူး။ ကုလဒူသန အနေသန မိစ္ဆာဇီဝ အလုပ်ထဲမှာ အတွင်းဝင် နေတယ်လို့ ပြောရမှာပဲ။ ဘုန်းကြီးကတော့ တစ်စုံတစ်ယောက်က ဘေးကင်း ရန်ကင်း စသည်အတွက် တစ်စုံတစ်ခုကို လာတောင်းရင် ငါ့မှာ အဲဒီလို ပေးစရာမရှိဘူး။ ငါလည်း ဘာမျှတန်ခိုးမရှိပါဘူး။ အဲဒီလို တန်ခိုးရှိတဲ့ အနေနဲ့ ပစ္စည်း တစ်ခုခုကိုပေးရင် ငါ့ကိုယ်တိုင် ဂိုဏ်းဆရာကြီး ဖြစ်သွားပါလိမ့်မယ် စသည်ဖြင့် ပြောပြီးတားမြစ်လိုက်တာချည်းပါပဲ။ ဒါကြောင့် ဒကာ ဒကာမများကလည်း ကိုယ့်ဆရာကို ဂိုဏ်းဆရာယောင်ယောင် မဖြစ်အောင် စောင့်ရှောက်ကြဖို့ လိုပါတယ်။

ထူးခြားတဲ့ တန်ခိုးရှိတဲ့ အနေနဲ့ ပြုလုပ်ပေးတာတွေဟာ ဟုတ်သည်ကိုဖြစ်စေ မဟုတ်သည်ကိုဖြစ်စေ ယခုဟောနေတဲ့ အာထဗ္ဗဏ အတတ်ပညာထဲမှာပါဝင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဘုရား တရား သံဃာကို တကယ်မြတ်နိုးတဲ့ မာမက ရဟန်း ဆိုရင် အဲဒီလိုအမှုကို ရှောင်ကြဉ်သင့်ပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ သုပိနံ-အိပ်မက်၏ အကျိုးအပြစ် ဟောခြင်းကို လည်းကောင်း၊ လက္ခဏံ-လက္ခဏာ အမျိုးမျိုး၏ အကျိုးအပြစ် ဟောခြင်းကို လည်းကောင်း၊ နော ဝိဒဟေ-မစီရင် မပြုလုပ်ရာတဲ့။ အဲဒါတွေကို “အာထဗ္ဗဏ၊ အိပ်မက်တာ၊ လက္ခဏာဟော ကင်းရမည်” လို့ ဆောင်ပုဒ် စီထားတယ် ဆိုကြရမယ်။

၁၃။ အာထဗ္ဗဏ၊ အိပ်မက်တာ၊ လက္ခဏာဟောကင်းရမည်။

အထောပိ-ထို့ပြင်လည်း၊ နက္ခတ္တံ-နက္ခတ်အယှဉ်၏အကျိုး အပြစ်ဟောခြင်းကို၊ နော ဝိဒဟေ-မစီရင် မပြုလုပ်ရာ- တဲ့၊ မည်သည့်နေ့ မည်သည့်အချိန်မှာ မည်သည့် နက္ခတ်နှင့် ယှဉ်တယ်။ အဲဒီနေ့ အဲဒီအချိန်မှာ မင်္ဂလာဆောင် ပြုရမယ်။ အိမ်ပန္နက်ရိုက်ရမယ် စသည်ဖြင့် ပြောဟောခြင်းမျိုးကို မပြုရဘူးလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ နက္ခတ်တွေဆိုတာ အခြားစကြဝဠာက နေဂြိုဟ်တွေ ဖြစ်ကြောင်း သိပ္ပံဆရာတွေက ပြောကြတယ်။ အဲဒီလိုဆိုရင် ဒီကမ္ဘာမြေက လူသားတွေနဲ့ ဘာမျှမဆိုင်ဘူးလို့ ဆိုရမှာပဲ။ အဲဒါဟာ ဆိုင်သည်ဖြစ်စေ၊ မဆိုင်သည်ဖြစ်စေ ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်ကတော့ ကံ ကံ၏အကျိုးကိုသာ ပဓာနပြုပြီး သီလ သမာဓိ ပညာကိုသာ ပွားများအားထုတ်စေလိုပါတယ်။ လူ့ဘောင်မှထွက်ပြီး ရဟန်းပြုနေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်မှာလည်း လူ့လောက ကိစ္စတွေကို ဆောင်ရွက်ဖို့ တာဝန်မရှိပါဘူး။ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ရေးအလုပ်ကိုသာ စောက်ချပြီး လုပ်ဖို့ လိုပါ တယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို နက္ခတ်အယှဉ် ဗေဒင်ဓာတ်ရိုက် ယတြာချေ စသည်တွေကို မာမက ရဟန်းအနေ အားဖြင့် မပြုလုပ်ဘဲ ကြဉ်ရှောင်သင့်တာပါပဲ။ နောက်ပြီးတော့ ဝိရတဉ္စ-သားငှက်မြည်သံ အကျိုး အပြစ်ဟောခြင်းကို လည်းကောင်း၊ ဂဗ္ဘကရဏံ-ကို ဝန်တည်ရေးဆေးပေးခြင်းကို လည်းကောင်း၊ တိကိစ္ဆံ-ဆေးကုခြင်းကို လည်းကောင်း၊ မာမကော-ဘုရား တရား သံဃာကို မြတ်နိုးသော ရဟန်းသည်၊ န သေဝေယျ-မမှီဝဲရာတဲ့။ အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက-

“နက္ခတ်ယှဉ်ဟန်၊ သားငှက်သံ၊ ကြံဖန်ဟောပြော ကင်းရမည်။

ကိုယ်ဝန်တည်မှု၊ ဆေးဝါးကု၊ မပြုကင်းရှင်းစေရမည်။” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

နက္ခတ်ယှဉ်ဟန်၊ သားငှက်သံ၊ ကြံဖန်ဟောပြော ကင်းရမည်။

ကိုယ်ဝန်တည်မှု၊ ဆေးဝါးကု၊ မပြု ကင်းရှင်းစေရမည်။

ဒီအထဲမှာ ဆေးကုတဲ့အလုပ်ကတော့ ရောဂါကို တကယ်ပျောက်အောင် ကုသပေးနိုင်တယ်ဆိုရင် အများအတွက် အလွန်အကျိုးများစေတဲ့ အလုပ်ပါပဲ။ဒါကြောင့် ယခုနေအခါမှာ ခြွင်းချက်အနေဖြင့် ခွင့်ပြုသင့်သလိုလိုရှိနေပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဘုရား တရား သံဃာတော်တို့၏ ဂုဏ်ကို တကယ်ယုံကြည်ပြီး တကယ် မြတ်နိုးတဲ့ မာမက ရဟန်းအတွက်ဆိုတော့ သံသရာမှ လွတ်မြောက်ဖို့ အရိယမဂ်ဖိုလ်ကို ရဖို့လောက်သာ အလေးပြုဖွယ် ရှိပါတယ်။ အခြားကိစ္စတွေအတွက် ဗလိဗောဓကို လုံးဝ ဖြတ်ပြီး သီလ သမာဓိ ပညာအကျင့်ကိုသာ ကြိုးစားအားထုတ်သင့်ပါတယ်။

အခစ်အမှန် သဒ္ဓါတရားနှင့် ပြည့်စုံဖို့က အရေးကြီးတယ်

ဒီနေရာမှာ သဒ္ဓါစစ် သဒ္ဓါမှန်နှင့် ပြည့်စုံဖို့က အရေးကြီးပါတယ်။ “သီလဆိုင်ရာမှာ ဒီလို ကျင့်ရမယ်၊ သမာဓိ ပညာဖြစ်အောင် ဒီလိုပွားများအားထုတ်ရမယ်”လို့ ဟောထားတဲ့ မြတ်စွာဘုရား၏ စကားတော်ကို လေးလေးနက်နက် ယုံကြည်တဲ့ သဒ္ဓါစစ်နှင့် ပြည့်စုံဖို့ လိုပါတယ်။ ဆေးကုခြင်း ဗေဒင်ဟောခြင်း စသည်ဖြင့် လူမှုကိစ္စတွေ ဆောင်ရွက်ရင် သီလ မစင်ကြယ်ဘူး။ သီလ မစင်ကြယ်ရင် သမာဓိ ပညာ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ သမာဓိ ပညာ မဖြစ်ရင် သံသရာမှ မလွတ်မြောက်နိုင်ဘူး။ သီလစင်ကြယ်မှ သမာဓိ ပညာ ပြည့်စုံပြီး သံသရာမှ လွတ်မြောက်နိုင်တယ်။ မိမိ တစ်ပါးတည်းသာ မဟုတ်ဘူး။ မိမိက တစ်ဆင့် ဟောကြား ညွှန်ပြပေးလျှင် အခြားသူတွေလည်း ရာထောင် သိန်းသောင်းမက သံသရာမှ လွတ်မြောက်ပြီး တကယ့်ချမ်းသာအစစ်ကို ရနိုင်တယ်။ ဆေးကုပေးခြင်း စသော လူမှုကိစ္စကို ဆောင်ရွက်ရုံမျှဖြင့် ချမ်းသာစေနိုင်တယ်ဆိုတာ ခဏခေတ္တ တစ်ဘဝတာမျှလောက်သာရှိတယ်။ အမြဲတမ်း ချမ်းသာစေနိုင်တာမဟုတ်ဘူး စသည်ဖြင့် ဘုရားဂုဏ် တရားဂုဏ် သံဃာဂုဏ်ကို လေးလေးနက်နက်ယုံကြည်တဲ့သဒ္ဓါအစစ်နှင့် ပြည့်စုံဖို့ပါပဲ။ အဲဒီ သဒ္ဓါအစစ်နှင့် ပြည့်စုံရင်တော့ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားထားတဲ့အတိုင်း ရဟန်းမှာ လူမှုကိစ္စတွေကို မဆောင်ရွက်သင့်ကြောင်း၊ သီလ သမာဓိ ပညာ အကျင့်ကိုသာ သန့်သန့်ရှင်းရှင်း စင်စင်ကြယ်ကြယ် ကျင့်သွားသင့်ကြောင်း ယုံကြည် မြတ်နိုးနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် “တိကိစ္စံ-ဆေးကုပေးခြင်းကို၊ မာမကော-ဘုရား တရား သံဃာဂုဏ်ကို ယုံကြည် မြတ်နိုးသော ရဟန်းသည်၊ န သေဝေယျ-မမှီဝဲရာ”လို့ (မာမကော) ဆိုတဲ့ ဂုဏ်ပုဒ်နှင့်တကွ အထူးပြုပြီး ဆိုထားပါတယ်။

ဒါပေမယ့် ရဟန်းများမှာ ဆေးကုပေးကောင်းတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်များကိုလည်း ဝိနည်းက ခွင့်ပြုထားတာတော့ ရှိပါသေးတယ်။ ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်တွေလည်းဆိုရင် သီတင်းသုံးဖော်ငါးဦးကို ဆေးကုပေးကောင်းတယ်။ ယခုအခါမှာတော့ အမျိုးသမီး ရဟန်းနဲ့ သာမဏေရီ သိက္ခမာန်တို့က မရှိတော့တဲ့အတွက် သီတင်းသုံးဖော်က ရဟန်းနှင့် သာမဏေ ၂-ဦးသာ ရှိပါတော့တယ်။ နောက်ပြီးတော့ ရဟန်း၏ ခမည်းတော်၊ မယ်တော်၊ အဲဒီ ခမည်းတော် မယ်တော်တို့အား ပြုစုနေသူ၊ မိမိ၏ ဝေယျာဝစ္စ ပြုနေသူ၊ ရှင်လောင်းဆိုတဲ့ ဒီ ငါးဦးကိုလည်း ဆေးကုပေးကောင်းတယ်။ နောက်ပြီးတော့ မိမိ၏ အစ်ကို၊ ညီ၊ အစ်မ၊ နှမ၊ မိမိမယ်တော်၏ အစ်မ၊ ညီမ၊ အစ်ကို၊ မောင်၊ မိမိခမည်းတော်၏ အစ်ကို၊ ညီ၊ အစ်မ၊ နှမဆိုတဲ့ ဒီ ဆွေမျိုး ရင်းချာများ ကိုလည်း ဆေးကုပေး ကောင်းတယ် အဲဒီ ဆွေမျိုးရင်းများ၏ သား မြေး ခုနစ်ဆက် တိုင်အောင်လည်း ဆေးကုပေး ကောင်းတယ်။

ဒီမှ တစ်ပါး အခြားပုဂ္ဂိုလ်များကိုတော့ ဆေးကုပေးကောင်းဘူးလို့ ဝိနည်းက ဆိုထားပါတယ်။ ဆေးနည်းကို ပြောချင်တောင်မှ တိုက်ရိုက် မပြောဘဲ “ဘယ်သူမှာ ဒီလိုရောဂါဖြစ်တုန်းက ဘယ်ဆေးနဲ့ ပျောက်ကင်းသွားသလဲ”စသည်ဖြင့် အခြား ရဟန်းသာမဏေများနဲ့ ဆွေးနွေးတဲ့ အနေဖြင့်သာ ညွှန်ကြားကောင်းပါသတဲ့။ သီဟိုဠ်က ဝသဘမင်း၏မိဖုရားမှာ ရောဂါဖြစ်တဲ့အခါ အမျိုးသမီးတစ်ယောက်က မဟာပဒမ မထေရ်ထံလာပြီး ဆေးနည်းကိုမေးလျှောက်သတဲ့။ အဲဒီအခါ မဟာပဒမထေရ်က အခြားရဟန်းများနှင့်ဆေးနည်းကို ဆွေးနွေးပြောကြားလိုက်တယ်။ အဲဒီ ဆေးနည်းဖြင့်ကုသလို့ ရောဂါ ပျောက်တဲ့အခါ တိစီဝရိတ်သင်္ကန်းများနှင့်တကွ ငွေသုံးရာတို့ဖြင့် “ပန်းပူဇော်ခြင်းကို ပြုတော်မူပါ”လို့ လျှောက်ထားပြီး ပူဇော်ကြပါသတဲ့။ အဲဒါကို ဝိနည်းမိရ် မဟာပဒမ ထေရ်က “ဒါဟာ ဆရာခဲ”လို့ဆိုပြီး အပ်စပ်သည့် အနေဖြင့် ခံယူပြီး တော့ ပန်းပူဇော်ခြင်းကို ပြုပါသတဲ့။ အဲဒါဟာ ဆေးကုမှုနှင့်စပ်ပြီး အပြစ်ကင်းအောင် ဝိနည်းပရိယာယ် သုံးပုံပါပဲ။

ဒီကနေ့တော့ ဒီတွင်ပဲရပ်ပြီး တရားသိမ်းကြစို့။ ဒီကနေ့ဟောတဲ့ ဂါထာများဆိုင်ရာဆောင်ပုဒ်များကို ဆိုပြီး တရားသိမ်းရမယ်။

၁၀။ စားသောက်ဖွယ်များ၊ ဝတ်အစား၊ သိမ်းထားမပြုရာ၊
ယင်းတို့ကိုပဲ၊ မရလည်း၊ စိတ်ထဲ မပူမကြောက်ရာ။

၁၁။ ဈာန်ကိုဝင်စား၊ လမ်းမများ လှုပ်ရှားကုက္ကုတ် ကင်းရမည်။
မမောဘဲသာ၊ ဆိတ်ငြိမ်ရာ၊ ကျောင်းမှာနေရမည်။

၁၂။ အိပ်မှုနည်းပါး၊ နိုးမှုများ၊ ကြိုးစား ထက်သန်စေရမည်။
ပျင်းရိ၊ လှည့်စား၊ ရယ်ပျော်ပါး၊ ကစားမေထုန် ကင်းရမည်။

၁၃။ အာထဗ္ဗဏာ၊ အိပ်မက်တာ၊ လက္ခဏာဟော ကင်းရမည်။
နက္ခတ်ယှဉ်ဟန်၊ သားငှက်သံ၊ ကြိဖန်ဟောပြော ကင်းရမည်။

ကိုယ်ဝန်တည်မှု၊ ဆေးဝါးကု၊ မပြုကင်းရှင်းစေရမည်။

ယနေ့အဖို့၌ ကျွန်ုပ်တို့ ပြုစုပွားများအားထုတ်အပ်သော ဒါနကုသိုလ်၊ သီလကုသိုလ်၊ ဘာဝနာကုသိုလ်၊ ဝေယျာဝစ္စကုသိုလ်၊ တရားဟောရသော ကုသိုလ်၊ တရားနာရသော ကုသိုလ် အစရှိသော ဤကောင်းမှုအပေါင်း၏ အဖို့ဘာဂကို အမိအဘတို့အား အမျှပေးဝေပါကုန်၏။ အဆွေအမျိုးတို့အား အမျှပေးဝေပါကုန်၏။ ဤအရပ်၌ ရောက်ရှိနေသော လူပရိသတ် နတ်ပရိသတ် အပေါင်းအား အမျှပေးဝေပါကုန်၏။ အလုံးစုံသော သတ္တဝါ အပေါင်းတို့အားလည်း အမျှပေးဝေပါကုန်၏။ အမိအဘတို့မှစ၍ အလုံးစုံသော သတ္တဝါ အပေါင်းတို့သည် ဤကောင်းမှု အပေါင်း၏ အဖို့ဘာဂကို အညီအမျှ ရကြ၍ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာကြပါစေ။

သာဓု...သာဓု...သာဓု။

တုဝဋကသုတ်တရားတော် တာဝိယပိုင်း ပြီး၏။

တုဝဋ္ဌကသုတ် တရားတော်

ခဏ္ဍိယပိဋ်

(၁၃၃၇-ခုနှစ်၊ တပို့တွဲလဆန်း ၈-ရက်နေ့ ဟောသည်။)

တရားအနှစ်သိမ်း

တုဝဋ္ဌကသုတ်ကို ပြာသိုလပြည့်နေ့က စပြီး ဟောလာခဲ့တယ်။ သုံးကြိမ်အထိ ဟောပြီးခဲ့ပါပြီ။ ဂါထာပေါင်း ၂၀ရှိ ရာမှာ ၁၃-ဂါထာအထိ ပြီးခဲ့ပါပြီ။ ဒီကနေ့ ၁၃၃၇-ခုနှစ် တပို့တွဲ လဆန်း ၈-ရက်မှာ ၁၄-ခုမြောက် ဂါထာက စပြီး ဟောရမယ်။ အဲဒီ ဂါထာက-

၁၄။ နိန္ဒာယ နပုဝေဓေယျ၊
န ဥန္နမေယျ ပသံသိတော ဘိက္ခု။
လောဘံ သဟ မစ္ဆရိယေန၊
ကောဓံ ပေသုဏိယဉ္စ ပနဒေယျ တဲ့။

ကဲ့ရဲ့သံ ချီးမွမ်းသံ သည်းခံနိုင်ပါစေ

ဘိက္ခု-ရဟန်းသည်။ နိန္ဒာယ-သူတစ်ပါးတို့က ကဲ့ရဲ့ခြင်းကြောင့်၊ နပုဝေဓေယျ- စိတ်ဓာတ်တွန့်ဆုတ် မတုန်လှုပ်ရာ။ ပသံသိတော-အချိုးမွမ်းခံရလျှင်လည်း၊ န ဥန္နမေယျ- ဝမ်းသာ လှုပ်ရှားမတက်ကြွရာ တဲ့။

ကဲ့ရဲ့တယ် ချီးမွမ်းတယ် ဆိုတာ လောကထဲမှာ ရှိနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသမျှ တွေ့ကြုံရမြဲဖြစ်တဲ့ လောကဓံတရားပဲ။ ဘာမျှ ထူးခြားတဲ့အကြောင်း မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် လောကဘက်ကဂုဏ်နဲ့ဖြစ်စေ၊ တရားဘက်ကဂုဏ်နဲ့ဖြစ်စေ အကဲ့ရဲ့ခံရရင် စိတ်ဓာတ်ကျဆင်းပြီး တုန်လှုပ်တတ်ကြတယ်။ အရေးကြီးတာ မကြီးတာ စိစစ်ကြည့်ရင်တော့ လောကဘက်က ဘယ်လို ဂုဏ်ဖြင့် ကဲ့ရဲ့စေကာမူ ဘာမျှအရေးမကြီးပါဘူး။ ဒါကြောင့် လောကဘက်က အမျိုး၊ ဇာတ် စီးပွားဥစ္စာ၊ အတတ်ပညာ အလုပ်အကိုင် စသည်နှင့် စပ်ပြီး ဘယ်လိုပင် ကဲ့ရဲ့ကြစေကာမူ ဘာမျှ အရေးမကြီးပါဘူး။ အဲဒါကို ဂရုမစိုက်ဘဲ စိတ်အေး လက်အေး နေနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလို ကဲ့ရဲ့တဲ့စကားသံကိုလည်း ဂရုစိုက်နားမထောင်ဘဲ နေရမယ်။ သတိပဋ္ဌာန် အလုပ်လက် ရှိပုဂ္ဂိုလ်ဆိုရင် ကြားရတာ သိရတာကို ရှုမှတ်ပြီး ပယ်လိုက်ရပါဘဲ။ တရားဘက်ကတော့ သီလစသည် ချွတ်ယွင်း မှုဖြင့် အကဲ့ရဲ့ခံရရင် မိမိမှာ ချွတ်ယွင်းချက် ရှိ မရှိ ဆင်ခြင်ကြည့်ရမယ်။ ချွတ်ယွင်းချက်ရှိရင် ပြင်သင့်တာကို ပြင်ပြီး စိတ်အေး လက်အေး နေရပါပဲ။ ချွတ်ယွင်းချက်မရှိဘဲ ကဲ့ရဲ့တာဆိုရင်တော့ ဂရုစိုက်ဖို့ မလိုပါဘူး။ မြတ်စွာဘုရားကိုတောင် မကြည်ညို တဲ့သူတွေက ကဲ့ရဲ့ကြသေးတာပဲ။ “မိမိမှာ အပြစ်မရှိရင် ပြီးတာပဲ”လို့ နှလုံးသွင်းပြီး မတုန်မလှုပ် တည်ငြိမ်စွာ နေရမယ်။ အဲဒါကို “ကဲ့ရဲ့သော်လည်း မလှုပ်ဘဲ (တည်ငြိမ်နေရမယ်)”လို့ ဆောင်ပုဒ်မှာ ဆိုထားတယ်။

အချိုးမွမ်းခံရရင်တော့ အများက ကြိုက်တတ်ကြတယ်။ မဟုတ်ဘဲနဲ့မြောက်ပင့်ပြီး ချီးမွမ်းတာကိုလည်း သဘောတူပြီး လက်ခံနေတတ်ကြတယ်။ အဲဒါဟာ မဟုတ်တဲ့ဂုဏ်နဲ့ တက်ကြွတဲ့သဘောပဲ။ အမှန်ကတော့ ဟုတ်တဲ့ဂုဏ်နဲ့ ချီးမွမ်းတောင် မတက်ကြွဘဲ သည်းခံနိုင်ဖို့ အရေးကြီးပါတယ်။ တရားကိုယ်အားဖြင့် စိစစ်ကြည့်ရင် ချီးမွမ်းဆိုတာ အသံရုပ်ကလေးမျှပဲ။ အရေးကြီးတာကတော့ မိမိမှာ ချီးမွမ်းထိုက်တဲ့ ဂုဏ်နဲ့ ပြည့်စုံသည်ထက် ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်သွားဖို့ အရေးကြီးပါတယ်။ ဒါကြောင့် သူတစ်ပါးက ချီးမွမ်းတာကိုလည်း ဂရုမစိုက်ဘဲ မတက်ကြွဘဲ တည်ငြိမ် နေနိုင်ရမယ်။ အဲဒီလို တည်ငြိမ် နေပြီးတော့ တရားဘက်က ပြည့်စုံသည်ထက် ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်သွားရမယ်။

စာပေတတ်လို့ ချီးမွမ်းခံရတယ်ဆိုရင် ကိုယ့်ထက်တတ်သိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့ အဆင့်အတန်းရောက်အောင်၊ ဦးလဘက်က အချီးမွမ်းခံရရင် ကိုယ့်ထက်သာတဲ့သူတွေရဲ့ အဆင့်အတန်းရောက်အောင်၊ သမာဓိပညာဘက်က အချီးမွမ်းခံရရင်လည်း ကိုယ့်ထက်သာတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တွေရဲ့ အဆင့်အတန်းရောက်အောင် အားထုတ်သွားရမယ်။ အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်သို့ မရောက်သေးသမျှကာလပတ်လုံး သူတစ်ပါးက ဘယ်လိုပဲ ချီးမွမ်းကြစေကာမူ “ငါ့မှာလိုသေးတယ်” လို့သာ နှလုံးသွင်းပြီး အရဟတ္တဖိုလ်ရောက်သည်တိုင်အောင် ကြိုးစားအားထုတ်သွားဖို့ပါပဲ။ အရဟတ္တဖိုလ်ရောက်ရင်တော့ စိတ်ဓာတ်မြင့်ပြီး တက်ကြွတဲ့ မာနလည်း မရှိတော့ဘူး။ အဲဒီအခါကျတော့ စိတ်မတက်ကြွအောင် ထိန်းသိမ်းစရာလည်း မလိုတော့ပါဘူး။ အဲဒီကို မရောက်သေးမီမှာတော့ “လိုသေးတယ်” လို့ နှလုံးသွင်းပြီး စိတ်ကိုမတက်ကြွအောင် ထိန်းသိမ်းရမယ်။ တက်ကြွတဲ့စိတ် ဖြစ်လာရင်လည်း ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ပယ် သွားရမယ်။ ဒါကြောင့် ဆောင်ပုဒ်မှာ “မြောက်လည်း မမြောက် တည်ငြိမ်ရာ” လို့ ဆိုထားတယ်။ သူများက ချီးမွမ်းမြောက်ပင့်ပြောပေမယ့် မိမိက စိတ်မမြောက် မကြွဘဲ တည်ငြိမ်စေရမယ်လို့ ဆိုလိုတာပါပဲ။ အဲဒီဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

၁၄။ ကဲ့ရဲ့သော်လည်း၊ မလှုပ်ဘဲ၊ မြောက်လည်းမမြောက် တည်ငြိမ်ရာ။

အဲဒီလို ကဲ့ရဲ့လို့လည်း စိတ်ဓာတ်မကျဘဲ မတုန်လှုပ်ဘဲ၊ ချီးမွမ်းမြောက်ပင့်သော်လည်း မတက်ကြွဘဲ၊ တည်ငြိမ်နေတာဟာ သမာဓိအားကောင်းတဲ့သဘောပါပဲ။ အဲဒီလို အဆိုးအကောင်းကို သည်းခံနိုင်အောင် တည်ငြိမ်တဲ့ သမာဓိနှင့် ပြည့်စုံစေရမယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီလို မတည်ငြိမ်ခြင်း၏ အကြောင်းကလည်း လောဘစသည်တွေပဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒါတွေကိုလည်း ပယ်ဖို့ရာ-

သဟ မစ္ဆရိယေန-ဝန်တိုခြင်းနှင့်တကွ၊ လောဘံ-လိုချင်မက်မောတဲ့ လောဘကို လည်းကောင်း၊ ကောဓံ-အမျက်ဒေါသကို လည်းကောင်း၊ ပေသုဏီယဉ္ဇ-ကုန်းချောစကားကို လည်းကောင်း၊ ပနဒေယျ- ပယ်ရာ၏လို့ ဟောတော်မူပါတယ်။

လောဘဆိုတဲ့ လိုချင်နှစ်သက်မှု သာယာမှု ရှိနေလို့ အချီးမွမ်းခံရတာကို သာယာပြီး စိတ်တက်ကြွတယ်၊ ကောဓဆိုတဲ့ ဒေါသရှိနေလို့ အကဲ့ရဲ့ခံရတဲ့အခါ သည်းမခံနိုင်ဖြစ်ပြီး စိတ်ဓာတ်ကျရတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ လောဘနဲ့ ဒေါသ ကို ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ရမယ်။

နောက်ပြီးတော့ မစ္ဆရိယ-ဝန်တိုတယ် ကပ်စေးနဲ့တယ်ဆိုတာဟာ နှစ်သက်တွယ်တာတဲ့ လောဘနှင့်လည်း ဆိုင်တယ်။ မိမိချစ်မြတ်နိုးနေတဲ့ သက်ရှိ သက်မဲ့ အရာဝတ္ထုကို သူတစ်ပါးနှင့် မနီးစပ်စေချင်တာဟာ သည်းမခံနိုင်တဲ့ ဒေါသ ပဲ။ အဲဒါနှင့်လည်း ဆိုင်တယ်။ အဲဒီ ဝန်တိုတဲ့ မစ္ဆရိယကြောင့်လည်း စိတ်ဟာ မတည်ငြိမ်ဘဲ ရှိတတ်တယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ မစ္ဆရိယကိုလည်း ဖြစ်ပေါ်လာရင် ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ရမယ်။ ကုန်းချောတယ် ကုန်းတိုက်တယ်ဆိုတာ ဝစီဒုစရိုက် ၄-ပါးထဲ အပါအဝင် တစ်ပါးပဲ။ သီလပျက်ကြောင်း အကုသိုလ်အမှုပဲ။ ဒါကြောင့် သီလမပျက်စေရန် အဲဒီကုန်းတိုက်စကား ပြောဆိုခြင်းကိုလည်း ပယ်ရမယ်တဲ့။ အဲဒီ ကုန်းတိုက်တယ်ဆိုတာ ချစ်ခင်ရင်းနှီးနေသူများကို ကွဲပြားစေတတ်တဲ့ အမှုပဲ။ ဒါကြောင့် ဆောင်ပုဒ်မှာကာရန်လည်းရတဲ့အတွက် “ဘေဒ-ကွဲပြားစေတယ်” ဆိုတဲ့ ပါဠိပါ ထည့်ထားတယ်။ အဲဒီဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

လောဘ၊ ကောဓ၊ မစ္ဆေရ၊ ဘေဒ-ကုန်းချောကင်းစေရာ။

တစ်နည်းအားဖြင့် အဓိပ္ပာယ်ကို ဖော်ပြရလျှင် ဒီဃနိကာယ်၌ သီလကိုပြရာမှာ ပါဏာတိပါတံ ပဟာယ-စသည်ဖြင့် ကာယ ဒုစ္စရိုက် ၃-ပါး၊ ဝစီဒုစ္စရိုက် ၄-ပါးမှ ကြည့်ရှောင်ပုံကို ပြထားပါတယ်။ ဒီသုတ်မှာလည်း မေထုနံ ဝိပ္ပဇ္ဇေ-ဆိုတဲ့ စကားဖြင့် အဗြဟ္မစရိယမှ ကြည့်ရှောင်ပုံကို ပြခဲ့ပါပြီ။ ဒီဂါထာမှာ ကုန်းချောစကားကို ပယ်ရမယ်ဆိုတဲ့ စကားဖြင့် ပိသုဏဝါစာမှ ကြည့်ရှောင်ပုံကို ပြပါတယ်။ အမှတ် ၁၇-ဂါထာမှာ မောသဝဇ္ဇေ န နီယေထ- ဆိုတဲ့ စကားဖြင့် မုသာဝါဒမှ ကြည့်ရှောင်ပုံကို ပြတယ်။ အမှတ် ၁၈-ဂါထာမှာ ဖရသေန နေ န ပဋိဝဇ္ဇာ-ဆိုတဲ့ စကားဖြင့် ဖရသဝါစာမှ ကြည့်ရှောင်ပုံကို ပြတယ်။ အဲဒီတော့ တိုက်ရိုက်အားဖြင့် မပြရဘဲ ကျန်နေတာတွေက ပါဏာတိပါတ အဒိန္နဒါန သမ္ပပ္ပလာပတို့မှ ကြည့်ရှောင်ပုံတွေပဲ။ အဲဒီ ကျန်နေတဲ့ ၃-ပါးထဲက လောဘကို ပယ်ရမယ်ဆိုတဲ့ စကားဖြင့် လောဘ အရင်းခံပြီးဖြစ်နိုင်တဲ့ အဒိန္နဒါန သမ္ပပ္ပလာပတို့မှ ကြည့်ရှောင်ရန်ပြတယ်။ ကောဓကိုပယ်ရမယ်ဆိုတဲ့ စကားဖြင့် အမျက်ဒေါသ အကြောင်းပြုပြီး ဖြစ်နိုင်တဲ့ ပါဏာတိပါတမှ ကြည့်ရှောင်ရန် ပြတယ်လို့လဲ ယူသင့်ပါတယ်။ အဲဒီလို ယူလိုက်ရင် ဒီဃနိကာယ်မှာ ပြထားတဲ့ ဒုစ္စရိုက် (၇)ပါးမှ ကြည့်ရှောင်မှု သီလတွေ အကုန်ပြည့်စုံသွားပါတယ်။

အဲဒီက နောက်လဲ သီလနှင့်ဆိုင်တဲ့ ကျင့်ဝတ်တွေကိုဆက်ပြီး ဟောကြားတော်မူပြန်ပါတယ်။ ဟောပုံကတော့-

၁၅။ ကယဝိက္ကယေ န တိဋ္ဌေယျ၊
ဥပဝါဒံ ဘိက္ခု န ကရေယျ ကုဟိဋ္ဌိ။
ဂါမေ စ နာဘိသဇ္ဇေယျ၊
လာဘကမ္ပာ ဇနံ န လပယေယျ။

ရဟန်းကောင်း အရောင်းအဝယ် မပြုရ

ဘိက္ခု-ရဟန်းသည်၊ ကယဝိက္ကယေ-ရောင်းဝယ်မှု၌၊ န တိဋ္ဌေယျ- မတည်ရာ-တဲ့။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၏တပည့် ရဟန်းကောင်း ရဟန်းမြတ်ဆိုရင် စိုက်ပျိုးရေးအလုပ် လခစားအလုပ် ဗေဒင်ဟော ဆေးကုအလုပ် အရောင်းအဝယ်အလုပ် အစရှိတဲ့ စီးပွားရေးအလုပ်ဟူသမျှ ဘယ်လိုအလုပ်ကိုမျှ မလုပ်ရဘူး၊ အဲဒီလို စီးပွား ရေး အလုပ်ကိုလုပ်လို့ ရလာတဲ့ပစ္စည်းကိုလဲမသုံးဆောင်ကောင်းဘူး၊ ဒီလို စီးပွားရေးအလုပ်တွေမှ မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တိုင် ကင်းရှင်းသလိုပင် ဘုရားတပည့် ရဟန်းကောင်းတွေလည်း ကင်းရှင်းသင့်တာချည်းပဲ၊ ဒါကြောင့် ဒီဃနိကာယ် သီလက္ခန္ဓဝဂ် ဗြဟ္မဇာလသုတ်မှာ မြတ်စွာဘုရား၏ သီလကို ဒီလို ထုတ်ဖော်ပြီး ဟောထားပါတယ်။

သမဏော ဂေါတမော-ရဟန်းဂေါတမသည်၊ ကယဝိက္ကယာ-ရောင်းဝယ်ခြင်းမှ၊ ပဋိဝိရတော-ကြဉ်ရှောင်တော်မူ၏လို့ ဒီလိုလဲ မြတ်စွာဘုရားကို သီလဂုဏ်ဖြင့် ချီးမွမ်းနိုင်ပါတယ်တဲ့၊ ထို့အတူပင် သာမညဖလသုတ်ကျတော့လည်း-

မဟာရာဇ-အဇာတသတ်မင်းမြတ်၊ ဣမ-ဤငါဘုရား၏ သာသနာတော်၌၊ ဘိက္ခု-ရဟန်းသည်၊ ကယဝိက္ကယာ- ရောင်းဝယ်ခြင်းမှ၊ ပဋိဝိရတော-ကြဉ်ရှောင်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏လို့ ဟောထားပါတယ်၊ အဲဒီ စကား ၂-ရပ်ဟာ ရောင်းဝယ် မှုဟူသမျှမှ ကင်းကြောင်း ပြတော်မူတာချည်းပါပဲ၊ ဒါကြောင့် ဒီ တုဝဋ္ဌကသုတ်မှာလည်း ကယဝိက္ကယေအရ ရောင်းဝယ် မှုဆိုတာ ရောင်းဝယ်မှုဟူသမျှ အကုန်လုံးကို ဆိုတယ်လို့ ယူတာက ကျယ်ပြန့်ပြည့်စုံပါတယ်၊ မဟာနိဒ္ဒေသ စသည်မှာ “ရဟန်း သာမဏေစသည် သီတင်းသုံးဘော်ချင်း လှည့်စား၍ ဖြစ်ဖြစ် အမြတ်ရအောင်ဖြစ်ဖြစ် ပစ္စည်းလဲလှယ်ခြင်း ကိုသာ ရည်ရွယ်တယ်”ဆိုတဲ့ အဖွင့်ကတော့ အလွန် နယ်ကျဉ်းနေပါတယ်၊ မဟာသမယသုတ်ကို ဟောတာက မြတ်စွာဘုရား ၏ လေးဝါနှင့် ငါးဝါ စပ်ကြား နယုန်လပြည့် ဖြစ်သင့်ပါတယ်၊ အဲဒီတုန်းကဆိုရင် ဘိက္ခုနီသိက္ခမာန် သာမဏေရီတို့ ဆိုတာတွေ မရှိသေးပါဘူး၊ ရဟန်းနှင့် သာမဏေလောက်သာ ရှိပါသေးတယ်၊ အဲဒီတုန်းက ရဟန်း သာမဏေများမှာလည်း အမြတ် ရအောင်လဲလှယ်မှုမျိုးရှိမယ်မဟုတ်ပါဘူး၊ ရဟန္တာတွေ အနိယာတွေသာ များပါတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီတုန်းက ရဟန်းသာမဏေ တွေဟာ ရောင်းဝယ်မှု ဟူသမျှမှ ကင်းဝေးစင်ကြယ်နေကြတယ် ဆိုတာ အလွန် ထင်ရှားနေပါတယ်။

အရေးကြီးတာက လူဝတ်ကြောင်များလို စီးပွားရေးအလုပ်ကို မလုပ်ကြဘူး အရောင်းအဝယ် မလုပ်ကြဘူးဆိုတဲ့ ဂုဏ်ဟာ ကြည့်ညို့ဖွယ်ဂုဏ်ဖြစ်ပါတယ်၊ လူဝတ်ကြောင်များလို အရောင်းအဝယ်မလုပ်ဘူးဆိုတဲ့အတွက် ဂုဏ်ယုတ်ဖွယ် မရှိပါဘူး၊ ဂုဏ်တက်ဖွယ်သာရှိပါတယ်၊ ဒါကြောင့် မဟာနိဒ္ဒေသစသည်မှာလည်း မူလက ဆိုလိုတာကတော့ လူ့လောက အရောင်းအဝယ်မျိုးမှသာ မဟုတ်ဘူး၊ သီတင်းသုံးဖော်အချင်းချင်း အမြတ်ရဖို့ရည်ရွယ်ပြီး ပစ္စည်း လဲလှယ်ခြင်းမှလည်း ကင်းတယ်လို့ ဒီလိုဆိုခဲ့တာ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်၊ အဲဒီလိုမယူရင် မြတ်စွာဘုရား၏ ကယဝိက္ကယမှ ကြဉ်ရှောင်ပုံကိုလည်း သီတင်းသုံးဖော်ချင်း လဲလှယ်မှုကိုသာ ယူရမလို ဖြစ်နေပါလိမ့်မယ်၊ အဲဒီလိုဆိုတော့ တော်တော်ကို အဆင်မပြေဘဲ ရှိနေ ပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ဒီသုတ်မှာလည်း မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်ရဟန်းကောင်းမှန်လျှင် အရောင်းအဝယ် ဟူသမျှမှ ကင်းတယ် လို့သာ ယူသင့်ပါတယ်။

ယခုခေတ်မှာ ဒကာ ဒကာမများက လူ နတ် နိဗ္ဗာန် သုံးတန်သော ချမ်းသာကို ရည်မျှော်ပြီးတော့ “ရဟန်းတော် များဟာ သီလစသည်နှင့် ပြည့်စုံကြပေတယ်”လို့ ယုံကြည် မြတ်နိုးပြီး သင်္ကန်း စသည်တွေကို လှူကြတယ်၊ အဲဒါဟာ သူတို့ကိုယ်တိုင်လည်း မသုံးရက်ဘဲ အင်မတန်ချစ်တဲ့ သားမယားများအားလည်း မပေးရက်ဘဲ ရက်ရက်ရောရော လှူကြတာ ပါပဲ၊ အဲဒီလို လှူတဲ့ ပစ္စည်းများကို ရဟန်းတော်များက သာသနာတော် အကျိုးများအောင် သုံးစွဲသင့်ပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် အချို့ကတော့ သင်္ကန်းစသည်တွေကို ရောင်းပြီး ငွေစုကြတယ်လို့လည်း ကြားသိရပါတယ်၊ အဲဒါဟာ သေသေချာချာ စဉ်းစားကြည့်ရင် သာသနာတော်အတွက် ဝမ်းနည်းစရာပါပဲ၊ တချို့ကတော့ အသံချဲ့စက်တို့ ရကော်ဒါတို့ ထူထောင်ပြီးတော့ အငှားလိုက်စေသေးတယ်လို့လည်း ကြားရပါတယ်၊ တစ်ခါက (လွန်ခဲ့တဲ့) တစ်ဆယ့်လေးငါးနှစ်လောက်ဆီ ကပါပဲ၊ ရထားလမ်းအနီးက မြို့တစ်မြို့သို့ တရားဟောရောက်သွားခဲ့ပါတယ်၊ အဲဒီတုန်းက ဒကာတစ်ဦးက ပြောကြားလို့ သိရတာက တော့ သူတို့ဆီမှာ ဆွမ်းကျွေးဆိုရင် အသံချဲ့စက်နဲ့ ရကော်ဒါပါ ထည့်ရပါသတဲ့၊ တစ်နေ့တော့ သူက အသံချဲ့စက် ရကော်ဒါ အငှားလိုက်စေတဲ့ ဘုန်းကြီးကို ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပင့်တယ်၊ အဲဒီအခါ အဲဒီဘုန်းကြီးက အသံချဲ့စက်ပါရဲ့လား၊ အသံချဲ့ စက်မပါရင် ငါမလိုက်ဘူးလို့တောင် ပြောတယ်ဆိုပဲ၊ တခြားအရပ် အချို့မှာလည်း ဒီလို အငှားလိုက်စေတာ ရှိတယ် လို့ပဲ ကြားသိရပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရား အလိုတော်ကတော့ အဲဒီလို အရောင်းအဝယ် ဟူသမျှတွေမှ ကင်းရှင်းစေလိုတော်မူပါတယ်။ အဲဒီ ဩဝါဒကို လိုက်နာရန်လည်း ရဟန်းများမှာ တာဝန်မလေးပါဘူး။ စားဝတ်နေရေးအတွက် ရဟန်းများမှာ ဒကာ ဒကာမတွေက လှူဒါန်းနေကြတာဟာ လိုလေသေးမရှိ ပြည့်စုံနေတာပါ။ ဒါကြောင့် ကယဝိက္ကယေ-ရောင်းဝယ်မှု၌၊ န တိဋ္ဌေယျ-မတည်ရာ- ဆိုတဲ့ ဒီဘုရား အဆုံးအမတော်ကို ရိုသေစွာ လိုက်နာသင့်ပါတယ်။ အများအားဖြင့်တော့လည်း ရိုသေစွာ လိုက်နာကျင့်သုံး နေကြတာပဲ များပါတယ်။

ကဲ့ရဲ့ဖွယ်အမှု မပြုရ

ဘိက္ခု-ရဟန်းသည်၊ ဥပဝါဒ-သူတစ်ပါးတို့က ကဲ့ရဲ့ဖွယ်အမှုကို၊ ကုဟိဋ္ဌိ-တစ်စုံတစ်ရာ၌မျှ၊ န ကရေယျ-မပြုရာ- တဲ့။

ကဲ့ရဲ့ဖွယ်အမှု ကဲ့ရဲ့ဖွယ် ကိလေသာတွေက အကြမ်းစား အလတ်စား အနုစားလို့ သုံးမျိုးရှိတယ်။ (၁) အကြမ်းစားက ဘာတွေလဲဆိုရင် သတ်ခြင်း ခိုးခြင်း မေထုန်မှု ဆိုတဲ့ ကာယဒုစ္စရိုက် ၃-ပါး၊ လိမ်ခြင်း၊ ကုန်းတိုက်ခြင်း၊ ဆဲဆိုခြင်း၊ အကျိုးမဲ့ စကား ပြောဆိုခြင်းဆိုတဲ့ ဝစီဒုစ္စရိုက် ၄-ပါး၊ သူ့ဥစ္စာကို ရလိုသမှု ရှေးရှုကြခြင်း သူတစ်ပါးကို သေပျက်စေလိုခြင်း ကံ- ကံ၏အကျိုးမရှိဟု ယူခြင်းဆိုတဲ့ မနောဒုစ္စရိုက် ၃-ပါး ဒီဒုစ္စရိုက်တွေပါ။ ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်များကို ကျူးလွန်မှုတွေလည်း ဒီ အကြမ်းစား အကုသိုလ်ထဲ ပါဝင်တယ်လို့ ယူသင့်ပါတယ်။ ဒီအကြမ်းစား အကုသိုလ်တွေထဲမှ မနောဒုစ္စရိုက် ၃-ပါးကိုတော့ သမာဓိ-ပညာတို့ဖြင့် ပယ်ဖို့ပါ။

(၂) အလတ်စား ကိလေသာကတော့ (၁) ကာမဂုဏ်အာရုံတွေကို ကြံတဲ့ ကာမဝိတက်၊ (၂) သူတစ်ပါးကို သေပျက် စေရန် ကြံတဲ့ ဗျာပါဒဝိတက်၊ (၃) သူတစ်ပါးကို ညှဉ်းဆဲရန် ကြံတဲ့ ဝိဟိံ သာဝိတက်-ဒီဝိတက် သုံးမျိုးပါ။

(၃) အနုစား ကိလေသာတွေကတော့ (၁) ဆွေမျိုးတို့ကို လွမ်းတလျက်ဖြစ်စေ၊ ကြီးပွားချမ်းသာစေရန်ဖြစ်စေ၊ ကြီးပွားဆုတ်ယုတ်တဲ့အတွက် ဝမ်းသာဝမ်းနည်းလျက်ဖြစ်စေကြံတဲ့ ဉာတိဝိတက်၊ (၂) ထို့အတူပင် ဆိုင်ရာနယ်ပယ်အတွက် ကြံစည်တဲ့ ဇနပဒဝိတက်၊ (၃) မသေရေး အသက်ရှည်ရေးအတွက် ဒုက္ကရစရိယအကျင့်ကို ကြံတဲ့ အမရဝိတက် (ထွက်ရပ် ပေါက် စသည်ကို ကြံတာလည်း ဒီဝိတက်ထဲမှာ ပါဝင်သင့်ပါတယ်)၊ (၄) သူတစ်ပါးအား သနားပြီးကြံတဲ့ ပရာနဒယတာ ပဋိ သံယုတ္တဝိတက် (လောကရေးဖြင့်၊ သနားတာကိုသာ ယူသင့်၏။ တရားရေးဖြင့် သနားခြင်းသည်ကား ဖြစ်သင့်သော သမ္မာ သင်္ကပ္ပပင် ဖြစ်သည်)၊ (၅) လာဘ်လာဘ စသည်နှင့်စပ်ပြီး ကြံတဲ့ လာဘသက္ကာရ သိလောက ပဋိသံယုတ္တဝိတက်၊ (၆) မိမိအား သူတစ်ပါးက အထင်မသေးစေရန် အထင်ကြီးစေရန် ကြံတဲ့ အနဝညတ္တိပဋိသံယုတ္တ ဝိတက်ဆိုတဲ့ ဒီဝိတက် ၆-ပါးပါ ပဲ။ ဒီ အလတ်စား၊ အနုစား ကိလေသာတွေကိုလည်း သမာဓိ ပညာတို့ဖြင့် ပယ်ဖို့ပါ။

အဲဒီအကြမ်း အလတ် အနုကိလေသာများကိုသူတစ်ပါး၏ မျက်မှောက်မှာဖြစ်စေ၊ မျက်ကွယ်မှာဖြစ်စေ၊ ကိုယ်တွင်းရေး နှင့်စပ်၍ဖြစ်စေ၊ သူတစ်ပါးအရေးနှင့်စပ်၍ဖြစ်စေ မဖြစ်စေရဘူး။ အကယ်၍ ဖြစ်ပေါ်လာရင်လည်း ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ဖို့ပါ။ အဲဒီလို ကိလေသာတွေကို သူတစ်ပါး မမြင်ဘူးထင်ပြီး ပြုလုပ်ကြံစည်နေပေမယ့်လို့ နတ်တွေကလည်း မြင်နိုင်တယ်။ အဘိညာဉ်ရ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကလည်း မြင်နိုင် သိနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့်လည်း ကြည့်ရ ပယ်ရမယ်တဲ့။ နောက်ပြီးတော့ မိမိ၏ ဂုဏ် သိက္ခာကို ငဲ့ပြီးတော့လည်း ကြည့်ရ ပယ်ရမယ်တဲ့။ နောက်ပြီးတော့ မကောင်းကျိုး ပေးတတ်တဲ့ အကုသိုလ်ဖြစ်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် အကုသိုလ်ကံ၏ အကြောင်း အထောက်အပံ့ ဖြစ်ခြင်းများကြောင့်လည်း ကြည့်ရ ပယ်ရမယ်တဲ့။

ဒီ စကားရပ်ဖြင့် “ဒီသုတ်မှာ တိုက်ရိုက်ပြမထားတဲ့ ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်ဆိုင်ရာသီလတွေကို” အလွန်ညွှန်ပြတယ်လို့ ယူသင့်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ပါတိမောက်အကျင့်ကို ဟောတော်မူပါလို့ တောင်းပန်တဲ့ နိမ္မိတဘုရားရှင်၏ စကားအရ ပါတိမောက် အကျင့်တွေ လိုနေသေးတယ်လို့ ဆိုဖွယ်မရှိတော့ဘူး ဆိုတာကိုလည်း အထူးသတိပြုသင့်ပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့-ဂါမေ စ-ရွာ၌လည်း၊ န အဘိသဇ္ဇေယျ၊ မကပ်ငြိမတွယ်တာရာ-တဲ့၊ မိမိအား လှူဒါန်း ထောက်ပံ့ နေတဲ့ ဒကာ ဒကာမတွေနှင့်စပ်ပြီး **ဂေဟသီတပေမ**ခေါ် ခင်မင်ခြင်းမျိုးဖြင့် ခင်မင် တွယ်တာ မနေရဘူးလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီ သုံးပိုဒ်အရ ဆောင်ပုဒ်ကတော့-အရောင်းအဝယ်၊ စွပ်စွဲဖွယ်၊ ငြိတွယ်ရွာ၌ မပြုရာတဲ့၊ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

၁၅။ အရောင်းအဝယ်၊ စွပ်စွဲဖွယ်၊ ငြိတွယ် ရွာ၌မပြုရာ။

ရွာ၌ ကပ်ငြိတွယ်တာပုံကို-မဟာနိဒ္ဒေသမှာ ဒီလို ဖွင့်ပြထားပါတယ်။

ဣဓ-ဤလောက၌၊ ဘိက္ခု-ရဟန်းသည်၊ ဂါမေ-ရွာ၌၊ ဂိဟိဟိ-လူဝတ်ကြောင်တို့နှင့်၊ သံသဋ္ဌော-ရောနှောလျက်၊ ဝိဟရတိ-နေ၏။ သဟနန္တိ-ချမ်းသာသူတို့နှင့်အတူ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာလျက်၊ သဟသောကီ-ဆင်းရဲသူတို့နှင့်အတူ စိုးရိမ်ပူပန်လျက်၊ သုခိတေသု သုခိတော-ဒကာ ဒကာမတို့ ချမ်းသာကြလျှင် ကိုယ်တိုင်လည်း ချမ်းသာလျက်၊ ဒုက္ခိတေသု၊ ဒုက္ခိတော-ဒကာ ဒကာမတို့ ဆင်းရဲကြလျှင် ကိုယ်တိုင်လည်း ဆင်းရဲလျက်၊ ဝိဟရတိ-နေ၏။ ကိစ္စကရဏီယေသု-ပြုဖွယ်အမှုကိစ္စတို့၌၊ အတ္တနာ ဝေါယောဂံ-မိမိကိုယ်တိုင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်းသို့၊ အာပဇ္ဇတိ-ရောက်၏-တဲ့။

မိမိ၏ ဒကာ ဒကာမတွေ ပြည့်စုံချမ်းသာနေကြလျှင် ရဟန်းကလည်း ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်နေတယ်။ ဒကာ ဒကာမတွေ ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်နေကြလျှင် ရဟန်းကလည်း စိုးရိမ်ပူပန်ပြီးဆင်းရဲနေတယ်။ ဒကာ ဒကာမတွေမှာ ဆောင်ရွက်ဖွယ် ကိစ္စကြီးငယ် ပေါ်လာလျှင် အဲဒီ ကိစ္စကြီးငယ်တွေမှာလည်း ရဟန်းက ပါဝင်ဆောင်ရွက်ပေးတယ်။ အဲဒါဟာ ရပ်ရွာက ဒကာ ဒကာမတွေမှာ ငြိကပ်တွယ်တာနေခြင်းပါပဲ။ အဲဒီလို ငြိကပ်တွယ်တာခြင်း မရှိစေရဘူးလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီလို မငြိကပ် မတွယ်တာပုံနှင့်စပ်ပြီး ဝိသုဒ္ဓိမဂ် (ပ-၈၈)မှာ ရဟန်းငယ် ဦးပဉ္စင်းတစ်ပါးအကြောင်းကို ထုတ်ပြထားပါတယ်။

ပဉ္စင်းတစ်ပါး၏ ကုလပလိဗောဓကင်းပုံ

ကောရဏ္ဍကကျောင်းနေ မထေရ်ကြီး၏ တူဖြစ်သူ ဦးပဉ္စင်းဟာ စာသင်ရန် ရောဟဏဇနပုဒ်(နယ်)သို့ ကြွသွားတယ်။ သူ့မယ်တော် ဒကာမကြီးက အစ်ကို မထေရ်ကြီးထံမှာ သူ့သားဦးပဉ္စင်းအကြောင်းကို မကြာခဏ မေးမေး နေပါသတဲ့။ တစ်နေ့သောအခါမှာ အဲဒီ မထေရ်ကြီးက သူ့တူ ဦးပဉ္စင်းကို ပြန်ခေါ်ခဲ့ရန် ရောဟဏဇနပုဒ်သို့သွားတယ်။ ဦးပဉ္စင်းကလည်း “ဒီမှာ ငါနေတာကြာပြီ၊ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာတော်ကို ဖူးမြော်ပြီးတော့ မယ်တော်၏ အကြောင်းကိုလည်း သိရအောင် ပြန်ဦးမှပဲ”လို့ကြံပြီး ရောဟဏဇနပုဒ် ထွက်ခွာလာခဲ့တယ်။ အဲဒီ ဆရာတပည့် ၂-ပါးတို့ဟာ မဟာဝေလိဂင်္ဂါခေါ်တဲ့ မြစ်၏ဆိပ်ကမ်းမှာ တွေ့ဆုံမိကြပါသတဲ့။ အဲဒီအခါ မထေရ်ကြီးက ဘယ်ကိုသွားမလဲလို့မေးတော့ ဦးပဉ္စင်းက သူရည်ရွယ် ထားတဲ့အတိုင်း လျှောက်ထားတယ်။ အေး သင်လာတာကောင်းတယ်။ သင့်မယ်တော်က မကြာခဏ မေးနေတယ်။ ငါလည်း ဒီကိစ္စအတွက် လာခဲ့တာပဲ။ သင်သွားပေတော့၊ ငါကတော့ ဒီရောဟဏနယ်မှာပဲ ဒီ ငါနေဦးမယ်လို့ပြောပြီး မထေရ်ကြီးက ဦးပဉ္စင်းကို လွှတ်လိုက်တယ်။

အဲဒီဦးပဉ္စင်းဟာ ဝါကပ်ရမည့်နေ့မှာပင် အဲဒီကောရဏ္ဍက ကျောင်းသို့ ရောက်တယ်။ နေရာကလည်း သူ့ခမည်းတော်၏ ကျောင်းဆောင်မှာပဲရတယ်။ နောက်တစ်နေ့နံနက်မှာ သူ့ခမည်းတော်က နေရာချထားတဲ့ မထေရ်ထံ လာရောက်ပြီးတော့ “တပည့်တော်တို့၏ ကျောင်းမှာ ဘယ်အရှင်မြတ်နေရာချထားပါသလဲ”လို့ မေးလျှောက်တယ်။ “အာဂန္တု ရဟန်းတစ်ပါးအား ချထားတယ်”လို့ကြားရတဲ့အခါ အဲဒီဦးပဉ္စင်းထံ သွားရောက် ရှိခိုးပြီးတော့ “အရှင်ဘုရား တပည့်တော် တို့၏ ကျောင်း၌ ဝါကပ်တဲ့ ရဟန်းမှာ ပြုကျင့်ရမည့် ကျင့်ဝတ်ရှိပါတယ်”လို့ လျှောက်တယ်။ ဘာလဲ ဒကာကြီးလို့ မေးတော့ “ဝါတွင်း သုံးလပတ်လုံး တပည့်တော်တို့အိမ်မှာသာ ဆွမ်းခံရပါမယ် ပဝါရဏာပြုပြီး ထွက်ခွာသွားတဲ့အခါလဲ ပန်ကြားရပါမယ်”လို့ လျှောက်တယ်။ ဆိတ်ဆိတ်နေခြင်းဖြင့် ဦးပဉ္စင်းက လက်ခံလိုက်ပါတယ်။

ကျောင်းဒကာကြီးက အိမ်ပြန်သွားပြီးတော့ ကျောင်းအမအား “ငါတို့၏ကျောင်းမှာ အာဂန္တုအရှင်မြတ်တစ်ပါး ဝါကပ်တယ်ဟေ့၊ အဲဒီအရှင်မြတ်အား ရိရိသေသေကောင်းကောင်းမွန်မွန် ပြုစုလုပ်ကျွေးရမယ်လို့” ပြောကြားတယ်။ ကျောင်းအမကလည်း ကောင်းပါပြီလို့ ဝန်ခံပြီးတော့ မွန်မြတ်သော ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ကို ချက်ပြုတ်ပြုပြင်တယ်။ ဦးပဉ္စင်းကလည်း ဆွမ်းအချိန်ကျတဲ့အခါ အဲဒီဆွေမျိုးအိမ် သွားပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဘယ်သူကမှ အဲဒီ ဦးပဉ္စင်းကို မမှတ်မိဘူးတဲ့။

အဲဒီ ဦးပဉ္စင်းဟာ အဲဒီအိမ်မှာ ဝါတွင်းသုံးလပတ်လုံးဆွမ်းကို ခံယူ ဘုဉ်းပေးပြီးတဲ့နောက် ဝါကျွတ်တဲ့အခါ “ဦးပဉ္စင်း သွားတော့မယ်”လို့ ပန်ကြားတယ်။ အဲဒီအခါ မယ်တော် ဒကာမကြီးနှင့်တကွ ဆွေမျိုးများက “နက်ဖြန်မှ ကြွပါဘုရား”လို့ လျှောက်ထားပြီးတော့ နောက်တစ်နေ့၌ အိမ်မှာပဲ ဆွမ်းကပ်ပြီး ဆီကျည်တောက်ကိုလည်း ဆီအပြည့်ထည့်ပေးတယ်။ ဟိုးရှေးတုန်းက ခြေထောက်စသည်ကို ဆီလိမ်းလေ့ရှိကြပါတယ်။ သီဟိုဠ်မှာတော့ ယခုလည်း ရဟန်းများမှာ ဆီလိမ်းလေ့ရှိကြတာပါပဲ။ ဆေးနှင့်စပ်ပြီး ပြုပြင်ထားတဲ့အတွက် အချို့ဆီက ကျန်းမာရေးအတွက် ကောင်းတယ်လို့လည်း ဆိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဆီကျည်တောက်မှာ ဆီအပြည့် ထည့်ပြီးတော့ တင်လဲ (ကြံသကာ) ခဲတစ်ခုနဲ့ ကိုးတောင်ရှိတဲ့ အဝတ်ပိုင်း တစ်ခုကိုလည်း လှူပြီးတော့ အရှင်ဘုရား ကြွတော်မူပါလို့ လျှောက်ကြားတယ်။ ဦးပဉ္စင်းလည်း အနုမောဒနာ ဟောပြီး ရောဟဏနယ်သို့ ရည်ရွယ်ပြီး ထွက်ခွာသွားတယ်။

သူ့ဥပဇ္ဈာယ် ဆရာကလည်း ပဝါရဏာ ပြုပြီးနောက် နေရပ်သို့ပြန်လာတယ်။ ဝါဆိုဦးက ဆုံမိတဲ့နေရာမှာ ၂-ပါး တွေ့ဆုံမိကြတယ်။ ဦးပဉ္စင်းက မထေရ်ကြီးအား ဝတ်ပြုတယ်။ ဘယ်နှယ်လဲ တပည့် သင့် မယ်တော်ကိုတွေ့ခဲ့ပါရဲ့လားလို့ မေးတယ်။ မှန်ပါဘုရား တွေ့ခဲ့ပါတယ် စသည်ဖြင့် အကြောင်းအလုံးစုံကို လျှောက်ပြီးတော့ ဟိုက လှူလိုက်တဲ့ဆီဖြင့်ပင် မထေရ်ကြီး၏ ခြေများကို လိမ်းသုတ်ပေးတယ်။ ဟိုက လှူလိုက်တဲ့ တင်လဲ ကြံသကာဖြင့်ပင် အဖျော်လုပ်ပြီး ကပ်တယ်။ ဟိုက လှူလိုက်တဲ့ ကိုးတောင်ရှိ အဝတ်ကိုလည်း ဆရာ မထေရ်ကြီးအားပင် လှူလိုက်တယ်။ ရှိခိုးကန်တော့ပြီးတော့ တပည့်တော်မှာ ရောဟဏ အရပ်ပဲ သင့်လျော်ပါတယ်လို့ လျှောက်ပြီး ဦးပဉ္စင်းက ထွက်ခွာသွားပါသတဲ့။ မထေရ်ကြီးလည်း ကျောင်းသို့ ရောက်ပြီး နောက်တစ်နေ့မှာ ကောရဏ္ဍကရွာသို့ ဝင်သွားတယ်။

ဦးပဉ္စင်းရဲ့ မယ်တော်ကြီးကလည်းငါ့အစ်ကို မထေရ်ဟာ ယခုပင် ငါ့သားကို ခေါ်ပြီးလာလိမ့်မယ် လာလိမ့်မယ်လို့ မကြာ မကြာ လမ်းဆီကို မျှော်ကြည့်နေပါသတဲ့။ အဲဒီလို ကြည့်နေစဉ်မှာ မထေရ်ကြီး တစ်ပါးတည်း လာနေတာကို မြင်ရတော့ ငါ့သား သေပြီထင်တယ်။ ဒါကြောင့် မထေရ်ကြီးဟာ တစ်ပါးတည်းလာတာ ဖြစ်မှာပဲလို့ တွေးတောပြီးတော့ မထေရ်ကြီး၏ ခြေတော်ရင်းမှာ ဝပ်ပြီး မြည်တမ်းငိုကြွေးပါရောတဲ့။ အဲဒီတော့ မထေရ်ကြီးက ဦးပဉ္စင်းဟာ အလိုနည်းတဲ့ အတွက် သူဟာ သားဖြစ်ကြောင်းအသိမပေးဘဲ ပြန်သွားဟန်တူတယ်လို့ စဉ်းစားမိပြီးတော့ ဒကာမကြီးအား စိတ်သက်သာရာ ရစေကာ အကြောင်းအရာ အလုံးစုံကို ပြောပြပြီး သူတို့ လှူလိုက်တဲ့ ကိုးတောင်ရှိ အဝတ်ကိုလည်း သပိတ်အိတ်ထဲမှ ထုတ်ပြ လိုက်တယ်။

အဲဒီတော့ ဒကာမကြီးက ကြည့်ညိုသဒ္ဓါတွေပွားပြီးတော့ သားဦးပဉ္စင်းသွားရာ အရပ်ဆီကို ဦးတမ်းလျက် ရင်ဖြင့် တုပပ်ပြီး ရှိခိုးလျက် ဒီလိုဆိုပါသတဲ့။ ရထဝိနီတအကျင့် နာလကအကျင့် တုဝဋ္ဌကအကျင့် မဟာအရိယဝံသ အကျင့်များကို မြတ်စွာဘုရားရှင် ဟောတာဟာ ငါ့သားလို ရဟန်းမြတ်ကို ကိုယ်တွေ့ သက်သေပြုပြီး ဟောတော်မူတာ ဖြစ်မှာပဲ။ မွေးသည့် မိခင်၏ အိမ်မှာ သုံးလပတ်လုံး ဆွမ်းဘုဉ်းပေးနေပါလျက်နဲ့ “ဦးပဉ္စင်းက သားပဲ၊ ဒကာမကြီးက အမေပဲ”လို့ မပြောဘဲ နေနိုင်ပေရဲ့။ ဩော် အံ့ဖွယ်ပုဂ္ဂိုလ်ပါတကားလို့ ချီးကျူး ပြောဆိုပါသတဲ့။

အဲဒီဝတ္ထုထဲမှာ ဦးပဉ္စင်းက မိဘတို့အား အသိမပေးဘဲ နေတာဟာ မိဘဆွေမျိုး သံယောဇဉ် ကင်းနေတဲ့သဘောပါပဲ။ ငြိတွယ်ရွာ၌မြူရာလို့ ဆိုတဲ့အတိုင်း မိဘမှစပြီး ဒကာ ဒကာမများအပေါ်၌ ငြိကပ်တွယ်တာမူကင်းတဲ့သဘောပါပဲ။ လွန်ကြည့် ညိုစရာကောင်းပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီလို အသိမပေးဘဲ နေတာဟာ မိဘဆွေမျိုးများအား ထက်သန်တဲ့ ဒါနကုသိုလ် စသည် ဖြစ်စေလိုတဲ့အတွက်လည်း ရည်ရွယ်ဟန်တူပါတယ်။ အကယ်၍ မိဘများက သားမှန်းသိသွားရင် သားဆိုတဲ့ ခင်မင်မှုနဲ့ လှူဒါန်း ကျွေးမွေးတာလည်း ဖြစ်နိုင်တယ်။ အဲဒီလိုဆိုရင် သီလစသည် ဂုဏ်သက်သက်ကို ကြည့်ညိုပြီးလှူတဲ့ စင်ကြယ်သော ကုသိုလ်မဟုတ်ဘဲ အားလျော့သွားနိုင်ပါတယ်။ မိမိတို့၏ သားမှန်း မသိရင်တော့ ဝါတွင်းသုံးလပတ်လုံး လှူတဲ့ကုသိုလ် ရိုသေတဲ့ကုသိုလ်တွေဟာ သီလစသော ဂုဏ်သက်သက်ကိုသာ ကြည့်ညိုပြီး ပြုတဲ့အတွက် ထက်သန် စင်ကြယ် တဲ့ ကုသိုလ်တွေချည်း ဖြစ်သွားတယ်။ အဲဒီလို ထက်သန်စင်ကြယ်တဲ့ ကုသိုလ်တွေ ဖြစ်စေရန်အတွက် ရည်ရွယ်ပြီးတော့ မိမိအား သားမှန်း မသိစေဘဲ အာဂန္တု သူစိမ်း ရဟန်းအသွင်ဖြင့် နေသွားဟန်တူပါတယ်။ အဲဒီ ရည်ရွယ်ချက်ဟာလဲ အလွန် ကောင်းတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ပါပဲ။

နောက်ပြီးတော့ အဲဒီ ဝတ္ထုထဲမှာ မိခင် ဒကာမကြီးက သားရဟန်းကို ချီးကျူးရာမှာ “ရထဝိနီတအကျင့်စသည်ကို မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူတာဟာ သူ့သား ရဟန်းလို ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ကို မျက်မြင်သက်သေပြုပြီး ဟောဟန်တူတယ်”လို့ ဆိုထားပါတယ်။ အဲဒီ အဆိုကို ထောက်ဆကြည့်ရင် အဲဒီဒကာမကြီးကလဲ တော်တော် ဗဟုသုတများတယ်လို့ ဆိုရမှာပဲ။ အဲဒီ ရထဝိနီတအကျင့် စသည်တွေကို သိနားလည်တဲ့သူဟာ လူ့ဘောင်လောကမှာ နည်းပါတယ်။ ရဟန်းထဲကတောင် သိနား လည်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ သိပ်များလှမယ် မထင်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် အဲဒီ အကျင့်များကိုလဲ ဒီနေရာမှာ ထုတ်ဖော်ပြရဦးမယ်။

ရထဝိနီတပဋိပဒါ

ရထဝိနီတသုတ် ဆိုတာ မူလ ပဏ္ဏာသပါဠိတော်မှာ ရှိပါတယ်။ အဲဒီသုတ်၏ နိဒါန်းမှာ မြတ်စွာဘုရား၏ ဇာတိ အရပ်ဖြစ်တဲ့ ကပိလဝတ်မြို့နယ်မှ လာရောက်ပြီး ဖူးမြော်ကန်တော့ကြတဲ့ ရဟန်းများကို မြတ်စွာဘုရားက “ဇာတိအရပ် နယ်မြေမှာ သီတင်းသုံးဖော်များက ဘယ်ရဟန်းကို “ကိုယ်တိုင်လဲ အလိုနည်းတယ်။ အလိုနည်းခြင်းနဲ့စပ်တဲ့ စကားကိုလည်း ပြောတတ်တယ်”စသည်ဖြင့် ချီးမွမ်းကြပါသလဲ”လို့ ကထာဝတ္ထု ဆယ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသည့်ပြင် သူတစ်ပါးအားလည်း ကထာ ဝတ္ထုဆယ်ပါးနှင့်ပြည့်စုံအောင်ဟောပြောတိုက်တွန်းပေးတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ထူးကိုမေးတော်မူပါတယ်။ အဲဒီအခါ အရှင်ပုဏ္ဏမထေရ်ဟာ ကထာဝတ္ထုဆယ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံပြီးတော့ သူတစ်ပါးအားလဲ ကထာဝတ္ထု ဆယ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံအောင် ဟောပြော တိုက်တွန်း နေကြောင်း လျှောက်ထားကြပါတယ်။ အဲဒီ ကထာဝတ္ထုဆယ်ပါး အကျင့်ဟာ အဲဒီ သုတ်မှာ လိုရင်း ပဋိပဒါပါပဲ။

ကထာဝတ္ထု ဆယ်ပါးဆိုတာ (၁) အပ္ပိစ္ဆာကထာ၊ (၂) သန္တုဒ္ဓိကထာ၊ (၃) ပဝိဝေကကထာ၊ (၄) အသံသဂ္ဂကထာ၊ (၅) ဝိရိယာရမ္ဘကထာ၊ (၆) သီလသမ္ပဒါကထာ၊ (၇) သမာဓိသမ္ပဒါကထာ၊ (၈) ပညာသမ္ပဒါကထာ၊ (၉) ဝိမုတ္တိ သမ္ပဒါကထာ၊ (၁၀) ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနသမ္ပဒါကထာဆိုတဲ့ ဒီ (၁၀) ပါးပါပဲ။

(၁) **အပ္ပိစ္ဆာ** ဆိုတာ အလိုနည်းခြင်းပါပဲ။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှာဆိုရင်တော့ အလိုကင်းခြင်း အလိုကင်းတဲ့ သဘောပါပဲ။ ဝတ္ထုပစ္စည်းချင်းတူပေမယ့် ကိုယ့်လက်ရှိထက် သူများလက်ရှိက ပိုကောင်းတယ်ထင်ပြီး လိုချင်တာကို **အတြိစ္ဆတာ** ခေါ်တယ်။ ငါးစိမ်းမြင် ငါးကင်ပစ်ဆိုတဲ့ စကားပုံ၊ အမေကျော် ဒွေးဒေါလွမ်းဆိုတဲ့ စကားပုံမျိုးပါပဲ။ အဲဒါလဲ အလို မနည်းတဲ့ သဘောပါပဲ။ နောက်ပြီးတော့ ကိုယ့်မှာ မရှိတဲ့ဂုဏ်နဲ့ ချီးမွမ်း ခံချင်တာရယ်၊ အသုံးအဆောင်ကို ခံယူ သုံးဆောင်ရာမှာ ကိုယ်နှင့်မတန်တာကို ခံယူသုံးဆောင်တာရယ် ဒီ ၂-မျိုးကို **ပါပိစ္ဆတာ** ခေါ်တယ်။ ယုတ်မာတဲ့အလိုလို ဆိုလိုပါတယ်။ အလိုဆိုးလိုလည်း ခေါ်တယ်။ ကိုယ်မှာရှိတဲ့ ဂုဏ်ဖြင့် အချီးမွမ်းခံချင်တာရယ်၊ အတိုင်းမသိ အလွန်အကျွံ ခံယူ သုံးဆောင်တာရယ်-ဒီ ၂-မျိုးကို **မဟိစ္ဆတာ** ခေါ်တယ်။ အလိုကြီးခြင်းလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ကိုယ့်မှာရှိတဲ့ဂုဏ်ကိုပင် သူများအား မသိစေချင်တာရယ်။ ခံယူ သုံးဆောင်ရာ၌ အတိုင်းအရှည်ကို သိတာရယ်၊ ဒီ ၂-မျိုးကို **အပ္ပိစ္ဆတာ** ခေါ်တယ်။ အလိုနည်းခြင်းလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ **အတြိစ္ဆတာ** **ပါပိစ္ဆတာ** **မဟိစ္ဆတာ** ဆိုတဲ့ အလိုတွေကင်းရင် အပ္ပိစ္ဆတာခေါ်တဲ့ အပ္ပိစ္ဆာဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံ တော့တာပါပဲ။

အရှင်ပုဏ္ဏဟာ အဲဒီ အလိုနည်းတဲ့ဂုဏ်နှင့် ကိုယ်တိုင်လည်း ပြည့်စုံတယ်။ သူများကိုလည်း ပြည့်စုံအောင် တိုက်တွန်း ဟောပြောပေးတယ်တဲ့။ အဲဒီ အရှင်ပုဏ္ဏလို ကျင့်ဖို့ပါပဲ။

(၂) **သန္တုဒ္ဓိ** ဆိုတာ ရောင့်ရဲလွယ်ခြင်းပါပဲ။ ရဟန်းမှာဆိုရင် ဆွမ်း သင်္ကန်း ကျောင်း အိပ်ရာနေရာ ဆေးများကို အကောင်းအဆိုး မရွေးဘဲ ရရာနဲ့ အားရရောင့်ရဲတာကို **ယထာလာဘသန္တာသ** ခေါ်တယ်။ မိမိ၏ အင်အား ကျန်းမာရေး များကြောင့် မသုံးဆောင်နိုင်တဲ့ပစ္စည်းကို သင့်လျော်တဲ့ပစ္စည်းနှင့် လဲလှယ်ပြီး သုံးဆောင်ရတာကို **ယထာဗလသန္တာသ** ခေါ်တယ်။ ဥပမာ အားနည်းနေတဲ့ ရဟန်းမှာ အလွန်လေးတဲ့သင်္ကန်းကို မဝတ်မရုံနိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့် ပေါ့ပါးတဲ့ သင်္ကန်းနဲ့လဲပြီး သုံးဆောင်ရတာမျိုးပါပဲ။ ကောင်းမြတ်တဲ့ ပစ္စည်းကို မိမိနှင့် မတော်ဘူးလို့ ယူဆပြီး အဲဒီအကောင်းကို သူတစ်ပါးအား ပေးပြီးတော့ သူတစ်ပါးထံမှ အညံ့ကို သုံးဆောင်တာကို **ယထာသာရုပ္ပသန္တာသ** ခေါ်တယ်။ အဲဒီ ရောင့်ရဲလွယ်ခြင်းသုံးပါးနဲ့ အရှင်ပုဏ္ဏမှာ ပြည့်စုံတယ်။ သူတစ်ပါးအားလည်း ဟောပြောတယ်။ အဲဒီ အရှင်ပုဏ္ဏလို ကျင့်ဖို့ပါပဲ။

(၃) **ပဝိဝေက** ဆိုတာ ကင်းဆိတ်ခြင်းပါပဲ။ အဲဒီ ကင်းဆိတ်ခြင်းက အဖော်မမိုး တစ်ပါးတည်း နေခြင်းဆိုတဲ့ **ကာယဝိဝေက** တစ်ပါး၊ ဈာန်သမာပတ် ဝိပဿနာစိတ်ဖြင့် နီဝရဏ ကိလေသာတို့မှ ကင်းဆိတ်ခြင်းဆိုတဲ့ **စိတ္တဝိဝေက** က တစ်ပါး၊ ဥပဓိအားလုံး ကင်းဆိတ်ခြင်းဆိုတဲ့ **ဥပဓိဝိဝေက** က တစ်ပါး၊ အဲဒီ ဥပဓိဝိဝေက ကတော့ နိဗ္ဗာန်ပါပဲ။ အဲဒီ ပဝိဝေက သုံးပါးနှင့် ထိုက်သည်အားလျော်စွာ ကိုယ်တိုင်လည်း ပြည့်စုံဖို့ သူတစ်ပါးအားလည်း ပြည့်စုံအောင် ဟောပြောပေးဖို့ပါပဲ။

(၄) **အသံသဂ္ဂ** ဆိုတာ ဝိသဘာဂ အာရုံများနှင့် မရောနှောခြင်းပါပဲ။ အမနှင့်အဖို အချင်းချင်းမြင်ပြီး စွဲလမ်းနေတာကို **ဒဿနသံသဂ္ဂ** ခေါ်တယ်။ အဲဒီလို သံသဂ္ဂမဖြစ်ရအောင် မမြင်ရရာမှာရင်လဲ နေရမယ်။ မလွဲမကင်းသာလို့ မြင်ပြန်ရင် ဂရုတစိုက်မကြည့်ဘဲ မြင်ရုံမျှတွင် ရပ်စေရမယ်။ သို့မဟုတ် မြင်တိုင်း မြင်တိုင်း ရှုမှတ်နေရမယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဝိသဘာဂ ပုဂ္ဂိုလ်၏ အသံကိုဖြစ်စေ၊ ဂုဏ်သတင်းကို ဖြစ်စေ ကြားပြီး စွဲလမ်းနေတာကို **သဝန သံသဂ္ဂ** ခေါ်တယ်။ အဲဒါကိုလည်း ကြားရုံမျှတွင် ရပ်စေရမယ်။ ဝိသဘာဂပုဂ္ဂိုလ်နှင့်စကားပြောရ၍ စွဲလမ်းနေတာကို **သမုလ္လပနသံသဂ္ဂ** ခေါ်တယ်။ အဲဒါလည်း မလွဲသာ၍ စကားပြောရတဲ့အခါ မစွဲလမ်းမိအောင် အထူးသတိပြုဖို့ပါပဲ။ အမျိုးသား အမျိုးသမီး ရဟန်းအချင်းချင်း၏ ပစ္စည်းတို သုံးဆောင်ရတာကို အကြောင်းပြုပြီး စွဲလမ်းတာကို **သမ္ဘောဂသံသဂ္ဂ** ခေါ်တယ်။ ယခုနေအခါမှာတော့ အမျိုးသမီးရဟန်းက မရှိတဲ့အတွက် အဲဒီသံသဂ္ဂတော့ ဖြစ်ဖွယ်မရှိဘူးလို့ ဆိုရမှာပဲ။ ဒါပေမယ့် သီလရှင်တို့ ထုလွှာကုမာရီတို့ ဆိုတာတွေနဲ့လည်း ဒီသံသဂ္ဂက ဖြစ်နိုင်တာပဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို ဝိသဘာဂ ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့်စပ်ပြီး ဒီသံသဂ္ဂမဖြစ်အောင် အထူးသတိပြုဖို့ပါပဲ။ ကာယသံသဂ္ဂ-ကိုယ်ချင်း ထိပါးခြင်းဆိုတာကတော့ ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်ဖြင့် တားမြစ်ထားပြီးဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဝိနည်းကို အလေးပြုနေရင် ဒီသံသဂ္ဂဟာဖြစ်ဖွယ်မရှိပါဘူး။ ဒါပေမယ့် မတော်တဆထိမိရာကနေပြီး ဒီသံသဂ္ဂဖြစ်ဖူးတာကို အဋ္ဌကထာမှာ ပြထားတယ်။ အဲဒါဟာလည်း ဝိနည်းအလေးမပြုလို့ ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုဖွယ်ရှိပါတယ်။ အဲဒီ သံသဂ္ဂ ငါးပါးလုံး ကိုယ်တိုင်လည်း ကင်းစေရမယ်။ သူတစ်ပါး အားလည်း ကင်းအောင် ဟောပြောပေးရမယ်။

သံသဂ္ဂလွတ်ကင်းပြီး မုတ္တုမြစ်ဖို့ အရေးကြီးတယ်

ဒီသံသဂ္ဂငါးပါးနှင့် စပ်ပြီး အဋ္ဌကထာမှာ ပြထားတာကတော့ ဘိက္ခု-ရဟန်းကို၊ မနုဿာ-လူဝတ်ကြောင်တို့သည်၊ အာမိသေန ဥပလာပေတွာ-ဆွမ်းစသော ပစ္စည်းဖြင့် ဖြားယောင်း၍၊ ဂဟဏဝသေန-ဖမ်းယူသည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဥပသင်္ဂမန္တိ-ချဉ်းကပ်ကုန်၏-တဲ့၊ (ရဟန်းကို ကိုယ့်အလိုသို့ပါအောင် သွေးဆောင်သောအားဖြင့် ချဉ်းကပ်တယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်)၊ ဘိက္ခုပိ-အချဉ်းကပ်ခံရတဲ့ ရဟန်းကလည်း၊ ပုပ္ဖလောဒီဟိ-ပန်း သစ်သီး စသည်တို့ဖြင့်၊ ဥပလာပေတွာ-ဖြားယောင်း၍၊ ဂဟဏဝသေန-ဖမ်းယူသည်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဥပသင်္ဂမတိ-ချဉ်းကပ်၏-တဲ့၊ (ရဟန်းက ကိုယ့်ကြည့်ညိုတဲ့ ရင်းနှီးသူဖြစ်အောင် သွေးဆောင်တဲ့အနေဖြင့် ပန်းပေးခြင်းစသည်ကို ပြပါသတဲ့)၊ အယံ-ဤချဉ်းကပ်ခြင်းသည်၊ ဂါဟဂါဟကော နာမ-လူဘက် ကလည်းဖမ်း ရဟန်းဘက်ကလည်း ဖမ်းသော သံသဂ္ဂမည်၏၊ ဝါ-အဖမ်းနှင့် အဖမ်း သံသဂ္ဂမည်၏၊ အဲဒါက ၂-ဘက်လုံးမှ မစင်ကြယ်ပုံကို ပြတာပဲ၊ နောက်တစ်ခုကတော့ အကယ်၍ ရဟန်းက ဒက္ခိဏေယျ-အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်မြတ်၏ အဖြစ်ဖြင့် ချဉ်းကပ်လျှင် အဲဒါက ဂါဟမုတ္တက မည်ပါသတဲ့၊ လူဒကာဘက် ကသာ ဖမ်း၍ ရဟန်းဘက်က လွတ်ကင်းတဲ့ သံသဂ္ဂလို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ အဲဒါကတော့ ရဟန်းဘက်က အပြစ်ကင်းပါတယ်၊ နောက်တစ်ခုကတော့ မုတ္တဂါ ဟကတဲ့၊ လူဒကာဘက်က လွတ်ကင်း၍ ရဟန်းဘက်ကဖမ်းတဲ့ သံသဂ္ဂလို့ဆိုလိုပါတယ်၊ အဲဒါကတော့ ရဟန်းဘက်က အပြစ်ရှိပါတယ်၊ အဲဒီ ရောနှော ဆက်ဆံမှုမျိုးကိုတော့ ကင်းစေရမယ်၊ နောက်တစ်ခုကတော့ မုတ္တ-မုတ္တကတဲ့၊ ၂-ဘက်လုံးမှ လွတ်ကင်းတဲ့ သံသဂ္ဂလို့ဆိုလိုပါတယ်၊ အဲဒါကတော့ ၂-ဘက်လုံးမှာ အပြစ်ကင်းပါတယ်၊ အကောင်းဆုံး ရောနှော ဆက်ဆံ ခြင်းပါပဲ၊ အဲဒီ ၂-ဘက်လုံး အပြစ်ကင်းတဲ့ သံသဂ္ဂနှင့်စပ်ပြီး စူဠပိဏ္ဍပါတိယတိဿမထေရ် ဝတ္ထုကို အဋ္ဌကထာမှာ ဒီလို ထုတ်ပြထားပါတယ်။

စူဠပိဏ္ဍပါတိယ တိဿမထေရ်ဝတ္ထု

စူဠပိဏ္ဍပါတိယ တိဿမထေရ်ကို ဒကာမကြီးတစ်ယောက်က ၁၂-နှစ်ပတ်လုံး လှူဒါန်းပြုစုလုပ်ကျွေးနေပါသတဲ့၊ တစ်နေ့သောအခါမှာ အဲဒီရွာကို မီးလောင်တယ်၊ အိမ်တွေ မီးထဲပါသွားတယ်၊ အခြား ရဟန်းများက သူတို့ရဲ့ ဆွမ်းခံအိမ် များကို သွားပြီးတော့ “ဘယ့်နှယ်လဲ ဒကာမကြီး၊ မီးမလောင်ဘဲ ပစ္စည်းများ ကျန်ပါသေးရဲ့လား” စသည်ဖြင့် မေးကြ အားပေး စကား ပြောကြသတဲ့၊ အဲဒါဟာ လောကဘက်ကနေ ကြည့်ရင် ပြုသင့်တဲ့ တာဝန် ဝတ္တရားပါပဲ၊ ယခုနေအခါမှာ ဆိုရင် ရွာနဲ့ နီးတဲ့ ကျောင်းက ကိုယ်တော်အချို့ဟာ မီးလောင်နေတုန်းတောင် သွားပြီးတော့ စောင့်ရှောက်ကူညီကြတယ်လို့ ကြားဖူး ပါတယ်၊ အဲဒါဟာ လောကအမြင်နဲ့ဆိုရင် ချီးမွမ်းဖွယ်လို့ ဆိုစရာပါပဲ၊ ဒါကြောင့် အဲဒီတုန်းက အိမ်နီးချင်းလူများက အမေကြီးရဲ့ ကိုယ်တော်ကတော့ စားချိန်ကျမှ လာမှာပဲလို့ သရော်ပြီး ပြောကြသတဲ့။

စူဠပိဏ္ဍပါတိယ တိဿမထေရ်ဟာ နောက်တစ်နေ့ ဆွမ်းစံချိန်ကျတော့ အခါတိုင်းလိုပင် ဒကာမကြီးအိမ်ကို ဆွမ်းခံ ကြွလာတယ်၊ ဒကာမကြီးကလည်း ဂိုဒေါင်ရိပ်မှာ နေရာခင်းပြီးပေးတယ်၊ ဆွမ်းကိုလည်း အခါတိုင်းလိုပင် ပြုပြင်ပြီး ကပ်လှူတယ်၊ အဲဒီ မထေရ် ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီးလို့ ပြန်ကြွသွားတဲ့အခါမှာ အိမ်နီးချင်းတွေက “ကျွန်တော်တို့ ပြောတဲ့အတိုင်းပဲ၊ အမေကြီးရဲ့ ကိုယ်တော်က စားချိန်ကျမှ လာတာပဲ”လို့ သရော်တဲ့ အနေနဲ့ ပြောကြပြန်သတဲ့၊ အဲဒီတော့ အဲဒီ ဒကာမကြီးက “နင်တို့ ကိုယ်တော်တွေဟာ နင်တို့နဲ့သာ တော်ပါတယ်၊ ငါ့မထေရ်က ငါနဲ့သာ တော်တာပါပဲ”လို့ ရှင်းလင်း ဖြေကြားလိုက်ပါ သတဲ့။

ကိုးကွယ် လှူဒါန်းမှု စင်ကြယ်လျှင် အကျိုးကြီးကြောင်း

အဲဒီ ဒကာမကြီးရဲ့ စကားဟာ အလွန်လေးနက် တိကျပါတယ်၊ “ရဟန်းသံဃာ ကိုးကွယ်တယ်ဆိုတာ သီလ သမာဓိ ပညာဂုဏ်ကိုသာ ကြည့်ညိုပြီး ကိုးကွယ်ရတယ်၊ လှူဒါန်းရတယ်၊ ရဟန်းတော်များဟာ သီလစသည်နှင့် ပြည့်စုံတော် မူကြ တယ်၊ သီလစသည်နှင့် ပြည့်စုံတဲ့ ရဟန်းတော်များအား လှူဒါန်းရင် နောင်သံသရာတစ်လျှောက်လုံးမှာ ချမ်းသာသွားနိုင်တယ်၊ နိဗ္ဗာန်ကိုလည်း ရနိုင်တယ်” စသည်ဖြင့် ယုံကြည်အားကိုးပြီး လှူဒါန်းကြရတယ်၊ အဲဒီလို လှူဒါန်းရင် ဆွမ်းတစ်စွန်း လှူတာ နဲ့လည်း နတ်ပြည်ရောက်ပြီး ချမ်းသာသွားနိုင်တယ်၊ ရာဇဂြိုဟ်မြို့က ဣန္ဒက ဆိုတဲ့ လူဟာ အရှင်အနုရုဒ္ဓါ မထေရ်အား ဆွမ်းတစ်စွန်းမျှ လှူတာနဲ့ တာဝတိံသာနတ်ပြည်ကို ရောက်ရတယ်၊ အဲဒီ ရောက်တော့လည်း သာမန်နတ်မဟုတ်ဘူး၊ အဲဒီ နတ်ပြည်က တန်ခိုးကြီးတဲ့ နတ်တွေနဲ့ တန်းတူ တန်ခိုးကြီးတဲ့ နတ်ဖြစ်နေတယ်၊ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရား တာဝတိံသာမှာ အဘိဓမ္မာတရားကို ဟောစဉ်တုန်းက မြတ်စွာဘုရား၏ အနီးအပါး ရှေ့ဆုံးတန်းက ထိုင်ပြီး တရားနာရတယ်။

နှိုင်းယှဉ်ကြည့်စရာကတော့ အဲဒီအခါတုန်းက အကုန်ရဆိုတဲ့ နတ်သားဟာ အစက ဘုရား၏ အနီးမှာ ထိုင်နေတယ်။ နောက်အခါ တန်ခိုးကြီးတဲ့နတ်တွေ ရောက်လာတော့ နေရာဖယ်ဖယ်ပေးရတဲ့အတွက် မြတ်စွာဘုရားနဲ့ ၁၂-ယူဇနာ ဝေးကွာတဲ့ အရပ် ရောက်သွားသတဲ့။ အဲဒီ အကုန်ရနတ်ဟာ လူ့ဘဝတုန်းက သာသနာပကာလမှာ သီလတောင် မရှိတဲ့လူတွေကို လူဒါန်း ကျွေးမွေးလာခဲ့တယ်။ အချိန်ကာလ အပိုင်းအခြားကတော့ အနှစ်တစ်သောင်းပတ်လုံး လှူခဲ့တယ်။ နေရာအကျယ်ကတော့ ၁၂-ယူဇနာရှိတဲ့ အရပ်မှာ ချက်ပြုတ်တဲ့ မီးဖိုတွေဖြင့် ချက်ပြုတ်ပြီး ကျွေးမွေးလာခဲ့ပါသတဲ့။ အင်မတန် ကြီးကျယ်တဲ့ အလှူပါပဲ။ ဒါပေမယ့် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တွေက သီလစသော ဂုဏ်မရှိတဲ့အတွက် အကျိုးပေးက သေးငယ်ရတယ်။ ဣန္ဒကနတ်ကတော့ ဆွမ်းတစ်စွန်းမျှကို လှူရပေမယ့် သီလစသောဂုဏ်တို့နှင့်ပြည့်စုံတဲ့ အနုရုဒ္ဓါရဟန္တာ အရှင်မြတ်အား လှူရတဲ့အတွက် ကုသိုလ် က အကျိုးကြီးပါတယ်တဲ့။

အဲဒီ အကုန်ရနှင့် ဣန္ဒကတို့၏ အကျိုးပေးခြင်းကွာပုံကို ထောက်ဆကြည့်ရင် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်၏ သီလ အစရှိသော ဂုဏ်ကို အာရုံပြုပြီး လှူတာဟာ အင်မတန်မြင့်မြတ်ကြောင်းသိရပါတယ်။ လောကဘက်က မီးဘေးအတွက် လာပြီးမေးမြန်းတာ ကူညီတာတွေက ဘယ်လောက်တန်ဖိုးရှိမလဲ။ ရာတန်ထောင်တန်ထက် များမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဟို ဒကာမကြီးလို သီလဂုဏ် စသည်ကို အာရုံပြုပြီး လှူတာကတော့ သိန်းသန်းမက ကုဋေမက အကျိုးများနိုင်ပါတယ်။ ဣန္ဒကနတ်သားလို နတ်ချမ်းသာကို ဘဝပေါင်း များစွာမှာ ရနိုင်ပါတယ်။ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကိုလည်း လျင်မြန်စွာ ရနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ရဟန်း သံဃာကို ကိုးကွယ်ရာမှာ မျက်မှောက်အကျိုး မဖြစ်စလောက်ကို အာရုံမပြုဘဲ တစ်သံသရာလုံး ရသွားမည့် အကျိုးကိုသာ အာရုံပြုပြီး စင်စင်ကြယ်ကြယ် ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ဖို့ လိုပါတယ်။ ယခု ပြောလာခဲ့တာဟာ အသံ သကဂ္ဂကထာနှင့် စပ်ပြီး ပြောလာ ခဲ့တပဲ။

(၅) ဝီရိယာရမ္မကထာ ဆိုတာကတော့ လုံ့လဝီရိယကို အားပေးပြီး တင်းတင်းရင်းရင်း အားထုတ်မှုနှင့်စပ်ပြီး ပြောတဲ့ စကားပါပဲ။ ကိုယ်လုံ့လ၊ စိတ်လုံ့လ ၂-ပါးလုံး ပြည့်စုံစွာ အားထုတ်ဖို့ပါပဲ။ သွားဆဲက ဖြစ်တဲ့ ကိလေသာကို ရပ်ရာအထိ မပါစေရဘူး။ ရပ်ဆဲက ကိလေသာကို ထိုင်ရာအထိ မပါစေရဘူး။ ထိုင်ဆဲက ကိလေသာကို အိပ်ရာ၊ ရပ်ရာ အထိ မပါစေ ရဘူး။ ထိုထိုခဏမှာပဲ ငြိမ်းသွားအောင် လုံ့လဖြင့် ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ပယ်သွားဖို့ပါပဲ။ အဲဒါ ကိုယ်တိုင်လဲ ပြည့်စုံစေရမယ်။ သူများကိုလည်း ဟောပြော တိုက်တွန်းပေးရမယ်။

(၆-၇-၈) သီလကထာသမာဓိကထာပညာကထာ ဆိုတာ တွေကတော့ သီလ သမာဓိ ပညာများနှင့် ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်ဖို့ပါပဲ။ အဲဒီမှာ သီလ ဆိုတာကတော့ ထင်ရှားနေပါပြီ။ သမာဓိ ဆိုတာကတော့ စွမ်းနိုင်လျှင် ဈာန်သမာဓိများကို ရအောင် အားထုတ်ဖို့ပါပဲ။ ဈာန်ရအောင် အားမထုတ်နိုင်ရင်တော့ ဝိပဿနာ ခဏိကသာမဓိ ထက်ထက်သန်သန်ဖြစ်အောင် အားထုတ်ဖို့ပါပဲ။ ပညာ ဆိုတာကတော့ ဝိပဿနာပညာ ဖြစ်ပွားပြည့်စုံအောင် အားထုတ်ပြီး အရိယမဂ်ပညာအထိ ပြည့်စုံစေ ဖို့ပါပဲ။ အဲဒါဟာ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မှာ မုချဖြစ်ပွားစေရမည့် တရားတွေပဲလို့ ကိန်းသေမှတ်ထားကြရမယ်။

အဲဒီတော့ “တရားအားထုတ်ဖို့ မလိုဘူး” လို့ ပြောတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက် ပြောနေကြတာပါပဲ။ သာသနာဖျက်စကားတွေပဲ ဆိုတာ အလွန်ထင်ရှားနေပါတယ်။ စဉ်းစားကြည့်ပါ ဈာန်သမာဓိဆိုတာ အားမထုတ်ဘဲနဲ့ ရနိုင်ပါ့မလား။ ဝိပဿနာသမာဓိ ဆိုတာလည်း မရှုမမှတ်အားမထုတ်ဘဲနဲ့ ဖြစ်ပါ့မလား။ အရိယမဂ်ပညာ ဆိုတာ ဝိပဿနာမပါပဲ ဖြစ်နိုင်ပါ့မလား။ မဖြစ်နိုင်ကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်။ ဒါကြောင့် အားထုတ်ဖို့ မလိုဘူးဆိုတာ စကားကို ယုံကြည်တဲ့ သူတွေဟာ အားမထုတ်ဘဲ ရှိနေလိမ့်မယ်။ အားမထုတ်ရင် သမာဓိလည်း မဖြစ်။ ဝိပဿနာပညာမဂ် ပညာလည်း မဖြစ်ဘဲနေမှာ သေချာပါတယ်။ သာသနာပ ပုဂ္ဂိုလ်တွေလိုပဲ ဖြစ်နေတော့မှာပေါ့။ အဲဒါအထူး သတိပြုကြဖို့ပါပဲ။ ဒီ ရထဝိနိတသုတ် ဒေသနာတော်အလိုကတော့ အဲဒီ သီလ သမာဓိ ပညာတွေကို မိမိမှာ ပြည့်စုံအောင်လည်း ကျင့်ရမယ်။ သူများကိုလည်းကျင့်ဖို့ ဟောပြောတိုက်တွန်းပေးရမယ်။ ဒါဟာ ရထဝိနိတအကျင့် ပါပဲ။

(၉) နောက်ပြီးတော့ ဝိမုတ္တိ ဆိုတာ အရိယဖိုလ်လေးပါးပဲ။ အဲဒီ ဖိုလ်လေးပါးနှင့် ကိုယ်တိုင်လည်း ပြည့်စုံစေရမယ်။ သူများကိုလည်း ပြည့်စုံအောင် ကျင့်ဖို့ ဟောပြောတိုက်တွန်းပေးရမယ်။ ဒါကတော့ ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့ သီလ သမာဓိ ပညာ အကျင့် ပြည့်စုံရင် ပြည့်စုံတော့တာပါပဲ။

(၁၀) ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿန ဆိုတာ အရိယဖိုလ်လေးပါး ရောက်ပြီးတော့ လွတ်မြောက်ပုံကို ပြန်ဆင်ခြင်တဲ့ ပစ္စဝေက္ခ ဏာ ဉာဏ်အမြင်ပါပဲ။ အဲဒီဉာဏ်ဖြစ်ပုံကို ဝိမုတ္တိသ္မိ-လွတ်မြောက်လတ်သော်၊ ဝိမုတ္တိမိတိ-ငါ့စိတ်လွတ်မြောက် သွားပြီဟု၊ ဉာဏ်ဟောတိ-အသိဉာဏ် ဖြစ်သည်” လို့ သုတ်ပေါင်းများစွာမှာ ဟောထားပါတယ်။ အဲဒီ ဉာဏ်ကတော့ အရိယဖိုလ် ရောက်ရင် အဲဒီဖိုလ်၏ နောက်မှာ သူ့အလိုလို ဆက်ပြီး ဖြစ်မြဲပါပဲ။ ဒါကြောင့် ဒီဉာဏ်အမြင် အတွက်ကတော့ သီးသန့် အားထုတ်ဖွယ် မရှိပါဘူး။

ကောရဏ္ဍကရွာမှ ဒကာမကြီးက သူ့သားကို ရထဝိနီတ အကျင့်နှင့် စပ်ပြီး ကြည်ညိုတာဟာ ယခု ပြောခဲ့တဲ့ ကထာဝတ္ထု ဆယ်ပါးထဲက အသံသဂ္ဂအကျင့်ကို ရည်ရွယ်တာပါ။ အဲဒီ အသံသဂ္ဂငါးပါးထဲမှာလည်း သမ္ဘောက အသံသဂ္ဂကို ရည်ရွယ်ပါတယ်။ ဂါဟနဲ့ မုတ္တ ၂-ပါးထဲက မုတ္တဖြစ်ပြီး ဒကာ ဒကာမတို့နှင့် သံယောဇဉ် ပလိဗောဓ ကင်းနေပုံ၊ ဆွေမျိုး မိဘများကိုတောင်မှ အသိမပေးပဲ သံယောဇဉ် ပလိဗောဓ ကင်းနေပုံကို ကြည်ညိုပြီး ကန်တော့တာပါ။ အဲဒီ ဒကာမကြီးက ဒီ အသံသဂ္ဂအကြောင်းကို စောစောက သိနားလည် နေတာဟာ အံ့ဩစရာပဲ။ ယခု တရားနာ ဒကာ ဒကာမတွေလဲ ဒီဂါဟနဲ့ မုတ္တအထိ သိနားလည်ကြရအောင် ဘုန်းကြီးက ရထဝိနီတပဋိပဒါခေါ်တဲ့ အကျင့်ကို တော်တော်စုံလင်အောင် ထုတ်ဖော်ပြီး ဟောပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဟို စာသင်သား ဦးပွင်းက မိဘများအား အသိမပေးတာဟာ ဒကာ ဒကာမများဘက်ကလည်း မုတ္တဖြစ်ပြီး စင်ကြယ်အောင် ရည်ရွယ်ဟန် တူပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဝါတွင်း သုံးလပတ်လုံး မိဘအိမ်မှာဆွမ်းဘုဉ်းပေး နေပါလျက်သူ့အကြောင်းကို ဖွင့်မပြောဘူး၊အဲဒီလို မပြောတဲ့အတွက် မုတ္တ မုတ္တဖြစ်ပြီး ၂-ဘက်လုံးမှ စင်ကြယ်သွား ပေတာပဲ။

နာလကပဋိပဒါ

နာလကပဋိပဒါ ဆိုတာ နာလကမည်တဲ့ ရဟန်းကျင့်တဲ့ မောနေယျအကျင့်ပါ။ အဲဒီ ရဟန်းဟာ သူ့မယ်တော်၏ အစ်ကိုဖြစ်တဲ့ **အသိတ** လို့လည်းခေါ်တဲ့ **ကဏ္ဍဒေဝိလ** ရသေ့ကြီးက ညွှန်ကြားတဲ့အတိုင်း ဘုရားအလောင်းတော် ဖွားမြင်တော် မူပြီးခါစကပင် ရသေ့ပြုခဲ့တယ်။ အဲဒီအခါတုန်းကတော့ ခပ်ငယ်ငယ်ရှိနေဟန်တူပါတယ်။ ဘာကြောင့်လည်းဆိုတော့ အပြင် ထွက်ပြီး ကစားနေတုန်းမှာ သူ့ကိုခေါ်ပြီး ရသေ့ပြုစေတယ်။ ဆုံးမညွှန်ကြားခဲ့တယ်-လို့ သုတ္တန်ပါတ် အဋ္ဌကထာမှာ ပြဆို ထားတဲ့အတွက် ကြောင့်ပါ။ အဲဒီတုန်းက အသက်တစ်ဆယ်ကျော် နှစ်ဆယ်အတွင်းရှိတယ် ဆိုတောင်မှ မြတ်စွာဘုရားက သက်တော် ၃၅-နှစ် ဘုရားအဖြစ်ရောက်ပြီးတော့ ဓမ္မစကြာတရား ဟောတော်မူပြီးတဲ့အခါမှာ အဲဒီ နာလကရသေ့က အသက် ၅၀-ကျော်လောက်တော့ ရှိနေပါရောမယ်။ ဘုရားဖြစ်ပြီးနောက် တရားဟောတဲ့အခါမှာ ဘုရားထံမှာ မေးပြီး တရား ကျင့်ဖို့ သူ့ဦးကြီး ဒေဝိလရသေ့ကြီးက မှာထားခဲ့တဲ့အတိုင်း နာလကရသေ့ဟာ ဗာရာဏသီ မိဂဒါဝုန်တော်အရပ်သို့ လာရောက် ပြီးတော့ မောနေယျအကျင့်ကို ဟောကြားတော်မူပါလို့ လျှောက်ထား တောင်းပန်တယ်။ **မောနေယျ**ဆိုတာ မုနိ-ရဟန်း၏ ဥစ္စာ ဖြစ်တဲ့အကျင့်၊ ရဟန်းအကျင့်လို့ပဲ ဆိုလိုပါတယ်။

အဲဒီအကျင့်ကို မြတ်စွာဘုရားက (မောနေယျံ တေ ဥပညိဿံ) မောနေယျဆိုတဲ့ ရဟန်းအကျင့်ကို သင်အား ဖွင့်ပြ ဟောကြားမယ်-စသည်ဖြင့် မိန့်တော်မူပြီး ဂါထာ ၂၃-ပုဒ်တို့ဖြင့် ဟောကြားတော်မူပါတယ်။ ဒီမှာတော့ ရိပ်မိသိသာရုံ အကျဉ်းချုပ် ဖော်ပြရမှာပဲ။ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်က အဦးအစဆိုတော့ အဲဒီအခါတုန်းက မယုံကြည်တဲ့ သူတွေက မရှိမသေ ပြောခြင်း ဆဲဆိုခြင်းလည်း ရှိနိုင်ပါတယ်။ ဘုန်းကြီးတို့ သတိပဋ္ဌာန်ရှုမှတ်နည်းကို ဟောခါစကတောင် မရှိမသေပြောတာတွေ တော်တော်များများ ရှိသေးတာပဲ။ ဒါကြောင့် ဆဲဆိုတာနဲ့ ရှိခိုးတာကို အညီအမျှထားပြီး နှလုံးသွင်းရမယ်။ ဆဲဆိုတဲ့အတွက် လည်း အမျက်ဒေါသ မဖြစ်စေနဲ့၊ ရှိခိုးလို့လည်း စိတ်တက်ကြခြင်းမဖြစ်စေနဲ့၊ ညီတူညီမျှပဲ နှလုံးသွင်းရမယ်လို့ ဒီက စပြီး ဟောတော်မူပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ မေထုန်အမှုကို ပယ်ရမယ်၊ တခြားကာမဂုဏ်တွေလည်း ပယ်ရမယ်၊ မိမိကိုယ်နှင့် နှိုင်းစာပြီး ကိုယ်ချင်းစာတရားဖြင့် သူတစ်ပါးကို မညှဉ်းဆဲရဘူး၊ မရသေးတာကို လိုချင်မှု၊ ရပြီးမှာ တပ်မက်မှုများကို ပယ်ရမယ်။ အစာကို အတိုင်းအရှည်ဖြင့် လျှော့ပေါ့စားရမယ်၊ ဆွမ်းခံစားပြီးနောက် တောအရပ်သို့ သွားရမယ်။ သစ်ပင်အောက် မှာ နေရမယ်။ လောကီဈာန် လောကုတ္တရာဈာန်တို့ဖြင့်ရှုလျက် ဝင်စားလျက်နေရမယ်။ နံနက်လင်းတဲ့အခါ ရွာသို့ ဆွမ်းဃု သွားရမယ်။ အဲဒီအခါ ပင့်ဖိတ်လှူတာ၊ လာပြီး ပို့လှူတာကို လက်မခံရဘူး။ အိမ်စဉ်အတိုင်းသာ ဆွမ်းခံရမယ်။ လာဘ်ရရေး နှင့်စပ်ပြီးစကားမပြောရဘူး။ စကားမပြောတတ်တဲ့ သူလိုပင် ဆွမ်းခံရမယ်။ ကောင်းကောင်းဆိုးဆိုးရလာတာကို ကောင်းတယ် လို့နှလုံးသွင်းရမယ်။ မရရင်လည်း ကောင်းတယ်လို့ပဲ နှလုံးသွင်းနိုင်ရမယ်။ ပေးလှူတာ နည်းတဲ့အတွက်လည်း မရှုတ်ချ မကဲ့ရဲ့ရဘူး။ (သမဏ) ကိလေသာငြိမ်းသူ (ဘုရားရှင်)က ပြထားတဲ့ အကျင့်ပဋိပဒါတွေဟာ (ဒုက္ခာပဋိပဒါ ဒန္တဘိညာ စသည်ဖြင့် အညံ့စား ၃-ပါး၊ သုခါပဋိပဒါ ခိပ္ပာဘိညာဆိုတဲ့ အမြတ်စား ၁-ပါးအားဖြင့်) အယုတ်အမြတ် အစားစားရှိတယ်။ ကိလေသာငြိမ်းခြင်း ဟူသော နိဗ္ဗာန်သို့ အရိယမဂ်တစ်ပါးဖြင့် နှစ်ကြိမ် မသွားရဘူး။ (ပဌမမဂ်ဖြင့် ငြိမ်းစေအပ်သော ကိလေသာ ငြိမ်းခြင်းကို နှစ်ကြိမ် မငြိမ်းစေရ၊ တစ်ကြိမ်တည်းဖြင့် ပြီးသည်ဟုဆိုလိုသည်) အဲဒီ ကိလေသာအားလုံး ငြိမ်းခြင်းကို အရိယမဂ် တစ်ကြိမ်တည်းဖြင့် ရောက်ရတာလည်း မဟုတ်ဘူး။ (မဂ်လေးပါးဖြင့် လေးကြိမ်တိုင်တိုင်ရောက်မှ ကိစ္စပြီးသည်ဟု ဆိုလို၏။ ဒီစကား ၂-ရပ် နက်နဲ၏) ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

လိုရင်းအတိုချုပ်ကတော့ တောတစ်ခုမှာ တစ်ရက်သာနေရမယ်၊ သစ်ပင် တစ်ခုမှာလည်း တစ်ရက်သာ နေရမယ်၊ နှစ်ရက်မနေရ၊ ရုပ်ရွာတစ်ခုမှာလည်း တစ်ရက်သာ ဆွမ်းခံရမယ်၊ နှစ်ရက်ဆွမ်းမခံရတဲ့၊ ဒါကလိုရင်းပါပဲ၊ အရှင်နာလကဟာ တစ်တောမှ တစ်တောသို့ တစ်ပင်မှ တစ်ပင်သို့ ရွာတစ်ခုမှ တစ်ခုသို့ ပြောင်းရွှေ့ ပြောင်းရွှေ့ပြီး ကျင့်နေရင်း ရဟန္တာ ဖြစ်သွားပါသတဲ့၊ ဒီမောနေယျ အကျင့်ကို အပြင်းအထန်ကျင့်ရင် (၇) လသာ အသက်ရှည်တယ်၊ အလတ်စားကျင့်ရင် (၇)နှစ် အသက်ရှည်တယ်၊ အနုစား လျော့လျော့ကျင့်ရင် (၁၆) နှစ် အသက်ရှည်ပါတယ်တဲ့၊ အရှင်နာလက ရဟန်းကတော့ အပြင်း အထန်ကျင့်တဲ့အတွက် (၇) လကြာသောအခါ ဟိဂုံလတောင်မှာ ရပ်တော်မူလျက်ပင် ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံတော်မူပါသတဲ့။

ကောရဏ္ဍကရွာမှ ဒကာမကြီးက သူ့သားဦးပဉ္စင်းအား ဒီမောနေယျအကျင့်ကိုကျင့်တဲ့ အရှင်နာလကနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပြီး ကြည်ညိုတာဟာ ရောက်ရာ ရောက်ရာမှာ ငြိကပ်တွယ်တာခြင်းမရှိတာကို အကြောင်းပြုပြီး ကြည်ညိုတာပါပဲ။

တုဝဋ္ဌကပဋိပဒါဖြင့် ဂုဏ်ပြုတာကတော့ ယခုဟောနေတဲ့ (ဂါမေ စ နာဘိသဇ္ဇေယျ) ရွာ၌လည်း မကပ်ငြိမတွယ်တာ ရာ-ဆိုတဲ့ ဒေသနာအရ မိခင်ဖြစ်သူကိုတောင် တွယ်တာမရှိတာကို အကြောင်းပြုပြီး ကြည်ညိုတာ ဂုဏ်ပြုတာပါပဲ။

မဟာအရိယဝံသပဋိပဒါ

မဟာအရိယဝံသအကျင့် ဆိုတာကတော့ သင်္ကန်း ဆွမ်းကျောင်းဆိုတဲ့ ပစ္စည်းသုံးပါးနဲ့ ရောင့်ရဲလွယ်တဲ့ အကျင့်က သုံးပါး၊ ဘာဝနာမှာ မွေ့လျော်တဲ့ အကျင့်က တစ်ပါး၊ ဒီလေးပါးပါပဲ၊ အဲဒါကို ကြည်ညိုရအောင် ဘုရားဟောပုံကို ပါဠိနှင့်မြန်မာပြန်တွဲပြီး ရွတ်ပြပါဦးမယ်။

ဘိက္ခုဝေ-ရဟန်းတို့၊ ဣဓ-ဤသာသနာတော်၌၊ ဘိက္ခု-ရဟန်းသည်၊ ဣတရိတရေန-ပံသုကူဖြစ်စေ၊ အခြားအဝတ် ဖြစ်စေ တစ်မျိုးမျိုးသော၊ စီဝရေန-သင်္ကန်းဖြင့်၊ သန္တုဋ္ဌော-ရောင့်ရဲသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏။ ဣတရိတရစီဝရသန္တုဋ္ဌိယာ စ ဝဏ္ဏဝါဒီ-တစ်မျိုးမျိုးသော သင်္ကန်းဖြင့် ရောင့်ရဲခြင်း၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကိုလည်း ချီးမွမ်းလေ့ရှိ၏၊ န စ စီဝရဟောတု အနေသန့် အပ္ပတိရူပံ အာပဇ္ဇတိ-သင်္ကန်းကို အကြောင်းပြု၍ မလျော်သော ရှာကြံခြင်းသို့လည်း မရောက်ပေ၊ အလဒ္ဓါ စ စီဝရ-သင်္ကန်း မရခြင်းကြောင့်လည်း၊ န ပရိတဿတိ-မပူပန် မစိုးရိမ်၊ လဒ္ဓါ စ စီဝရ-သင်္ကန်းကိုရပြီး၍လည်း၊ အဂဓိတော အမုစ္ဆိတော- မမက်မော မတွေဝေဘဲ၊ အနဇ္ဈာသန္ဓော-မမျိုးမသိမ်းဘဲ၊ အာဒီနဝ ဒဿာဝီ-အပြစ်ကို ရှုမြင်လျက်၊ နိဿရဏပညော- ထွက်သွားနိုင်အောင် ဆင်ခြင်ဉာဏ်ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ပရိဘုဇ္ဇတိ-သုံးဆောင်၏၊ တာယ စ ပန ဣတရိတရစီဝရသန္တုဋ္ဌိယာ- သင်္ကန်းတစ်မျိုးမျိုးဖြင့် ရောင့်ရဲသော ထိုအကျင့်ဖြင့်လည်း၊ နေဝ အတ္တာနုက္ကံသေတိ နော ပရံ ဝမ္ဘေတိ-မိမိကိုယ်တိုင်ကိုလည်း မမြှောက်ပင့် သူတစ်ပါးကိုလည်း မရှုတ်ချပေ၊ အဲဒီလို ရရာသင်္ကန်းဖြင့် ရောင့်ရဲပြီးတော့ အဲဒီသင်္ကန်း၌ မမက်မော မတွယ်တာတာ၊ အဲဒီ အကျင့်ဖြင့် မိမိကိုယ်ကိုလည်း မမြှောက် သူတစ်ပါးကိုလည်း မရှုတ်ချတာ၊ အပြစ်မြင်လျက် ဆင်ခြင်ပြီး သုံးဆောင်တာဟာ အရိယဝံသ တစ်ပါးပါပဲတဲ့။

ထို့အတူပင် ရရာဆွမ်းဖြင့် ရောင့်ရဲတာ၊ ရရာကျောင်း အိပ်ရာနေရာဖြင့် ရောင့်ရဲတာ များတာလည်း အရိယဝံသ တရား ၂-ပါးပါပဲ။

နောက်ပြီးတော့ သမထဝိပဿနာဘာဝနာ၌ မွေ့လျော်တာ၊ အဲဒီအကျင့်ဖြင့် မိမိကိုယ်ကို မမြှောက် သူတစ်ပါး ကိုလည်း မရှုတ်ချတာဟာလည်း အရိယဝံသ တစ်ပါးပါပဲ။

ကောရဏ္ဍက ရွာသူ ဒကာမကြီးက သူ့သားဦးပဉ္စင်းကို အရိယဝံသ အကျင့်နဲ့ ချီးကျူးတာကတော့ ဆွမ်း သင်္ကန်း စသည်ဖြင့် ရောင့်ရဲတာကို အကြောင်းပြုပြီး ချီးကျူးဟန်တူပါတယ်၊ ဘာဝနာ၌ ဖျော်မွေ့တာကိုလည်း မှန်းဆပြီး ချီးကျူးတယ်လို့ ဆိုရင်လည်း သင့်ဖွယ်ရှိပါတယ်။

ယခုပြောခဲ့တာတွေက (ဂါမေ စ နာဘိသဇ္ဇေယျ) ရွာ၌လည်း မကပ်ငြိမတွယ်တာရာဆိုတဲ့ ဒေသနာစကားရပ်အရ မကပ်ငြိမတွယ်တာပုံကို သာဓကဝတ္ထုများနှင့်တကွ ဖော်ပြတာတွေပါပဲ၊ နောက် တစ်ပိုဒ်ကတော့-

လာဘ်ရအောင် သွေးဆောင်မပြောရ

လာဘကများ-လာဘ်လာဘကို ရလိုသဖြင့်၊ ဇနံ-ဒကာ ဒကာမကို၊ န လပယေယျ-နူးညံ့သာယာ သွေးဆောင် ကာဖြင့် မပြောမဆိုရာ-တဲ့။

အဲဒီမှာ နူးညံ့သာယာ သွေးဆောင်ကာဖြင့် ပြောဆိုပုံကို မဟာနိဒ္ဒေသမှာ အာလပနာ စသည်ဖြင့် ဖွင့်ပြထားတယ်။ အဲဒီ အာလပနာ စသည်ကိုလည်း သူးအဋ္ဌကထာမှာရော ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာရော ဒီလို ဖွင့်ပြထားပါတယ်။

အာလပနာ-စပြီး ဆွဲဆောင် ပြောဆိုခြင်းတဲ့။ အဲဒါက ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ ကျောင်းသို့ ဒကာများ ရောက်လာရင် “ဘာကိစ္စအတွက် လာသလဲ၊ ပင့်ဖို့လာတာလား၊ ဒီလိုဆိုရင်၊ သွားနှင့်ကြပေတော့၊ ရဟန်းများကို ငါပင့်လာခဲ့ပါ့မယ်၊ ဘယ်နှစ်ပါး ပင့်ခဲ့ရမှာလဲ” စသည်ဖြင့် ပင့်စေရန် ကြိုတင်ဆွဲဆောင်ပြီး ပြောတာမျိုးတဲ့။ တစ်နည်းအားဖြင့် “ငါက မည်သည့် ဆရာတော်ပဲ၊ ငါ့ကို မင်းကကြည့်လိုတယ်၊ မည်သည့် အမတ်ကြီး ဝန်ကြီးက ငါ့ကို ကြည့်လိုတယ်” စသည်ဖြင့် မိမိဂုဏ်ကို မမေးဘဲ ဖော်ပြပြောဆိုတာမျိုးလည်း အာလပနာပဲ။ မေးလို့ ဖော်ပြပြောဆိုတာကတော့ လပနာတဲ့။ အဲဒီ ၂-မျိုးဟာ မပြော ကောင်းတဲ့ စကားချည်းပဲ။

ဒကာ ဒကာမတွေပျင်းမှာစိုးလို့ သူတို့ကိုလဲ ပြောခွင့်ပေးပြီး ပြောဆိုတာကတော့ သလ္လပနာ မည်တယ်တဲ့။ အဲဒီအပြောမျိုးလည်း မပြောကောင်းဘူး “သေဋ္ဌေးကြီး၊ စက်ပိုင်ကြီး၊ ဥက္ကဋ္ဌကြီး” စသည်ဖြင့် မြင့်မြောက်ပြီး ပြောတာကတော့ ဥလ္လပနာ မည်တယ်။ အဲဒါမျိုးလည်း မပြောကောင်းဘူး။ ဒီနေရာမှာ အချို့ ဆရာတော်များကတော့ “ဦးဖြူ၊ ဒကာကြီး” စသည်ဖြင့် ဦး-ဆိုတဲ့ စကား၊ ကြီး-ဆိုတဲ့ စကားနဲ့ ပြောတာလည်း မြင့်မြောက် ပြောရာ ရောက်တယ်လို့ ယူဆပြီးတော့ ဦး-မပါဘဲ၊ ကြီး မပါဘဲ “ဒကာဖြူ၊ ဒကာ” စသည်ဖြင့် ပြောဆိုလေ့ရှိကြပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ စဉ်းစားစရာကတော့ လာဘ်လာဘ ကို မမျှော်လင့်ဘဲ ပြောရိုး ပြောစဉ် အနေနဲ့ ပြောတာဆိုရင် အပြစ်ဖြစ်ဖွယ် မရှိပါဘူး။ သင့်တော်လောက်စရာ ရှိပါတယ်။ ဘာကြောင့်လည်း ဆိုတော့ မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်တိုင်တောင်မှ သူ့ခေတ်ကာလအား လျော်စွာ “မဟာရာဇ-မင်းကြီး” လို့ ခေါ်ဝေါ် ပြောဆိုတော်မူသေးတဲ့ အတွက်ကြောင့်ပါပဲ။

နောက်ပြီးတော့ “ဒကာတို့၊ ရှေးနှစ်များက ဒီလိုအခါမှာ ကောက်သစ် အလှူကိုလှူခဲ့ကြတယ်။ ယခုနှစ်မှာ မလှူကြတော့ဘူးလား” စသည်ဖြင့် “လှူကြပါမယ်ဘုရား” လို့ ဝန်ခံသည့်တိုင်အောင် အဆင့်ဆင့် ရစ်ပတ်ချည်တုပ်ပြီး ပြောတာ က ဥန္နဟနာ မည်တယ်တဲ့။ အဲဒီ အပြောမျိုးကိုလည်း ကြည့်ရှောင်ရမယ်။ တစ်နည်း ပြောဆိုပုံကတော့ ကြံချောင်း ယူလာတဲ့ သူတွေကို မြင်ရတဲ့အခါ “ဒကာတို့ အဲဒီ ကြံကို ဘယ်က ယူလာသလဲ” လို့ မေးတယ်။ ကြံခင်းက ယူလာခဲ့တဲ့ အကြောင်း ပြောတဲ့အခါ “အဲဒီ ကြံခင်းက ကြံဟာ ချိုရဲ့လား” လို့ မေးတယ်။ ဝါးစုတ်ကြည့်ရင် သိနိုင်ကြောင်း ဖြေတဲ့အခါ “ဒကာတို့၊ ရဟန်းမှာ ကြံလှူပါလို့ မပြောကောင်းဘူး” လို့ ဆိုပြန်တယ်။ အဲဒီလို မရှောင်သာအောင် အဆင့်ဆင့် ရစ်ပတ်ချည်တုပ်ပြီး ပြောတာလည်း ဥန္နဟနာပါပဲ။ အဲဒီလိုလည်း မပြောကောင်းဘူး။

နောက်ပြီးတော့ “ဒီအိမ်က ဒကာ ဒကာမများဟာ ငါ့ကိုသာ သိကြတယ်။ ဒီအိမ်မှာ လှူစရာရှိရင် ငါ့ကိုသာ လှူကြ တယ်” စသည်ဖြင့် မြှောက်ပင့်ပြီးပြောတာကို ဥက္ကာစနာ ခေါ်တယ်။ အဲဒီလို မြှောက်ပင့်ပြီးတော့လည်း မပြောကောင်းဘူး။ နောက်ပြီးတော့ လှူဒါန်းချင်အောင် ချိုသာတဲ့ စကားမျိုးကို တမင် ကြံစည်ပြီးတော့လည်း မပြောကောင်းဘူး။

တနည်းဖွင့်ပြပုံကတော့ မိမိကိုယ်ကိုနှိမ်ချပြီး ဒကာ ဒကာမတွေကို မြှောက်ပင့်ပြောတာလည်း လပနာတဲ့။ ပြောပုံ ကတော့ သင်တို့ဟာ ငါ့အတွက် အလွန်ကျေးဇူးများကြပါတယ်။ သင်တို့ကိုအမှီပြုပြီးတော့ ငါ့မှာ ပစ္စည်းလေးပါး ပြည့်စုံ ရတယ်။ အခြားလူတွေကလည်းသင်တို့၏ မျက်နှာကို ငဲ့ပြီး ငါ့အား လှူကြတယ်။ ငါ့မှာ မိဘများက ဆင်းသက်လာတဲ့ အမည်တောင်မထင်ရှားတော့ဘူး၊ မည်သူတွေရဲ့ ဆရာဘုန်းကြီးလို့ သင်တို့နှင့် စပ်ပြီးတော့ အများက သိနေကြတယ် စသည် ဖြင့် မိမိကိုယ်ကို နှိမ်ချပြီး ဒကာ ဒကာမတွေကို မြှောက်ပင့် ပြောဆိုတာမျိုးပါပဲ။ အဲဒီ အပြောမျိုးလည်း မပြောကောင်း ဘူး။

နောက်ပြီးတော့ မိမိကိုယ်ကို မြှင့်တင်ပြီး ဒကာဒကာမတွေကို နှိမ်ချပြောတာလဲ လပနာ ပါပဲတဲ့။ ပြောပုံကတော့ ငါဟာ သင်တို့အတွက် အလွန် ကျေးဇူးများတယ်။ သင်တို့ဟာ ငါ့ကိုမှီပြီး ဘုရား တရား သံဃာ ရတနာ သုံးပါးဆည်းကပ်တဲ့ သရဏဂုဏ်တည် ဥပါသကာ ဥပါသိကာမ ဖြစ်ကြရတယ်။ သတ်ခြင်း ခိုးခြင်းစသည်မှ ကြဉ်ရှောင်ပြီး ငါးပါးသီလနှင့် ပြည့်စုံကြရတယ်။ ငါက သင်တို့အား ပါဠိဒေသနာကို သင်ပေးတယ်။ အနက်အဓိပ္ပာယ် ဟောပြောပေးတယ်။ ရှစ်ပါးသီလ ဆောက်တည်စေတယ်။ သင်တို့၏ ကျောင်းကန် အဆောက်အအုံတွေကို စီမံပေးတယ်။ ငါ့ကို အမှီပြုပြီး နက်နဲတဲ့တရားတွေကို နာရတယ် စသည်ဖြင့် မိမိကိုယ်ကို မြှင့်တင်ပြီး ဒကာ ဒကာမတွေ နှိမ်ချပြောတာလဲ လပနာ ပါပဲတဲ့။ လာဘ်လာဘကို မြှော်ပြီးတော့ အဲဒီ အပြောမျိုးကိုလဲ မပြောကောင်းဘူး။

ဆောင်ပုဒ်ကတော့- “လာဘ်ရစေရန်၊ စိတ်ရည်သန်၊ ဟန်ပန်ဆောင်၍ မပြောရာ” တဲ့။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

လာဘ်ရစေရန်၊ စိတ်ရည်သန်၊ ဟန်ပန်ဆောင်၍ မပြောရာ။

အဲဒီမှာ ဟန်ပန်ဆောင်၍ ဆိုတဲ့စကားကတော့ သဒ္ဓါမေတ္တာ ကရုဏာစသည်ဖြင့် ရိုးရိုးသားသား မဟုတ်ဘဲ ပြောတာကို ဆိုလိုပါတယ်။ မိမိအား လူ့စေရန် မရည်ရွယ်ဘဲ ဒကာ ဒကာမများအား ချီးမြှောက်ပြောသင့်တဲ့အခါ ပြောဟော ပြောရတာလည်း ရှိပါတယ်။ မိမိ၏ အဆုံးအမကို ကောင်းကောင်း မလိုက်နာလို့ မေတ္တာ ကရုဏာဖြင့် ဒကာ ဒကာမများအား နှိမ်ချပြီး ရိုးသားစွာ ပြောရတဲ့အခါလည်း ရှိပါတယ်။ သဒ္ဓါတရား ပွားစေရန် ကုသိုလ် ပွားစေရန် ကျင့်သင့်တဲ့တရားကို ကျင့်စေရန် ဒကာ ဒကာမများကို မြှင့်တင် ချီးမွမ်းပြီးဖြစ်စေ၊ နှိမ်ချပြီးဖြစ်စေ အဲဒီလို ရိုးသားစွာနဲ့ ပြောဆိုတာကတော့ အပြစ်မရှိပါဘူး၊ ပြောသင့်တဲ့ စကားပါပဲ။

ဒီကနေ့ တစ်နာရီခွဲလောက်ရှိသွားပြီ၊ ဒီတွင်ပဲ ရပ်ပြီး တရားသိမ်းကြစို့၊ ဒီကနေ့ ဟောတဲ့ ၁၄၊ ၁၅-ဂါထာ ၂-ပုဒ်၏ ဆောင်ပုဒ်များကို ဆိုပြီး သိမ်းရမယ်။

၁၄။ ကဲ့ရဲ့သော်လဲ၊ မလှုပ်ဘဲ၊ မြှောက်လဲ မမြှောက်တည်ငြိမ်ရာ။
လောဘ ကောဓ၊ မစ္ဆေရ၊ ဘေဒ ကုန်းချော ကင်းစေရာ။

၁၅။ အရောင်းအဝယ်၊ စွပ်စွဲဖွယ်၊ ငြိတွယ်ရွာ၌ မပြုရာ။
လာဘ်ရ စေရန်၊ စိတ်ရည်သန်၊ ဟန်ပန်ဆောင်၍ မပြောရာ။

ယနေ့ အဖို့၌ ကျွန်ုပ်တို့ ပြုစုပွားများ အားထုတ်အပ်သော ဒါနကုသိုလ် သီလကုသိုလ် ဘာဝနာကုသိုလ် ဝေယျာဝစ္စ ကုသိုလ် တရားဟောရသော ကုသိုလ် တရားနာရသော ကုသိုလ် အစရှိသော ဤကောင်းမှုအပေါင်း၏ အဖို့ဘာဂကို အမိအဘ တို့အား အမျှပေးဝေပါကုန်၏။ပ။ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာကြပါစေ။

သာဓု...သာဓု...သာဓု။

တုဝဋ္ဌကသုတ်တရားတော် စတုတ္ထပိုင်း ပြီး၏။

တုဝဋ္ဌကသုတ် တရားတော်

ပဉ္စမပိုင်း

(၁၃၃၅-ခုနှစ်၊ တပို့တွဲလပြည့်နေ့ ဟောသည်။)

တရားအနှစ်သိမ်း

တုဝဋ္ဌကသုတ်တရားကို ပြာသိုလပြည့်နေ့ကစပြီး ဟောခဲ့တယ်။ လေးသီတင်းရှိသွားပြီ။ ဂါထာ ၂၀-ရှိတဲ့အနက် ၁၅-ဂါထာအထိတော့ ပြီးသွားပြီ။ ၅-ဂါထာပဲ ကျန်တော့တယ်။ ဒီကနေ့ အပြီးသတ်ဟောရမယ်။ အဲဒီကျန်နေသေးတဲ့ ၅-ဂါထာထဲက အစဆုံး ဂါထာကတော့-

၁၆။ န စ ကတ္ထိကော သိယာ ဘိက္ခု၊
န စ ဝါစံ ပယုတ္တံ ဘာသေယျ။
ပါဂဗ္ဗိယံ န သိက္ခေယျ၊
ကထံ ဝိဂ္ဂါဟိကံ န ကထယေယျ-တဲ့။

အကြားအဝါ ကင်းပါစေ

ဘိက္ခု-ရဟန်းသည်၊ ကတ္ထိကော စ-ကြားဝါသည်လည်း၊ န သိယာ-မဖြစ်ရာတဲ့။

ဗုဒ္ဓသာသနာတော်က ရဟန်းတော်မှာ ကြားဝါခြင်းမရှိစေရဘူး။ မိမိမှာ မရှိတဲ့ဂုဏ်နဲ့ ကြားဝါ ပြောတာကတော့ လုံးလုံး ကင်းရမှာပဲ။ ရှိတဲ့ ဂုဏ်နဲ့လည်း ရှိတာထက် ပိုပြီး မကြားမဝါသင့်ဘူး။ ဒါပေမယ့် တချို့ကတော့ ကြားဝါတဲ့ ဝါသနာ ရှိတယ်။ အမျိုးကြီး အမျိုးမြတ်မှ ရဟန်းဖြစ်လာသယောင်ယောင်၊ ပစ္စည်းဥစ္စာ ပေါများတဲ့အမျိုးမှ ရဟန်းဖြစ်လာ သယောင်ယောင် စသည်ဖြင့် ဟန်ဆောင်ဝါကြားပြီး ပြောတတ်တယ်။ အဲဒီလို လောကဘက်ကဂုဏ်နဲ့ ဝါကြားတာလည်း ကင်းစေရမယ်။ နောက်ပြီးတော့ သီလကို အလေးပြုသယောင်ယောင်၊ ဓုတင်ကျင့်ဝတ်များနှင့် ပြည့်စုံသယောင်ယောင်၊ ဣန္ဒြေ ကျမ်းဂန်အရာမှာ အထူးတတ်ကျွမ်းသယောင်ယောင် ဈာန်အဘိညာဉ်များရသယောင်ယောင်၊ သူတစ်ပါးစိတ်အကြံကို သိသယောင်ယောင် ဟန်ဆောင် ဝါကြားပြီး ပြောတဲ့သူလည်း ရှိတတ်တယ်။ အဲဒီလို တရားဘက်ကဂုဏ်နဲ့လည်း ဝါကြား ပြောဆိုတာ ကင်းစေရမယ်။ မိမိမှာ တကယ်ရှိနေတဲ့ ဂုဏ်တောင်မှ မလွဲမရှောင်သာလို့ ပြောရရင် ပြောသင့်တာလောက်သာ ပြောရတယ်။ ဝါကြားပြောဆိုမှုမျိုးမှတော့ လုံးဝကင်းစေရမယ်။

လူဝတ်ကြောင်ပေမယ့် တရားကို ရှိသေလေးစားတဲ့သူဆိုရင် ဝါကြား ပြောဆိုမှု ကင်းစေသင့်တာပဲ။ လူပဲဖြစ်ဖြစ် ရဟန်းပဲဖြစ်ဖြစ် ပကတိ ရိုးသား ဖြောင့်မတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကတော့ ဟုတ်သလောက်သာ ရိုးသားစွာပြောလေ့ရှိပါတယ်။ အပိုအမို ပုံကြီးချဲ့ပြီး ဝါကြားလေ့မရှိပါဘူး။ အဲဒီလို ဝါကြားခြင်းကင်းပြီး ဖြောင့်မတ်တိကျစေရမယ်တဲ့။ ဒါကတော့ ရှင်းနေပါပြီ။

နောက်ပြီးတော့ ပယုတ္တံ-ပစ္စည်းလေးပါးနှင့် စပ်သော၊ ဝါ-ပစ္စည်းရရေးနှင့် စပ်သော၊ ဝါစံ စ-စကားကိုလည်း၊ န ဘာသေယျ-မပြောမဆိုရာတဲ့။

ယခုနေအခါမှာ သင်္ကန်းက ရှားတယ်။ ဒီကျောင်းက ရဟန်းများမှာ သင်္ကန်းမပြည့်စုံဘူး စသည်ဖြင့် ပစ္စည်းလေးပါး ရရေးနှင့် စပ်တဲ့ စကားကို မပြောရဘူးတဲ့။ နောက်ပြီးတော့ ပစ္စည်းလေးပါးရအောင် လိမ်ပြောခြင်း ကုန်းချောခြင်း ဆဲဆို ကြိမ်းမောင်းခြင်း ဒဏ္ဍာရီ ပုံပြင်ဝတ္ထု စသည်ကို ပြောဆိုရေးသားခြင်း၊ အဲဒီလိုအပြောအဆိုတွေလည်း ကင်းရမယ်တဲ့။ ရိုးရိုး ဟောရာမှာတောင် ကြည့်ညိုပြီး ဓမ္မပူဇော်စသည်အနေဖြင့် မိမိအား လူဒါန်းကြအောင် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် မဟောရဘူး။ ဒါကြောင့် သံယုတ်ပါဠိတော် (ပ-၄၀၂-၃)မှာ ဒီလို ဟောထားပါတယ်။

မစင်ကြယ်သော တရားဟောမှု

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ယော ဟိ ကောစိ ဘိက္ခူ-အမှတ်မရှိ တစ်ပါးပါးသော ရဟန်းသည်။ ဧဝံစိတ္တော-ဤသို့သော စိတ်အကြံ ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ပရေသံ-သူတစ်ပါးတို့အား၊ ဓမ္မဒေသေတိ-တရားကို ဟောငြားအံ့၊ (ဘယ်လိုကြံပြီး ဟောသလဲ ဆိုတော့) မေ-ငါ၏၊ ဓမ္မ-ဟောသည့်တရားကို၊ သုဏေယျု-ကြားနာကြပါမူ၊ အဟောဝတ-ဪ ကောင်းလေစွ၊ သုတ္တာ စ ပန-ကြားနာပြီးကြ၍လည်း၊ ဓမ္မ-ဟောသည့်တရားကို၊ ပသီဒေယျု-ကြည့်ညိုကြပါမူ ကောင်းလေစွ၊ ပသန္နာ-ကြည့်ညို ကြပြီးလျှင်၊ မေ-ငါအား၊ ပသန္နာကာရံ စ-ကြည့်ညိုသူတို့၏ ပြု၍ အခြင်းအရာဟူသော လူဒါန်းပူဇော်ခြင်းကိုလည်း၊ ကရေယျု-ပြုကြပါမူ၊ အဟောဝတ-ဪ ကောင်းလေစွ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ စိတ်အကြံရှိ၍ ဟောငြားအံ့၊ ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ဧဝရူပဿ ဘိက္ခူနော-ဤသို့သော ရဟန်း၏၊ ဓမ္မဒေသနာ-တရားဟောခြင်းသည်၊ အပရိသုဒ္ဓါ ဟောတိ-မစင်ကြယ်ချေ။

တရားပူဇော်တဲ့အနေဖြင့် ပေးလှူ ပူဇော်ခြင်းကို ကြံစည်မျှော်လင့်ပြီးဟောရင် တရားက ကောင်းပေမယ့် စိတ်ထား မစင်ကြယ်တဲ့အတွက် အဲဒီလိုဟောပြောခြင်းဟာ မစင်ကြယ်ဘူး၊ အဲဒီလို မစင်မကြယ်ဖြစ်စေနိုင်တဲ့ စိတ်အကြံဖြင့် မဟောသင့် ဘူးလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒါဟာ ဓမ္မကထိကများအတွက် အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။

စင်ကြယ်သော တရားဟောမှု

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ယော စ ခေါ ဘိက္ခူ-အကြင်ရဟန်းသည်ကား၊ ဧဝံစိတ္တော-ဤသို့သော စိတ်အကြံရှိသည် ဖြစ်၍၊ ပရေသံ-သူတစ်ပါးတို့အား၊ ဓမ္မ ဒေသေသိ-တရားကို ဟော၏၊ (ဘယ်လိုကြံပြီးဟောသလဲဆိုတော့) ဘဂဝတာ- မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဓမ္မော-တရားကို၊ ဓမ္မော-တရားကို၊ သွာက္ခာတော-ကောင်းစွာဟောအပ်ပေသည်၊ (သော-ထို တရား သည်) သန္နိဋ္ဌိကော-မျက်မှောက်မှာပင် ကိုယ်တိုင် တွေ့မြင်နိုင်သော တရားပါပေတည်း။ အကာလိကော-အခါမလင့် ချက်ခြင်း အကျိုးပေးတတ်သော တရားပါပေတည်း၊ ဧဟိပဿိကော-လာကြည့်လှည့်ပါ ကျင့်လှည့်ပါဟု ဖိတ်ခေါ်ထိုက်သော တရားပါပေတည်း၊ ဩပနေယျိကော-မိမိ၏ စိတ်ထဲရောက်အောင် ကျင့်ဆောင်ထိုက်သော တရားပါပေတည်း၊ ဝိညဟိ- တရားမြင်သိသည့် အရိယာပညာရှိတို့သည်၊ ပစ္စတ္တံ-အသီးအသီး ကိုယ်စီကိုယ်ငါ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-ခံစားရ သိရသော တရား ပါပေတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ဆင်ခြင်ပြီးလျှင်၊ မေ-ငါ၏၊ ဓမ္မ-ဟောသည့်တရားကို၊ သုဏေယျု-နာကြပါမူ၊ အဟောဝတ- ဪ ကောင်းလေစွ၊ သုတ္တာ စ ပန-နာကြပြီး၍လည်း၊ ဓမ္မ-တရားကို၊ အာဇာနေယျု-သိနားလည်ကြပါမူ ကောင်းလေစွ၊ အာဇာနိတ္တာ၊ စ ပန-သိနားလည်ကြပြီး၍လည်း၊ တထတ္တာယ-ထိုတရားတော်အတိုင်း ဖြစ်ရန်အတွက်၊ ပဋိပဇ္ဇေယျု- ကျင့်ကြပါမူ၊ အဟောဝတ-ဪ ကောင်းလေစွ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဓမ္မသုဓမ္မတံ ပဋိစ္စ-တရားတော်၏ တရားကောင်း အဖြစ်ကို စွဲမှီ၍၊ ကာရုညံ ပဋိစ္စ-သနားခြင်းကိုစွဲ၍၊ အနုဒ္ဓယံ ပဋိစ္စ-ချီးမြှောက်ခြင်းကိုစွဲ၍၊ အနုကမ္ပံ ဥပါဒါယ-စောင့်ရှောက်ခြင်းကို စွဲမှီ၍၊ ပရေသံ-သူတစ်ပါးတို့အား၊ ဓမ္မ ဒေသေတိ-တရားကိုဟော၏၊ ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ဧဝရူပဿ ဘိက္ခူနော-ဤသို့ သော ရဟန်း၏၊ ဓမ္မဒေသနာ-တရားဟောခြင်းသည်၊ ပရိသုဒ္ဓါ ဟောတိ-ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်ပါပေ၏ တဲ့။

အဲဒါဟာ စင်ကြယ်တဲ့ ဟောပြောမှုပါပဲ။ အဲဒီလို စင်ကြယ်တဲ့စိတ်ဖြင့်ဟောမှု တရားဟောရာမှာလည်း (ပယုတ္တဝါစာ- ဆိုတဲ့) ပစ္စည်းနဲ့ စပ်တဲ့ စကားမှ ကင်းလွတ်တယ်။ ဒါကြောင့် တရားဟောရာမှာလည်း ပယုတ္တဝါစာ မဖြစ်အောင် နှလုံးသွင်းစင်ကြယ်ဖို့ အရေးကြီးပါတယ်။

ဒီ ပယုတ္တဝါစာကိုတော့ ဆောင်ပုဒ်ထဲမှာထည့်မထားဘူး၊ ဘာကြောင့်လည်းဆိုတော့ သံပေါက်လင်္ကာရ အက္ခရာ ပြည့်နေလို့ မထည့်သာတာကလည်း တစ်ကြောင်း၊ ရှေ့ဂါထာမှာ ပြထားတဲ့ လပနာနှင့် ခပ်တူတူ ဖြစ်နေတာကလည်း တစ်ကြောင်း ဒီအကြောင်း ၂-ပါးကြောင့်ပါပဲ။

ကိုယ်နှုတ်စိတ်ကြမ်း မဆိုးသွမ်းရာ

နောက်ပြီးတော့ ပါဂဗ္ဗိယံ - ကြမ်းကြုတ်ခြင်းကို၊ န သိက္ခေယျု-မပြုကျင့်ရာတဲ့။

ကြမ်းကြုတ်ခြင်း ဆိုတာက ကိုယ်ကြမ်း နှုတ်ကြမ်း စိတ်ကြမ်းအားဖြင့် သုံးမျိုးရှိတယ်။ **ကိုယ်ကြမ်းတယ်** ဆိုတာက သံဃာ့အစည်းအဝေးမှာ မရှိသေမှုပါပဲ။ မထေရ်ကြီးများကို တိုက်ခိုက်ထိပါးသွားတယ်။ တိုက်ခိုက် ထိပါးလျက် ရပ်နေတယ်။ ထိုင်နေတယ်။ မထေရ်ကြီးများရဲ့ရှေ့မှာ ရပ်နေတယ်။ ထိုင်နေတယ်။ မြင့်တဲ့နေရာ ကောင်းမြတ်တဲ့နေရာမှာနေတယ်။ ခေါင်းကို ခြုံထားတယ်။ ရပ်လျက်စကားပြောတယ်။ လက်များကို ရမ်းလျက် စကားပြောတယ်။ ဒူးကို လက်ဖြင့် ပိုက်လျက် လက်အာယောဂပတ်ဖွဲ့နေတယ်။ ဒီလို မရှိသေမှုတွေဟာ ကိုယ်ကြမ်းကြုတ်မှုတွေပါပဲ။ အဲဒီလို ကိုယ်ကြမ်းကြုတ်ခြင်း မရှိသေ ခြင်းကို မပြုရဘူးတဲ့။ အချို့အရပ်မှာ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးရန် စသည်အတွက် ပင့်ထားရာမှာ ရဟန်းငယ်များက လက်ဦး ရောက်ပြီး

တော့ နေရာကောင်းတွေမှာ ထိုင်နေကြတယ်။ မထေရ်ကြီးများ ကြွလာတဲ့အခါ ဖယ်မပေးကြဘူး။ မထေရ်ကြီးများက နေရာ အညံ့မှာ ထိုင်နေကြရတယ်။ အဲဒီလို နေရာဖယ်မပေးတာလဲ ကိုယ်ကြမ်းကြုတ်မှုပါပဲ။ အဲဒီလို ကြမ်းကြုတ် မှုလည်းကင်း ရမယ်။ နောက်ပြီးတော့အများနဲ့အတူဆွမ်းစားနေရာမှာ ဆုပ်ရှုံ့ရာဖွယ်ကိုယ်အမူအရာတွေဆိုတာလည်းရှိတယ်။ တံတွေးထွေးလိုက် နှပ်ညှစ်လိုက် ချွဲသလိပ်ဟပ်လိုက်နဲ့ ဒီလို အပြုအမူတွေဟာ စက်ဆုပ်ဖွယ်ပဲ။ အဲဒီလို စက်ဆုပ်ဖွယ် အပြုအမူတွေလည်း ကင်းရမယ်။

နှုတ်ကြမ်းတယ် ဆိုတာကတော့ ရိုသေထိုက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို မရိုမသေပြောတာ၊ သံဃာကို မရိုမသေနဲ့ ပြောတာ ဒီလိုဟာတွေပါပဲ။ သံဃာ့အစည်းအဝေးမှာ ဆိုရင် ပြောလိုပါက မထေရ်ကြီးကို ပန်ကြားပြီးမှ ပြောရတယ်။ တရား ဟောချင် ရင်လဲ ပန်ကြားပြီးမှဟောရတယ်။ အမေးပြဿနာကိုလည်း ပန်ကြားပြီးမှ ဖြေရတယ်။ အဲဒီလို မပန်ကြားဘဲ ပြောတာ ဟောတာ ဖြေတာတွေဟာ မယဉ်ကျေးတဲ့ အမူအရာ ကြမ်းတမ်းတဲ့ အမူအရာတွေပဲ။ အဲဒီလို နှုတ်ကြမ်းတာလည်း ကင်းရမယ်။ နောက်ပြီးတော့ မြို့ထဲ ရွာထဲ သွားတဲ့အခါ ဒကာမများကို “ဟဲ့ ဘယ်သူရေ ဘာများရှိသလဲ၊ ယာဂု ရှိသလား၊ ဆွမ်းရှိသလား၊ မုန့်ရှိသလား၊ ကော်ဖီ လက်ဖက်ရည်ရှိသလား၊ ငါတို့ ဘာစားရမလဲ၊ ဘာသောက်ရမလဲ၊ ဘာကပ်လှူမလဲ” စသည်ဖြင့် ပြောဆိုတာလဲ နှုတ်ကြမ်းတာပဲ။ အဲဒီလို ဝိနည်းနှင့် ဆန့်ကျင်တဲ့ အပြောမျိုးလည်း ကင်းရမယ်။

စိတ်ကြမ်းတယ်

ဆိုတာကတော့ စိတ်ကို မထိန်းသိမ်းဘဲ မကြံသင့်တာတွေ လျှောက်ကြံနေတာပါပဲ။ အောက်တန်းစား အမျိုးမှ ရဟန်းဖြစ်လာတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်က အထက်တန်းစားအမျိုးမှ ရဟန်းဖြစ်လာတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် တန်းတူပြုပြီး ကြံတယ်။ ဒါကတော့ လောကအလိုလိုက်ပြီး ပြောရတာပဲ။ အိန္ဒိယမှာ ဆိုရင် အမျိုးဇာတ်ခွဲခြားမှုက ရှိနေတယ်။ သီဟိုဠ်မှာလည်း ဇာတ်မရှိဘူး ဆိုပေမယ့် အမျိုးခွဲခြားမှုကတော့ ရှိနေတာပဲ။ အထက်တန်း လူမျိုးရဟန်းကို အောက်တန်းလူမျိုး ရဟန်းက ကြောက်ရွံ့ရိုသေနေရတယ်။ တချို့ဆိုရင် အထက်တန်းလူမျိုး ရဟန်းရှေ့မှာ စကားတောင် ကောင်းကောင်း မပြောရဘဲ ရိုသေတယ် လူဝတ်ကြောင်ကပေမယ့် အောက်တန်း လူမျိုး ရဟန်းကို အရိုအသေမပြုချင်ဘဲ ရိုနေတယ်။ အထက်တန်းလူကို အောက်တန်းလူမျိုး ရဟန်းက ရိုသေရဦးမလိုလို ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီလို ခွဲခြားမှုရှိတဲ့ လောကအလိုလိုက်ပြီး ခုတင်က ကြံပုံကို ပြောရတာပါပဲ။ အမှန်စင်စစ်ကတော့ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မှာ ရဟန်းဖြစ်လာရင် သာကီဝင်မျိုးချည်းပါပဲ။ အထက်အောက် အကွဲအပြား မရှိတော့ပါဘူး။ ထေရ်ဝါအကြီးအငယ်နှင့် သီလ သမာဓိ ပညာ ပရိယတ် ပဋိပတ် ဂုဏ်ဖြင့်သာ အကွဲအပြား ရှိပါတယ်။

ဒါကြောင့် ဒီစိတ်ကြမ်းပုံအရာမှာ ကျမ်းဂန်တတ် မတတ်စသည်ဖြင့်သာ ခွဲခြားယူသင့်ပါတယ်။ စာပေမတတ်တဲ့ ရဟန်းက စာပေတတ်ကျွမ်းတဲ့ ရဟန်းနှင့် တန်းတူပြုပြီး ကြံတယ်။ ကိုယ်က ခုတင်မကျင့်နိုင်ဘဲ ကျင့်တဲ့ ရဟန်းနှင့် တန်းတူထားပြီး ကြံတယ်။ ဈာန်မရပါဘဲနဲ့ ဈာန်ရသူနှင့်တန်းတူထားပြီး ကြံတယ်။ ယခုနေအခါမှာ တချို့ တောထွက် ရဟန်းကြီးများက စာပေကျမ်းဂန်တတ် မထေရ်ကြီးများကို သူတို့နဲ့ အတူတူပဲလို့ ထင်မြင်တာ၊ သူတို့ ကျင့်သမျှ ပဋိပတ်ဖြင့် သူတို့လောက် နေရာမကျဘူးလို့ ထင်တာမျိုးတွေလည်း ရှိပါတယ်။ အဲဒီလို မရိုမသေကြံတဲ့ စိတ်ကြမ်းမျိုးတွေ ကင်းရမယ်။ တရားရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီမှာတော့ ဒီလို မသင့်လျော်တဲ့ စိတ်ကြမ်းမျိုးတွေဟာဖြစ်ဖွယ် မရှိပါဘူး။ သို့သော် ဥဒယဗ္ဗယ ဉာဏ်ရောက်တဲ့အခါ အထင်ကြီးပြီး ဖြစ်တတ်တာကတော့ ရှိပါသေးတယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်ပေါ်လာရင် အဲဒီ စိတ်ကြမ်းကို ရှုမှတ်ပြီး ပယ်သွားရပါပဲ။

နောက်ပြီးတော့ ဝိဂ္ဂါဟိကံ ကထံ-ငြင်းခုံစကားကို၊ န ကထယေယျ-မပြောမဆိုရာတဲ့၊ ဒါကတော့ တရားဆွေးနွေး ပြောဆိုတဲ့အခါမှာ ဒီတရားကို သင်မသိပါဘူး။ ငါ သိတယ်စသည် သူတစ်ပါးကို နှိပ်ရှုံ့ ငြင်းခုံခြင်းပါပဲ။ အဲဒီလို ငြင်းခုံမှုမျိုး ကင်းရမယ်။ တရားအားထုတ်နေဆဲ ပုဂ္ဂိုလ်မှာဆိုရင် ငြင်းခုံမှု လုံးဝကင်းနေတာ အကောင်းဆုံးပါပဲ။ ဒါကြောင့် ငြင်းခုံ စရာအကြောင်း ပေါ်လာရင် ရှေ့ကိုဆက်ပြီး မပြောဘဲ ရပ်ထားရမယ်။ ပြောချင်တဲ့ စိတ်ပေါ်လာရင်လည်း အဲဒီ စိတ်ကို ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ရမယ်။ ဒီဂါထာအတွက် ဆောင်ပုဒ်ကတော့ “ဝါကြွား ကိုယ်ကြမ်း၊ နှုတ် စိတ်ရမ်း၊ ဆိုးသွမ်း ငြင်းခုံ မပြုရာ” တဲ့။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

၁၆။ ဝါကြွား ကိုယ်ကြမ်း၊ နှုတ်-စိတ်ရမ်း၊ ဆိုးသွမ်း ငြင်းခုံ မပြုရာ။

ဝါကြွားခြင်းကိုလည်း မပြုရ၊ ကိုယ်ကြမ်း နှုတ်ကြမ်း စိတ်ကြမ်းမှုများကိုလည်း မပြုရ၊ ငြင်းခုံမှုကိုလည်း မပြုရလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဆိုးသွမ်း ဆိုတာကတော့ ကာရန်လဲရနေလို့ ထည့်ထားတာပါပဲ။ ဆိုးသွမ်းတဲ့ ငြင်းခုံမှုလို့လဲ ယူနိုင်ပါတယ်။ နောက်တစ်ဂါထာကတော့-

၁၇။ မောသဝဇ္ဇေ န နိယေထ၊
သမ္မဇာနော သဋ္ဌာနိ န ကယိရာ။
အထ ဇီဝိတေန ပညာယ၊
သီလဗ္ဗတေန နာည မတိမညေ။

မုသာဝါဒမှ ကြဉ်ရှောင်ရမည်

ဘိက္ခုနာ-ရဟန်းသည်၊ မောသဝဇ္ဇေ-မဟုတ်မမှန်သည်ကို ပြောဆိုခြင်း၌၊ န နိယေထ-မိမိကိုယ်ကို မဆောင်အပ်ရာ၊ ဝါ-မိမိစိတ်ကို မဆောင်ပို့ရာတွဲ၊ မဟုတ်မမှန်တဲ့ စကားကို မပြောရဘူးလို့ ဆိုလိုတာပါပဲ။ အဲဒါက ထင်ရှားနေပါပြီ။ ချဲ့ထွင် ပြောဖို့ မလိုပါဘူး။

ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲ ကင်းရမည်

သမ္မဇာနော-မိမိမှာ မရှိမှန်းသိပါလျက်၊ သဋ္ဌာနိ-ရှိလေယောင် ဟန်ဆောင်၍ ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲသော ပြောဆိုမှု တို့ကို၊ န ကယိရာ-မပြုရာ တဲ့။

မိမိမှာ ရှိတဲ့အပြစ်ကို မရှိလေယောင် ဟန်ဆောင်ဖုံးကွယ်ပြီး လှည့်စားတာကို မာယာခေါ်တယ်။ အဲဒီ လှည့်စားမှု မာယာကို မပြုအပ်ကြောင်း အမှတ် ၁၂-ဂါထာမှာ ဟောခဲ့တယ်။ မိမိမှာ မရှိတဲ့ဂုဏ်ကို ရှိလေယောင် ဟန်ဆောင်ပြောတာကို သာဠေယျခေါ်တယ်။ အဲဒီ သာဠေယျဆိုတဲ့ ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲမှုကိုပဲ ဒီမှာ သဋ္ဌာနိ-လို့ ပြဆိုထားတယ်။ မိမိက သီလကို အလေးမပြုဘဲ အလေးပြုလေယောင်၊ မိမိမှာ စိတ်တည်ငြိမ်မှု သမာဓိမရှိပါဘဲ ရှိလေယောင် ဟန်ဆောင်ပြောဆိုတာဟာ သာဠေယျပဲ။ ယခုနေအခါမှာ “သမထ ဝိပဿနာ ဘာတရားကိုမျှ အားမထုတ်ပါဘဲနဲ့ မိမိစိတ်ကိုလောဘ ဒေါသစသော ကိလေသာများနှင့် မယှဉ်ဘဲသန့်ရှင်းအောင်ထားနိုင်တယ်၊ တည်ငြိမ်အောင်ထားနိုင်တယ်”ဆိုတဲ့ ပြောဆိုမှုတွေဟာ ဒီသာဠေယျ ဖြစ်၊ မဖြစ်စဉ်းစား ကြည့်ကြရမယ်။ “သမထ၊ ဝိပဿနာအလုပ်ကို အားမထုတ်ပဲ ကာမစ္ဆန္ဒစသော နိဝရဏတွေမှ စိတ်ကို စင်ကြယ်အောင်ထားနိုင်တယ် တည်ငြိမ်စေနိုင်တယ်”ဆိုတာ ဘုရားဟောတရားလဲမရှိဘူး။ အဋ္ဌကထာ ဋီကာလဲ မရှိဘူး။ ကိုယ်တိုင်လက်တွေ့ စမ်းကြည့်ရင်လဲ မဖြစ်နိုင်ဘူးဆိုတာ အလွန်ထင်ရှားပါတယ်။ အဲဒီလို ထင်ရှားနေပါလျက် “ဘယ်ဘာ ဝနာကိုမျှ အားမထုတ်ဘဲ စိတ်ကို စင်ကြယ်စေနိုင်တယ်၊ တည်ငြိမ်စေနိုင်တယ်”လို့ ဟောပြော ဝန်ခံနေကြတာဟာ သာဠေယျ ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ တရားအားထုတ်နေဆဲ ယောဂီဆိုရင် မိမိရှုမှတ်အားထုတ်နိုင်သလောက် မိမိတွေ့ရ သိရသလောက် သာ ဆရာသမားထံ မှန်ကန်စွာပြောကြားရတယ်။ အဲဒါဟာ အလွန် အရေးကြီးပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက အင်္ဂုတ္တရပါဠိ (၃-၅၇) မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိ (၂၉၈) တို့၌ ပဓာနိယဂံ ငါးပါးကို ပြရာမှာ-

အသဋ္ဌော-မကောက်ကျစ် မစဉ်းလဲသည်။ ဝါ-မိမိမှာမရှိတဲ့ဂုဏ်ကို မပြောတတ်သည်။ အမာယာဝီ-မလှည့်စား တတ်သည်။ ဝါ-မိမိမှာ ရှိသော အပြစ်ကို မဖုံးကွယ်တတ်သည်။ ဟောတိ-ဖြစ်၏။ သတ္တရိ ဝါ-ဆရာဘုရားထံ၌သော် လည်းကောင်း၊ ဝိညူသု ဝါ သဗြဟ္မစာရီသု-သီတင်းသုံးဖော်ပညာရှိများ၊ ဆရာသမားတို့ထံ၌သော် လည်းကောင်း၊ အတ္တာနံ-မိမိကိုယ်ကို၊ ယထာဘူတံ-ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ၊ အာဝိကတ္တာ-ထင်ရှားပြတတ်ပေသည်-လို့ ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

မိမိမှာ စိတ်တည်ငြိမ်မှု သမာဓိ မရှိပါဘဲ ရှိလေယောင် ဟန်ဆောင်ပြောနေရင် အဲဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်မှာ သမာဓိအစစ်အမှန် မဖြစ်တော့ဘူး။ မိမိမှာ ရုပ်နာမ်ကိုပိုင်းခြားသိတဲ့ဉာဏ်၊ အဖြစ်အပျက်ကိုသိတဲ့ဉာဏ်၊ “ဖြစ်ဖြစ်ပြီး ပျောက်ပျောက်သွားလို့ မမြဲတဲ့တရားတွေပဲ”လို့ သိတဲ့ဉာဏ် ဒီလိုဉာဏ်တွေ မဖြစ်ဘူးပါဘဲ ဖြစ်တဲ့အနေဖြင့် ဟန်ဆောင် ပြောနေရင်လဲ အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဝိပဿနာဉာဏ် အစစ်ဖြစ်ခွင့်မရှိတော့ဘူး။ ဝိပဿနာ မဖြစ်ရင် မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ကိုလည်း မရောက်နိုင်တော့ဘူး။ အဲဒါကို ကိန်းသေမှတ်ထားရမယ်။ အဲဒီ ၂-ပိုဒ်ကို “ကောက်ကျစ်ကင်းပါ မလိမ်ရ”လို့ ဆောင်ပုဒ်မှာ ကာရန်ငဲ့ပြီး ရှေ့နောက် ပြန်လျက် စီထားတယ်။

နောက်ပြီးတော့ အထ-ထို့ပြင်၊ ဇီဝိတေန-အသက်မွေးမှုဖြင့် လည်းကောင်း၊ ပညာယ-အသိဉာဏ်ပညာဖြင့် လည်းကောင်း၊ သီလဗ္ဗတေန-သီလနှင့် ကျင့်ဝတ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ အညံ-သူတစ်ပါးကို၊ န အတိမညေ-မထိမ့်မြင်မပြုရာ- တဲ့။

မိမိက ဘုန်းကြီးပြီး စားဝတ်နေရေးပြည့်စုံနေရင် မပြည့်စုံတဲ့သူကို အထင်သေးပြီး မထီမဲ့မြင် ပြောဆိုတတ်တယ်။ မိမိက ခေတ်ပညာ ပရိယတ်စာပေပညာနှင့် ပြည့်စုံရင် မပြည့်စုံတဲ့သူကို အထင်သေးပြီး မထီမဲ့မြင် ပြောဆိုတတ်တယ်။ မိမိက သီလနှင့် ဓုတင်ကျင့်ဝတ်နှင့်ပြည့်စုံရင် မပြည့်စုံတဲ့သူကို အထင်သေးပြီး မထီမဲ့မြင် ပြောဆိုတတ်တယ်။ အဲဒီလို မထီမဲ့မြင် မပြုရဘူးတဲ့၊ ယခုနေအခါမှာ အချို့က ဂိုဏ်းဂဏအရှိန်အဝါဖြင့် ဂိုဏ်းမတူတဲ့သူကို ဘယ်လိုပင် သီလနှင့် သုတနှင့် ဓုတင်ကျင့်ဝတ်နှင့် သမထဝိပဿနာနှင့်ပြည့်စုံစေကာမူ မထီမဲ့မြင်ပြုနေတာလဲရှိတတ်တယ်။ အဲဒါကတော့ ဒီဒေသနာအရ မသင့်တဲ့အမှုပါပဲ။ ဒီဂါထာအတွက် ဆောင်ပုဒ်ကတော့ “ကောက်ကျစ်ကင်းပ၊ မလိမ်ရ၊ နှိမ်ချအထင်မသေးရာ” တဲ့။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

၁၇။ ကောက်ကျစ်ကင်းပ၊ မလိမ်ရ၊ နှိမ်ချအထင်မသေးရာ။

ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း မလိမ်ရဘူး၊ ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲမှု ကင်းရမယ်။ သူတစ်ပါးကို အထင်သေးပြီး မနှိမ်ချရ မထီမဲ့မြင်မပြုရ မပြောရဘူးတဲ့။ ဒါကတော့ထင်ရှားနေပါပြီ။ နောက်တစ်ဂါထာကတော့-

၁၈။ သုတွာ ရသိတော ဗဟုံ ဝါစံ၊
သမဏာနံ ဝါ ပုထုဇနာနံ။
ဖရသေန နေ န ပဋိဝဇ္ဇာ၊
န ဟိ သန္တော ပဋိသေနိ ကရောန္တိတဲ့။

စွပ်စွဲကဲ့ရဲ့ခံရသော်လဲ အကြမ်းပတမ်း မချေပလင့်

သမဏာနံ ဝါ-ရဟန်းတို့၏ သော်လည်းကောင်း၊ ပုထုဇနာနံ ဝါ-လူအများတို့၏ သော်လည်းကောင်း၊ ဗဟုံ ဝါစံ- များစွာသော ကဲ့ရဲ့စွပ်စွဲ စကားကို၊ သုတွာ-ကြားရသော်လည်း၊ ရသိတော-ကဲ့ရဲ့စွပ်စွဲခံရသော ရဟန်းသည်၊ နေ-ထိုကဲ့ရဲ့ စွပ်စွဲသူတို့ကို၊ ဖရသေန-ကြမ်းတမ်းသော စကားဖြင့်၊ န ပဋိဝဇ္ဇာ-တုံ့ပြန်၍မပြောဆို မချေပရာ-တဲ့။

ဒီမှာ သမဏ-ရဟန်းဆိုပေမယ့် ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်ရဟန်းကို မဆိုလိုကြောင်း၊ ဗုဒ္ဓသာသနာ အပြင်က ရသေ့ ရဟန်းများကို ဆိုလိုကြောင်း မဟာနိဒ္ဒေသမှာဖွင့်ပြထားပါတယ်။ ဒီ တၢ်ဝဋ်ကသုတ်ကို ဟောတာက သာသနာတော် အဦးအစ ပိုင်းက မြတ်စွာဘုရား လေးဝါရကဟောတဲ့တရားဖြစ်တယ်။ အဲဒီအခါတုန်းက သာသနာ့အပြင်ဘက်က ရသေ့ရဟန်း များစွာ တို့ကလဲ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကို ကဲ့ရဲ့ကြ စွပ်စွဲကြတယ်။ အဲဒီ ရသေ့ရဟန်းတွေရဲ့ တပည့်ဖြစ်ကြတဲ့ မင်းပုဏ္ဏားအစရှိတဲ့ လူတွေကလဲ ကဲ့ရဲ့ကြစွပ်စွဲကြတယ်။ သူတို့ကို ယုံကြည်တဲ့ အချို့နတ်တွေကလဲ ကဲ့ရဲ့ကြ စွပ်စွဲကြတယ်။ အဲဒီ သာသနာ ပရသေ့ ရဟန်းတွေနဲ့ သာသနာပလူတွေ နတ်တွေကို တုံ့ပြန်ပြီးချေပဖို့ မလိုကြောင်း ဖော်ပြတာပါပဲ။ အထူးအား ဖြင့် တော့ ရှင်းလင်းပြသင့်တဲ့ အခါလည်း ကြမ်းတမ်းတဲ့ စကားဖြင့် မဖြေရှင်းဖို့ ညွှန်ကြားပါတယ်။

မိမိကိုယ်တိုင် သည်းခံကျင့်သုံးခဲ့ပုံ

ဘုန်းကြီးဟာ ၁၃၀၀-ပြည့်နှစ်က မိမိဇာတိအရပ် ရွှေဘိုမြို့နယ် ဆိပ်ခွန်ရွာမှစပြီး သတိပဋ္ဌာန် ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို ဟောခဲ့ပါတယ်-အဲဒီတုန်းက မဟာစည်ကျောင်းနှင့် ကပ်လျက်တည်ရှိနေတဲ့ သူကြီးကျောင်းက ဘုန်းကြီး က ဘုန်းကြီးဟောတဲ့တရားကို မလိုလားဘူး၊ ဒါပေမယ့် ဘုန်းကြီး၏ ပရိယတ္တိပညာ အရည်အချင်းကို သိတာနဲ့ အထင်အရှား တော့ အပြစ်မပြောဝံ့ဘူး။ မျက်ကွယ်မှာတော့ သူက ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချ ပြောဆိုနေတာပဲ။ သူ့ကို ထောက်ခံအားပေးတဲ့ အချို့ ရဟန်းများလည်း ရှိပါတယ်။ လူဝတ်ကြောင်ထဲကလည်း ရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သူတို့က မျက်မှောက်မှာတော့ မပြောရဲ့ ကြပါဘူး။ မျက်ကွယ်မှာပဲ ကဲ့ရဲ့ကြ အပြစ်ပြောကြတယ်။ အဲဒီလိုပြောကြတဲ့စကားကို ကြားရပေမယ့် ဘုန်းကြီးက သူတို့ကို တုံ့ပြန်ချေပခြင်းမပြုခဲ့ပါဘူး။ ကိုယ့်တရားကိုသာဟောမြဲဟောနေပါတယ်။ ဘုန်းကြီးကကိုယ်တိုင်တွေ့သိမြင်နိုင်တဲ့တရားကို ဟောနေတာဆိုတော့ ဘယ်သူက ဘာပြောနေနေ တုန်လှုပ်စရာ မရှိပါဘူး။ တရားအားထုတ်ပြီး ကိုယ်တိုင်တွေ့ သိမြင်ရလို့ ခိုင်ခိုင်မြဲမြဲ ယုံကြည်သဘောကျတဲ့ တပည့်တွေက တစ်နေ့တခြား များများလာတာပါပဲ။

ကဲ့ရဲ့ အပြစ်ပြောနေတဲ့ အဲဒီ သူကြီးကျောင်းဘုန်းကြီးဟာ လေးငါးခြောက်နှစ်လောက် အတွင်းမှာပဲ မာတုဂါမ တယောက်နဲ့ ဖောက်ပြန်ပြီး လူ့ဘောင် ရောက်သွားတယ်။ လူ့ဘဝမှာ လေးငါးနှစ်လောက်ရှိတော့ ကွယ်လွန်သွားရှာတယ်။

ဘုန်းကြီး ရန်ကုန်ရောက်ခါစဆီကလည်း သတင်းစာတစ်စောင်က ဘုန်းကြီးဟောနေတဲ့ သတိပဋ္ဌာန်ဝိပဿနာ အလုပ်တရားကို အပြစ်တင်ဝေဖန်ပြီး ရေးနေတယ်။ ဘုန်းကြီးက ပြန်လည်ချေပခြင်း မပြုခဲ့ပါဘူး။ အဲဒီကနောက် အရိယာဘုံသွား ဉာဏ်လှေခါးဆိုတဲ့ စာအုပ်ကြီးတစ်ခုလည်း ထွက်လာတယ်။ အဲဒီစာအုပ်ကြီးထဲမှာ ဘုန်းကြီး ဟောနေတဲ့ တရားလုပ်ငန်းစဉ်ကို ပုတ်ခတ်ထားချက်တွေ အများကြီး ပါပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ သတင်းစာ တစ်စောင်ထဲမှာလည်း ပုတ်ခတ်တဲ့ ဆောင်းပါးတွေ နေ့စဉ်လိုပဲ အဲဒီဘုန်းက ပါနေတယ်။ အဲဒါတွေကိုလည်း ဘုန်းကြီးက တုန့်ပြန်ချေပခြင်း မပြုခဲ့ပါဘူး။ “တရားတော်က ဘုရား၏ တရားပဲ။ ကိုယ်တစ်ပါးတည်းနဲ့ ဆိုင်တဲ့ တရားမဟုတ်ဘူး။ ဒီက ဟောတာကို ကြိုက်တဲ့သူတွေ ဒီကိုလာကြမှာပဲ။ သူတို့ဟောတာကို ကြိုက်တဲ့သူတွေ သူတို့ထံသွားကြလိမ့်မယ်။ သွားကြပါစေ”လို့ စိတ်အေးလက်အေးပဲ သဘောထားပြီး ကိုယ့်တရားသာ ဟောမြဲ ဟောလာခဲ့ပါတယ်။ ဘုန်းကြီး၏ တရားလုပ်ငန်းမှာ ဆုတ်ယုတ်ခြင်း မရှိပါဘူး။ တစ်နှစ်ထက် တစ်နှစ် တိုးတက် လာတာကိုသာ တွေ့ရပါတယ်။ ၁၃၁၁-ခုနှစ်က ဒီ (ရန်ကုန်) သာသနာ့ရိပ်သာကို ယောဂီ ၂၅-ယောက်မျှနဲ့ စပြီး ဖွင့်ခဲ့ရပါတယ်။ ယခုတော့ ယောဂီများတဲ့ နွေရာသီမှာ ရဟန်း ရှင် လူ ယောဂီ ၁၀၀၀-ကျော်ရှိပါတယ်။ ယောဂီနည်းတဲ့ ဆောင်းရာသီမှာတောင် ရဟန်း ရှင် လူ ယောဂီ ၂၀၀-ကျော်တော့ ရှိနေသေးတာပဲ။ အဲဒါဟာဆုတ်ယုတ်ခြင်း မရှိဘဲတိုးတက်လာပုံ ခိုင်လုံတဲ့သာမကပါပဲ။ အဲဒီလို တိုးတက်လာခြင်းဟာ “(န ပဋိဝဇ္ဇာ) တုံ့ပြန်၍ မပြောဆိုမချေပရာ”ဆိုတဲ့ သြဝါဒတော်ကို အရိုအသေလိုက်နာပြီး ကျင့်သုံးလာခြင်း၏ အကျိုးလို့လည်း ဆိုနိုင်ပါတယ်။

အဲဒီ စာပိုဒ်အတွက် ဆောင်ပုဒ်ကတော့ “စွပ်စွဲခံရ၊ ကြားလတ်က၊ ချေပကြမ်းကြုတ်မပြုရာ”တဲ့။ အဲဒါကိုဆိုကြရမယ်။

၁၈။ စွပ်စွဲခံရ၊ ကြားလတ်က၊ ချေပကြမ်းကြုတ်မပြုရာ။

စွပ်စွဲကဲ့ရဲ့ခံရပြီးတော့ အဲဒီစွပ်စွဲကဲ့ရဲ့ စကားများကို ကြားရလို့ရှိရင် အဲဒီစွပ်စွဲကဲ့ရဲ့တဲ့သူတွေကို ကြမ်းတမ်းတဲ့ စကားဖြင့် တုံ့ပြန်ချေပခြင်း မပြုပါနဲ့တဲ့။ “ဖြေရှင်းသင့်တဲ့ အချက်ကို ဖြေရှင်းတောင် နူးညံ့သိမ်မွေ့တဲ့ စကားဖြင့်သာ ဖြေရှင်းရမယ်”လို့လည်း ဆိုလိုပါတယ်။ ဘာကြောင့် မချေပရသလဲလို့ဆိုတော့-

ဟိ-မချေပသင့်ခြင်း၏ အကြောင်းကား၊ သန္တော-ကိလေသာငြိမ်းသောသူတော်ကောင်းတို့သည်၊ န ပဋိသေနိကရောက္ခိ-တုံ့ပြန် တိုက်ခိုက်ခြင်းကို မပြုကြကုန်၊ ဝါ-တုံ့ပြန်တိုက်ခိုက်ရိုးမရှိကြသောကြောင့်ပေတည်း-တဲ့။ အဲဒီအပိုဒ်ကိုလည်း “ကိလေငြိမ်းလျှင်၊ တုံ့ပြန်ချင်၊ စိတ်ပင်မဖြစ် ငြိမ်းသည်သာ”လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

ကိလေငြိမ်းလျှင်၊ တုံ့ပြန်ချင်၊ စိတ်ပင်မဖြစ်ငြိမ်းသည်သာ။

(ဘိက္ခု၊ သမဏ) ရဟန်းဆိုတာဟာ ကိလေသာငြိမ်းအောင် ကျင့်ရတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ပဲ။ သူတော်ကောင်းပဲ။ တကယ် ကျင့်ပြီး ကိလေသာငြိမ်းတဲ့ သမဏအစစ် ဖြစ်နေရင်တော့ တုံ့ပြန် တိုက်ခိုက်လိုတဲ့ စိတ်ပင် မရှိဘဲ ငြိမ်းနေရမယ်။ ဒါကြောင့် သမဏ-ကိလေသာငြိမ်းသူလို့ ဝန်ခံနေတဲ့ရဟန်းဟာ ကဲ့ရဲ့စွပ်စွဲတဲ့ သူတွေကို ကြမ်းတမ်းတဲ့စကားဖြင့် တုံ့ပြန်ချေပခြင်း မပြုရဘူးလို့ ဆိုလိုပါတယ်။

ဒီကနောက် ဂါထာ ၂-ပုဒ်ပဲရှိပါတော့တယ်။ အဲဒီ ၂-ဂါထာကတော့ နိဂုံးချုပ်သဘောလက္ခဏာရှိပါတယ်။ ဖော်ပြခဲ့ပြီး တရားအတိုင်း ကျင့်သုံးသွားဖို့ ညွှန်ကြားတဲ့သဘောပါပဲ။ အဲဒီ ၂-ဂါထာထဲက ပဌမဂါထာကတော့-

၁၉။ ဧတဉ္စ ဓမ္မမညာယ၊
ဝိစိနံ ဘိက္ခု သဒါ သတော သိက္ခေ။
သန္တိတိ နိဗ္ဗုတိံ ဥတော၊
သာသနေ ဂေါတမဿ န ပမဇ္ဇေယျ။

အမြဲမပြတ် ရှုမှတ်ကျင့်ပါ

ဧတဉ္စ ဓမ္မ အညာယ-ယခု ဟောခဲ့သော သီလ သမာဓိအကျင့်တရားကို သိနားလည်ပြီး၍လည်း၊ ဘိက္ခု-သံသရာ ဘေးကို ရှုမြင်၍ သံသရာမှ လွတ်မြောက်ရန် ရည်သန် ကျင့်သုံးနေသော ရဟန်းသည်၊ ဝိစိနံ-စူးစမ်းဆင်ခြင်လျက်၊ သဒါ-နေ့ရော ညဉ့်ပါ အခါခပ်သိမ်း၊ သတော-ဖြစ်တိုင်းသော ရုပ်နာမ်ကို အမှတ်ရလျက်၊ သိက္ခေ-ကျင့်ရတော့သတည်း။

အမှတ် (၇) ဂါထာဖြင့် ပါတိမောက် သီလအကျင့် သမာဓိအကျင့်ကို ဟောစေချင်ပါသည်လို့ နိဗ္ဗိတရုပ်ပွား ဘုရားရှင်၏ တောင်းပန်ချက်အရ အမှတ်(၈)ဂါထာ စသည့်ဖြင့် စက္ခုန္ဒြေကို စောင့်စည်းရေးမှစပြီး သီလအကျင့်ကို ဟောကြား ခဲ့တယ်။ ဈာယီ-ဈာန်ဝင်စားရမယ်၊ ရှုရမယ်စသည်ဖြင့် သမာဓိအကျင့်ကို ဟောကြားခဲ့တယ်။ အမှတ်(၁၈) ဂါထာအရ ကြမ်းတမ်းသောစကားဖြင့် တုံ့ပြန်ချေပ မပြောဆိုရဆိုတဲ့ စကားရပ်အထိ ဟောကြားခဲ့တဲ့ သီလအကျင့်သမာဓိ အကျင့်များကို နာကြားလျက် သိနားလည်ပြီးတော့ ဒီမျှတွင် ရပ်မနေရသေးဘူး၊ အမှတ် (၂) ဂါထာမှာ သဒါ သတော သိက္ခေ-လို့ ဟောခဲ့တဲ့ အတိုင်း နေ့ရှောညဉ့်ပါ အခါခါသိမ်း မပြတ်ရှုမှတ်လျက် ကျင့်ရမယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒါကို ဆောင်ပုဒ်မှာ “ဤတရား သိလျှင်၊ ရှုဆင်ခြင်၊ အစဉ်မှတ်လျက်ကျင့်ရာသည်”လို့ ဆိုထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

၁၈။ ဤတရားသိလျှင်၊ ရှုဆင်ခြင်၊ အစဉ် မှတ်လျက် ကျင့်ရာသည်။

နိဗ္ဗုတိ-ကိလေသာ၏ ငြိမ်းခြင်းကို၊ သန္တိတိ-အငြိမ်းဓာတ် နိဗ္ဗာန်ဟူ၍၊ ဥတွာ-သိ၍၊ ဂေါတမဿ-ဂေါတမ (ဘုရား)၏၊ သာသနေ-အဆုံးအမ သာသနာ၌၊ န ပမဇ္ဇေယျ-မမေ့ရာ တဲ့။

နိဗ္ဗာန, နိဗ္ဗုတိ, သန္တိ, သန္တိလက္ခဏာအရ တရားကိုယ် အတူတူပင်

အဲဒီမှာ နိဗ္ဗုတိ-ပုဒ်ကို ရာဂဿ နိဗ္ဗုတိ-စသည်ဖြင့် ရာဂ ဒေါသ မောဟ အစရှိသော ကိလေသာတို့၏ ငြိမ်းခြင်းကို သန္တိ-ဟု သိရန် ဖွင့်ပြထားတယ်။ အဲဒီစကားရပ်ဖြင့် ကိလေသာ ငြိမ်းခြင်းသည်ပင် သန္တိခေါ်တဲ့ (သန္တိလက္ခဏာ) အငြိမ်းဓာတ် နိဗ္ဗာန်မည်ကြောင်း ပြပါတယ်။ ကိလေသာငြိမ်းရင် ကိလေသာမှဆက်ဖြစ်မည့် ကံနှင့်အကျိုး ရုပ်နာမ်သင်္ခါရ ဆင်းရဲတွေလည်း အကုန်ငြိမ်းတော့တာပဲ။ ကိလေသာငြိမ်းတယ်ဆိုတာကလည်း အရိယမဂ်၏ အစွမ်းကြောင့် ကိလေသာတွေ ဖြစ်ခွင့်မရှိတော့ဘဲ လုံးဝ ကင်းငြိမ်းသွားတာကို ဆိုတယ်။ ခေတ္တဒဏ္ဍမျှ ကိလေသာမဖြစ်ဘဲ ကင်းနေတာကို ဆိုတာ မဟုတ်ဘူး၊ ဒါကြောင့် အရိယမဂ်ဖြင့် ကိလေသာဖြစ်ခွင့်မရှိတော့ဘဲ လုံးဝငြိမ်းတာကို သန္တိခေါ်တဲ့ အငြိမ်းဓာတ်နိဗ္ဗာန်ပဲ ဆိုတာ သိနားလည်ရမယ်။ အဲဒီလို သိနားလည်ပြီးတော့ အဲဒီ အရိယမဂ်ဖြင့် ကိလေသာ ငြိမ်းသည်တိုင်အောင် မမေ့မလျော့ အားထုတ်သွားရမယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒါကို “ကိလေငြိမ်းတာ၊ သန္တိပါ။ သိကာ မမေ့ရှိရာသည်”လို့ ဆောင်ပုဒ်မှာ ဆိုထားပါတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြ ရမယ်။

ကိလေငြိမ်းတာ၊ သန္တိပါ။ သိကာ မမေ့ရှိရာသည်။

အဲဒီလို ကိလေသာငြိမ်းတာကလည်း ဂေါတမ ဘုရားရှင်၏ သာသနာမှာသာ ရှိတယ်။ အခြားဘာသာ ဝါဒသာသနာ တွေမှာ မရှိဘူး၊ ဒါကြောင့် ဂေါတမဿ သာသနေ-ဂေါတမဘုရား၏ အဆုံးအမ သာသနာ၌ မမေ့မလျော့ အားထုတ်ရမယ်လို့ ညွှန်ကြားတော်မူပါတယ်။ အဲဒီ ညွှန်ကြားချက်ဟာ အမှတ် (၅) ဂါထာမှာ (အဇ္ဈတ္တ မေ ဝုပသမေ၊ န အညတော ဘိက္ခု သန္တိ မေ သေယျ) “ကိုယ်တွင်း၌သာ၊ ငြိမ်းစေရာ၊ ပြင်မှာ မရင်သင့်သည်သာ”ဆိုတဲ့ စကားနှင့် ထပ်တူပါပဲ။ အဲဒီခေတ်တုန်းက လူတွေ နတ်တွေ အချို့က “အခြား ဘာသာဝါဒဖြင့် ဆင်းရဲငြိမ်းပြီး အမြဲတမ်း ချမ်းသာ သွားနိုင်တယ်”လို့ ယုံကြည်နေကြ တယ်။ တစ်ချို့ကလည်း ယုံမှား တွေးတောနေကြတယ်။ “ဖန်ဆင်းတဲ့ နတ်ဘုရား ကိုးကွယ် ပူဇော်တာနဲ့ ကောင်းကင်ဘုံ ရောက်ပြီး အမြဲတမ်း ချမ်းသာသွားတယ်”လို့ ယုံကြည်နေကြတာလဲရှိတယ်။ အဲဒီလို ယုံကြည်ကြတဲ့အတိုင်း မဟုတ်ဘူး၊ မိမိ သန္တာန်မှာ အရိယမဂ်ဖြင့် ကိလေသာငြိမ်းမှ ဆင်းရဲခပ်သိမ်းငြိမ်းတယ်။ အဲဒီလို ငြိမ်းအောင် ကျင့်ပုံကလည်း တခြားမှာ မရှိ ဘူး၊ ဂေါတမ ဘုရားသာသနာမှာသာ ရှိတယ်။ ဒါကြောင့် “ဂေါတမဘုရား၏အဆုံးအမ သာသနာမှာ အရိယမဂ်ဖြင့် ကိလေသာ ငြိမ်းသည်တိုင်အောင် မမေ့မလျော့ အားထုတ်သွားရမယ်”လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

မီးတောက်ငြိမ်းတာမြင်ရသလို ရာဂစသည်ငြိမ်းတာကို မြင်ပါသလား

ဒီနေရာမှာ မေးစရာအချက်တစ်ခု ရှိပါတယ်။ အရိယမဂ်ဖြင့် ကိလေသာငြိမ်းတဲ့ သန္တိခေါ် အငြိမ်းဓာတ်နိဗ္ဗာန်ကို တွေ့မြင်တဲ့အခါမှာ မီးတောက်ကလေး ငြိမ်းသွားတာကို တွေ့ရသလို “ရာဂငြိမ်းသွားတယ်၊ ဒေါသငြိမ်းသွားတယ်၊ မောဟ ငြိမ်းသွားတယ်၊ ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာ ငြိမ်းသွားတယ်”စသည်ဖြင့် မူလက ရှိနေတဲ့ ရာဂစသည် ပျောက်ငြိမ်းသွားတာကို တွေ့မြင်ရပါ သလားလို့ မေးစရာရှိပါတယ်။ အဲဒီလို တွေ့မြင်ရတာတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ ဘာကြောင့်လည်းဆိုတော့ အဲဒီ အရိယမဂ် ဖြစ်ပေါ် တဲ့ အနီးကပ်အချိန်မှာ ရာဂ ဒေါသစသည်က ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိနေတာ မဟုတ်ပါဘူး။ အရိယမဂ်မဖြစ်မီမှာ ဖြစ်နိုင်ခွင့် ရှိရုံမျှ လောက်ပဲ။ အဲဒီ ဖြစ်နိုင်ခွင့်ရှိတယ်ဆိုတာကလည်း မီးတောက်ကလေးလို အစိုင်အခဲနဲ့ရှိနေတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် အရိယမဂ် ဖြစ်ပေါ်တဲ့ အချိန်မှစပြီး အဲဒီ ရာဂစသည် ဖြစ်ခွင့်မရှိတာကို မီးတောက်ကလေး ပျောက်သွားတာလို မတွေ့မြင်နိုင် ပါဘူး။ ဒါဖြင့် ဘယ်လို တွေ့မြင်ပါသလဲဆိုတော့ ကိလေသာတွေရော ရုပ်နာမ် သင်္ခါရတွေရော ကင်းဆိတ်နေတဲ့ သဘော ကိုသာ တွေ့မြင်ရ သိရပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို တွေ့မြင်ပုံ သိပုံကို မိလိန္ဒပဉ္စာ (၃၁၁)မှာ ဒီလို ပြဆိုထားပါတယ်။

နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက် တွေ့ပုံ

တဿ တံ စိတ္တံ အပရာပရံ မနသိကရော တောပဝတ္တံ သမတိက္က မိတ္တာ အပ္ပဝတ္တံ ဩက္ကမတိ၊ အပ္ပဝတ္တ မနပ္ပတ္တာ မဟာရာဇေ သမ္မာပဋိ ပန္နော နိဗ္ဗာန် သန္တိ ကရောတိတိ ဝုစ္စတိ။

အပရာပရံ-အဆင့်ဆင့်၊ မနသိကရော-နှလုံးသွင်းရှုမှတ်နေစဉ်၊ ဝါ-ရှုမှတ်နေသော၊ တဿ-ထိုယောဂီ၏၊ တံ စိတ္တံ-နှလုံးသွင်း ရှုမှတ်နေသော ထိုစိတ်သည်၊ ပဝတ္တံ-မကုန်မဆုံးနိုင်အောင် မပြတ်ဖြစ်နေသော ရုပ်နာမ်အယဉ်ကို၊ သမတိက္ကမိတ္တာ-လွန်မြောက်၍၊ အပ္ပဝတ္တံ-မပြတ် ဖြစ်နေသော ရုပ်နာမ်အယဉ်မှပြောင်းပြန်ဆန့်ကျင်သော သဘောသို့၊ ဝါ- ဖြစ်မှုကင်းသော သဘောသို့၊ ဩက္ကမတိ-သက်ရောက်၏၊ မဟာရာဇ-မြတ်သော မိလိန္ဒမင်းကြီး၊ သမ္မာပဋိပန္နော-နည်းလမ်း မှန်စွာ ကျင့်ခဲ့သည်ဖြစ်၍၊ အပ္ပဝတ္တံ အနုပ္ပတ္တာ- ဖြစ်မှုကင်းသည့် သဘောသို့ ဆိုက်ရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ နိဗ္ဗာန်သန္တိကရော တိတိ-အငြိမ်းဓာတ် နိဗ္ဗာန်ကိုမျက်မှောက်ပြုသည်၊ မျက်မှောက် တွေ့မြင်သည်ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ပြောဆိုအပ်ပေသည်တဲ့။

အရိယာမဂ်ရအောင် ဝိပဿနာရှုနေတဲ့ယောဂီဟာ ထိုသိမှုကြံသိမှု ခံစားမှု မြင်မှု ကြားမှုစသော ရုပ်နာမ်တွေကို (သဘော သိက္ခေ) “အမှတ်ရလျက် ကျင့်ရမယ်” လို့ ညွှန်ကြားတဲ့အတိုင်း မပြတ်လိုက်ပြီး ရှုမှတ်သိနေရတယ်။ အဲဒီထိုသိမှု ကြံသိမှု ခံစားမှု မြင်မှု ကြားမှု စသည်တွေဟာ မပြတ်ဖြစ်နေတဲ့ သဘောတရားတွေပဲ။ တစ်ခုပြီးတစ်ခုအဆက်မပြတ် ဖြစ်နေတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ မပြတ်ဖြစ်နေတဲ့ ထိုသိမှု ကြံသိမှုစသော ရုပ်နာမ်သဘောတွေကို ပဝတ္တံ-မပြတ်ဖြစ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်အယဉ်လို့ခေါ်တယ်။ ရေဟောင်းရေသစ် မပြတ်သွားနေတဲ့ ရေစီးကြောင်းကို ရေယဉ်လို့ခေါ်သလိုပါပဲ။ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ ရှုမှတ်စိတ်ဟာ ရှုသိတိုင်း ရှုသိတိုင်း အဲဒီမပြတ် ဖြစ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်အယဉ်ပေါ်မှာချည်း ကျရောက် ကျရောက်နေတယ်။ အဲဒီလို ရုပ်နာမ်အယဉ်ပေါ်မှာချည်း ကျကျနေရာက အထူးသွက်လက်လျင်မြန်တဲ့ သင်္ခါရပေက္ခာနဲ့ အနုလောမဉာဏ်များ ဖြစ်ပြီးတဲ့ အခါ အဲဒီ ရုပ်နာမ်အယဉ် ကင်းဆိတ်ပြတ်စဲတဲ့ သဘောသို့ ကျရောက်သွားတယ်။ အဲဒီအခါမှာ ရှေးကလို ဖြစ်ပျက်တဲ့သဘော တရားကို မတွေ့ရဘူး။ ဖြစ်ပျက်တဲ့ ရုပ်နာမ် လုံးဝကင်းဆိတ်တဲ့ သဘောကိုသာ တွေ့ရတယ်။ အဲဒါဟာ အငြိမ်းဓာတ်နိဗ္ဗာန်ပဲ။ အဲဒီ ရုပ်နာမ်ကင်းဆိတ်တဲ့ သဘောမှာ ရာဂစသည်လည်း ကင်းဆိတ်နေတာပဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီ ရုပ်နာမ် ကင်းဆိတ်တဲ့ သဘောကို တွေ့တဲ့သူဟာ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုတာပါပဲတဲ့။

အဲဒီလို အရိယမဂ်ဖြင့် အငြိမ်းဓာတ်နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်တွေ့မြင်သွားရင် အဲဒီအချိန်မှစပြီး ငြိမ်းသင့်တဲ့ ကိလေသာ တွေဟာ ဖြစ်နိုင်ခွင့် မရှိတော့ဘဲ လုံးဝငြိမ်းသွားတယ်။ သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် မျက်မှောက်ပြုရင် သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာ သီလဗ္ဗ တပရာမာသဆိုတဲ့ သံယောဇဉ်သုံးပါး ကင်းငြိမ်းတယ်။ အပါယ် ကျစေနိုင်အောင် အားကြီးတဲ့ ရာဂ ဒေါသ မောဟတွေလည်း ကင်းငြိမ်းတယ်။ ဒါကြောင့် သောတာပန်ဟာ အပါယ် ကျရောက်စေနိုင်တဲ့ သတ်ခြင်းခိုးခြင်း စသော ဒုစရိုက်တွေကို မပြု နိုင်တော့ဘူး။ အပါယ်လေးပါးလည်း မကျရောက်နိုင်တော့ဘူး။ ကာမသုကတိဘုံမှာလည်း ခုနစ်ဘဝထက် ပိုလွန်ပြီး မဖြစ်ရ တော့ဘူး။

သကဒါဂါမိမဂ်ဖြင့် မျက်မှောက်ပြုရင် ကြမ်းတမ်းတဲ့ ကာမရာဂ ဗျာပါဒတွေ ကင်းငြိမ်းသွားတယ်။ ကာမဘုံမှာ နှစ်ဘဝထက် ပိုလွန်ပြီး မဖြစ်ရတော့ဘူး။

အနာဂါမိမဂ်ဖြင့် မျက်မှောက်ပြုရင် သိမ်မွေ့တဲ့ ကာမရာဂ ဗျာပါဒတွေပါ ကင်းငြိမ်းသွားတယ်။ ကာမဘုံမှာ မဖြစ်ရ တော့ဘူး။ ရူပ အရူပဘုံမှာသာ ဖြစ်ပြီး ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံရမယ်။

အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် မျက်မှောက်ပြုရင်တော့ ရူပရာဂ အရူပရာဂ မာန အစရှိသော ကိလေသာတွေ အကုန်လုံး ကင်းငြိမ်း သွားတယ်။ ဒါကြောင့် လက်ရှိရုပ်နာမ်အစဉ် ပြတ်စဲသွားတဲ့အခါ ဘဝသစ်ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွေ မဖြစ်ရတော့ဘူး။ အဲဒီလို ဘဝသစ် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွေ မဖြစ်ပေါ်လာတော့ဘဲ ငြိမ်းသွားတာကို ပရိနိဗ္ဗာန်စုတယ်လို့ ပြောဆိုရတာပဲ။ အဲဒီလို ဘဝသစ် ရုပ်နာမ် ခန္ဓာတွေ မဖြစ်ပေါ်လာတော့ဘဲ ငြိမ်းသွားမှ အိုခြင်း နာခြင်း သေခြင်း အစရှိသော ဆင်းရဲခပ်သိမ်း အကုန်ငြိမ်းတယ်။ အဲဒီလို မဟုတ်ဘဲ ကောင်းကင်ဘုံမှာ ဖြစ်နေရင်လဲ တစ်ချိန်ကျတော့ အဲဒီဘုံဘဝကသေရဦးမှာပဲ။ အဲဒီလို သေပြီးတော့ လူ့ဘဝ ငရဲ တိရစ္ဆာန် ပြိတ္တာဘဝတွေမှာလည်း ဖြစ်နိုင်သေးတာပဲ။ ဖြစ်ရာ ဖြစ်ရာ ဘဝမှာ အိုရ နာရ သေရမယ်။ ကိုယ်ဆင်းရဲ စိတ်ဆင်းရဲ အမျိုးမျိုးနဲ့လည်း ယခု တွေ့နေရသလိုပင် တွေ့နေရဦးမှာပဲ။ ဒါကြောင့် အဇ္ဈတ္တ-ကိုယ်ထဲမှာသာ ကိလေသာ ငြိမ်းစေရမယ်။ အပြင်မှာ ဆင်းရဲခြင်းကို မရှာရဘူး။ ကိလေသာဆင်းရဲ ဝဋ်ဆင်းရဲတွေ အကုန်ငြိမ်းတဲ့ အငြိမ်းဓာတ်ကို တွေ့မြင်အောင် ကျင့်နည်းဆိုတာကလည်း ဂေါတမဘုရား၏ သာသနာမှာသာ ရှိတယ်။ ဒါကြောင့် အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ကိလေသာအားလုံး ငြိမ်းသည်တိုင်အောင် ဂေါတမဘုရား၏ အဆုံးအမ သာသနာမှာ မမေ့မလျော့ ကျင့်ရမယ်လို့ ညွှန်ကြားတော်မူတာပါပဲ။ အဲဒီ ဆောင်ပုဒ်ကို ထပ်ပြီး ဆိုကြရမယ်။

၁၉။ ဤတရားသိလျှင်၊ ရှုဆင်ခြင်၊ အစဉ် မှတ်လျက်ကျင့်ရာသည်။
ကိလေငြိမ်းတာ၊ သန္တိပါ၊ သိကာမမေ့ရှိရာသည်။

အဲဒီ ဆောင်ပုဒ်က အပြည့်အစုံဆိုရင်တော့ “ဂေါတမ၏ သာသနာ၌ မမေ့ရှိရာသည်” လို့ ဆိုဖို့ပါပဲ။ ဒါပေမယ့် သံပေါက် လင်္ကာ ဝိနည်းအရ အက္ခရာက ပြည့်နေတာနဲ့ “ဂေါတမ၏ သာသနာ၌” ဆိုတဲ့ ၂-ပုဒ်ကို ထည့်လို့ မဖြစ်တဲ့အတွက် မထည့်ဘဲ ချန်ထားရပါတယ်။

ပါဠိပညာရှင်များ ခဉ်းစားရန်

အဲဒီမှာ ဂေါတမသာ သာသနာ-ဂေါတမ၏ သာသနာ၌ ဆိုတဲ့ စကားဟာ ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင်က မိန့်ဆိုတော် မူတဲ့ စကားဟုတ် မဟုတ်၊ နိဗ္ဗိတဘုရား၏ စကားဖြင့်သင့်သဖြင့် သင့်စဉ်းစားစရာရှိပါတယ်။ အခြား သုတ်များမှာတော့ ဘုရားကိုယ်တော်တိုင်က မိမိကိုယ်ကို ထုတ်ဖော် ညွှန်ပြရင် တထာဂတ-ပုဒ် သတ္တု-ပုဒ်များဖြင့် ညွှန်ပြလေ့ ရှိပါတယ်။ ဒီဂါထာမှာတော့ မိမိကိုယ်ကို ဂေါတမသာလို့ ညွှန်ပြလျက်ရှိနေပါတယ်။ အဲဒါဟာ ဘုရားကိုယ်တော်တိုင် မိန့်ဆိုတဲ့ ဂါထာ ဟုတ်မှ ဟုတ်ပါမလား။ နိဗ္ဗိတဘုရားက ထောက်ခံပြီး မိန့်ဆိုတဲ့ ဂါထာဖြစ်လေသလားလို့ ပါဠိပညာရှင်များအတွက် စဉ်းစားဆင်ခြင်စရာ ဖြစ်နေပါတယ်။ နိဗ္ဗိတဘုရားက ထောက်ခံပြီး မိန့်ဆိုတဲ့ ဂါထာဆိုရင် ပိုပြီး သင့်လျော်တယ်လို့ ဆိုဖွယ်ရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် မဟာနိဒ္ဒေသမှာ တေနဟ ဘဂဝါ-ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက မိန့်တော်မူ သည်လို့ ဖွင့်ပြထား ချက် ရှိနေတဲ့အတိုင်း ဘုန်းကြီးကလည်း မြတ်စွာဘုရားက ဟောတော်မူတဲ့ ဂါထာအနေဖြင့် ဒီမှာ အနက်အဓိပ္ပာယ် ဖော်ပြရ တာပါပဲ။

အဲဒီ တေနဟ ဘဂဝါ အရာ၌ တေနဟနိဗ္ဗိတောလို့ ရှိမယ်ဆိုရင်တော့ ဒီဂါထာကို နိဗ္ဗိတဘုရား ရုပ်ပွားတော်က ချီးကျူးထောက်ခံတဲ့အနေဖြင့် မိန့်ဆိုတော်မူတယ်လို့ ယူနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလိုဆိုရင် ပိုပြီး စကားချောဖွယ် ရှိပါတယ်။ မူလရင်းပါဠိက အဲဒီအတိုင်း ရှိမယ်ဆိုရင်လည်း ရှိနိုင်ပါတယ်။ အကြောင်းကတော့ သီဟိုဠ်၌ ဘေးကြီးဖြစ်စဉ်က အဲဒီ မဟာနိဒ္ဒေသ ကျမ်းကို ဒုဿီလ ရဟန်းတစ်ပါးသာလျှင် အာဂုံဆောင်ထားလျက်ရှိကြောင်း၊ အဲဒီ ရဟန်းထံမှ မဟာတိပိက မထေရ်၏ အမိန့်အရ မဟာရက္ခိတမထေရ်က သင်ယူခဲ့ကြောင်းကို ဝိနည်းအဋ္ဌကထာ ဒုတိယသိက္ခာပုဒ်အဖွင့် နှာ-၂၇၄ မှာ ပြဆိုထားချက်ရှိပါတယ်။ အဲဒီ အဆိုကို ထောက်ဆကြည့်ရင် အဲဒီအခါတုန်းက ဒုဿီလရဟန်း ဆောင်ထားတဲ့ ပါဠိဟာ ချွတ်ယွင်းချက်အနည်းငယ်တွေ ရှိမယ်ဆိုရင် ရှိနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် နိဗ္ဗိတော-အရာ၌ ဘဂဝါ-ဟု ချွတ်ယွင်း လာခဲ့လေ သလားဟု စဉ်းစားဖွယ် ရှိနေပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ နိဗ္ဗိတရုပ်ပွားဘုရား၏ စကားဆိုတာကလည်း ပကတိ မြတ်စွာဘုရား၏ အလိုတော်အတိုင်း မိန့်ဆို ထားတဲ့ စကားပင် ဖြစ်ပါတယ်။ ဘယ်ဟာ လိုတုန်းဆိုရင် တာဝတိံသာမှာ အဘိဓမ္မာတရားကို ဟောစဉ်က နိဗ္ဗိတ ရုပ်ပွား ဘုရားဟောတဲ့ တရားမျိုးပါပဲ။ ဒါကြောင့် နိဗ္ဗိတရုပ်ပွားဘုရား၏ စကားဟာလဲ ပကတိ ဘုရားရှင်၏ စကားလိုပင် လေးနက် ပါတယ်။

နောက်ဆုံး ဂါတာကတော့ယခု ဟောပြောခဲ့ပြီးဖြစ်တဲ့ အမှတ် ၁၉-ဂါထာမှာ သာသနော ဂေါတမဿ န ပမဇ္ဇေယျ-ဂေါတမ၏ သာသနာ၌ မမေ့မလျော့ ကျင့်ရမယ် ဆိုတဲ့စကားအရ မမေ့မလျော့ ကျင့်သင့်ခြင်း၏ အကြောင်းကို ဖော်ပြတဲ့ စကားပါပဲ။ ဖော်ပြပုံကတော့-

၂၀။ အဘိဘူ ဟိ သော အနဘိဘူတော၊
သက္ခိဓမ္မေ၊ မနိတိဟ၊ မဒဿီ။
တဿ ဟိ တဿ ဘဂဝတော သာသနော၊
အပ္ပမတ္တော သဒါ နမဿ၊ မနုသိက္ခေ-တုံ။

ဟိ-ဂေါတမဘုရား၏ သာသနာ၌ မမေ့မလျော့ ကျင့်သင့်ခြင်း၏ အကြောင်းကား၊ သော-ထိုမမေ့မလျော့ ကျင့်သော သူသည်။ (အဲဒါက ရှေးဆရာများ ပြန်ထားသော အနက်ပဲ။ ဘုန်းကြီးသဘောကျတဲ့ အနက်ကတော့ သော-ထို ဂေါတမ ဘုရားသည် လို့ ပြန်ချင်ပါတယ်။ နိမ္မိတရုပ်ပွားဘုရားက မိန့်ဆိုတဲ့ ဂါထာလို့လည်း ဆိုချင်ပါတယ်။ ပိုပြီးတော့ ချောလည်း ချော၊ သင့်လည်း သင့်ပါတယ်။) အဘိဘူအဆင်းအာရုံ စသည်တို့ကို လွှမ်းမိုးနိုင်ပေ၏။ အနဘိဘူတော အာရုံ ၆-ပါးတို့၏ လွှမ်းမိုးခြင်းကို မခံရပေ။ အနိတိဟံ-ဤသို့ ဖြစ်သတတ်ဟု ဆိုရုံမျှ သိရှိမှုဖြင့် ကိစ္စမပြီးသော၊ သက္ခိဓမ္မ-ကိုယ်တိုင် မျက်မြင် တရားကို၊ အဒဿီ-မြင်လေပြီ။

သော-ထိုမမေ့မလျော့ ကျင့်သောသူသည်-လို့ ပြန်တဲ့အနက်အရ အဓိပ္ပာယ်ဖော်ရရင် မြင်ရတဲ့ အဆင်းအာရုံကြား ရတဲ့ အသံအာရုံ အစရှိသော သဘောတရားတွေကို မရှုမသိကြတဲ့ သာမန် ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ အာရုံကောင်းတွေကို နှစ်သက်သာယာပြီး အဲဒီ အာရုံတွေနောက် လိုက်ပါနေကြရတယ်။ အာရုံဆိုးတွေကို ပြစ်မှား စိတ်ဆိုးပြီးတော့လည်း အဲဒီ အာရုံတွေရဲ့ အနှိပ်စက်ခံနေကြ ရတယ်။ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း မပြတ်ရှုပြီး မမေ့မလျော့ ကျင့်နေတဲ့ သူမှာတော့ မြင်ပြီး ပျောက်သွား၊ ကြားပြီးပျောက်သွား စသည်ဖြင့် သိမြင်ပြီး အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောကိုသာ သိသိနေ တယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ အာရုံတွေနောက်သို့ လိုက်ပြီး ရာဂ ဒေါသ စသည်တွေ မဖြစ်ရဘူး။ အဲဒါဟာ အာရုံတွေ၏ အနှိပ်စက် အလွှမ်းမိုးမခံရဘဲ အာရုံတွေကို အနိုင်ရနေတာပဲ။ အဲဒီလို အရှုံးမရှိဘဲ အနိုင်ရနေတာကို အဘိဘူ-လွှမ်းမိုးနိုင်တယ်။ အနဘိဘူတော-လွှမ်းမိုးခြင်းမခံရဘူးလို့ ဆိုထားပါတယ်။ အဲဒါကို ဆောင်ပုဒ်မှာ နိုင်သာနိုင်ပေ။ မရှုံးချေလို့ ဆိုထားပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ အနိတိဟံ သက္ခိဓမ္မ အဒဿီ ဆိုတဲ့ ပါဠိကို “မြင်လေ မျက်မှောက် တရားတော်”လို့ ဆောင်ပုဒ်မှာ ဆိုထား ပါတယ်။ မျက်မှောက် မြင်တွေ့ပြီး သိသင့်တဲ့ တရားကို မြင်တွေ့သွားလို့ ဆိုလိုတာပါပဲ။ အဲဒီ ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

၂၀။ နိုင်သာ နိုင်ပေ၊ မရှုံးချေ။
မြင်လေ မျက်မှောက် တရားတော်။

အာရုံ ၆-ပါးကို အရှုံးမရှိဘဲ အနိုင်သာရပြီး မျက်မှောက်မြင်တွေ့သင့်တဲ့ တရားကို မြင်တွေ့သွားပါပြီလို့ ဆိုပါတယ်။

တဿ ဟိ-ထိုသို့ ကိုယ်တိုင် မျက်မှောက် တွေ့မြင်အပ်သော တရားကို တွေ့မြင်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့်ပင်လျှင်၊ တဿ ဘဂဝတော-ထိုဂေါတမဘုရား၏၊ သာသနော- သာသနာတော်၌၊ အပ္ပမတ္တော- မမေ့ မလျော့သည် ဖြစ်၍၊ သဒါ- နေ့ရောညဉ့်ပါ အခါခပ်သိမ်း၊ န မသံ-ရှိခိုးလျက်။ အနုသိက္ခေ-ရှိသေလိုက်နာ ကျင့်သုံးသွားရာ တော့သတည်း-တုံ။

အဲဒီမှာ ကိုယ်တိုင်မျက်မှောက် တွေ့မြင်အပ်သော တရားကို တွေ့မြင်ပြီး ဖြစ်တယ် ဆိုတာဟာ ဥက္ကဋ္ဌ နည်းအားဖြင့် ဘုရား ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်သာဖြစ်တယ်။ အဲဒီတော့ ရဟန္တာဖြစ်ပြီး ပုဂ္ဂိုလ်အား အခါခပ်သိမ်း မမေ့မလျော့ကျင့်ဖို့ညွှန်ကြား တိုက်တွန်းရန် လို မလို စဉ်းစားစရာ ရှိလာပါတယ်။

ယေ တေ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု အရဟန္တာ ဒီဏာသဝါ။ပ။ သမ္မဒညာ
မုတ္တာ၊ တထာရူပါနာဟံ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခုနံ န အပ္ပမာဒေန ကရဏီ
ယန္တိ ဝဒါမိ၊ တံ ကိဿဟေတု၊ ကတံ တေသံ အပ္ပမာဒေန၊ အဘဗ္ဗာ
တေ ပမဇ္ဇိတုံ။ (မဇ္ဈိမပဏ္ဍာသ ကိဋ္ဌာဂိရိသုတ်-၁၄၂)

ဘိက္ခုဝေ-ရဟန်းတို့၊ ယေ တေ ဘိက္ခု-အကြင် ရဟန်းတို့သည်၊ အရဟန္တာ-ရဟန္တာတို့ပေတည်း၊ ဒီဏာသဝါ- အာသဝေါကိလေသာ ကုန်ကြ ကင်းကြလေပြီ။ သမ္မဒညာဝိမုတ္တာ-အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် မှန်စွာသိ၍ လွတ်မြောက် ကြပေကုန်ပြီ။ ဘိက္ခုဝေ-ရဟန်းတို့၊ တထာရူပါနံ-ထိုသို့ သဘောရှိကုန်သော၊ ဘိက္ခုနံ-ရဟန္တာဖြစ်သော ရဟန်းတို့အား၊ အပ္ပမာဒေန ကရဏီယန္တိ-မမေ့မလျော့မှုဖြင့် ပြုကျင့်အပ်သည်ဟူ၍၊ အဟံ-ငါသည်၊ န ဝဒါမိ-မဆို မဟောပေ၊ တံ- ထိုသို့မဟောခြင်းသည်၊ ကိဿဟေတု-အဘယ်အကြောင်းကြောင့်နည်းဟူမူ၊ တေသံ-ထိုရဟန္တာ ရဟန်းတို့သည်၊ အပ္ပမာဒေန-မမေ့မလျော့မှုဖြင့်၊ ကတံ-ပြုကျင့်အပ်ပေပြီ၊ တေ-ထိုရဟန္တာတို့သည်၊ ပမဇ္ဇိတံ-မေ့လျော့ခြင်းငှာ၊ အဘဗ္ဗာ- မဖြစ်ထိုက်ကြတော့ပြီ၊ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်ပေတည်းတဲ့။

အဲဒီ ဒေသနာတော်အရအားဖြင့် ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်အား မမေ့မလျော့ကျင့်ရေးအတွက် ညွှန်ကြားတိုက်တွန်းရန် မလို ကြောင်းထင်ရှားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီနောက်ဆုံးဂါထာကိုလဲ နိမ္မိတရုပ်ပွားဘုရားက ချီးကျူးထောက်ခံတဲ့အနေဖြင့် မိန့်ဆို တယ်လို့ ယူပြီးတော့-

ဟိ-ဂေါတမဘုရား၏ သာသနာ၌ မမေ့မလျော့ကျင့်သင့်ခြင်း၏ အကြောင်းကား၊ သော-ထို ဂေါတမဘုရားသည်၊ အဘိဘူ-အာရုံဟူသမျှကို လွှမ်းမိုးတော်မူနိုင်ပေ၏၊ အနဘိဘူတော-ဖ-ပါးသောအာရုံတို့၏ လွှမ်းမိုးခြင်းကို မခံရတော်မူပေ၊ အနိတိဟံ-ဤသို့ ဟောသတဲ့၊ ဒီလိုတဲ့ဟု ကြားသိရုံမျှဖြင့် ကိစ္စမပြီးသော၊ သက္ခိဓမ္မံ-ကိုယ်တိုင် တွေ့မြင်အပ်သော တရားကို၊ အဒဿိ-မြင်တော်မူခဲ့ပေပြီ၊ ဝါ-မြင်တော်မူပြီး၍ ဟောကြားညွှန်ပြတော်မူပေသည်၊ တသ္မာ ဟိ-ထိုသို့အာရုံဟူသမျှကို အနိုင်သာရ၍ မရှုံးသည့်ပြင် မျက်မှောက်ကိုယ်တိုင်တွေ့ တရားကိုလည်း အပြည့်အစုံ သိမြင်ပြီးမှ ဟောကြားညွှန်ပြတော် မူသောကြောင့်၊ တဿ ဘဂဝတော-ထိုဂေါတမဘုရား၏၊ သာသနေ-သာသနာတော်၌၊ အပ္ပမတ္တော-မမေ့မလျော့သည်ဖြစ်၍၊ သဒါ-နေ့ရောညဉ့်ပါ အခါခပ်သိမ်း၊ နမဿ-ရှိခိုးလျက်၊ အနသိက္ခေ-သင့်လျော်ညီညာ ရှိသေစွာဖြင့် လိုက်နာကျင့်သုံး သင့်လှပါပေတော့သတည်း-လို့-

ဒီလိုအနက်ပြန်လျှင် ပိုပြီး ချောမောပြေပြစ်ပါတယ်။ အသင့်ယုတ္တိလဲ ပိုပြီးရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ယခုလက်ရှိ မဟာနိ ဒ္ဒေသပါဠိ စာအုပ်မှာ ဒီဂါထာအရာ၌လဲ “တေနာဟ ဘဂဝါ”ဟူ၍ပင် ရှိနေတဲ့အတွက် ပကတိမြတ်စွာဘုရားက မိန့်ဆိုတော် မူတဲ့ အနေဖြင့်ပင် ရှေးဦးစွာအနက်ပြန်ခဲ့ပါတယ်။ (မိမိတို့နှစ်သက်သလိုယူနိုင်ကြပါတယ်) ဒီနောက်ဆုံးဂါထာမှ တသ္မာဟိ- အစရှိတဲ့ အဆုံးပိုင်း ၂-ပိုဒ်အတွက် ဆောင်ပုဒ်ကတော့-“ထို့ကြောင့်အမြဲ၊ မမေ့ဘဲ၊ ရှိလဲခိုးလျက် ကျင့်ရာသော်”လို့ စီထား တယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

ထို့ကြောင့် အမြဲ၊ မမေ့ဘဲ၊ ရှိလည်းခိုးလျက် ကျင့်ရာသော်။

တုဝဋ္ဌကသုတ်တရားတော်ပါဠိကို မြန်မာပြန်ပြီး အဓိပ္ပါယ်ဖော်ပြချက်ကတော့ ပြည့်စုံလုံလောက်ပါပြီ။ အဋ္ဌကထာမှာ နောက်ဆုံးပိုင်းအနေဖြင့် ဝေဖန်ဖွင့်ပြထားချက် ရှိပါတယ်။ အဲဒါကို ထုတ်ပြရုံလောက်ပဲ လိုပါတော့တယ်။

အဋ္ဌကထာ အဆုံးပိုင်း ဝေဖန်ချက်

အမှတ်(၈)ဂါထာမှာ (စက္ခုဟိ နေဝ လောလ'ဿ)ဆိုတဲ့ ပါဠိစသည်ဖြင့် စက္ခုမြွေခေါ် မျက်စိ စသည်ကို စောင့်ရှောက်ရတဲ့ ဣန္ဒြိယသံဝရသီလကို ပြပါတယ်တဲ့။

အမှတ်(၁၀)ဂါထာမှာ ရလာတဲ့ ဆွမ်းစသည်ကို သိမ်းမထားရဘူးလို့ ဆိုတဲ့စကား စသည်ဖြင့် ပစ္စည်းလေးပါး သုံးဆောင်မှုနှင့် စပ်တဲ့ သီလကို ပြပါတယ်တဲ့။

အမှတ်(၁၂)ဂါထာမှာ မေထုန်ကို ပယ်ရန် ပြထားတဲ့စကား၊ အမှတ်(၁၄)ဂါထာမှာ ကုန်းချောစကားကိုပယ်ရန်၊ အမှတ်(၁၇)ဂါထာမှာ မုသာဝါဒကိုကြဉ်ရန် ပြတဲ့စကား စသည်တို့ဖြင့် ပါတိမောက်သီလကိုပြပါတယ်တဲ့။

(အဲဒီပါတိမောက်သီလကိုတော့ ဒီသုတ်မှာ အကျဉ်းချုပ်မျှသာ တိုက်ရိုက် ဖော်ပြထားပါတယ်။ တိုက်ရိုက် ဖော်ပြ မထားတဲ့ ပါတိမောက် သီလများကိုတော့ အမှတ်(၁၅)ဂါထာမှာ (ဥပဝါဒ ဘိက္ခု န ကရေယျ ကုဟိဉ္စိ)ဆိုတဲ့စကားဖြင့် သိမ်းကျုံးပြီး ပြကြောင်းကို ဘုန်းကြီးက အဲဒီ အပိုဒ်ဟောစဉ်က သိမ်းသွင်းပြခဲ့ပါပြီ။ အဲဒီသိမ်းသွင်းချက်လည်း ဒီအဋ္ဌကထာ ဝေဖန်ချက်ထဲမှာ စသည်ဆိုတဲ့ စကားဖြင့် ပြသွားတယ်လို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။)

အမှတ် (၁၃) ဂါထာမှာ အာထဗ္ဗဏကို ပယ်ရန်ပြတဲ့စကား စသည်ဖြင့် အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလကို ပြပါတယ်တဲ့။

အမှတ် (၁၃) ဂါထာမှာ သမထဈာန် ဝိပဿနာဈာန်တို့အလို ရှုရန်ပြတဲ့ ဈာယီ-ဆိုတဲ့စကားဖြင့် သမာဓိကို ပြပါတယ်တဲ့။

အမှတ် (၁၄) ဂါထာမှာ ဝိစိနံ-စူးစမ်းဆင်ခြင်လျက်-ဆိုတဲ့ စကားဖြင့် ပညာကိုပြပြီးတော့၊ (သဒါ သတော သိက္ခေ)ဆိုတဲ့စကားဖြင့် သိက္ခာသုံးပါးကို ကျင့်ရန် တစ်ဖန်ထပ်ပြီး ပြပါတယ်တဲ့။ (အဲဒီ ဂါထာဟာ နိဗ္ဗိတရုပ်ပွား ဘုရား၏ ချီးကျူးထောက်ခံပြီး မိန့်ဆိုချက် ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုရင်တော့ ပကတိ ဘုရားရှင်၏ စကားကိုပင် ထောက်ခံပြီး မိန့်ဆိုချက်လို့ ဆိုရမှာပဲ)။

အမှတ် (၁၁၊ ၁၂) ဂါထာများမှာ အသံတိတ်ဆိတ်တဲ့ ကျောင်း၌နေရန်၊ အအိပ်နည်းပါးစေရန် စသည်ကို ညွှန်ကြားတဲ့ စကားတို့ဖြင့် သီလ သမာဓိ ပညာတို့နှင့် စပ်၍ ကျေးဇူးပြုတတ်တဲ့ အထောက်အပံ့ အကူအညီများကိုမှီဝဲရန်၊ အကျိုးမဲ့ ဖြစ်စေတတ်တဲ့ အရာများကို ပယ်ရှားရန် ပြပါတယ်တဲ့။

အဲဒီလို စုံလင်စွာ ပြတဲ့အတွက် နိဗ္ဗိတရုပ်ပွား ဘုရားက မေးထားတဲ့ သီလ သမာဓိအကျင့်များကို အပြည့် အစုံဖော်ပြခြင်း ပြည့်စုံသွားပါတယ်။ အဲဒီလို ပြည့်စုံသွားပြီ ဖြစ်တဲ့အတွက် ဒီ တုဝဋ်ကသုတ် ဒေသနာတော်ကို အရဟတ္တဖိုလ် ဖြင့် အထွတ်ထပ်ပြီး နိဂုံးကမ္မတ် အပြီးသတ်တော်မူပါတယ်တဲ့။

အဲဒီလို နိဂုံးကမ္မတ် အပြီးသတ်တော်မူတဲ့ အခါမှာ ဒီတုဝဋ်ကသုတ် တရားတော်ကို ရိုသေစွာ နာယူနေကြတဲ့ နတ်ဗြဟ္မာတွေထဲက အရဟတ္တဖိုလ်ရောက်ပြီး ရဟန္တာဖြစ်သွားကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ ပုရာဘောဒသုတ်ကို ဟောစဉ်ကလိုပင် ကုဋေတစ်သိန်းရှိပါတယ်။ သောတာပန် သကဒါဂါမ် အနာဂါမ်ဖြစ်ကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကတော့ မရေမတွက်နိုင်လောက်အောင် ပင် များပါတယ်တဲ့။

ယခုပြောခဲ့တာဟာ အဋ္ဌကထာ၌ နောက်ဆုံး ဝေဖန်ဖော်ပြချက်စကားပါပဲ။ ဒီတော့ တုဝဋ်ကသုတ်တရားတော်နှင့် စပ်ပြီး ပြောစရာ ပြည့်စုံသွားပါပြီ။ ဒါကြောင့် ယခု အမျှဝေပြီး နိဂုံးချုပ်ကြစို့။

ယနေ့အဖို့၌ ကျွန်ုပ်တို့ ပြုစုပွားများ အားထုတ်အပ်သော ဒါနကုသိုလ် သီလကုသိုလ် ဘာဝနာကုသိုလ် ဒီသုတ်တရား ကို ဟောရတဲ့ကုသိုလ် နာရတဲ့ကုသိုလ် ဝေယျာဝစ္စကုသိုလ် အစရှိသော ဤ ကောင်းမှုအပေါင်း၏ အဖို့ဘာဂကို အမိအဘ တို့အား အမျှပေးဝေပါကုန်၏။ အဆွေအမျိုးတို့အား အမျှပေးဝေပါကုန်၏။ ဤအရပ်၌ ရောက်ရှိနေသော လူပရိသတ် နတ် ပရိသတ် အပေါင်းအား အမျှပေးဝေပါကုန်၏။ အလုံးစုံသော သတ္တဝါအပေါင်းတို့သည် ဤကောင်းမှုအပေါင်း၏ အဖို့ဘာဂကို အညီအမျှရကြ၍ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာကြပါစေ။

အမျှ အမျှ အမျှ ယူတော်မူကြပါကုန်လော့။

သာဓု....သာဓု....သာဓု....။

တုဝဋ်ကသုတ်တရားတော် ပဉ္စမပိုင်း ပြီး၏။

တုဝဋ်ကသုတ်တရားတော် ဤတွင် ပြီး၏။

မှတ်ချက်

*တုဝဋ္ဌကသုတ်-ဟူသော သံယုတ်မဲ့ပုဒ်သည် မူရင်းသုတ် ပါဠိတော်နှင့်လည်းကောင်း၊ အာသုတုဏ္ဏမရဇ္ဇာဝိ-လမ္ဗိတံ တုဝဋ္ဌမ္မိ စ-ဟူသော အဘိဓာန် ပါဠိနှင့် လည်းကောင်း အညီပင်ဖြစ်သည်။

မှတ်ချက်

၎င်းသည် ပြည်ထောင်စု သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော် ပြည်ထဲရေးနှင့်သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာန သာသနာရေးဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဟောင်းလည်းဖြစ်သည်။

မှတ်ချက်

၁။ သုတ္တန်ပါတ်ဋ္ဌဉာဏ် ကုလီနတာဒိဟိ-ဟုဖွင့်၏။ ဤ၌ကား ဒွါရ ဖိ-ပါးလုံး၌ စုံလင်စေရန် သာမန်အနက် ပြန်သည်။